epravo.cz

MAGAZINE

HAVEL & PARTNERS

20 let na trhu a příběh jejich úspěchu

str. 26

&

Legální zločiny s Bitcoiny

str. 5

&

Vzpoura na Komoře?

str. 22

1
2021

KREJČOVSTVÍ BLAŽEK
OBLEKY A KOŠILE NA MÍRU
NEJMODERNĚJŠÍ
KREJČOVSTVÍ V PRAZE
WWW.BLAZEK.CZ

OBSAH

epravo.cz MAGAZINE 1/2021

editorial

názor

5 Legální zločiny s Bitcoiny
6 Změny trestního práva jdou dobrým směrem
8 Jak přinutit k lásce
9 Počiny racionálního zákonodárce
10 Vlny na hladině
12 Právo v době pandemické II
13 O trestání a dělbě moci
14 Notářské služby online
15 Diskriminace (ne)očkovaných?
16 Krizové opatření vlády aneb jak jsme se přehoupli do nového roku
18 Advokacie v době postfaktické (a předsněmovní)
20 Advokáti mají být vidět
22 Vzpoura na Komoře?
24 Elektronizace justice
25 Právní rok 2021

HAVEL & PARTNERS

26 HAVEL & PARTNERS Již 20 let jsme s Vámi úspěšní. Právem.

profil

38 Sedm let v Bříza & Trubač uteklo jako voda. Přibývá úspěchů i právníků

z právní praxe

43 Ochrana osobních údajů třetích osob při nahlížení do zdravotnické dokumentace
46 Specifika trestního řízení vedeného Úřadem evropského veřejného žalobce
50 Využití pravidel ustanovení § 1765 OZ u komerčních nájmů
53 Akvizice v režimu veřejných zakázek
55 Odpovědné zadávání veřejných zakázek ve světle novely zákona o odpadech
59 Home office – od benefitu k flexibilní budoucnosti
65 (Ne)nadějné vyhlídky účtu dlouhodobých investic
69 Něco málo ke smluvní pokutě
73 Monistické uspořádání – všichni statutární ředitelé byli vymazáni z obchodního rejstříku
77 Odpovědnost jednatele za dluhy společnosti vůči třetím osobám a zvláštní povinnosti jednatele při úpadku společnosti v roce 2021
79 Náhrada nemajetkové škody a adhezní řízení
82 GDPR a novinářské výjimky nejen pro novináře
85 Nová evropská úprava digitálních služeb – 1. díl – Digital Services Act
89 Novinka v územně plánovací dokumentaci – územní rozvojový plán
92 Novela přinese slíbené odstranění tvrdostí, ale jen u nejméně závažných případů insolvence
95 Mezinárodní příslušnost v případě deliktní odpovědnosti a kauza Dieselgate
99 Mimořádné odpisy jako alternativní forma odepisování položek dle novely zákona o daních z příjmů
102 Pořízení akcií, obchodního podílu či obchodního závodu jako veřejná zakázka na dodávky
105 Zákaz poskytování bezúplatného plnění společníkům a osobám jim blízkým ze strany obchodní korporace
108 Posouzení úvěruschopnosti dlužníka po vydání rozsudku Soudního dvora EU ve věci C-679/18
110 Regulace ppc reklamy v tuzemsku a zahraničí v kontextu nekalé soutěže
114 Náhrada nákladů řízení o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví ve světle recentní judikatury Ústavního soudu

judikatura

117 Z aktuální judikatury

lifestyle

131 Co je to Bologna Construction?
133 Ubytování na horských farmách v Jižním Tyrolsku
136 Jak vidí Fidelity International investice v době covidové
139 Firemní flotily v Česku zelenají
140 Chválit, nebo nechválit?
144 Wellness & spa hotel Villa Regenhart
147 Odpad místo uhlí. Česká společnost EFG dodává energii z biomasy i prošlých potravin
151 Komerční nemovitosti v roce 2021 podle CBRE: krátkodobá nejistota s oživením na obzoru
153 Nové rezidenční fondy: příležitost pro malé i velké investory
157 Pozor na těkavé organické látky v domácnosti! JRD radí, jak s nimi účinně bojovat

DAS

BRÁNÍME SLUŠNÉ

NONSTOP LINKA

NEPROPLACENÁ MZDA

NEOPRÁVNĚNÁ VÝPOVĚĎ

www.das.cz | info@das.cz | 267 990 711

EDITORIAL

Vážení čtenáři,

držíte v rukou letošní první číslo našeho magazínu a určitě, kromě řady vynikajících odborných článků, doporučuji k přečtení ohlédnutí za 20letou historií české advokátní kanceláře Havel & Partners. Za dvě dekády se z advokátní kanceláře, kterou v roce 2001 zakládala pětice mladých právníků, podařilo vybudovat právnickou firmu nové generace, jež je největší nezávislou advokátní kanceláří ve střední Evropě. Poskytuje komplexní právní i daňové služby 2,5 tisícům klientů, od svého založení nepřetržitě roste a sbírá prestižní ocenění za odbornost a kvalitu služeb, důvěryhodnou značku i nejžádanějšího zaměstnavatele v oboru. Jaká byla cesta HAVEL & PARTNERS na vrchol právnické branže? To jsme v tomto vydání pro Vás zpracovali.

Rok se sešel s rokem a vstoupili jsme do druhého roku s Covidem. Loni v březnu málokdo z nás tušil, co ho čeká a kam se bude svět právních služeb ubírat v následujících měsících. Přestože je za námi turbulentní rok, který přinesl řadu změn, mnoho procesů urychlil a nespočet věcí kolem nás změnil, tak pro advokacii bylo toto období úspěšné. Jsem rád, že to tak je a máme to potvrzené jak daty, které jsme na podzim dostali od advokátních kanceláří pro českou Právnickou firmu roku, tak naprosto čerstvě z dat, která máme k dispozici několik týdnů pro hodnocení slovenské Právnické firmy roku 2021.

Bude-li možné vyhlásit slovenské výsledky na galavečeru tak, jak jsme byli do loňska zvyklí, v tuto chvíli netuším, naplánovali jsme si to jako první letošní akci na 12. května. Čím více se termín přibližuje, tím více se bohužel zdá nereálný pro společenskou akci. Na druhou stranu mohu ale být optimistou a doufat, že to bude poslední akce, kterou letost budeme rušit a těšit se na to, že se společně setkáme na českém galavečeru Právnické firmy roku 2021, který je plánován na 1. listopad 2021.

Přeji Vám vše dobré. ●

Mgr. Miroslav Chochola, LL.M., MBA,
ředitel mediální a vzdělávací skupiny
EPRAVO.CZ

Vydává
epravo.cz, a. s., IČ: 26170761

Sídlo redakce:
Dušní 907/10
Praha 1
110 00

Telefon
+420 606 761 303

E-mail
info@epravo.cz

Šéfredaktor
Mgr. Miroslav Chochola, LL.M., MBA
miroslav.chochola@epravogroup.com

Šéfeditor
Lucie Chocholová
lucie.chocholova@epravogroup.com

Grafický design a zpracování
Ondřej Netrh
ondrej.netrh@epravogroup.com

Registrace
MK ČR E 17011 pod č. j. 11769/2006 ze dne 31. 8. 2006, ISSN 1802-1492

Fotografie na obálce
Zdroj: archiv Havel & Partners

Vydavatelství využívá fotografického servisu Shutterstock.com a redakce.

Vychází 4x ročně, přetisk povolen jen se souhlasem redakce.

2010 právnická firma roku · 2011 právnická firma roka · 2012 právnická firma roka · 2013 právnická firma roka · 2014 právnická firma roka

2015 právnická firma roka · 2016 právnická firma roka · 2017 právnická firma roku · 2018 právnická firma roku · 2019 právnická firma roku

Právnická firma roku
kategorie Trestní právo

Působíme v **Praze** a **Přerově**.

Vyřešíme Vaše spory – **civilní i trestní**.

Řešíme také právo **obchodní**, **občanské**, **pracovní** a **rodinné**.

Zahraniční klienti nám nejsou cizí. Své služby nabízíme také ve **světových jazycích**.

Jsme členem mezinárodní advokátní sítě **GGI**, můžeme tak pomoci klientům po celém světě.

Brož Sokol Novák
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Kontakty
telefon: 224 941 946
e-mail: advokati@akbsn.eu

Sídlo
Sokolská 60
Praha 2, 120 00

Naše názory můžete sledovat také na **www.facebook.com/brozsokolnovak**

www.akbsn.eu

Legální zločiny s Bitcoiny

Zas další změna. Zákon č. 527/2020 Sb. novelizuje s účinností dílem od 1. 1. 2021, v některých případech s pozdější účinností, zákon č. 253/2008 Sb. o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Takto řečený zákon AML. Asi nemá smysl se nějak pozastavovat nad tím, že zákon, přijatý v roce 2008 je měněn již po dvacáté šesté a v některých případech už se dopracoval do stádia, kterému se lidově říká, že se v tom ani prase nevyzná. Lze soudit, mimo jiné i z frekvence novel, že s legalizací výnosů z trestné činnosti je patálie a to nejen u nás, ale zřejmě v celém civilizovaném světě. Asi totéž platí o financování terorismu, byť to asi zrovna v ČR nijak horké téma nebude. Sami máme málo a ještě se dělit s teroristy.

Novela se, krom jiného, pokouší „vychytávat" další alternativy možné participace daňového poradce a případně s ním spolupracujících osob na daňových únicích. Zjednodušeně řečeno, opět prohlubuje ingerenci státu do soukromí fyzických i právnických osob. Jen jako pikantnost, nezměněna zůstala povinnost identifikovat u fyzické osoby, která nemá přiděleno rodné číslo, její datum narození a její pohlaví. Ta identifikace pohlaví mne zneklidňuje od chvíle, kdy jsem si přečetl, že ve Velké Británii jich dnes rozlišuje Facebook 71. Co mám udělat s klientem, když mi řekne, že je pohlaví číslo 58? Mám podle zákona právo se podívat?

A ještě horší to je s virtuální měnou. Uznávám, že se trochu opakuji, o problému jsem už psal v Advokátním deníku, ale on je ten problém stále živý. Možná pořád živější. Zrovna teď jsem si početl o dvou vyděračích, kteří žádali výpalné v Bitcoinech.

Dlouhodobě hledám odpověď na doposud nepoloženou otázku, která ale dříve či později přijde. Bude to ve chvíli, kdy sdělím klientovi, že obchod, u něhož žádá mou právní asistenci, vykazuje všechny znaky podezřelého obchodu podle § 6 zákona AML, a to já musím oznámit. Pravda, jenom České advokátní komoře a ne Finančně analytickému úřadu, ale i tak. Velké nadšení asi nesklidím. Což není až takový problém, ten nastane ve chvíli, kdy se mne klient zeptá, jestli by to všechno nešlo udělat nějak jinak, aby obchod nebyl podezřelý a já nemusel nic hlásit. Advokát je povinen klientovi poskytnout právní službu v mezích zákona. A je v mezích zákona, když klientovi sdělím, že v řadě případů stačí, aby si svůj majetek uložil do virtuální měny, například Bitcoinu, a vše se významně zjednoduší? Anebo, co když se mne rovnou klient zeptá, jak má svůj majetek učinit neviditelným, například před Finančním úřadem, když už ani daňové ráje nejsou to, co bývaly? Tady už je odpověď bez jakýchkoliv výhrad. Vygooglujte firmu, která vám Vaše peníze převede na Bitcoiny a máte pokoj. Ne směnárnu, ta by to musela hlásit, ale jiných podobných je i tak dost.

Mám pochopení pro záměr státu bránit praní peněz, daňovým únikům a podobným dirty trikům. Co nechápu, je způsob, jak to stát dělá. Dokonce se domnívám, že jde o zcela vědomou diskriminaci těch, kteří své finanční prostředky neukrývají do virtuální měny, mají je uloženy v bance, majetek jasně deklarovaný, počestně podnikají, ale, soudě podle zákona AML, moc jim to nikdo nevěří. Zato moderní zločinec, který se nechce dělit s nikým o informace týkající se výnosu jeho nelegálního podnikání, to má, s plným vědomím a souhlasem státu, opravdu velmi jednoduché. Dost mě překvapuje, že nejrůznější aktivistické spolky, které pořádají závody o to, kdo navrhne větší šmírování ve jménu pořádku a spravedlnosti, jsou hluché a slepé zrovna k téhle formě netransparentnosti. Přitom kdejaký vyděrač nebo ten, co požaduje úplatek, už rovnou předává jakési záhadné číslo své bitcoinové peněženky. S číslem bankovního účtu by si to netroufl, pokud jde o virtuální měnu, je to zcela bezpečné. Takže je to pořád ta samá otázka. V trestním řádu máme řadu institutů, umožňujících zajištění výnosů z trestné činnosti ale i toho, co jako výnos vypadá jen velmi vzdáleně. Pokud se ke mně přijde poradit drogový dealer, který tvrdí, že je OSVČ a podniká v oblasti zdravotního poradenství, jak to zařídit, aby plody jeho námahy neskončily ve spárech státu, kdyby to s tím poradenstvím náhodou přehnal, je etické či případně rovnou zákonné, abych mu řekl, ať to, co vydělá, každý den narve do Bitcoinů? Protože co není zakázáno, je přeci dovoleno a proti transformaci špinavých peněz v čisté Bitcoiny nikdo nic nenamítá. Tedy je to tak trochu legalizace výnosů z trestné činnosti, ale jen trochu. Protože Bitcoiny nejsou součástí žádné legální měnové či jiné struktury. Dokonce mi jeden jejich příznivec napsal, že to je jen elektronická informace. Takže se vlastně nic nelegalizuje, jen schovává. Asi jako by si ty peníze zahrabal na zahradě. Akorát stokrát bezpečnější. Tedy, pokud se nepraští do hlavy a nevymaže si virtuální klíč.

Suma sumárum, asi je jasné, co chci říct. Mám tvrdit klientovi, že je cosi nezákonné, ale za mými zády mu stát signalizuje, že jen idiot by se choval zákonně. A pokud se tak chová, nemůže se divit, že bude mít těžký život a permanentní kontrolu na krku. Samozřejmě že podle zákona AML. ●

JUDr. Tomáš Sokol,
advokát,
Advokátní kancelář Brož & Sokol & Novák s. r. o.,
místopředseda představenstva
České advokátní komory

Brož Sokol Novák
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Změny trestního práva jdou dobrým směrem

Zřejmě i proto, že společnost řešila především témata spojená s pandemií Covid-19, prošla celkem tiše Parlamentem nejvýznamnější novela trestního zákoníku a trestního řádu za poslední roky (zákon č. 333/2020 Sb., účinný od 1. 10. 2020). Nepříliš obvyklou je i skutečnost, že stěžejní části původně vládního návrhu se do zákona dostaly až formou poslaneckých pozměňovacích návrhů. Přestože shoda s procesní protistranou je dnes čím dál vzácnějším jevem, mám za to, že tentokrát lze přikývnout názorům advokátních kruhů, podle kterých jde změna obou zákonů správným směrem.[1]

Tento článek není detailním rozborem všech legislativních změn, nýbrž pohledem na tři z nich, které autor považuje z hlediska praxe státního zástupce za klíčové.

Vcelku pozdě, ale přece zareagoval zákonodárce na ekonomický vývoj české společnosti a zvýšil spodní hranice majetkové škody (§ 138 odst. 1 trestního zákoníku), které se naposledy měnily roku 2002. Tehdy činila průměrná měsíční mzda 15.524 Kč a škoda nikoli nepatrná byla stanovena částkou 5.000 Kč. V prvním pololetí roku 2020 průměrná mzda vystoupala až na 34.200 Kč, tedy na více než dvojnásobek. Takto se postupně – vlivem pouhého plynutí času a nečinnosti zákonodárce – dramaticky zpřísňovala trestní represe u majetkové kriminality. Pokud se 1. října hranice majetkové škody v trestním právu skokově zvýšila na nejméně 10.000 Kč, je taková reakce logická, přičemž kritici by mohli namítnout, že trestní zákoník je ještě stále přísnější, než v roce 2002 (jak uvedeno výše, průměrná mzda se zvýšila více než dvojnásobně).

Základní otázka, zda krádež, podvod nebo zpronevěra mají být trestné až od deseti tisíc korun, je přirozeně věcí výsostně trestněprávně-politickou, kterou musí rozhodnout Parlament.[2] Lze se oprávněně domnívat, že dvojnásobné zvýšení spodní hranice škody odpovídá postavení trestního práva jako krajního nástroje řešení nezákonnosti, zatímco protispolečenské činy nízké závažnosti mají být tématem pro jiné orgány veřejné moci, zejména správní úřady. Nevyřešeným bohužel zůstal ožehavý problém vybraných bagatelních krádeží, které jsou i nadále trestné zcela bez ohledu na výši způsobené škody (např. krádeže vloupáním a kapesní krádeže, viz § 205 odst. 1 písm. b), resp. písm. d) tr. zákoníku). Především pak zákonodárce nijak nepohnul s kritizovanou[3] „dvojkovou krádeží“, tedy recidivní krádeží podle druhého odstavce ust. § 205 tr. zákoníku, kde hrozí pachateli trestní sazba od šesti měsíců do tří let odnětí svobody i za příslovečný rohlík ukradený v samoobsluze, tedy opět nezávisle na výši škody. Třebaže tato skutková podstata postihuje typově nejméně závažnou kriminalitu (zpravidla právě drobné krádeže v obchodech), na celkovém objemu vězeňské populace se déledobě podílí obrovským číslem cca 25 %. Potřeba dalších legislativních změn na tomto poli se jeví o to větší, oč častěji se diskutuje o chronické přeplněnosti věznic a o tom, že Česká republika patří mezi země s nejvyšším počtem uvězněných osob na hlavu v Evropě.

Další dvě změny se týkají trestního procesu. Jde především o odformalizování dohod o vině a trestu a zrychlení řízení v případech, kdy obžalovaný prohlásí, že se cítí vinen ve smyslu obžaloby. Dohody o vině a trestu se od jejich zavedení do českého práva roku 2012 v praxi prosazovaly jen pozvolna, přestože v jejich

kolébce – zemích common law – se dnes takto řeší většina veškeré trestní agendy. Důvodem je zjevně i to, že pro jejich sjednání byla nutná účast obhájce. To vedlo mnohé státní zástupce k volbě postupu umožňujícího rychlejší skončení přípravného řízení – podání obžaloby. Z tohoto pohledu lze zrušení obligatorního právního zastoupení považovat za vhodný krok ke zjednodušení uzavírání dohod, tudíž snad i k jejich častějšímu užívání. To samé platí pro zavedení možnosti uzavřít dohodu o vině a trestu u veškerých trestných činů, nově také u zvlášť závažných zločinů. Vždyť i doznaná vražda může být po skutkové a právní stránce vskutku běžnou trestní kauzou a nelze dobře vysvětlit, proč by uzavření dohody měla apriorně znemožnit pouhá výše trestní sazby (svázaná s kategorizací trestných činů).

Pozoruhodné novinky přinášejí ust. § 206a a 206b trestního řádu. Na počátku hlavního líčení soud obligatorně vyzve obžalovaného, aby okomentoval obžalobu a uvedl, zda s ní souhlasí a cítí se vinen. Pokud se obžalovaný vyjádří kladně a soud takové stanovisko s ohledem na obsah spisu přijme, v rozsahu prohlášení se již neprovádí dokazování (!). Zákonodárce zde sice činí další významný krok na cestě od zásady zjišťování materiální pravdy v trestním řízení, z pohledu právního praktika ale tento krok vítám. Podobně jako od dohod o vině a trestu, i od prohlášení viny je možno očekávat zrychlení trestního řízení, a to zejména v komplikovaných věcech. Soud dostává do rukou efektivní možnost zkrátit zdánlivě nekonečná hlavní líčení, u nichž je vina obžalovaného od počátku zjevná, vlivem extrémního rozsahu spisového materiálu však k rozsudku vede ještě dlouhá procesní cesta.

Navzdory popsaným pozitivním změnám nemohu skončit jinak, než konstatováním, že z hlediska trestního řádu nejde o víc, než o přišití další záplaty na „vousatý“ zákon z dávných dob roku 1961 (ano, ve stejném roce začala stavba Berlínské zdi a jacísi The Beatles v hamburských klubech nevalné pověsti snili o tom, že jednou natočí desku). Koncepční a komplexní změny, které by mohly prospět řádnému, spravedlivému a rychlému průběhu trestního procesu, může přinést až zcela nový trestní řád. Dočkáme se jej někdy? ●

JUDr. Ondřej Šťastný,
víceprezident Unie státních zástupců

Poznámky:

1 Viz Novelu trestního zákoníku a trestního řádu obhájci vítají, Advokátní deník, 29. 7. 2020, dostupné online https://advokatnidenik.cz/2020/07/29/novelu-trestniho-zakoniku-a-trestniho-radu-obhajci-vitaji/.

2 Otázkou ústavnosti situace, kdy nominální výše škod v ust. § 138 odst. 1 tr. zákoníku zůstávala dlouhé roky nezměněna, se zabýval Ústavní soud v nálezu ze dne 26. 5. 2020, sp.zn. Pl. ÚS 46/18. Konstatoval, že stanovení hranic trestněprávní kriminalizace je v kompetenci zákonorádce, do které soudu nepřísluší zasahovat.

3 Viz např. Scholle, J., Zrušte § 205 odst. 2 trestního zákoníku, Státní zastupitelství č. 4/2020, s. 8–14.

Jak přinutit k lásce

K čemu je vlastně dobré právo? Všichni známe jeho funkce – regulativní, výchovnou, represivní, právní jistoty. Právo se nejčastěji definuje jako soubor psaných norem, které upravují společenské vztahy. Jenomže ne vše se dá právem regulovat, podobně jako lze kombajn použít na sklizeň jen některých plodin. Jenomže zkuste s kombajnem utrhnout sedmikrásku nebo sklidit žampióny? Tak tedy – kdy právo ano a kdy ne? K tomu se používá test přiměřenosti právní regulace a odpověď na otázku, zda to, co chceme regulovat, se vůbec dá činit tak silným, velkým, hlučným a ničivým nástrojem, jakým je právo.

Navštívil mě onehdy klient, slušný pán čerstvě důchodového věku. Rozvedený, jediná dcera na studiích. Popisoval její dětství a dospívání, jak se s bývalou manželkou střídali v péči, jak s dcerou jezdil na hory a všechno bylo až do puberty fajn. Pak změna jako mávnutím kouzelného proutku. Dcera se odcizila, stále méně s ním komunikovala, nebylo, čím by ji zaujal, nezvedala mu telefony a neodpovídala na zprávy.

A teď je dcera dospělá, jen občas se stýká s matkou a klient ji neviděl víc než půl roku. Nic jinak špatného si vzájemně neudělali. Nic po ní nechtěl, ani ona po něm. Výživné platí klient řádně, dcera nežádá o zvýšení, ale kontakt chybí. Tatínek se teď přišel poradit, zda by nepomohlo právo. „Kdyby mi aspoň vysvětlila proč," nešťastně vzdychal. „Třeba bych to pochopil, třeba bych na ni nenaléhal. Co jsem jí udělal špatného?"

Vyhrnu si rukávy a pouštíme se do dvouhodinové konzultace, ve které probereme anamnézu celé rodiny, potom hodnoty, potřeby, emoce a další, v rodině podstatné věci. Pak se konečně pustím do výkladu. Klient mě každou chvíli přerušuje: „Ale k tomu by přece mělo sloužit právo," říká nesouhlasně. „Ona je moje dcera, a tak by měla poslouchat. Měla by mít úctu ke stáří. Pomohlo by, kdybych ji vydědil? Anebo tím alespoň pohrozil?" Po třech desetiletích se umím ovládat a zůstat profesionální. A tak se vrhnu do vysvětlování o možnostech práva, o jeho hranicích, o použitelnosti, o efektivitě, o vymáhání práv a výkonu rozhodnutí. Jak chcete přinutit člověka, aby vás měl rád? Vskutku by na to měly být zákony, paragrafy, pokuty, vězení a jiné silové nástroje, jaké používá právo?

Klient chápe a kývá hlavou, ale nesouhlasí. „Měly by na to být zákony. Děti přece mají rodiče poslouchat." Tiše si povzdychnu a vzpomenu si na Desatero a jeho cti otce svého a matku svou. Vysvětlím klientovi hraniční případy a on uzná, že tak daleko vztahy s dcerou zatím nedospěly. Jsem ráda, že jsem mu myšlenku na žalobu proti dceři rozmluvila. Chvíli se ještě zdržíme u pozůstalosti, ale pokud jde o právo, jsme brzy v koncích.

„A co bych teď podle vás měl dělat?" táže se klient, čímž se z právních norem přesouváme do mezilidských vztahů. Tady je každá advokátova rada drahá, protože právní pomoc neúčinkuje a mnohem blíž je terapie, obchod, vyjednávání či jiné než právní strategie. Anebo čas. Nemohu klientovi v této oblasti dávat rady, mohu jen nabízet či přemýšlet nahlas, co bych v jeho situaci dělala já. A tak se zeptám: „Poslal jste dceři dárek nebo přání pod stromeček?" Klient se zamračí a odpoví: „Proč bych to dělal, když se mnou nekomunikuje?"

Některé komentáře si advokát musí nechat pro sebe. Například co nechceš, aby ti činili jiní, nečiň ty jim. Lidské vztahy fungují v interakci a vzájemně se ovlivňujeme. Rádi bychom, aby lidé dělali, co si přejeme. Kdyby to šlo, objednali bychom si schopnost je přimět k tomu, co chceme sami. Někdo si myslí, že to umí, ale z výzkumů plyne, že jiné lidi ovládáme mnohem méně, než si myslíme. Na druhé straně na ně svým chováním působíme mnohem více, než si sami přiznáváme. I malá změna na jedné straně vztahu způsobí změnu na straně druhé. A malými změnami všechno začíná. Malým pohybem lze roztočit vesmír.

Právo a lidské interakce

Jsem právník, a tak si každý den znovu pokládám otázku, jak do mezilidských vztahů zasahuje právo, jak je ovlivňuje, jak na ně působí ten soubor pravidel, co mě živí. Množství norem bobtná, ale jejich schopnost ovlivnit jednání lidí je jen omezená. Na lásku, na přátelství, na úctu a pomoc je právo nástrojem příliš brutálním a agresivním. Naštěstí na ten velký úkol – ovlivnit lidi a lidské společnosti – není samo. Existují i další koncepty, soubory jiných norem chování. Náboženství, morálka, etika, etiketa, zvyky, obyčeje, rodinné zvyklosti a návyky. To vše se taví v kotlíku ochuceném emocemi, hodnotami, zájmy a instinkty, které jsme zdědili po zvířecích předcích.

Jak jiného přinutit k lásce, k úctě, k náklonnosti a respektu? Právem a násilím je to vyloučené, tlak totiž vyvolá protitlak a člověk přitlačený ke zdi se spíš vzepře nebo rezignuje. Zákonodárci by měli vzdát ambice svými díly ovlivňovat to, co má význam jen jako dobrovolně poskytnuté. Jenomže k tomu musí dospět každý sám. Každý zákonodárce, každý advokát a zejména každý klient. ●

JUDr. Daniela Kovářová,
prezidentka Unie rodinných advokátů

Počiny racionálního zákonodárce

Ještě si pamatuji doby, kdy kanceláře mnohých advokátů a právníků zdobily mimo jiné úhledné svazky jednotlivých ročníků sbírky zákonů. Důstojná vazba z černé kůže se zlatým popiskem a označením toho, kterého roku dodávala jejich pracovnám jistý šarm a důstojnost. Uvedené svazky však byly i skutečným zdrojem práva, neboť nebylo pravidlem, že se norma během roku několikrát novelizovala, že se zákon měnil před jeho nabytím účinnosti nebo byl měněn zákonem nesouvisejícím či souvisejícím zcela okrajově.

Uvedené „dekorace" z kanceláří postupně mizí, neboť legislativní apetit našich zákonodárců je takový, že pouhý jeden ročník sbírky zákonů by sám zaplnil příruční knihovnu standardních rozměrů, přičemž o aktuálnosti takovéhoto čtiva by již nebylo možné hovořit vůbec.

Nic naplat, je zřejmé, že s pouhým božím desaterem si již nevystačíme a zmírnit, natož obrátit, trend hypertrofie právního řádu zůstane v dohledné době nedostižným snem. Je téměř zákonité, že nekonečné množství právních norem vykazuje mnohé nesprávnosti a nepřesnosti, připouští možnosti několikerých výkladů a než stačí právní praxe či judikatura výklad vyjasnit či ustálit je problém řešen další novelou, která zpravidla přinese jen nejasnosti jiné a nové.

Pro porozumění a správný výklad právních norem přišla teorie práva s institutem racionálního zákonodárce, jako fiktivního, geniálního a racionálního subjektu, jehož pohledem má být hledán a definován jeho úmysl při tvorbě právní normy a takto mohlo dojít k její rozumné interpretaci. Stále více však u mne klíčí obavy, zda onen imaginární racionální zákonodárce není záměrně ovlivňován nějakými temnými silami, aby své záměry tajil a projevoval vadně a nesprávně. Je-li nastolen nouzový stav, čemuž jsme již v poslední době takřka přivykli, získávají temné síly nad zákonodárcem nadvlády takřka bezmezné. Jinak, než jejich nekalými rejdy, si nedokážu vysvětlit, že by racionální zákonodárce prováděl zásadní daňové změny tak, aby se legisvakanční lhůta takto zásadní normy počítala na hodiny, aby prezident pod zákon nepřipojoval svůj podpis v takovém spěchu a zmatku, že vyvolá vážně míněné diskuse, zda zákon vlastně nevetoval nebo, aby byl schválen státní rozpočet tak, že v něm nebude zahrnut vliv daňových změn za bratru 100 miliard korun. Bez nekalého vlivu by racionální zákonodárce nemohl dopustit, aby normy na výsost odborné a ve všech směrech složité, jako jsou novely exekučního či insolvenčního řízení, byly projednávány bez standardního připomínkového řízení a tomu odpovídající odborné diskuse.

Za doslovný úskok zákonodárce by bylo možno označit jeho snahu implementovat směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1023 tak, že se zkracuje doba oddlužení všech fyzických osob z pěti let na tři, ačkoliv směrnice v tomto směru hovoří o podnikatelích a její smysl a účel směřuje zcela jinam. Že je tak činěno bez projednání v legislativní radě vlády, bez potřebných analýz a odborné diskuse, se již stává pravidlem.

Domnívám se také, že racionální zákonodárce by se sám nemohl rozhodnout proto, aby dlouhodobě vydával normy směřující ke vzniku společenského povědomí, že dluhy vytváří zlý věřitel, tyto vlastně není nezbytné splácet, resp. je amorální dluhy vymáhat. V této souvislosti jsem zaslechl trefnou úvahu o stavu naší společnosti a plnění dluhů. Za doby našich prarodičů bylo hanbou a hříchem dluhy vůbec pořizovat, za doby našich rodičů bylo hanbou dluhy nesplácet, dnes je dle obecného povědomí hanbou zaplacení dluhu vymáhat. Legislativní počiny z let minulých, jakož i další současné návrhy a úvahy nejen na poli exekučního a insolvenčního práva tuto úvahu jen potvrzují.

Pokud však připustím, že jen některé naznačené legislativní počiny jsou skutečně výsledkem uvědomělé, promyšlené a cílevědomé činnosti racionálního zákonodárce, pak se obávám, že se při výkladu právních norem dostáváme do začarovaného kruhu. Nalézt skutečné ratio a smysluplnost takového počínání je nanejvýš obtížné, ne-li nemožné. Při interpretaci té které normy se nám pak kritérium fiktivního racionálního zákonodárce rozostřuje, neboť hledat a nalézat jeho úmysly bude stále těžší a složitější.

Při výkladu právní normy z pohledu úmyslu zákonodárce bude nutno všechny přešlapy a fauly skutečného zákonodárce nadále přehlížet. Nadále bude třeba za zákonodárce považovat onu nehmotnou racionální entitu, vedenou těmi nejlepšími úmysly, jakkoliv se může zdát, že se skutečný zákonodárce a zákonodárce racionální od sebe mílovými kroky vzdalují. Temné síly či snad populistické a výlučně hlasy voličů ovlivněné motivy zákonodárce budou v tomto směru ponechány zcela stranou. ●

JUDr. Radim Miketa,
advokát,
místopředseda představenstva
České advokátní komory

Vlny na hladině

20. ledna tohoto roku mne zaujal článek v Hospodářských novinách, kde jsem se s překvapením dočetl, že se chystá v advokátní komoře vzpoura mladých, že advokacii čeká turbulentní rok a že na sněmu na podzim letošního roku bude zvoleno nové vedení České advokátní komory, a to že bude úplně jiné, než to dosavadní. Musel jsem to číst dvakrát, protože jsem měl obtíže porozumět, co tím chtěl redaktor čtenářům sdělit.

Tedy především – turbulentní dobu prožíváme všichni, a protože je autor článku novinář a ne advokát, tak si patrně neumí představit, v jakých obtížích se octla většina klientů, jejichž život i podnikání jsou současnou situací omezeny a jaké právní problémy musí advokáti. Konání řádného sněmu určitě žádné turbulence či vlny na advokátní hladině nezpůsobí. Sice ještě není úplně jisté, za jakých podmínek se bude konat, ale koná se pravidelně a je to zcela standardní akce konaná v souladu se zákonem. Pokud se týče deklarované vzpoury – tedy pod slovem vzpoura si představuji nějaké bouřlivé vzepětí proti utlačovatelům, uzurpátorům nebo mocenské struktuře, nikoliv poklidnou a oprávněnou kandidaturu v pravidelných volbách do orgánů stavovské organizace. Ostatně představenstvo ČAK a ostatní orgány lze těžko považovat za nějakou mocenskou strukturu nebo uzurpátory moci. Jednak představenstvo České advokátní komory nad advokáty žádnou výkonnou moc nemá, a dokonce nemůže ani svévolně měnit stavovské předpisy – to je zákonem svěřeno advokátnímu sněmu. Četl jsem sice, že představenstvo otáčí kormidlem advokacie, ale vzhledem k tomu, že nejsem naivním čtenářem, ale členem tohoto orgánu, tak velmi dobře vím jak daleko je tento příměr od pravdy. Představenstvo a jeho členové se ostatně do funkcí nedostali prostřednictvím nějakých zákulisních intrik, ale řádnými tajnými volbami na minulém sněmu. Takže vzpouru ani jiné akce chystat netřeba – stačí jen kandidovat ve volbách se srozumitelným a proveditelným programem a získat důvěru oprávněných voličů – advokátů v rámci sněmu. Ani představa, že nově zvolené vedení komory bude zcela jiné, nevyvolává nějaký neklid či znepokojení – po každém sněmu přichází nové vedení, jiné než to předchozí, byť je pravda, že někteří zvolení slouží v orgánech více než jedno volební období a že ne všichni zvolení jsou těsně po advokátních zkouškách. Důvodem však není to, že by mladí advokáti byli z aktivního a pasivního volebního práva na sněmu vyloučeni či omezeni, ale spíše to, že jejich zájem je zpravidla zaměřen pochopitelně na budování jejich advokátní praxe a rodinu. Určitou roli hraje samozřejmě i fakt, že práce v orgánech ČAK není honorovaná (snad až na předsedu ČAK, který s ohledem na fakt, že se výkonu funkce musí věnovat na plný úvazek, určitou náhradu dostává). Nicméně jaké to vedení bude, to bych si určitě netroufl odhadnout – vždycky je to určitým odrazem doby, jaké představitele si sněm vybere, ale možná, že pan redaktor ví něco, co my – prostí rolníci na poli aplikovaného práva – ještě nevíme.

Druhou věcí, která mne zaujala, bylo spuštění webových stránek platformy Otevřená advokacie. Tedy za prvé – jsem nadšen kdykoliv, když se objeví někdo, kdo chce pracovat pro advokátní stav. S ohledem na to, že postavení českých advokátů je třeba stále bránit proti mocným snahám o prolomení mlčenlivosti, omezení práv obhájce a stavovské nezávislosti a postavení advokátů (zejména jako podnikajících subjektů posilovat) je každý, kdo přiloží ruku k dílu, vítán. Za druhé – nevím, v čem je Otevřená advokacie otevřená – respektive v čem by ti ostatní měli být zavření – ale stejné námitky byly v minulosti proti názvu platformy Moderní advokacie, když se řada kolegů pozastavovala nad tím, že by měli být apriori považováni za nemoderní. Co do jména, jak praví Shakespeare. Ostatně jména bych nerad zmiňoval – personifikovaná diskuse je vždycky tak trochu osobním

sporem a k tomu není důvod. Jen bych přidal několik věcných poznámek:

Pomiňme to, že dikce programových tezí je skutečně hodně obecná a pozitivně rozmlžená. Už tam skoro chybí jen „aby byl mír“ nebo „nechť jsou všechny bytosti šťastny“. Pokud se budeme bavit v poněkud konkrétnějších parametrech, bude diskuse určitě prospěšnější pro všechny.

Představa, že se staromilské představenstvo ČAK se deviantně vyžívá v tom, že brání elektronické komunikaci a distančním volbám, je samozřejmě absurdní a hluboce nepravdivá. Maximální využití technologií je nejen žádoucí, ale nutné a ČAK se snaží upravit hřiště nejen pro elektronické volby, ale především pro bezpečné a etické poskytování právních služeb on-line. A to již několik let. Otázka elektronických voleb je trochu složitější – nicméně rozhodně to není možné zajistit tak, jak navrhuje Otevřená advokacie, tedy jen změnou stálého volebního řádu. Pokud se autor domnívá, že to tak stačí, měl by si položit otázku, jestli je ochoten riskovat, že výsledky takto zorganizovaných voleb a výsledky sněmu budou zpochybněny případných soudním rozhodnutím; čeští advokáti se nebojí žalovat ani stát a vládu, natož ČAK, pokud podle jejich názoru koná protiprávně. Já osobně bych se tomuto riziku rozhodně rád vyhnul. V budoucnu určitě bude možné konat sněm virtuálně, a určitě i distančně hlasovat (tedy pokud o tom sněm rozhodne a novému představenstvu to uloží zajistit) – je však k tomu třeba změny zákona o advokacii, který by tuto možnost měl výslovně připustit. Navíc z praktického hlediska je třeba říci, že distanční volby jsou buď bezpečné a spolehlivé, anebo tajné. Pokud je s tím advokátní komunita svolná a práva tajné volby se pro distanční volbu vzdá, určitě v tom není žádný filozofický problém – jen technický a legislativní. Navíc jsem přesvědčen že skutečně osobní účast na sněmu jednou za čtyři roky není tak zatěžující, pokud se jedná o výkon samosprávy svého vlastního profesního stavu, což já považuji spíše za privilegium. Orgány advokátní komory nejsou orgány státní moci ani politické sinekury, ale pověření kolegové, kteří pro advokátní stav pracují a navíc bez nároku na odměnu. Někteří si tuto práci spojují s určitou prestiží, ale je spousta těch, kteří na to naopak pohlížejí s pohrdáním.

Všeobecně kritizovat činnost předchůdců ve funkci (pokud možno s nějakým srdcervoucím tématem) a bez detailní znalosti věci je populární, ale nepříliš poctivé. ČAK je možné pranýřovat za bezplatnou právní pomoc, ale je dobré vědět, co v tom ČAK podniká a v jakém rozsahu je bezplatná pomoc poskytována potřebným. Také, kolik to stojí, protože i bezplatnou právní pomoc musí někdo zaplatit, minimálně advokát, který ji poskytuje. Pokud pak je vyčítána nepružnost ČAK ve vzdělávání a za příklad se jí dává projekt, který ČAK sama zorganizovala a provozuje (Advokáti do škol), budí to spíš dojem, že někdo trochu podcenil přípravu.

Ale nic ve zlém – jak jsem uvedl hned zkraje, fandím každému, kdo chce pro advokacii něco pozitivního udělat. Určitě je toho hodně, co by se dalo zlepšit a způsob komunikace a například práce s médii je věc, u které by bylo možné začít. Přiznám se, že mi vždy spíše záleželo na tom, co se fakticky povede a prosadí, než to, co se o tom píše v médiích či na sítích, ale to je spíše moje chyba. Jsem liberál a jsem přesvědčen, že si každý může psát co chce. Doba postfaktická (jak se jí říká) má prostě trochu jiná pravidla – na faktech prý tak nezáleží. ●

JUDr. Martin Maisner, PhD., MCIArb.,
advokát a člen představenstva
České advokání komory

Právo v době pandemické II

V dubnu loňského roku jsem na stránkách tohoto magazínu kriticky hodnotila, jak se legislativa pokoušela různými formami reagovat na pandemickou situaci a jak jen vytvářela a prohlubovala právní chaos. Už tehdy, v době, kdy ještě dobrovolníci šili roušky a zásobovali jimi napřed sousedy a potom i nemocnice, jsem se obávala, že k nevysvětleným, měnícím se a těžko pochopitelným opatřením nebudou mít občané důvěru. A že tam, kde občan nemá důvěru v právo, jej stát jen těžko donutí, aby se právem řídil.

Uplynulo více než půl roku, a chaos v opatřeních se nezměnil. Predikovatelná opatření nazvaná PES se měnila jak v Pyšné princezně (opakovaně se slibovalo, odvolávalo, odvolávalo odvolání a slibovalo slíbené), až přišla občanská iniciativa CHCÍPL PES… Jarní měsíce loňského roku (a koneckonců i současný zájem o vakcinaci) přitom ukazují, že Češi nejsou lhostejní ke zdraví svých sousedů a svých blízkých. Respekt k pandemickým opatřením vychází přitom ze stejné podstaty jako obecný respekt k právu. Nejvyšším cílem zákonodárce by mělo být dobrovolné dodržování právních předpisů v občanské společnosti, protože občané budou tyto předpisy ctít jako správné, rozumné a spravedlivé. Druhou, podstatně horší cestou, je respekt k právu z obavy před hrozící citelnou sankcí. Pak je sice právo dodržováno, ale občanská společnost si jej neváží – a naopak adoruje ty, kdo se přes hrozbu sankce odváží právo porušovat. Pokud pak stát za právo vydává chaotický koktejl opakovaně měněných předpisů, jejichž dodržování si ani neumí vynutit, pak – slovy zmíněné občanské iniciativy – chcípne právo.

Pandemická opatření této vlády jsou jasným příkladem toho, jak se „to“ (rozuměj právo) nemá dělat. Turbulence při jejich vytváření a změnách současně ukázala, jak by vypadala tvorba práva, pokud by nenarážela na „žvanírnu“ v Poslanecké sněmovně a pak znovu v Senátu. Jak snadno a jak často by se měnily zákony, pokud by to mohla zvládnout jen vláda nebo dokonce ministerstvo. Jsem vděčná za to, že žijeme v parlamentní demokracii a že o zákonech se musí rozhodovat v Parlamentu a ne ve vládních kuloárech. A že v Poslanecké sněmovně i Senátu jsou právníci, kteří chápou, jak by měla vypadat tvorba práva. A že se do legislativního procesu svými připomínkami může zapojit i Česká advokátní komora. I tak je to složité – to koneckonců dokazují i loňské vánoční tanečky kolem daňového „balíčku.“ Nejde jen o to, že se zákonu říká „balíček“ (byly ty Vánoce, mohlo se říkat i „dáreček“), ale o legislativní proces – napřed vláda schválila návrh změn daňových předpisů, pak se měnil na základě pozměňovacího poslaneckého návrhu, který dal předseda vlády (sic!), protože mu vládní návrh nevyhovoval, pak se schválilo více poslaneckých pozměňovacích návrhů, než se mělo, takže předseda vlády žádal Senát, aby „chyby“ Poslanecké sněmovny napravil, a když už to skoro všechno dobře dopadlo, tak zákon vetoval prezident, nebo vlastně nevetoval… Opravdu si může někdo myslet, že po takovýchto kotrmelcích bude mít veřejnost v právo důvěru?

Přes to všechno, do nového roku vstupujme s nadějí… že pandemie skončí, že se zase budeme scházet s přáteli, že v tom, abychom si zašli na večeři nebo do divadla, nám bude bránit jen naše lenost, že se veřejnosti vrátí důvěra v právo a že si bude vážit svých právníků… a dost. To by už byla pohádka.

Ať je náš nový rok pokud možno zase „normální“, to bude úplně stačit. ●

JUDr. Monika Novotná,
partner, advokát,
Rödl & Partner, advokáti, v.o.s.,
místopředsedkyně představenstva
České advokátní komory

Rödl & Partner

O trestání a dělbě moci

O právnění trestat je snad nejvýraznější charakteristikou státu, podílejí se ostatně na něm všechny složky jeho moci. Zákonodárce určuje, jaké jednání je trestné a jaká trestní sazba má být u příslušného druhu trestného činu použita. Soudy ukládají tresty v konkrétních případech a moc výkonná prostřednictvím policie odhaluje trestuhodné činy. Mezi tím balancuje státní zástupce, který by měl při respektu k vůli zákonodárce navrhovat soudu tresty přiměřené závažnosti konkrétní kauzy a současně dozoruje policii, aby trestní kauzy dostatečně a současně zákonně objasňovala.

Zdá se být notorietou uvést, že justice musí respektovat trestní sazby stanovené zákonodárcem. K ukládání trestů nad uvedenou sazbu lze přistoupit jen v případě opakovaného spáchání zvlášť závažného zločinu za splnění dalších podrobně specifikovaných podmínek (§ 59 trestního zákoníku), což v praxi nečiní vážnější interpretační problémy. Obtížnější je posouzení, kdy je na místě uložení trestu pod dolní hranicí trestní sazby. Oproti starému trestnímu zákonu neumožňuje trestní zákoník z roku 2009 použití základní trestní sazby, pokud okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby stanovené u kvalifikované skutkové podstaty reálně nezvyšuje stupeň společenské nebezpečnosti. Zbývá tak mimořádné snížení trestu odnětí svobody stanovené v § 58 trestního zákoníku, který umožňuje soudu uložit trest pod dolní hranicí sazby, pokud dospěje k závěru, že vzhledem k okolnostem případu nebo osobě pachatele by použití trestní sazby bylo nepřiměřeně přísné. Judikatura přitom poměrně logicky dovodila, že takové mimořádné snížení trestu s odkazem na okolnosti případu je možné, pouze pokud konkrétní skutek výrazněji vybočuje z obvyklých typicky se vyskytujících případů takových trestných činů. Až dotud se zdá být vše srozumitelné a logické.

Co když ale existují nepřiměřeně přísné trestní sazby u trestného činu, jehož skutkovou podstatu lze běžně naplnit jednáním v podstatě bagatelním, případně zcela zjevně „nehodným" tak vysoké trestní sazby? Mám na mysli zejména případy trestných činů podpory a propagace terorismu podle § 312e odst. 1, 4 písm. a) trestního zákoníku a krádeže podle § 205 odst. 1, 4 písm. b) trestního zákoníku, resp. § 205 odst. 2 trestního zákoníku. Podpory a propagace terorismu se dopustí mj. ten, kdo veřejně schvaluje spáchaný teroristický trestný čin, přičemž pokud tak učiní veřejně přístupnou počítačovou sítí, je ohrožen sazbou pět až patnáct let. Typickými případy takového jednání je jednovětné schvalování konkrétního teroristického útoku sdílené na facebooku, případně doplněné politováním, že obětí nebylo více. Desítky případů takového schvalování se vyskytly zejména po útoku na Novém Zélandě v březnu 2019. Jsem silně přesvědčen, že kriminalizace takového jednání je správná, pravidelně se jej však dopouští osoby dosud bezúhonné a jinak řádně žijící. Poslat takového schvalovače na pět let do vězení (tak vysoký trest není možno podmíněně odložit) je zcela zjevně nepřiměřeně přísné. Můžeme ale argumentovat, že jeho jednání vybočuje z obvyklých případů, což je důvodem pro mimořádné snížení trestu, když právě výroky typu „dobře udělal, škoda, že jich nepostřílel víc", jsou pro daný trestný čin zcela typické? Samotná bezúhonnost přitom také není důvodem pro mimořádné snížení trestu. Anebo mají soudy říct, že zákonodárce přestřelil, a proto jej nebudou respektovat a budou u tohoto trestného činu pravidelně ukládat mimořádně snížené tresty, kdy samotné souběžné uvedení posledně citovaného adverbia a adjektiva se jeví být kontradiktorní?

Mediálně sledovanější je ukládání trestů za krádeže (typicky v supermarketech) spáchané v době nouzového stavu, které jsou ohroženy trestem odnětí svobody v rozmezí dvou až osmi let. Pokud vláda nouzový stav vyhlašuje v případě „nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní pořádek a bezpečnost" mají soudy popřít, že čin byl spáchán v době „události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí", jak je uvedeno v § 205 odst. 4 trestního zákoníku? Uvedeného jednání se navíc pravidelně dopouštějí notoričtí recidivisté, kterým již byly opakovaně bezúspěšně ukládány alternativní tresty a u nichž tak fakticky nepřipadá do úvahy jiný trest než nepodmíněný. To posouvá moje úvahy k jiné trestní sazbě stanovené v § 205 odst. 2, tedy krádeži spáchané recidivistou, u níž není stanovena spodní hranice škody a pachatel má být postižen trestem od šesti měsíců do tří let. Je ale smysluplné ukládat, byť i notorickému zloději, za krádež jídla (nebo i flašky rumu) půlroční trest? Nestačilo by jednoměsíční uvěznění? Starý trestní zákon měl ostatně u tohoto trestného činu základní sazbu do dvou let, proč došlo v novém trestním zákoníku ke zpřísnění, netuším.

Závěr mého zamyšlení nebude příliš objevný. Pokud se v konkrétním případě jeví trest určený rozpětím trestní sazby nepřiměřeně přísný, bude na soudu a státním zástupci, aby uložil (resp. navrhl) trest mírnější a nalezl řešení, které mantinely vymezené zákonodárcem sice napne, ale ještě úplně nezlomí. Ten by se ale měl současně vyvarovat excesů typu výše trestní sazby u § 312e odst. 4 trestního zákoníku, jakož i zbytečné dolní hranice v případě § 205 odst. 2 trestního zákoníku. Zdá se však, že zákonodárce (ani Ministerstvo spravedlnosti) o nápravu těchto skutečností nejeví přílišný zájem a nechává na justici, aby si poradila, jak umí. Ta si jistě poradí, ale možná tím moc zákonodárná dobrovolně přenechává moci soudní roli, která jí zcela nepřísluší. ●

JUDr. Jan Lata, Ph.D.,
prezident Unie státních zástupců

Notářské služby online

Pokud bych měl říct, co jsem si z minulého roku, který byl tak náhle zasažen koronavirovou pandemií, odnesl za ponaučení, byla by to jednoznačně potřeba posunout alespoň část notářských služeb do online prostředí.

Je pravda, že návrh novely notářského řádu, který mimo jiné reflektuje i požadavky evropské směrnice o používání digitálních nástrojů v právu obchodních společností, vznikl v době, kdy jsme o covidu-19 neměli ani tušení, ale o to více považuji za důležité, aby byla vládou již schválená novela přijata co nejdříve i Parlamentem.

Včasné přijetí novely notářského řádu je důležité i z hlediska lhůty, která je stanovena pro implementaci výše zmíněné směrnice. Tato směrnice stanovuje povinnost členských států umožnit založení společnosti s ručením omezeným bez fyzické přítomnosti zakladatele u notáře či jiné kompetentní autority.

V loňském roce začala Notářská komora ČR vyvíjet systém, který bude mimo jiné umožňovat sepsání notářského zápisu online prostřednictvím zabezpečeného videokonferenčního kanálu. Systém bude fungovat tak, že se klient přihlásí do portálu Notářské komory ČR, kde v zabezpečeném rozhraní prokáže svou totožnost elektronickým občanským průkazem, který se načítá NFC čtečkou, jež je dnes běžnou funkcionalitou chytrých telefonů. Notář tím zároveň získá přístup k fotografii účastníka uložené v základních registrech nebo u cizinců na čipu jejich dokladu totožnosti, kterou bude moci porovnat s podobou účastníka videokonferenčního jednání.

Je ovšem potřeba zdůraznit, že přechod do digitálního prostředí nesmí znamenat rezignaci na kontrolní mechanismy, které notář při klasickém „fyzickém“ poskytování služeb aplikuje. Proto jsem byl velmi potěšen, že evropský zákonodárce výslovně umožnil použití videokonference jako kontrolního mechanismu, kterým se alespoň částečně nahradí fyzická přítomnost klienta u notáře – kromě samotného ztotožnění klienta je pro nás notáře stěžejní se přesvědčit, že klientem zamýšlené právní jednání je projevem jeho svobodné vůle. V podezřelých případech pak směrnice notáře či jinou kompetentní autoritu opravňuje k vyžádání si fyzické přítomnosti klienta.

Kromě elektronizace oblasti práva obchodních společností zavádí novela notářského řádu také elektronickou sbírku dokumentů a elektronickou evidenci ověřených podpisů. V praxi to bude znamenat, že ke každému notářskému zápisu či ověřovací doložce bude vygenerován unikátní kód, který uživatel zadá do webové aplikace vedené Notářskou komorou ČR a tím si ověří pravost či platnost dokumentu.

V neposlední řadě přináší novela notářského řádu změnu ve vydávání apostil na notářské listiny, které bude nově vydávat Notářská komora ČR a jejích osm regionálních komor v krajských městech, což významně přispěje ke zlepšení dostupnosti této služby a odbřemenění ověřovacího oddělení Ministerstva spravedlnosti.

Přestože si doba digitalizaci notářských služeb žádá, domnívám se, že pro určité typy úkonů, jako je například sepisování závětí či manželských smluv, se nahrazení lidského faktoru stroji nehodí.

Závěrem nezbývá než podotknout, že na digitalizaci práva obchodních společností jsou Notářská komora ČR i notáři připraveni, a jsem přesvědčen, že náš systém zachovává tolik nezbytnou rovnováhu mezi trendem a právní jistotou. ●

Mgr. Radim Neubauer,
prezident Notářské komory České republiky

Diskriminace (ne)očkovaných?

Asi každý z nás si spuštěním očkování proti nemoci Covid-19 hýčká naději, že to může být to pověstné světlo na konci pandemického tunelu a že se – alespoň částečně – začne život vracet do normálu. Když se kolem Vánoc ve většině evropských států započalo s očkováním, vyvstala ale otázka, zda (a případně nakolik) bude možné znevýhodňovat občany, kteří se z nějakého důvodu očkovat nedají. S ohledem na aktuální vývoj pandemie lze dost dobře předpokládat, že i poté, co dojde k určité proočkovanosti (případně promoření) velké části obyvatelstva a podaří se pandemii potlačit, zůstanou některá omezující opatření pravděpodobně i nadále v platnosti. V České republice v této souvislosti vláda opakovaně prohlásila, že aktuálně nepočítá s tím, že by očkování bylo pro všechny povinné. Bude tedy potřeba vyřešit, zda se následná omezující opatření budou vztahovat jen na osoby, které se očkovat nenechají, resp. zda je naopak možné, aby očkovaným mohly v důsledku vakcinace plynout nějaké výhody.

Kromě příslušných ustanovení Listiny základních práv a svobod je třeba v této souvislosti zmínit i ustanovení antidiskriminačního zákona, který mimo jiné stanoví, že „přímou diskriminací se rozumí takové jednání, včetně opomenutí, kdy se s jednou osobou zachází méně příznivě, než se zachází nebo zacházelo nebo by se zacházelo s jinou osobou ve srovnatelné situaci, a to z důvodu rasy, etnického původu, národnosti, pohlaví, sexuální orientace, věku, zdravotního postižení, náboženského vyznání, víry či světového názoru." Faktor zdravotního stavu tedy nepředstavuje zakázané kritérium ve smyslu antidiskriminačního zákona. Opomenout dále nelze ani zákon o ochraně spotřebitele, který uvádí, že „prodávající nesmí při prodeji výrobků nebo poskytování služeb spotřebitele diskriminovat". V neposlední řadě je třeba uvést, že očkování proti Covid-19 není (na rozdíl například od záškrtu, tetanu nebo přenosné dětské obrny) vyjmenováno mezi povinnými očkováními.

Hlavním účelem krizových opatření vlády a mimořádných opatření ministerstva zdravotnictví má být jednoznačně ochrana před šířením nakažlivé nemoci. Proto pokud by očkovaný sebe ani nikoho jiného nemohl nakazit, odpadl by i důvod, proč by měl být jakkoliv omezován a izolován. Stát by měl upustit od uplatňování protiepidemických opatření v případě očkovaných osob, a to minimálně tehdy, pokud bude s vysokou mírou pravděpodobnosti zřejmé, že očkovaný nemůže nemoc dále šířit. Rozlišování očkovaných a neočkovaných by tedy možné být mělo. Opačná varianta by totiž znamenala, že by například 10 % obyvatelstva, která by se – ať už z jakýchkoliv důvodů – odmítla očkovat, fakticky zablokovala i zbytek populace, která by i nadále nemohla navštěvovat například divadla, kina, restaurace. Kvůli minoritní skupině by tak celá ekonomika zůstala zablokovaná. Jako názorný příklad bych uvedl aktuální situaci svojí téměř stoleté babičky, která žije v domově pro seniory a byla v loňském roce z důvodů pandemie několik měsíců izolovaná, což pro ni bylo psychicky náročné, až traumatizující. Nyní v daném domově pro seniory sice návštěvy povolené jsou, avšak ve velmi omezeném režimu, a to jak pro klienty, tak pro jejich návštěvy. Nevidím proto důvod, proč by – až by babička byla naočkovaná – měla i nadále být izolovaná, měla se na ní vztahovat všechna protiepidemická opatření a nemohla si užít návštěv svých blízkých.

Vždy bude záležet na konkrétní situaci, ale například by nemělo být možné podmiňovat očkováním přístup k některým službám tam, kde to není nezbytné pro zabránění šíření nákazy. V nákupních centrech a jiných obchodech, kde lze zajistit potřebné rozestupy a hygienické standardy (roušky apod.), by tak bylo možné považovat uvedená omezení za nepřijatelná. Naopak při osobní letecké přepravě může být taková podmínka přiměřená. Nepřijatelné by také bylo omezení u osob, které nemohou být očkovány kvůli svému zdravotnímu stavu, kde by hrozila jejich diskriminace z důvodu zdravotního postižení. Nejen pro takové případy je proto nezbytné, aby podmínku očkování šlo nahradit něčím jiným – například negativním testem nebo jiným potvrzením o nenakažlivosti (např. prodělání choroby Covid-19 v posledních týdnech). V oblasti soukromého práva tedy platí, že neposkytnutí nějaké služby, nevpuštění do objektu soukromým provozovatelem (za splnění výše uvedených podmínek) není zakázanou diskriminací ve smyslu antidiskriminačního zákona či zákona o ochraně spotřebitele. Okolnost, zda je člověk očkovaný, totiž není zakázaným kritériem rozlišování.

Výše uvedené závěry pak platí v zásadě i v oblasti veřejného práva, nicméně stát má vždy dát přednost takovému řešení, které co nejméně omezuje základní práva a svobody. Pouze tam, kde by ani při vynaložení maximálního úsilí nebyl schopen zajistit realizaci základních práv a svobod, může stát stanovit za účelem zabránění šíření nákazy podmínky typu očkování či negativního testu. Přičemž stanovení podmínek typu očkování či negativního testu má zase z výše uvedených důvodů přednost před plošnými zákazy. K odlišnému zacházení je přitom možné přistoupit i tehdy, kdy očkování ještě není přístupné pro všechny. Trvání na stejném zacházení se všemi osobami, bez ohledu na to, zda byly očkovány či nikoli, by mělo nemalé negativní dopady na fungování celé ekonomiky, která by tak mohla alespoň v omezeném režimu fungovat. Nicméně pro stát musí být v takovém případě o to větší prioritou, aby zajistil všeobecnou dostupnost očkování.

JUDr. Ondřej Trubač, Ph.D., LL.M.,
partner,
Bříza & Trubač, advokátní kancelář

BŘÍZA & TRUBAČ
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ — ATTORNEYS AT LAW

Autor v souvislosti s tímto tématem odkazuje jako člen platformy Rozumné právo na její stanovisko, ze kterého při psaní tohoto textu vycházel – https://www.rozumne-pravo.cz/cz/stanoviska/.

Krizové opatření vlády aneb jak jsme se přehoupli do nového roku

Tak jsem vloni na jaře naivně doufal, že další koronavirová vlna na podzim už nepřijde a ejhle, ona přišla a nějak se jí u nás zalíbilo. Dokonce natolik, že jsme se zase po dlouhé době mohli pyšnit celosvětovým prvenstvím v počtech nakažených v poměru na počet obyvatel a tím pádem se naše jinak málo významná zemička coby hybatel světového dění ocitla v popředí zájmu světových médií. Ale špatná reklama je někdy lepší než žádná, tvrdí marketingoví poradci, proto můžeme zůstat v klidu, navíc se alespoň zvýšil počet lidí, kteří už minimálně tuší, že nějaké Česko (pardon, republika, jak stále nesmyslně zdůrazňujeme) existuje a dokonce i zhruba kde.

Pojďme však k tématu. Krizových opatření bylo vydáno mnoho a nebudu je nyní vyjmenovávat jedno po druhém, ušetřilo by mi to sice dost práce a tento krátký příspěvek bych mohl odeslat s pocitem dobře a hlavně rychle odvedené práce, ale to není můj styl. Jako tvor hluboce přemýšlející nad všemi tématy, jimiž obohacuji tento magazín a hlavně jeho čtenáře, si jsem vědom své odpovědnosti, a proto se zaměřím na jedno z nejvýznamnějších opatření, které ovlivnilo náš život hned po vánočních svátcích. Ono opatření mělo číslo 595 a bylo vydáno den před Štědrým večerem a jeho obsahem byly zákazy, nařízení, omezení, doporučení a určení. Takto stručně shrnutý obsah by stačil pro čtenáře bulvárních časopisů typu Moje sladké tajemství, Blesk, Story nebo Rytmus života, ale já píšu zásadně jen pro erudovanější publikum, a proto se pustím do detailnějších informací.

Začnu tím, co nám v předvečer Ježíška bylo zakázáno, ovšem velkoryse až s účinností po svátcích vánočních. Tady je vidět, že nám vláda chtěla udělat radost a pod stromeček nám dala tento dárek. Počínaje 27. prosincem ovšem už bylo zle. Na období 15 nadcházejících dnů byl zakázán volný pohyb osob od 21:00 hod. do 4:59 hod. s výjimkami cest do zaměstnání, podnikání, výkonu povolání, různých zajišťovacích činností pro bezpečnost, ochranu zdraví, veřejnou dopravu, služby pro obyvatele, neodkladné cesty, venčení psů do 500 m od místa bydliště, účasti na dovolených hromadných akcích a cest zpět do bydliště. Co bylo potřeba pro neporušení uvedených zákazů, je každému zřejmé. V první řadě šlo o kalendář a hodinky. Bez kalendáře byl člověk ztracen, pokud nevěděl, jaký je právě den. Zdá se to triviální, ale kdo z vás po vánočním nicnedělání byl schopen bez ohledu na dovolenou či home office, což bývá často totéž, sledovat, kolikátého že to vlastně je? Jasně, na mobilu datum najít lze, ale jen v případě, že si člověk vypne duchaplné hry, předpokládám. I pokud jsme datum správně zaznamenali, nastala fáze dvě, tzv. časovka. Za pomoci hodinek, pokud nějaké vlastníme, případně mobilu, který vlastníme určitě, protože ho má i každý bezdomovec, bylo nutné první pomůcku seřídit podle zvukového signálu v rádiu či televizi s výjimkou oněch samonastavitelných a pak si každý večer ohlídat, od kdy se nelze volně pohybovat. Pro řadu občanů nastal ovšem nečekaný problém v tom, že nechápali, co znamená 21 hod. Na příště bych proto doporučoval obdobný právní předpis zjednodušit, stačilo by doplnit „… neboli 9 hod. večer“. Ohledně 4:59 hod. je situace jednodušší a obejdeme se bez novely, nicméně zde se vyžaduje od adresátů opatření obzvláštní ostražitost, protože v rozmezí jedné jediné minuty (!) nastává zcela jiný právní režim! To není chyba tisku, čtete správně, jedna jediná minuta rozhoduje o tom, co bylo dovoleno a co nikoliv. Tady stát opravdu spoléhal na bdělost občanů, evidentně v duchu slavné Fučíkovy výzvy „Lidé, bděte!“. Zde prosím nezaměňovat bdělost se spánkem, úmyslem vlády asi nebylo, abychom nikdy nespali v době od 4:59 hod. do 5:00 hod.

Nyní stručně vysvětlím význam zmíněné pouhopouhé jedné minuty. Zakázané činnosti kromě výjimek do 4:59 hod. jsem již uvedl výše, co se tedy stalo o minutu později? Volný pohyb byl nadále zakázán, ale oproti 7 předchozím výjimkám došlo k navýšení počtu výjimek o dalších 16, jejichž platnost končila minutu před 21. hod. Bystrý čtenář stejně jako bystrá čtenářka či jejich bystrá čtenářčata si hravě domyslí, že tímto je kruh uzavřen, neboli nezbývá už žádný časový prostor, který by nebyl regulován. Běda však těm, jimž se hodinky předcházejí či zpožďují. Zpět k 5. hodině ranní a co se změnilo. Nově bylo umožněno cestovat za rodinou a osobami blízkými, pokud šlo o nezbytné cesty. Co je nezbytná cesta, není zatím upraveno, ale z praxe je zřejmé, že jde o každou cestu, kterou konkrétní cestující subjektivně považuje za nutnou, a to i v případech, kdy se mu na ni ani nechce. Osoby blízké jsou v právu definovány, rodina je základ státu, takže jde

vždy o státní zájem. Cesty za účelem nákupu zboží nebo služeb jsou rovněž umožněny bez ohledu na to, že většina obchodů byla uzavřena, ale již možnost cestovat k obchodu a prohlédnout si vystavené vzorky ve výlohách patřila k jednomu z mála kulturních zážitků, které nebyly zapovězeny. Dovolené cesty za účelem vyřízení neodkladných úředních záležitostí byly spíš za trest, protože tyto záležitosti jsou takřka vždy spojeny se slabším postavením jedince vůči úřední moci a jejich neodkladnost je dána tím, že je nelze odložit. Dalšími dovolenými cestami byly ty za účelem pobytu v přírodě nebo parcích a sportování na venkovních sportovištích. Tady došlo k velkému průlomu, protože třeba vloni na jaře bylo v jednom období sice možné sportovat na venkovních sportovištích, ale cesty k nim byly zakázány. V této souvislosti ještě upozorňuji, že dovolená vzdálenost přírody nebo parků (zřejmě nepřírodních) nebyla stanovena a tak bylo možné cestovat kamkoliv. Cestovat bylo ještě možné např. za vzděláním a také cestovat za účelem vycestování z Česka (to považuji za cestování na druhou, resp. supercestování). Stinnou stránkou možnosti vycestovat byla skutečnost, že nás už skoro nikam nechtěli nechat přicestovat. Poslední významnou dovolenou cestou, kterou zmíním, byla cesta zpět do místa bydliště. V čem je její význam snad nemusím vysvětlovat, neplatí však pro ty, kteří nikde nebydlí, případně pendlují z místa na místo. U těch je potom složité prokázat, kam se vracejí, a není vyloučeno, že teprve vycestovali. Dále je povolena účast na svatbě či na prohlášení osob ohledně vstupu do registrovaného partnerství a na pohřbu s omezením na 15 osob maximálně. Hlubší analýza, proč právě 15 osob, chybí, chápu tak, že při vyšším počtu, třeba 20 lidí, jsou viry aktivnější, resp. do hloučků pod 15 osob se ani neobtěžují zavítat.

Kromě zákazů vláda nařídila omezit pohyb na veřejně přístupných místech na dobu nezbytně nutnou a pobývat v místě svého bydliště až na výše zmíněné výjimky. Nezbytně nutná doba je opět termín, který lze vykládat různě, jak my právníci víme nejlépe, tak malé vodítko. Na veřejném WC např. lze pobývat v řádech minut nebo desítek minut, ovšem delší pobyt než jednu hodinu by již jen stěží mohl být považován za dobu nezbytně nutnou. Stejně tak čekání na nádraží na vlak zpožděný o 540 minut již nebude nezbytně nutnou dobou, protože bylo možné zvolit jiný způsob dopravy, pokud mezitím nebyla jiným opatřením zakázána.

Vláda dále mimo jiné nařídila pobývat na veřejných místech v počtu nejvýše 2 osob s výjimkami členů domácnosti, zaměstnanců, podnikatelů, dětí, žáků a studentů při vzdělávání při zachování odstupu nejméně 2 metrů, což ovšem v praxi působilo problémy, protože současně neuvolnila ze státních hmotných rezerv příslušná dvoumetrová pravítka pro kontrolu vzdálenosti, která by zaslala současně s rouškami všem obyvatelům. V neposlední řadě vláda nařídila zaměstnavatelům využívat práci na dálku, čemuž nikdo nerozuměl do doby, než byla přeložena do češtiny jako home office nebo pro méně lingvisticky zdatné jako houmofis. Pokud v některých firmách zaměstnávají za účelem snížení nákladů jen lidi bez domova nebo bílé koně, dané nařízení se na ně nevztahuje.

Vláda pak ještě omezila právo se pokojně shromažďovat s výjimkami a doporučila zaměstnavatelům všechno možné i nemožné, což již nebudu rozebírat, protože se blíží 21 hod. a já si musím zesynchronizovat čas Č. A rovněž doufat, že všichni brzy získáme možnost se nechat naočkovat a budeme žít bez podobných opatření. ●

JUDr. Josef Vejmelka,
advokát,
Vejmelka & Wünsch s. r. o.

VEJMELKA & WÜNSCH
ADVOKÁTI ATTORNEYS AT LAW RECHTSANWÄLTE

Advokacie v době postfaktické (a předsněmovní)

„A kdyby pravda bylo vše a láska jenom snění – já bych se k spánku položil a nechtěl probuzení." Tyto verše napsal Vítězslav Hálek v básnické sbírce Večerní písně z roku 1859. Mluvil k zamilovaným své generace a ani zdaleka netušil, jak vizionářsky popsal společnost na počátku jednadvacátého století, kdy pravda – stejně jako v jeho básni – přestala být zajímavá. Přestala být něčím, po čem prahneme, co namáhavě odhalujeme a kvůli čemu si vážíme těch, kteří nechtějí jen spát a hledat lásku, ale pravdu.

Pravda nás prostě přestala bavit. Není důležité, co kdo řekl či jaký odborný článek napsal, ale co sdílel na Twitteru, Facebooku, Instagramu či jinde. Není dokonce důležitý ani obsah sdíleného, ale jen šokující titulek. Fakta jsou nahrazována emocemi. Doba postfaktická, jak se tomuto stavu naší společnosti v posledních několika letech říká, dorazila i do Česka. O tom, že to není nějaký intelektuální výmysl, svědčí i to, že slovo „postfaktický" zvolila Společnost pro německý jazyk slovem roku 2016. Já bych ho v Česku zvolil slovem roku 2020.

Není pochyb o tom, že zásluhu na tom má rozmach internetu a sociálních sítí. Zatímco dříve byly tištěny, později vysílány či jinak šířeny myšlenky, nad nimiž stálo za to se zamyslet (pochopitelně s výjimkami potvrzujícími pravidlo), dnes si může každý vytisknout, vysílat či šířit co chce. I sebevětší blbost najde svého příznivce, který si myslí tu samou blbost. Dosud se za ni styděl a nikomu ji necpal, ale s nabytým vědomím, že si tu blbost nemyslí sám, ji šíří dál s nadšením o to větším. Zatímco dříve se taková blbost dostala jen k vedlejšímu hospodskému stolu, dnes se během sekundy rozšíří do celého světa. Blbosti šířené exprezidentem Trumpem nám budiž příkladem a to bychom ani nemuseli chodit až za oceán.

Role internetu a sociálních sítí expandovala v době koronavirové. Osobní kontakty byly omezeny, volného času u počítače přibylo. Sociální sítě a jejich influenceři, followeři a lajkovači zažívají vrcholné okamžiky. Motto o pravdě, která musí zvítězit nad lží, je nahrazeno mottem o drzém čele, které je lepší než poplužní dvůr. V čele žebříčků popularity nestojí ti, kteří mají pravdu, ale usvědčení lháři a udavači. Doba postfaktická dosahuje v době pandemické svého triumfu a nezdá se, že by se chystala změna k lepšímu.

„Vymknuta ze svých kloubů doba šílí", postěžoval si Shakespearův Hamlet, aniž tušil, jak často budou jeho slova v následujících staletích citována. Právě v takové době se budou letos konat dvojí volby. Ty celostátní do Poslanecké sněmovny, od nichž si většina národa slibuje odstranění Andreje Babiše a jeho „vlády hanby", jak ji výstižně pojmenoval jeden z politiků ČSSD, ale i ty advokátní. V září 2021 totiž skončí čtyřleté funkční období představenstvu a dalším funkcionářům České advokátní komory. Ba co víc, dosavadní předseda Vladimír Jirousek se rozhodl na svoji funkci znovu neaspirovat, takže se hledá i jeho nástupce. To nebude jednoduché.

Doba postfaktická, pandemická a z kloubů vymknutá je smrtelným koktejlem pro jakékoliv volby. Na parlamentní úrovni jsme ho již začali usrkávat, protože je prezident vyhlásil o půl roku dříve než obvykle. Pravděpodobně chtěl zabránit Ústavnímu soudu ve zrušení části volebního zákona. Ústavní soud mu na to neskočil a část volebního zákona přesto zrušil. Prezident se za to pomstil jeho předsedovi a nedal mu slíbenou medajli. Volební klání tak začalo, avšak nikdo neví, podle jakých pravidel budou politické strany sestavovat volební koalice a podle jaké metody budou sčítány hlasy voličů. Jak moc jsou volby v době pandemie životu nebezpečné, jsme zažili při loňských volbách do krajských

zastupitelstev. Nebýt jich, byla by krizová opatření vlády vyhlášena o poznání dříve a márnice by se zaplnily o poznání méně.

Jako by toho nebylo dost, čekají letos volby i advokáty. I nám předvolební kampaň již začala, i nám o poznání dříve než obvykle. Pochopitelně i advokátní volby budou ovlivněny dobou vymknutou ze svých kloubů. Prvotním problémem je, kdy se vůbec bude konat volební sněm? Představenstvo sice již optimisticky rozhodlo o dvou termínech, 22. října, popř. 17. prosince 2021, není však vyloučeno, že vzhledem k pandemické situaci, kterou se nám prozatím nedaří zvládnout, nebude možné sněm uskutečnit v žádném z obou termínů. Běžně se jej totiž účastní kolem dvou tisíc advokátů a lze pochybovat o tom, že by vláda umožnila setkání takového množství osob na jednom místě, jakkoliv pevně věřím v brzké zlepšení. V takovém případě by dosavadní funkcionáři museli setrvat ve svých funkcích do doby, než epidemická situace dovolí uspořádat řádný volební sněm. Mnohými navrhovaná varianta uspořádat volby prostřednictvím elektronického hlasování má jeden háček: musel by ho schválit sněm, který zatím nelze konat, nebo by se musel změnit zákon.

Bez ohledu na to i v advokacii již začal souboj těch, kteří se chtějí ucházet o místa na advokátním Olympu. Již v loňském roce se začaly objevovat tweety a posty některých advokátů upozorňující na blížící se překvapení, z něhož se záhy vyklubalo ohlášení jejich kandidatury. To bylo doprovázeno zdánlivě nezávislými články v různých médiích zaměřujícími se na „temná" místa v životě komory. Zmínil-li jsem dobu postfaktickou, pak se nejintenzivněji projevila v reakcích na vcelku nevinný článek advokátky, matky dvou dětí, popisující své zkušenosti z advokátní praxe. Začínal slovy „nejsem žádná feministka" a bylo vymalováno. V šílené době „třetích pohlaví" a „menstruujících lidí" bylo jasné, že neujde pozornosti a jeho autorka bude náležitě potrestána za vyjádření svého názoru. Evergreenová předvolební témata o špatném hospodaření komory, vysokých odvodech advokátů a zbytečnosti povinného členství, jakož i advokátní komory samotné, se sice už také objevila, ale s razancí poněkud menší. To teprve přijde.

Volby advokátní mají oproti volbám do Poslanecké sněmovny jednu výhodu. Advokáti, na rozdíl od většinového voliče, jsou díky své profesi zvyklí pohybovat se v záplavě emocí a hledat mezi nimi zrnka pravdy. Jsou zvyklí číst právní předpisy, hledat v nich jejich účel a smysl a tak přistupují i k článkům a tweetům, které chtějí spíše šokovat či ublížit, než pravdivě informovat. Umí ocenit zásluhy těch, kteří již předvedli, jak to s advokacií myslí. Buď jejich opětovným zvolením, pokud zaujali zajímavými odbornými myšlenkami či projekty, důslednou obranou samosprávy a nezávislosti advokacie, důvěrnosti vztahu advokáta s klientem či svým časovým nasazením ve prospěch celku. Nebo nezvolením, pokud se čtyři roky jen vezli. To je totiž pro budoucnost advokacie důležitější, než počty followerů a lajků.

Žádná předvolební doba není jednoduchá. Nezbývá nám, než ji ve zdraví přežít a věřit, že vše dobře dopadne. Nikdy se totiž nedostanete do cíle, pokud se zastavíte a házíte kameny na každého psa, který štěká. Alespoň tak to prý řekl W. S. Churchill a ten na tom byl přeci jen o poznání hůř než my. ●

JUDr. Petr Toman, LL.M.,
advokát,
TOMAN & PARTNEŘI advokátní kancelář, s.r.o.

založeno 1990
TOMAN & PARTNEŘI
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Advokáti mají být vidět

Právo a právníci patří k veřejné debatě od nepaměti. Má to dobrý důvod – těžko hledat povolání, které má s veřejností a společností více průsečíků než právničina. Když jsem přemýšlel o tom, jaké téma zvolit pro tento článek, rozhodl jsem se pojmenovat něco, co už delší dobu vnímám jako jeden z problémů dneška – a překvapivě je to navíc něco, s čím se dá něco dělat. Ve veřejném prostoru totiž téměř neprobíhá rozumná debata o tématech, týkajících se práva a právního státu. Souvisí to asi s úpadkem zájmu širší veřejnosti o debatu na politická témata, o projevování a aktivní hájení důležitých společenských, sociálních a politických názorů. To je vidět i na vystupování či spíše nevystupování příslušníků právnické obce. Přitom je zřejmé, že témat, ke kterým mají právě právníci co říct, kolem nás přibývá. Témat, která jsou relevantní a vyžadují argumentačně podloženou diskusi, která může být noblesní nebo klidně drsná, je hodně. Ale té diskuse je málo.

Když jmenuji jen pár témat: změna a dodržování ústavy, obrana práv, role právníků ve společnosti, volební systém, výše trestu za trestné činy a jejich přiměřenost, otázka výkonu trestu a naplněnosti věznic, nebo třeba stav a úroveň naší legislativy a legislativní činnosti. Napadnou vás určitě i témata jiná – stav soudnictví a přístup do soudcovské profese, bezplatná právní pomoc, rozšíření povinného zastoupení advokátem, rekodifikace civilního procesu a další a další. Ani nezmiňuji (neexistující) advokátní tajemství, přebujelost legislativy, nesrozumitelnost zákonů aj. Cílem tohoto článku ale není vyjmenovávat témata nebo o nich začínat diskusi (a že jich existuje ještě celá řada, a diskusi si zaslouží). Každý si jistě vybereme témata jiná, blízká našemu srdci nebo zaměření. Chci spíše upozornit na situaci, že tato diskuse neprobíhá a že to, aby probíhala, je důležité a je to v první řadě na každém z nás. Na právnících, a především na advokátech. Právní témata jsou důležitá. Pro nás právníky i pro společnost, ve které žijeme.

Problémem je, že se v řadě případů o těchto tématech vede diskuse zcela minimální a už vůbec ne pak na úrovni, která by byla zasvěcená a poučená, a současně natolik poutavá a srozumitelně vedená, aby měla smysl i pro uživatele práva, pro širší veřejnost. Protože právě to je publikum, které musíme zasáhnout a edukovat v tom, co je na právu (a tedy i na právnících) důležité a prospěšné, co je složité a čemu je potřeba se věnovat. K čemu potřebujeme advokáty a k čemu je naopak nepotřebujeme? Diskuse, pokud probíhá, často sklouzává k výkřikům ve tmě založeným na nepoučených, ba často zcela mylných teoriích, na opomíjení souvislostí a dalších nešvarech, které jsou leckdy způsobené neznalostí, leckdy blbostí a leckdy úmyslně falešnou argumentací a zneužíváním vlivu a prostoru v médiích.

Tomu všemu se mohou postavit ti, kteří jsou schopni o těchto tématech věcně a poučeně diskutovat, jsou zvyklí vysvětlovat věci v praxi svým klientům a mají současně ve své sociální „bublině“, městě, kraji nebo celém Česku nějaký vliv. Jsou-li takoví advokáti respektováni, nezáleží zdaleka tolik na „správnosti“ daného názoru. Jak často bývá subjektivní? Vždy! Oblíbené rčení praví, že dva právníci dají dohromady alespoň tři právní názory, a má to občas něco do sebe. Co je ale důležité v každém případě, je nebát se ty názory veřejně sdělovat, abychom byli slyšet a vidět.

Advokacie je největším právnickým stavem a současně tím stavem, který může a je schopen se nejsvobodněji a nejšířeji k většině právně politických témat vyjadřovat. Soudci a státní zástupci mají omezení daná zákonem a jiná právní povolání mají výrazně omezenější záběr. Advokacie navíc hraje zcela unikátní roli jednoho z pilířů právního státu.

Pokud zmiňuji právně politická témata, vůbec neženu advokáty do politiky. Někteří tam přesto sami vstupují, a je to dobře – je nešťastné, jak málo je právníků v naší politice, v parlamentu, zastupitelských orgánech a politických stranách. Ta čísla by měla být výrazně vyšší a zamyšlení nad tím, proč je zájem právníků o volené funkce a účast v politickém dění tak nízká, je na úvahu jinou, delší. Objektivní fakt ale je, že advokáti jsou částí elity společnosti. Elity míněno v tom dobrém slova smyslu, v tom, že jsme částí společnosti, která měla to štěstí, že dosáhla jistého vzdělání, rozhledu a vhledu do problémů a k řadě věcí je schopna se vyjádřit a tyto věci ovlivnit. Z tohoto vlivu, který je jednou z forem moci, plyne tím pádem i odpovědnost. Za společnost a za její fungování.

S tím vším souvisí (zčásti jako příčina a zčásti jako důsledek) i fakt, že česká společnost se vlastně o právních tématech, ať už jde o základní principy a zásady nebo o detaily, dozvídá čím dál tím méně. A tedy o nich i čím dál méně ví. A teď nemyslím na školní vzdělání základní a střední, ale na dospělou a ve společnosti zběhlou populaci. To, že většina vzdělaných dospělých něco ví o GDPR, znamená jen málo v porovnání s tím, že ví čím dál tím méně o důležitosti rovnováhy v právu, o tom, že právo je vzájemně provázaný systém, provázaný vnitřně, ale především se společností. Fakt, že zákony bývají leckdy tak složité, že jim obtížně porozumí i ško-

lení praktici, tomu nepomáhá. Současně ale nemůžeme rezignovat na zajištění pochopení práva a jeho základních principů společností. Základní principy existují, příkladmo jmenujme dobrou víru, šetření práv slabších, rovnováhu mocí ve státě, nezávislost advokacie a justice. Podle věku, pohlaví a politického zabarvení bychom mohli ve výčtu pokračovat.

Zde bych rád připomenul podle mého názoru vynikající projekt České advokátní komory nazvaný „Advokáti do škol". To je jedna z věcí, které je potřeba dělat. Přibližovat právo a chápání práva, nutnost jeho používání a jeho dodržování a následky jeho nedodržování dětem již odmala, tak aby vnímaly, že společnost nějak funguje, má nějaký systém, má pravidla, která je třeba dodržovat, a jejichž nedodržování má následky. A že pravidla skrývají důvod a smysl. Možná chvílemi protivící se zdravému rozumu, ale přesto smysl.

Čeho se dále nedostává a ještě ubývá, jsou právnické vstupy v denním či týdenním tisku – právní okénka a rubriky, stejně tak jako právní samouci nebo vystudovaní právníci mezi novináři. Také postrádám poučené komentáře od právníků v médiích. A nejen v těch psaných – i v televizi a v respektovaných internetových médiích. Nepřítomnost právníků (na rozdíl od ekonomů nebo politologů) je smutnou vizitkou. Ale je to mimo jiné podmíněné naší schopností zaujmout, ať už psanou nebo mluvenou formou, a přednášet témata tak, aby byla pro novináře (a jejich čtenáře a diváky) atraktivní. To jsou věci, se kterými musíme primárně přicházet my, právníci (my, advokáti). A říkám-li musíme, tak samozřejmě k tomu nejsme nijak nuceni. Ale měl by nás k tomu motivovat náš vlastní zdravý rozum a vztah ke společnosti, za jejíž fungování jsme jako právníci do jisté míry více odpovědni a na níž jsme také závislí.

Nemohu přejít pojem advokátní etika. Na straně jedné to je profesní advokátní etika zakotvená zákonem o advokacii a etickým kodexem, jejíž důležitost je nepochybná a pro výkon našeho povolání prvořadá. Současně je ale třeba chápat etiku jako odpovědnost za společnost, za právo a za právní stát. Advokáti pomáhají udržovat chod společnosti – není to naše zásluha, je to naše role. K tomuto poznání není jednoduché dojít hned po složení advokátních zkoušek, ale dříve nebo později se dostaví. Advokacie není jen způsob obživy, je to i způsob života, výkon povolání i profese. Je to součást systému právního státu a způsob pomáhání lidem (a firmám).

Dnes najdeme jen relativně málo osob, které jsou v mediálním veřejném prostoru viditelné, někteří jsou stálice, někteří nováčci. Úplně namátkou se mi vybaví, a uvedu je jen příjmením a abecedně Baxa, Fiala, Gerloch, Kovářová, Němeček, Samková, Sokol, Trojan, Vlk nebo Záhumenský. Někteří z nich jsou soudci, někteří jsou advokáti, někteří jsou širší veřejnosti známější než jiní, ale spojuje je fakt, že jich pořád je hodně málo s ohledem na to, kolik z nás by mělo být slyšet. A úmyslně nejmenuji právníky-politiky, ti jsou také důležití, ale je to už trochu jiná kategorie.

Přitom existuje spousta z nás, advokátek a advokátů, kteří jsou ve svém okolí a v širší společnosti respektovaní a jejich názory ať už správné, nesprávné či kontroverzní, zcela nepochybně stojí za vyřčení, za přečtení, za publikaci a za polemiku. Je ale důležité, aby nezůstávalo jen u tweetů nebo facebookových postů. Je třeba diskusi přesunout i dále do mediálního prostoru, do respektovaných médií internetových, do televize, do novin a časopisů a i dále.

Sami víte, že velmi často panuje až komické nepochopení základních právních principů u řady novinářů, politiků nebo státních úředníků. Řadě z nich nejsou vůbec jasné principy dělby moci ve státě, role a nezávislost soudů, a hlavně důležitost této nezávislosti pro ně, pochopení toho, kde začíná a kde končí úloha parlamentu, a moci výkonné, co v praxi znamená presumpce neviny, jaká je důležitost slušného a čestného jednání v dobré víře apod.

Je potřeba, abychom byli jako advokáti více vidět, více aktivně vystupovali, více mluvili a psali o právu – o tématu, které je všudypřítomné. Mluví se o těchto tématech málo. A ještě méně se o nich mluví zasvěceně.

Tento příspěvek by neměl v žádném případě vyznít aktivisticky. Chtěl jsem poukázat na situaci, která podle mého musí být v nějaké formě zřejmá každému z nás. Přinejmenším z toho, s čím se denně setkáváme z pohledu hodnocení práva a jeho používání ve společnosti. Pokud budeme schopni docílit nějaké, byť i malé změny, bude to ku prospěchu nás samých, našeho stavu a také celé společnosti. A to není málo. ●

Kamil Blažek,
advokát,
Kinstellar, s.r.o., advokátní kancelář

KINSTELLAR

Vzpoura na Komoře?

S určitým trpkým pobavením zaznamenávám mediální zprávy na téma vzpoura advokátů v advokátní komoře.

Pobavilo mě, že iniciativa několika advokátů, kteří se rozhodli kandidovat na společné platformě na sněmu České advokátní komory do orgánů ČAK, byla mediálně označena za vzpouru, zřejmě proto, aby zaujala více mediální pozornosti. Toto pobavení má ale poněkud trpkou příchuť, protože jedním z cílů nově utvořené platformy má být zlepšení mediálního obrazu advokátní komory a advokacie jako celku. Nejsem si úplně jistý, jestli vytváření mediálně senzačního dojmu vzpoury je tou nejlepší cestou ke zlepšení mediální pověsti advokacie. V mých očích je slovo vzpoura synonymem k ozbrojenému povstání zpravidla vězňů, strojů nebo otroků proti vrchnosti nebo panstvu, které dlouhodobě potlačuje jejich lidská či robotická práva. Advokátní komora je však samosprávná stavovská organizace, jejíž orgány jsou voleny na sněmu, kterého se mají právo účastnit a na sněmu kandidovat všichni advokáti.

Ve skutečnosti se tedy nejedná o žádnou vzpouru, ale o uplatnění zcela legitimního práva skupiny advokátů ucházet se ve volbách o důvěru svých kolegů. Tato platforma přitom vystupuje se zcela standardním programem požadujícím moderní, transparentní, dobře hospodařící advokátní komoru, která má aktivní mediální politiku, aktivně se účastní legislativního procesu a aktivně vystupuje na ochranu právního státu. Jedná se tedy o obecné cíle, které jsou dlouhodobě společné nejen všem advokátům, ale také všem bývalým, stávajícím a doufejme i budoucím členům orgánů advokátní komory. Některé cíle se daří naplňovat lépe, některé hůře a pochopitelně vždy je prostor pro další zlepšování.

Na základě svého několikaletého působení v orgánech advokátní komory mohu potvrdit, že o kvalitní komoru usilují všichni kolegové, se kterými jsem se v orgánech ČAK setkal, a kteří své funkce zpravidla vykonávají jako čestné, bez nároku na odměnu, respektive ve výjimečných případech s nárokem na náhradu nákladů či ušlého času. Pokud jde o programové cíle, tak se zpravidla shodneme na obecných cílech, ale často se lišíme v názorech na detail či na cesty, které k takovým cílům vedou. Za léta činnosti na advokátní komoře jsem se naučil, že pohledy se často liší podle toho, jakou specializaci či jaký způsob advokacie ten který advokát vykonává. Proto je dobré, když se práce v orgánech advokátní komory účastní co nejširší spektrum advokátů, tak aby komora reflektovala potřeby všech svých členů.

Jednoznačně chvályhodná je snaha nově vytvořené skupiny, aby se zejména mladí advokáti více zajímali o dění v komoře. Ani toto téma však nepředstavuje žádnou, mediálně tolik žádoucí vzpouru. O postupné omlazování a doplňování členů orgánů advokátní komory se na advokátní komoře snažíme dlouhodobě a výsledkem je, že jak práce v představenstvu, tak v dalších orgánech komory, tedy v kontrolní radě, v kárné a odvolací kárné komisi se účastní celá řada mladých advokátů, tedy pokud můžeme čtyřicátníky stále považovat za mladé advokáty. A takových je dnes více než třetina. Za nejvýše praktické rovněž považuji, když se kandidáti do představenstva generují z advokátů, kteří dříve působili v jiných orgánech komory, kde se seznámí s fungováním a činností komory.

V této souvislosti přichází kolegové s návrhem na obnovení diskuse o změně volebního systému do orgánů komory, kdy v současnosti se orgány volí na sněmu a navrhují zavedení

možnosti korespondenční nebo elektronické volby. Tato diskuse je pochopitelně legitimní, a pokud se podaří najít uspokojivé řešení mezi anonymitou volby a její bezpečností, nelze proti takové volbě nic zásadně namítat. Osobně se sice domnívám, že stávající možnost volby na advokátním sněmu je v zásadě dostatečná a výhodou spojení volby do orgánů komory s advokátním sněmem je, kromě společenského setkání advokátů, také nezbytná stavovská diskuse nad celou řadou dalších otázek spojených s činností advokátní komory a advokátním životem. V opačném případě bude stavovská diskuse probíhat spíše mediálně nebo na sociálních sítích. ČAK nedávno na výzvu některých kolegů zveřejnila přehled náhrad funkcionářů advokátní komory, neboť skutečně není co tajit, když náhrady jsou víceméně symbolické, nicméně některé nenávistné a zcela nesmyslné, pochopitelně anonymní, komentáře na sociálních sítích mne vedou k přesvědčení, že stavovská diskuse by se měla odehrávat ve stavovském prostředí, a nikoliv na sociálních sítích. Bylo by myslím škoda, kdyby se účast advokátů na sněmu zredukovala na pouhé korespondenční hlasování, což by vedlo spíše ke snížení zájmu advokátů o dění v advokátní komoře. S ohledem na velikost České republiky zřejmě nepředstavuje osobní účast na sněmu nějakou zásadní překážku pro výkon stavovských práv. Pochopitelně že situaci může zásadním způsobem změnit pandemická situace a pro takové případy bude třeba hledat náhradní řešení.

Co naopak poněkud postrádám mezi hlavními cíli a volebním programem nové platformy, je důraz na nezávislost advokacie, stavovskou samosprávu a ochranu důvěrnosti vztahu mezi advokátem a klientem. Předpokládám, že tyto pilíře považují kolegové za samozřejmost, ale dovoluji si připomenout, že právě o tyto základní zásady je třeba bojovat především, v době, kdy neustále roste snaha státu, a to jak na domácí, tak na mezinárodní půdě, o omezování těchto principů pod záštitou boje proti daňovým únikům, praní špinavých peněz a mezinárodnímu terorismu.

Závěrem si dovoluji vyjádřit hluboké přesvědčení, že advokátní komora žádnou revoluci nepotřebuje. Jsem přesvědčen, že advokátní komora velice dobře plní roli samosprávné stavovské organizace, která prosazuje právo na poskytování právní pomoci advokáty. Přes veškeré snahy státních orgánů hájí nezávislost advokacie a brání ingerenci státních orgánů do výkonu advokacie. Advokátní komora potřebuje, aby se její činnosti aktivně účastnili renomovaní advokáti, kteří mají zkušenosti s úspěšným vedením advokátní praxe, a kteří svou odborností a reputací mohou být přínosem k činnosti advokátní komory. Advokáti jsou vysoce profesionálním stavem, který nepotřebuje advokátní komoru jako odborovou organizaci, která by měla prosazovat pracovní, politické či sociální zájmy svých členů, ale jakožto samosprávnou organizaci, která zajišťuje adekvátní právní rámec k nezávislému výkonu advokacie. Negativní zkušenosti jiných profesních samospráv jednoznačně ukazují, že opačný přístup může vést ke ztrátě profesní samosprávy a podřízení orgánům státní správy. ●

JUDr. Robert Němec, LL.M.,
partner,
PRK Partners s.r.o. advokátní kancelář
místopředseda představenstva
České advokátní komory

P / R / K
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Elektronizace justice

Někdy před rokem touto dobou Vězeňská služba ČR a Česká advokátní komora spustily možnost komunikace advokátů se svými klienty ve věznicích. Projekt to byl sice dlouhodobě připravovaný, ale za jeho plošným spuštěním nakonec stála epidemie, která nás provází dodnes. Pro projekt se nakonec vžil název „Skype obhajoby".

Tou dobou jsem prohlásil, že za další jednu či dvě epidemie se také budeme soudit online. Osobní účast u soudních jednání bude možné nahradit účastí videokonferenční všude tam, kde to bude jen trochu možné z důvodu obsahu jednání nebo vhodnosti zastupování. Mýlil jsem se. Stačila jedna či snad dvě vlny současné pandemie a ochota českých soudů vést jednání videokonferenčně narůstá, a to nejen těch trestních, u kterých se již zabydlela praxe videokonferenční účasti obviněných u vazebních zasedání či u podmíněného propuštění z výkonu trestu.

Co pojí Skype obhajoby a videokonferenční soudní jednání? Protiepidemická opatření? Taky. Ale jejich prvotním důvodem, který existoval v době předkovidové a bude existovat i po ní, jsou peníze. Neboli zásada hospodárnosti. V obou případech lze prostřednictvím videokonference ušetřit nemalý čas, který by jinak advokáti byli nuceni trávit na cestě do věznice a na soud. A čas jsou peníze. Ty musí někdo zaplatit. Pro tuto úvahu není podstatné, zda tyto náklady ponese sám zastupovaný klient, protistrana v rámci náhrady nákladů řízení, nebo stát v případě ex offo obhajoby. Podstatné je to, že pokud nevzniknou, právní služba se stane levnější a tedy dostupnější. Bonus pro advokáta je, že bude mít více prostoru poskytnout jinou, například účtovanou, právní službu. Jinak řečeno, zvýší se produktivita práce advokáta.

Samozřejmě je nutné uvědomit si, že videokonferenční schůzky s klienty ve věznicích, ani vzdálená soudní jednání nejsou všelékem a ve značném množství případů osobní schůzku a účast u jednání nic nenahradí. Nejen proto, že osobní komunikace je kvalitnější, ale také proto, že kromě zásady hospodárnosti existuje také zásada spravedlnosti řízení a nelze mít pochyb o tom, která z těchto zásad svým významem převáží.

Bude moct soud nařídit videokonferenční soudní jednání jen se souhlasem všech stran? Nebo postačí souhlas té, která se bude účastnit videokonferenčně? Je to přece tato strana, která svým rozhodnutím omezuje svoji možnost plédovat.

Jak se při zachování povinnosti mlčenlivosti poradí advokát se svým klientem, když se oba účastní jednání z jiného místa? Mají si sami zajistit komunikaci nebo je to povinnost soudu? Je v tomto ohledu rozdíl mezi civilním a trestním řízením?

Jak to bude s prováděním důkazů? Budeme trvat na osobní účasti svědka u soudu? Či najdeme pravidla k zajištění řádného provedení výslechu skrze videokonferenční zařízení?

Otázek, a to nejen těch zmíněných, je více než odpovědí. Odpovědi najdeme v procesních předpisech či judikatuře[1] jen poskrovnu, a to ještě způsobem, který byl šitý na míru videokonferenčním jednáním mezi soudy.[2] Několik odpovědí přináší též Rada Evropských advokátních komor (CCBE) ve svém nedávném doporučení.[3] Prozatím však nezbývá než mít na paměti zásadu spravedlnosti řízení, včetně, například její součásti – zásady rovnosti zbraní, a jednání (stejně jako celé řízení) vést v souladu s nimi.

Žádná z otázek ale není taková, aby byla s to zastavit vývoj, který chtě nechtě postihne i justici. Možná si jen dnes neumíme představit, že bychom se soudních jednání účastnili pravidelně online, ale dovedli jsme si před rokem představit, kolik času strávíme na videokonferenčních schůzkách s klienty a děti školou povinné budou svoji školní docházku plnit před obrazovkou počítače namísto školních lavic? Představit jsme si nedovedli ani to, že se svými vězněnými klienty se advokáti spojí přes Skype a přece je tento způsob komunikace čím dál víc oblíbený. Stačí jen vyzkoušet.

Při otevřené mysli se třeba jednou dočkáme též soudních spisů, které budou plošně vedeny elektronicky a způsobem umožňujícím vzdálený přístup advokátů (a účastníků) do nich. Vlaštovka v podobě elektronických soudních spisů Ústavního soudu ČR již existuje[4] a stejně jako v případě Skype obhajoby a videokonferenčních soudních jednání významně šetří náklady související s nahlížením do spisů. ●

JUDr. Jiří Novák,
advokát a společník,
Advokátní kancelář Brož & Sokol & Novák s. r. o.,
předseda výboru Rady evropských advokátních komor (CCBE) pro IT právo

Brož Sokol Novák
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Poznámky:

1. Např. nález Ústavního soudu ČR ze dne 23. 2. 2015, sp.zn. I. ÚS 2852/14.
2. Např. ustanovení § 102a odst. 2 o. s. ř.
3. Https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/SURVEILLANCE/SVL_Position_papers/EN_SVL_20201127_CCBE-Guidance-on--the-use-of-remote-working-tools-by-lawyers-and-remote-court-proceedings.pdf.
4. Https://naspis.usoud.cz.

Právní rok 2021

To, že bude rok 2021 výjimečný, se dalo předvídat. Epidemie Covid-19 hýbe nejen světem zdraví, ale také světem práva. Bylo jisté, že právní konstrukce stavu nouze a z ní vycházející čím dál silnější katalog omezení práv a svobod občanů bude předmětem přezkumu správních soudů i soudu Ústavního. Právě tato rozhodnutí formují a definují závazně pravidla, kterými se má a může společnost řídit v tak bezprecedentní krizové situaci, ve které se nachází. Tenké balancování mezi bojem s epidemií, ochranou životů a zdraví obyvatelstva na straně jedné a pokušením vládnout bez kontrolních mechanismů, omezovat práva lidí a firem bez jakýchkoliv limitů, musí usměrňovat rozhodovací praxe soudů. Dozvěděli jsme se tak například, že zakrývání úst a nosu je lege artis, ale uzavírat maloobchod a zavírat občany ve státě, tedy zakazovat jim vycestovat, je rozporné s ústavou této země. (Byť tento názor nebyl formulován autoritativním rozhodnutím Ústavního soudu ČR, ale pouze jako razantní názor jeho předsedy). Jsem přesvědčen, že se v letošním roce dočkáme ještě mnohých zajímavých právních výkladů, kterými se snad budou příští politické reprezentace státu řídit. Právní konstrukce řízení společnosti v době nouze tak snad bude v časech budoucích snadnější.

V roce 2021 však naši zemi čekají další události, které mají a budou mít právní konsekvence. V prvé řadě se lze těšit na parlamentní volby. Pokud se nedočkáme voleb předčasných, k čemuž patrně v důsledku Nálezu Ústavního soudu ČR sp. zn. Pl. ÚS 44/17, [ÚS 171/2021] ze dne 2. 2. 2012, kterým došlo ke zrušení části ustanovení volebního zákona, nedojde. Právní a politický chaos v zemi by se předčasnými volbami pouze umocnil. Politická situace v zemi se stala do určité míry rukojmím zrušujícího nálezu Ústavního soudu ČR. Co však nastalá situace znamená z hlediska legislativního procesu? Drtivá většina návrhů zákonů, které se nacházejí v současné době v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR, nebude již projednána a přijata, lidově řečeno padne pod stůl. Které normy to budou, můžeme jen hádat, ale již nyní je zřejmé, že tato sněmovna nepřijme zákon o hromadném řízení (tzv. hromadné žaloby), zákon o lobování či ústavní změny např. vztahující se k referendu.

Pro úplnost mohu konstatovat, že jak již bývá tradicí, ani žádný z procesních kodexů, tedy trestní řád ani občanský soudní řád, se již neposunou a po volbách začnou patrně legislativní práce nanovo.

Pozornosti kolegyň a kolegů, kteří se zabývají trestním právem, by nemělo v tomto roce ujít ani dění u našich slovenských sousedů. Politiky rozfoukaný „protikorupčný uragán“ sebou vyjma obviněných policistů, soudců, advokátů, podnikatelů a brzy jistě i politiků, bere i základní fragmenty právního státu. Snaha vyhovět mediální a politické poptávce po odhalení a potrestání korupčníků vede orgány činné v trestním řízení ke známému zacházení na samou hranu a někdy i za hranu procesních a hmotněprávních předpisů. Posledními ochránci práva se tak stávají soudy, které jsou však vystaveny mimořádnému mediálnímu tlaku a společenské poptávce po „spravedlivém odsouzení“ vinných i nevinných. Naše republika leží mezi hranicemi Německa a Slovenska. Doufejme, že v boji s protiprávní činností bude Česká republika vycházet spíše ze zkušeností západní strany hranic. Slovenským kolegům budeme nejen držet palce, ale také je podporovat v jejich snaze chránit právní stát.

Další, a pro náš právní svět advokátů významnou událostí tohoto roku, jistě budou volby do orgánů České advokátní komory. Kandidáti do orgánů komory přímo volení sněmem se pomalu začínají objevovat a s nimi i jejich pohledy na budoucnost a směřování České advokátní komory. Jsem přesvědčen, že letošní volby budou šťavnatější než kterékoliv jiné v novodobé historii. Poprvé se setkají kolegyně a kolegové, kteří praktikovali advokacii ještě před revolucí, dále kolegyně a kolegové, kteří nastoupili do advokacie v letech devadesátých, i generace kolegyň a kolegů začínajících po přelomu tisíciletí a možná i mladších. Kandidovat budou samostatní advokáti, advokáti praktikující v menších firmách či sdruženích i zástupci advokátního stavu z velkých českých a mezinárodních firem. Kandidovat budou advokátky a advokáti z Prahy i mimopražští. Půjde o nejpestřejší spektrum kandidátek a kandidátů, které porevoluční advokacie pamatuje. Stejně pestré bude jistě i spektrum idejí, programů a nápadů, jak advokacii chránit, povznést, posílit, přiblížit advokátkám a advokátům. Věřím, že volební klání bude vedeno způsobem advokacii vlastním, tedy eticky, noblesně, při zachování vzájemného respektu a kolegiálního přístupu.

Těch pár zbývajících měsíců do konce roku uběhne jako voda a uvidíme, zda „Právní rok“ 2021 skutečně výjimečný byl. ●

Mgr. Lukáš Trojan,
partner,
Trojan, Doleček a partneři,
advokátní kancelář s.r.o.

tdpA
Trojan, Doleček a partneři, advokátní kancelář

Galavečer soutěže Právnická firma roku

HAVEL & PARTNERS
Již 20 let jsme s Vámi úspěšní. Právem.

Již 20 let píše HAVEL & PARTNERS svůj příběh úspěchu. Za dvě dekády se z advokátní kanceláře, kterou v roce 2001 zakládala pětice mladých právníků, podařilo vybudovat právnickou firmu nové generace, jež je největší nezávislou advokátní kanceláří ve střední Evropě. Poskytuje komplexní právní i daňové služby 2,5 tisícům klientů, od svého založení nepřetržitě roste a sbírá prestižní ocenění za odbornost a kvalitu služeb, důvěryhodnou značku i nejžádanějšího zaměstnavatele v oboru. Jaká byla cesta HAVEL & PARTNERS na vrchol právnické branže?

Příběh firmy, jejímž mottem je „Úspěch spojuje“, začal v roce 2001, kdy pětice mladých právníků – Jaroslav Havel, Jan Holásek, Robert Nešpůrek, Marek Vojáček a Ondřej Petr – založila advokátní kancelář Havel & Holásek.

Znali se ze studií, čtyři z nich se potkali také při práci pro renomovanou mezinárodní kancelář Linklaters. Dobře rozjeté kariéry se ale rozhodli opustit a chtěli vytvořit vlastní kancelář, která nabízí tuzemským i zahraničním klientům špičkové komplexní právní poradenství s mezinárodním přesahem. „Měli jsme know-how z renomovaných mezinárodních kanceláří a dobrou znalost cizích jazyků, vizi a také velké odhodlání uspět. Od začátku jsme tvrdě pracovali a investovali jsme do rozvoje kanceláře,“ vzpomíná na začátky řídící partner Jaroslav Havel.

Ačkoli neměli dostatek nasmlouvaných zakázek, najali hned v začátcích špičkové právníky. Kvalita právních služeb, rychlost a flexibilita při jejich realizaci byla už tehdy na prvním místě. Firmě tehdy pomohla spolupráce se společností Deloitte, pod jejími křídly se kancelář dostala k řadě nových klientů. Ochota riskovat se již brzy začala vyplácet.

Lídr v M&A a poradenství privátním klientům

V roce 2005 se kancelář vydala svou vlastní cestou bez dosavadního strategického partnera. Byla to doba, která díky celosvětové vlně fúzí a akvizic nahrávala ekonomickému růstu. Kancelář do roka poté dokázala zdvojnásobit své tržby i zisk a do dvou let se stala top českou kanceláří v počtu realizovaných M&A transakcí. Komplexní poradenství v tomto oboru je dodnes její vlajkovou lodí. Za posledních 15 let kancelář zrealizovala přes 750 transakcí v hodnotě 750 miliard korun a podle prestižních zahraničních ratin-

gů je špičkou v tomto oboru v regionu střední Evropy.

Počet klientů od založení kanceláře neustále rostl, a kromě nejvýznamnějších tuzemských i zahraničních firem k nim postupně přibývali i top manažeři těchto společností, nejúspěšnější podnikatelé a majitelé firem. Kancelář proto v roce 2008 dál strategicky rozšiřovala své služby. Jako vůbec první na trhu vytvořila odborný tým, který poskytuje těmto privátním klientům specializované právní i daňové poradenství.

Vztah s prominentními klienty, včetně třetiny nejbohatších Čechů a Slováků, staví HAVEL & PARTNERS na budování dlouhodobého strategického partnerství. Radí jim v otázkách správy a dlouhodobé ochrany jejich osobního a podnikatelského majetku, ale také ohledně zahraničních investic nebo daní. Tento největší specializovaný tým na trhu s více než 30 právníky od té doby realizoval stovky rodinných holdingů, desítky trustů a svěřenských fondů a soustředí se i na komplikovaná dědická řízení, rodinné právo nebo otázku nástupnictví.

Cesta na vrchol, krizi navzdory

Spolu s růstem a rozvojem zejména české a slovenské klientely a jejím zájmem o zahraniční expanzi začala kancelář rychle pronikat i na zahraniční trhy ve střední Evropě, ale i Německu, Rakousku, Velké Británii, USA či Asii.

V roce 2008 expandovala firma za hranice ČR na Slovensko, kde založila kancelář v Bratislavě. Ta dnes patří mezi největší na Slovensku. Když pak v témže roce Českou republiku zasáhla globální finanční krize, reagovala kancelář na oslabení ekonomiky po svém – neškrtala rozpočet, nesnižovala platy ani počet právníků, ale naopak nabrala nové odborníky. Zareagovala tak flexibilně na změny na trhu a znovu chytře přizpůsobila svou nabídku služeb. Když pak krize odezněla, byla kancelář v porovnání s konkurencí mnohem lépe připravená a mohla nabídnout klientům jako jedna z mála skutečně komplexní právní služby pro všechna klíčová odvětví.

Na přelomu prvního desetiletí se díky tomu stala největší nezávislou česko-slovenskou kanceláří a tou je s počtem 240 právníků a daňových poradců a celkem 500 spolupracovníků včetně zaměstnanců inkasní agentury Cash Collectors i dnes.

Obhájení pozice lídra na trhu

Do další dekády vkročila kancelář s novým názvem Havel, Holásek & Partners. Postupně si firma vybudovala unikátní systém řízení, který se v průběhu následujících let mimořádně osvědčil. „Pracujeme v týmech, které nejsou sestaveny jen podle právnických specializací, ale i podle jednotlivých podnikatelských oborů, což nám dodnes pomáhá lépe porozumět oblastem, v nichž naši klienti podnikají. Jednotlivé projekty řídí seniorní právníci s širokými praktickými zkušenostmi z daného podnikatelského oboru za podpory specialistů na příslušné oblasti práva," vysvětluje jeden ze zakladatelů firmy, partner kanceláře Robert Nešpůrek.

Pozice lídra s sebou nese ale i závazky a zodpovědnost. I proto kancelář v roce 2013 založila vlastní Nadaci na podporu svých pro bono aktivit. A o rok později vznikla i její vlastní vzdělávací Akademie, jejímž cílem bylo poskytnout klientům další přidanou hodnotu v podobě specializovaných vzdělávacích akcí na různá témata z oblasti práva a managementu na té nejvyšší úrovni.

Následující roky byly ve znamení upevňování pozice na trhu a udržení dlouhodobých strategických vztahů s klienty a obchodními partnery. V roce 2018 změnila kancelář značku na HAVEL & PARTNERS. Rok na to měla už šest poboček – v Praze, Brně, Bratislavě, Olomouci, Ostravě a Plzni – a výrazně posílila svou daňovou sekci. Celkový obrat skupiny, včetně inkasní agentury Cash Collectors a služeb daňového poradenství, poprvé přesáhl miliardu korun.

Pandemie COVID 19 – nová doba jako příležitost

Kontinuální růst firmy nepřerušil ani loňský rok, který celosvětově poznamenala pandemie koronaviru. I tak dokázala HAVEL & PARTNERS navázat na předešlé úspěchy. A to i díky tomu, že zásadní ekonomické a společenské změny znovu vnímala jako příležitost k mimořádně rychlé adaptaci a dalšímu růstu a rozvoji.

„Pro nás jako největší právnickou firmu ve střední Evropě je zcela zásadní, abychom byli plně vybaveni pro řešení krizových situací a byli připraveni co nejlépe a nejrychleji reagovat na změny ve společnosti. Krizi se zásadním dopadem do ekonomiky jsme očekávali již delší dobu a s předstihem se na ni začali připravovat, ať již z hlediska našich služeb, důsledného finančního řízení či vytvořením dostatečné finanční rezervy. Zvýšili jsme také zásadně podíl služeb pro klienty z anticyklických oborů, celkovou efektivitu i výkon na právníka. Soustředili jsme se na digitalizaci našich služeb včetně marketingu," vysvětluje Jaroslav Havel.

JUDr. Jaroslav Havel (Řídící partner)

PRAHA | BRNO | BRATISLAVA | PLZEŇ | OLOMOUC | OSTRAVA

HAVEL & PARTNERS

ÚSPĚCH SPOJUJE

20

DĚKUJEME, ŽE NÁM POMÁHÁTE

PSÁT NÁŠ PŘÍBĚH.

STRATEGICKÉ UVAŽOVÁNÍ | INDIVIDUÁLNÍ PŘÍSTUP

ŠPIČKOVÝ PRÁVNÍ TÝM | DLOUHODOBÉ PARTNERSTVÍ

www.havelpartners.cz

Klientské prostory HAVEL & PARTNERS

Ačkoli pak krize udeřila v úplně jiné podobě, než se dalo očekávat, kancelář byla okamžitě schopná zareagovat na změny v poptávce a zvýšený zájem klientů o oblasti související s aktuální krizovou situací. „Zefektivnit fungování, reagovat rychle a přizpůsobit se situaci se na pozadí pandemie ukázalo jako klíčová výhoda, mohli jsme se tak okamžitě soustředit na aktuální potřeby našich klientů, a získali jsme náskok před konkurencí," doplňuje Havel.

Kanceláři se přitom loni dařilo nejen z hlediska hospodářských výsledků. Získala také řadu významných ocenění v oboru. Stala se absolutním vítězem soutěže Právnická firma roku a dle celkového součtu všech nominací a titulů v rámci všech dosavadních ročníků této soutěže je nejúspěšnější kanceláří s nejkomplexnějšími službami v České republice i na Slovensku. Nejlepší advokátní kanceláří v ČR byla HAVEL & PARTNERS v roce 2020 také podle nejprestižnějšího globálního ocenění Chambers Europe Awards. Pravidelně též získává ocenění Czech Business Superbrands za výjimečnou značku a je také již 7 let v řadě nejžádanějším zaměstnavatelem v oboru.

Dlouhodobý strategický partner

Po dvaceti letech fungování je dnes HAVEL & PARTNERS komerčně orientovaná právnická firma nové generace. Základem jejího dlouhodobého úspěchu jsou komplexní nabídka právních a daňových poradenských služeb, které odpovídají nejvyšším mezinárodním standardům právnické profese, a především také aktivní a individuální přístup ke klientům.

„Z právního a daňového pohledu vedeme klienta jeho byznysem a pomáháme mu s jeho dalším rozvojem. Dokážeme naplnit jeho vize a cíle díky tomu, že se díváme na jeho podnikání i z jeho manažerské a podnikatelské perspektivy," přibližuje řídící partner kanceláře Jaroslav Havel. Kancelář díky tomuto komplexnímu manažerskému přístupu buduje s klienty strategické obchodní partnerství založené na dlouhodobých vztazích. Pomáhá jim s novými obchodními příležitostmi a jejich financováním, s kontakty v zahraničí či personáliemi, ale třeba také s marketingem či PR. Tato strategie zajistila HAVEL & PARTNERS jednu z nejstabilnějších klientských základen na trhu. Pracuje pro více než 2 500 klientů. Mezi nimi je i cca 150 z 500 největších světových společností podle publikace Fortune 500 a téměř 50 společností zařazených do žebříčku největších českých firem Czech Top 100.

Úspěšnou firmu přitom není možné vybudovat bez kvalitních lidí. I proto klade HAVEL & PARTNERS velký důraz nejen na neustálý rozvoj praxe a širokých znalostí seniorních advokátů, ale i na získávání nových nadějných talentů. Kancelář vybudovala nejsilnější tým špičkových odborníků na českém i slovenském trhu, který klientům nabízí nejen své znalosti, ale také unikátní síť kontaktů na špičky z oblasti české i slovenské ekonomiky a veřejné správy. Samozřejmostí je také maximální časová flexibilita a vysoké pracovní nasazení tak, aby byli odborníci kanceláře klientům maximální oporou za všech okolností.

„Jsme inovativní firma, která se umí okamžitě přizpůsobit potřebám trhu i klientů. Vážíme si jejich důvěry, která je pro nás velkým závazkem i motivací pro další roky. Chceme proto i nadále zlepšovat a inovovat naše služby, soustředit se na strategické budování firemní byznys inteligence a být intelektuálním lídrem na trhu českého právně-daňového poradenství, abychom i nadále mohli přinášet našim klientům služby s vysokou přidanou hodnotou. Chceme být pro ně i nadále dlouhodobým strategickým partnerem v souladu s naším mottem Úspěch spojuje," doplňuje Jaroslav Havel. ●

Autor fotografií: Ondřej Pýcha

HAVEL & PARTNERS
ÚSPĚCH SPOJUJE

HAVEL & PARTNERS

20 LET HAVEL & PARTNERS

Jak mladá advokátní kancelář založená v roce 2001 během dvou dekád dosáhla světového uznání jako špičková středoevropská firma s unikátní pozicí na česko-slovenském trhu? Sledujte cestu HAVEL & PARTNERS v průběhu uplynulých dvaceti let.

2001

Havel & Holásek

Pětice mladých právníků zakládá vlastní kancelář

Zakládáme v Praze advokátní kancelář Havel & Holásek, u jejíhož zrodu stojí pětice mladých právníků se zkušenostmi z předních mezinárodních a domácích právnických firem. Od počátku exkluzivně spolupracujeme se společností Deloitte jako právní partner pro Českou republiku.

2002

Jsme v hledáčku globálních ratingových agentur

V pozici nováčka na trhu se profilujeme jako domácí advokátní kancelář se zaměřením na špičkové právní služby českým i mezinárodním klientům. Daří se nám získávat klienty na klíčových trzích v Německu, Velké Británii i Severní Americe a díky tomu se dostáváme do hledáčku prestižních globálních ratingových agentur.

2003

Jsme nejlepší právnickou firmou spolupracující s Deloitte v CEE regionu

Dál roste naše mezinárodní renomé i portfolio služeb. Po dvou letech od svého vzniku získáváme ocenění pro nejlepší právnickou firmu spolupracující s Deloitte.

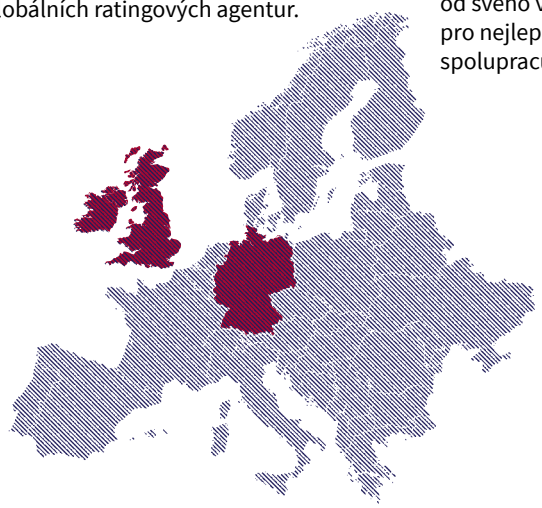

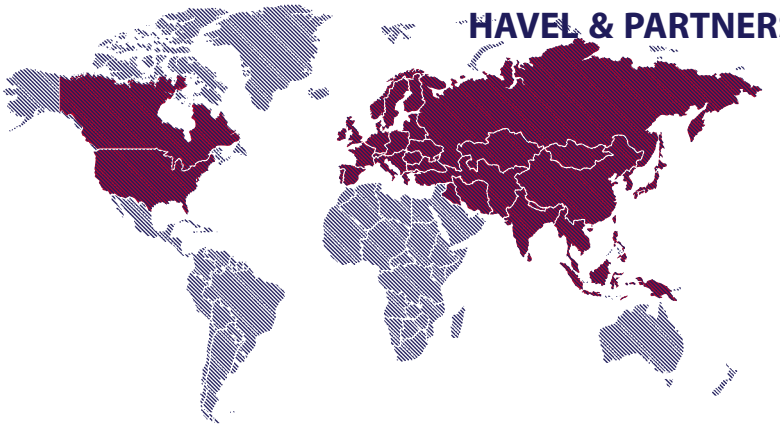

Rosteme a upevňujeme pozici na trhu

Tento rok předznamenává velký růst kanceláře v následujících třech letech. Postupně navazujeme pravidelnou spolupráci s elitními mezinárodními a zahraničními kancelářemi, navyšujeme počet právníků a roste i počet klientů. Upevňujeme pozici naší kanceláře na českém právním trhu.

Míříme do Ostravy i za hranice

Na severu Moravy otvíráme první kancelář mimo Prahu. S naší velikostí roste i dosah právních služeb, a to nejen v rámci ČR. Míříme s klienty i za hranice, a stále více tak i pro české klienty využíváme postupně budované sítě partnerských advokátních kanceláří po celé Evropě, v Severní Americe a Asii.

Zakládáme kancelář na Slovensku

V počtu realizovaných transakcí jsme poprvé jedničkou v České republice. Zároveň expandujeme na slovenský právní trh a zakládáme kancelář v Bratislavě, která dnes patří mezi největší na Slovensku. Jako první kancelář na česko-slovenském trhu zakládáme poradenskou skupinu zaměřenou na služby pro privátní klientelu.

2004 2006 2008

2005 2007 2009

Vydáváme se vlastní cestou

Končí čtyřletá úzká spolupráce se společností Deloitte a vydáváme se vlastní cestou nezávislé kanceláře. Tržby i zisk kanceláře jsme do roka zdvojnásobili.

Jsme top kanceláří v oblasti M&A

Dalšímu růstu naší kanceláře nahrává příznivé ekonomické klima a celosvětová vlna fúzí a akvizic. Co do počtu transakcí, které jsme realizovali, se dostáváme mezi advokátní špičku ve střední Evropě.

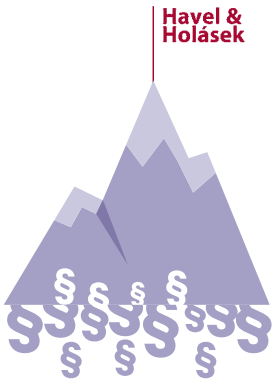

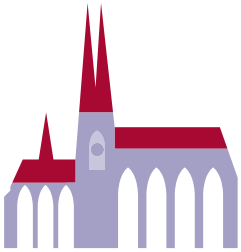

Zakládáme kancelář v Brně

Vzniká naše čtvrtá kancelář, tentokrát v Brně. Navzdory vrcholící finanční krizi nabíráme další právníky, přizpůsobujeme své služby, rosteme v tržbách a získáváme právě v době krize rozhodující náskok před konkurencí. Stáváme se největší česko-slovenskou advokátní kanceláří.

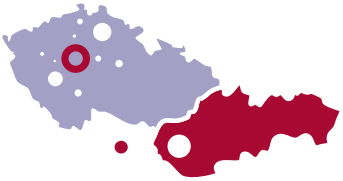

2010

Potvrzujeme pozici M&A lídra

Potvrzujeme naši výjimečnou pozici na trhu nejvyšším počtem realizovaných transakcí v celé střední a východní Evropě, a to přesto, že působíme v rámci regionu jen ve dvou jurisdikcích.

2011

Měníme značku, patříme mezi ekonomicky nejstabilnější firmy na trhu

Oslavujeme desáté výročí založení kanceláře. Přibíráme nové partnery a do další dekády vstupujeme s novou firemní značkou Havel, Holásek & Partners. Získáváme hodnocení AAA Czech Stability Award pro ekonomicky nejstabilnější firmy v ČR.

HAVEL HOLÁSEK advokátní kancelář PARTNERS

2012

Rosteme nejdynamičtěji v Evropě

Díky strategickému uvažování, způsobu řízení firmy a každoročnímu dvoucifernému nárůstu obratu se naše kancelář stává nejdynamičtěji rostoucí advokátní firmou v celé Evropě.

2013

Máme tisícovku klientů a vlastní Nadaci

Počet našich klientů kanceláře nadále roste a v tomto roce se přehoupl přes tisíc. Pracujeme pro nejvýznamnější české, slovenské i zahraniční firmy. Zakládáme také vlastní Nadaci na podporu našich pro bono aktivit.

2014

Stěhujeme se do Florentina a zakládáme Akademii

Integrujeme právní týmy z renomovaných kanceláří, včetně končící pražské pobočky Norton Rose Fulbright. Zakládáme také vlastní vzdělávací Akademii a stěhujeme se do nových kanceláří v prestižním Florentinu v centru Prahy.

2015

Jsme nejoblíbenější kancelář u klientů i studentů

Potvrzujeme pozici ekonomicky nejsilnější advokátní kanceláře v zemi a podle domácích i globálních ocenění jsme z hlediska poskytovaných služeb nejlepší, klientsky nejoblíbenější a studenty nejžádanější advokátní kanceláří v České republice.

seifert a partneři advokátní kancelář

Rozšiřujeme portfolio služeb

Soustředíme se na další rozšiřování služeb a upevňování vztahů s klíčovými klienty. Navazujeme exkluzivní spolupráci s advokátní kanceláří SEIFERT A PARTNEŘI, a rozšiřujeme tak nabídku o komplexní poradenství v oblasti trestního práva.

Měníme název na HAVEL & PARTNERS

Hospodářské výsledky firmy jsou nejlepší za posledních 5 let, všechny naše pobočky zaznamenávají dvouciferný růst a zásadně roste i zisk. Máme novou značku HAVEL & PARTNERS a otvíráme v Olomouci naši již pátou kancelář.

HAVEL & PARTNERS
ÚSPĚCH SPOJUJE

WINNER Chambers Europe Awards 2020

Potvrzujeme nepřetržitý růst navzdory krizi

V době krize opět zvyšujeme náskok před konkurencí okamžitým využitím našich investic do digitalizace a marketingu, obratem reagujeme na situaci na trhu a potřeby našich klientů. Stáváme se absolutním vítězem Právnické firmy roku a získáváme i nejprestižnější globální ocenění Chambers Europe Awards pro nejlepší kancelář v ČR. Dál roste i obrat a zisk. Svými výsledky potvrzujeme pozici lídra advokátního trhu.

2016 2018 2020

2017 2019 2021

Máme nejlepší pracovní a klientské prostředí

Dosáhli jsme vynikajících hospodářských výsledků, které potvrzují naši pozici nejstabilnější advokátní kanceláře na česko-slovenském právním trhu, a získáváme ocenění Kanceláře roku za nejlepší pracovní a klientské prostředí mezi advokátními kancelářemi.

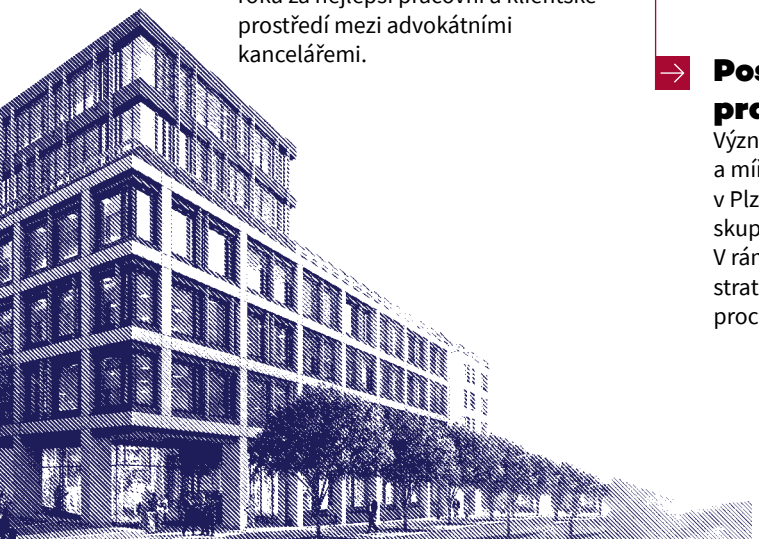

Posilujeme daňovou praxi, otvíráme v Plzni

Významně posilujeme naši daňovou praxi a míříme i na západ Čech, kde otvíráme v Plzni naši šestou kancelář. Obrat celé skupiny poprvé přesahuje miliardu korun. V rámci naší propracované digitální strategie akcelerujeme interní digitalizaci procesů a posilujeme online marketing.

Již 20 let jsme s Vámi úspěšní. Právem.

Děkujeme Vám, že nám pomáháte psát tento příběh.

Zleva: Mgr. Robert Nešpůrek, LL.M. (Partner), Mgr. Marek Vojáček (Partner), JUDr. Jaroslav Havel (Řídící partner)

Náš náskok byl v odhodlání a ochotě riskovat

Vzorem jim byly nejelitnější anglo-americké advokátní kanceláře s komplexními službami a profesionálním managementem. Začínali v roce 2001 v malé kanceláři, kde seděli na krabicích kolem jednoho stolu. Okolí jim předpovídalo, že budou celý život jen zakládat s.r.óčka. Oni to ale dotáhli až na špici středoevropské advokacie. Tři z pěti zakladatelů HAVEL & PARTNERS – Jaroslav Havel, Robert Nešpůrek a Marek Vojáček – ve firmě dál aktivně působí. Teď, po 20 letech od jejího vzniku, vzpomínají na nelehké začátky, první zakázky či ekonomickou krizi, ale také společně plánují budoucnost kanceláře. A jaký je jejich recept na úspěch?

Jak to v roce 2001 vlastně začalo?

Marek Vojáček: Znali jsme se s Robertem a Jaroslavem už dřív z mezinárodní advokátní kanceláře Linklaters, kde jsme všichni pracovali. Nastoupil jsem tam poté, co jsem se vrátil z Austrálie. Jeden z prvních lidí, za kterými mě po nástupu poslali, byl Robert Nešpůrek. Řekli mi, ať se od něj naučím, jak se správně vede advokátní spis. S Jaroslavem jsme se v Linklaters seznámili asi o rok později v rámci transakce v JZD v jižních Čechách, kde se vyráběl extrudovaný chléb. Prodávali jsme ho nějakým Norům.

Na začátku vás ale bylo pět…

Robert Nešpůrek: Kancelář jsme tehdy zakládali ještě s Ondrou Petrem, který s námi také pracoval v Linklaters, a s naším spolužákem Honzou Holáskem. Honza v roce 2014 velkou advokacii opustil a dnes je senátorem. Ondra Petr bohužel před osmi lety tragicky zahynul v horách, což pro nás byla obrovská ztráta, a to především po lidské stránce.

Kdo přišel s tím, že si založíte vlastní advokátní kancelář?

Robert Nešpůrek: S nápadem založit vlastní firmu přišel Jaroslav v době, kdy jsem byl na stáži v londýnské pobočce Linklaters.

Jaroslav Havel: V Linklaters jsme spolupracovali i se společností Deloitte a dozvěděli jsme se, že hledají někoho, kdo by jim vybudoval partnerskou advokátní kancelář. Vnímal jsem to jako vhodnou příležitost, se kterou by se dala propojit myšlenka našeho vlastního projektu.

Robert Nešpůrek: Měl jsem tehdy od Linklaters pronajatý byt blízko Liverpool Street v centru Londýna, chodil jsem pěšky do práce a hodně se mi tam líbilo. Když mi tehdy Jaroslav volal, jestli se chci zapojit do nově vznikající firmy, hodně jsem zvažoval, jestli do toho mám jít. Lákala mě ale vidina vlastního projektu, a to nakonec rozhodlo. Pamatuji si, že když jsem oznámil v Linklaters svůj odchod, musel jsem se okamžitě sbalit a druhý den se z londýnského bytu na Liverpool Street odstěhovat.

Jak na váš nápad odejít z jedné z nejlepších kanceláří na světě a založit si vlastní firmu reagovalo okolí?

Jaroslav Havel: Řada kolegů nechápala, proč opouštíme tak dobrá místa. Někteří nadřízení nám dokonce předpovídali, že tímhle krokem

jsme se odsoudili k tomu, že budeme celý život jen 'zakládat s.r.óčka'.

Robert Nešpůrek: Pocity byly tehdy smíšené nejen pro okolí, ale i pro nás, protože začátky nebyly vůbec idylické. Měli jsme jednu malou kancelář, seděli jsme na krabicích od počítačů a spisů. My právníci jsme se dělili o jeden stůl, druhý stůl byl na chodbě a u toho seděla naše asistentka. Opustili jsme dobré místo ve špičkové firmě, šli do nejistoty a nebylo vlastně cesty zpět. O to víc byl člověk motivovaný udělat vše pro to, aby kancelář uspěla.

Jaké jste tedy měli plány?

Marek Vojáček: Naší představou bylo vybudovat v Česku úspěšnou advokátní kancelář podle britského modelu, tedy firmu, která bude poskytovat komplexní právní servis potřebný pro byznys a která by byla na českém trhu alternativou k mezinárodním kancelářím. Byla ale otázka, zda se nám podaří pro tuto myšlenku nadchnout několik dalších schopných a pracovitých právníků, kteří by s námi tento velmi úspěšný a funkční model dokázali uvést v praxi.

Jaroslav Havel: Chtěli jsme mít pro klienty hned od začátku zcela nadstandardní servis, takže bylo jasné, že potřebujeme větší tým. Cílem bylo rychle se dostat nad deset právníků, abychom pokryli veškeré specializace a nemuseli klienty posílat jinam, ať už budou řešit cokoli. Zainvestovali jsme proto do kvalitních a nákladných právníků už od počátku – všichni přišli z prostředí velké advokacie. Do půl roku nás bylo čtrnáct.

Dalo se v takovém počtu konkurovat zavedeným firmám?

Jaroslav Havel: Když jsme začínali, velké české advokátní firmy měly kolem 30 právníků, největší Linklaters měla včetně daňařů asi 60 lidí. Říkali jsme si, že když nás bude polovina, ale budeme mít špičkové právníky a budeme zároveň velmi tvrdě pracovat, můžeme dělat srovnatelnou práci. Na začátku jsme často pracovali všech sedm dní v týdnu.

Robert Nešpůrek: Pro rozjezd firmy bylo také přínosné, že jsme zpočátku spolupracovali se společností Deloitte. A naší velkou výhodou bylo, že jsme měli zkušenost právě z Linklaters, která byla tehdy celosvětovou špičkou v M&A. Měli jsme tedy v tomto oboru mimořádné know-how. Důležité ale bylo přesvědčit klienty, že právě naše znalosti jsou to rozhodující.

Jak taková začínající firma, která nemá žádnou historii, klienty přesvědčuje?

Jaroslav Havel: Vzpomínám si na začátky, kdy jsem jel na akviziční jednání do dvou významných moravských firem s narychlo udělanou prezentací. Měli jsme asi měsíční historii a já jsem se v tendru na právní služby postavil vedle zavedené konkurence. V tu chvíli jsem klienta musel přesvědčit, že i když jsme firma bez historie, jsme významně lepší než konkurence v naší specializaci na fúze a akvizice. Naštěstí se mi to v obou případech podařilo.

Už v roce 2006 jste založili první mimopražskou kancelář, a to v Ostravě. Proč zrovna tam?

Marek Vojáček: V roce 2003 zkrachoval severomoravský bankovní ústav Union banka a my jsme v Ostravě zajišťovali komplexní zakázku pro insolvenční správkyni Union banky. Byla to obrovská kauza, na které pracovala třetina firmy, náročný konkurz regulovaný Českou národní bankou, ve kterém byly desetitisíce postižených podnikatelů. Dva roky jsme na Ostravsku v podstatě bydleli.

Jaroslav Havel: Union banka byla tehdy čtvrtá největší banka v Česku, v zásadě všichni z regionu v ní měli nějaké angažmá. Ve všech podobných případech bylo do té doby uspokojení věřitelů do 5 procent a nám se podařilo přesáhnout 30 procent, což byl v porovnání s jinými konkurzy mimořádný úspěch. Během tamějšího působení jsme na severu Moravy navázali mnoho kontaktů a získali řadu klientů, proto bylo logické otevřít pobočku právě v Ostravě.

V následujících letech jste otevřeli také pobočky v Bratislavě (2008) a Brně (2009)…

Marek Vojáček: Už na začátku jsme měli významné slovenské klienty, které jsme ale obsluhovali z Česka, například Železiarne Podbrezová, pro které jsme realizovali akvizice jak v ČR, tak i jinde v Evropě. Postupně jsme ale potřebovali být slovenským klientům blíž. Nejprve jsme se snažili navázat spolupráci s některou z tamějších kanceláří, ale to se příliš neosvědčilo. Poptávka navíc neustále rostla, takže nám nakonec dávalo největší smysl otevřít v Bratislavě vlastní kancelář.

Jaroslav Havel: Dnes na Slovensku pokrýváme komplexně nejen potřeby slovenských klientů, ale zároveň je kancelář v Bratislavě branou pro slovenské klienty, kteří míří do Čech. Díky přítomnosti na Slovensku získáváme spoustu zakázek pro slovenské podnikatele působící v Čechách.

A platí to samé i pro Brno?

Robert Nešpůrek: Samozřejmě i tam jsme chtěli být klientům blíž, nicméně už tehdy jsme Brno vnímali jako technologický hub a místo se značným potenciálem pro rozvoj byznysu. Kromě toho je Brno i hlavním městem justice, jsou tady klíčové soudy a ÚOHS a je tu také právnická fakulta, kde můžeme navázat kontakty se studenty.

Kancelář rostla i v době ekonomické recese v letech 2008–2009. Jak se vám to podařilo?

Robert Nešpůrek: V té době činily největší podíl naší práce mezinárodní transakce. Měli jsme velké zakázky, dobré reference, což nastartovalo rychlý rozvoj firmy. Jenže s krizí přišel útlum na M&A trhu. Většina příjmů kanceláře šla přitom z tohoto oboru a z 80 procent tyto zdroje najednou vyschly. Bylo to velmi těžké období, ale my jsme se prostě společně rozhodli, že to zlomíme.

Jaroslav Havel: Extrémně rychle jsme restrukturalizovali firmu, maximální úsilí jsme věnovali změně portfolia našich služeb. Vzali jsme to jako výzvu a viděli to jako příležitost oproti jiným kancelářím, které se držely zpátky, propouštěly lidi, osekávaly náklady a čekaly, co bude. My jsme ale nechtěli propouštět, měli jsme špičkový tým. Říkali jsme si, že máme spoustu mladých talentovaných lidí, tak proč bychom je měli vyhazovat, když jsme je tak těžko hledali.

Vůbec jste tedy neváhali a prostě to riskli?

Marek Vojáček: Zásadní tehdy bylo, že jsme se všichni společně shodli, že právě v takto složité době je třeba o to víc investovat do dalšího rozvoje firmy a byznysu. Mimo jiné jsme si radikálně snížili svoje vlastní příjmy pod úroveň některých zaměstnanců.

Robert Nešpůrek: Klienti tehdy odcházeli od drahých mezinárodních kanceláří. Vnímali jsme to jako šanci a chtěli jsme ji využít. Rozposílali jsme stovky nabídek a nabízeli komplexní právní servis s důrazem na služby,

které byly tou dobou v souvislosti s krizí nejvíc poptávané. Získali jsme mnoho nových korporátních klientů a navzdory krizi jsme dál rostli a nabírali jsme další nové lidi.

Počet právníků ve firmě postupně rostl a dnes máte s 240 právníky nejpočetnější tým na českém a slovenském trhu. Měli jste vždycky štěstí na dobré lidi?

Robert Nešpůrek: Ze začátku bylo nesmírně těžké získávat kvalitní právníky. Měli jsme ale štěstí, že jsme už tehdy dokázali přesvědčit ty nejlepší lidi na trhu, aby šli do malé začínající kanceláře. S naším růstem a rozvojem jsme se postupně dostali do úplně jiné pozice. Dnes jsme schopni ty nejlepší profesionály na trhu snadno nalákat, posledních sedm let jsme nejžádanějším zaměstnavatelem. O tom se nám před 20 lety ani nesnilo.

Marek Vojáček: Je to ale nikdy nekončící proces. Když se objeví výjimečný talent a profesionál, je třeba vyvinout maximální úsilí a dostat ho na naši stranu barikády, protože buď budeme spolupracovat a navzájem si pomáhat, nebo s ním budeme bojovat o klienta. Vždy mi přišlo moudřejší postavit takového člověka vedle sebe.

Podíleli jste se zpočátku na řízení kanceláře všichni? A jak se to změnilo ve chvíli, kdy jste se stali největší česko-slovenskou kanceláří, která má stovky zaměstnanců a spolupracovníků?

Robert Nešpůrek: Ze začátku jsme dělali většinu věcí dohromady, společně jsme se starali především o nábor nových lidí. Také vzpomínám, jak jsem první profil kanceláře psal „na koleni" v létě na dovolené na Lipensku na půdě chaty. Jaroslav měl na starosti jednání s obchodními partnery, strategický rozvoj a vedení kanceláře po finanční stránce.

Jaroslav Havel: Na západě je běžné, že při určité velikosti už firmy automaticky musí mít profesionální management na oblasti jako jsou HR, finance nebo marketing a obchod. V Česku to ale nebylo zvykem. Právníci často neuznávali další odborné profese a měli pocit, že všechno v rámci řízení advokátní kanceláře umí nejlépe. Advokátní kanceláře tady byly spíš menší, kdy se tři nebo čtyři advokáti spojili a rozhodovali všichni o všem. Naším vzorem byly ale britské advokátní kanceláře s profesionálním managementem, takže jsme s postupným růstem a rozvojem firmy tento model převzali.

Jak si v HAVEL & PARTNERS i při své velikosti udržujete rychlou dynamiku rozhodování?

Jaroslav Havel: Paradoxně nejméně flexibilní jsme byli právě v začátcích, když nás sedělo šest partnerů u stolu a všichni jsme rozhodovali o všem. Postupně jsme dospěli k tomu, že musíme zrychlit a zjednodušit rozhodování a nastavit kompetence tak, aby rozhodoval vždy ten, kdo daným věcem nejlépe rozumí, systematicky se v nich vzdělává a zdokonaluje.

Marek Vojáček: Pokud nějaká firma začíná ztrácet podnikatelský drive a začíná se spíše podobat úřadu, tak nemůže být nikdy dlouhodobě úspěšná. I proto klademe důraz na rychlý a flexibilní systém rozhodování, který se nám už mnoho let osvědčuje.

Podařilo se vám od nuly vybudovat nejúspěšnější advokátní kancelář na českém a slovenském trhu. Co byste se svou dvacetiletou zkušeností poradili tomu, kdo teprve začíná?

Marek Vojáček: Že je důležité neotálet s rozhodnutími, která jsou nepříjemná. Pokud je ve firmě něco zavedené, ale prokazatelně to nefunguje, je důležité to vyřešit co nejdřív. Jen tak se firma může posunout dál.

Jaroslav Havel: Naprosto souhlasím. U nás se toto týkalo především personální oblasti.

Kancelář od svého vzniku nepřetržitě roste, a to nejen obratově a personálně, ale také kvalitou služeb, za což dostala už řadu ocenění. Kam se chcete dál posouvat? Jaké máte plány na dalších dvacet let?

Jaroslav Havel: Chceme se neustále zlepšovat. Každý rok uzavíráme s tím, že revidujeme, jestli jsme se zlepšili, případně v čem, nebo naopak ne a pak se díváme do budoucna, na čem můžeme zapracovat. Chceme být nadále inovativní firmou, která je klientům dlouhodobým strategickým partnerem v jejich byznysu. Naším cílem je chránit a rozvíjet naše vynikající renomé a hodnoty, které se s HAVEL & PARTNERS pojí, jako jsou individuální přístup, komplexní praktická řešení, respekt, důvěra a loajalita.

Marek Vojáček: Chceme také dál pracovat s těmi nejlepšími právníky na advokátním trhu a mít jim vždy co nabídnout, protože advokacie je především o lidech.

Robert Nešpůrek: Vždy nás inspirovaly velké renomované kanceláře z takzvaného Magic Circle. Přál bych si, aby se naše kancelář zařadila mezi ně a byla trvalou součástí evropské advokátní elity. Nebudeme tady také věčně a bylo by dobré, kdyby firma pokračovala i potom. Když se jí podaří navázat na první dvě dekády i do budoucna, bude to velký úspěch. ●

HAVEL & PARTNERS

AKADEMIE

VZDĚLÁVÁNÍ V OBLASTI PRÁVA NA NEJVYŠŠÍ ÚROVNI

AKADEMIE HAVEL & PARTNERS nabízí ve spolupráci s EPRAVO.CZ vysoce specializované vzdělávací akce v aktuálních oblastech práva a managementu na té nejvyšší úrovni, a poskytujeme tak (nejen) klientům naší kanceláře další přidanou hodnotu. Máme k tomu všechny důležité předpoklady, tedy špičkový tým odborníků a moderní výukové zázemí v prostorách Florentina v Praze.

Aktuální témata

Různé úhly pohledu

Moderní výukové prostory

Široká nabídka služeb

Největší akademický tým na soukromé právo

Jsme s vámi online!

Všechny semináře pro vás přenášíme živě s maximální technickou profesionalitou a uživatelským komfortem. S přednášejícími můžete komunikovat a získáte záznam videa i podcast.

PŘIPRAVUJEME TYTO SEMINÁŘE

16. 04. 2021	**Změny ve společnosti s ručením omezeným po novele ZOK**
23. 04. 2021	**Compliance**
30. 04. 2021	**Změny v akciové společnosti po novele ZOK**
14. 05. 2021	**Novinky v soutěžním právu**
21. 05. 2021	**Elektronizace veřejné správy v nové legislativě**
28. 05. 2021	**Judikatura ke spoluvlastnictví**
04. 06. 2021	**Nepřiměřená ujednání ve spotřebitelských smlouvách**
18. 06. 2021	**Veřejné zakázky aktuálně**
25. 06. 2021	**Nové stavební právo**

Sedm let v Bříza & Trubač uteklo jako voda. Přibývá úspěchů i právníků

Začátkem loňského roku plánovala advokátní kancelář Bříza & Trubač sezvat své nejvýznamnější klienty na soukromou premiéru nového snímku s Jamesem Bondem a její tým se chystal na teambuilding do rakouského Zell am See. Jenže v den odjezdu přišel první „lockdown", který předznamenal, že rok 2020 bude hodně jiný, než kdo mohl předvídat.

„Na konci roku jsme s kolegy probírali, zda má vůbec smysl tento zvláštní rok hodnotit. Ale došli jsme k tomu, že hlavně cítíme obrovskou vděčnost, že jsme nemuseli každých pár týdnů řešit, zda musíme zavřít provozovnu a jak naložíme s nakoupenými zásobami. A naopak chováme hluboký respekt ke všem klientům, kteří těžkostem roku 2020 statečně čelili a jsme rádi, že žádný tento boj nevzdal," hodnotí uplynulý rok Ondřej Trubač.

„Ten rok nás naučil hledat i nové cesty. Například jsme v listopadu uspořádali třetí ročník úspěšné konference Trestní právo daňové v on-line prostředí. Na dálku se k nám připojil třeba místopředseda Ústavního soudu Jaroslav Fenyk nebo soudce Nejvyššího správního soudu Zdeněk Kühn. Zjistili jsme, že nové technologie jsou vlastně kamarád a konečně jsme se naučili je pořádně používat," popisuje Ondřej Trubač některé novinky, které do fungování firmy „covidový" rok přinesl.

Je to už více než sedm let, když se Petr Bříza a Ondřej Trubač odhodlali ke „kroku do prázdna", odešli (jak oba zdůrazňují, v dobrém) z komfortních pozic v největší domácí advokátní kanceláři (tehdy ještě) Havel, Holásek & Partners a pustili se do vlastního podnikání. Začínali skromně, ve dvou s jediným koncipientem v útulných kancelářích na malostranském Jánském vršku se skvostným výhledem na Prahu. A jelikož si s sebou z „mateřské" firmy nevzali jediného klienta, museli spoléhat na to, že jim úspory na čtvrt roku vydrží a pak už kancelář začne vydělávat. Dnes už na to oba vzpomínají s úsměvem. „Naštěstí se to povedlo. I když to bylo obtížnější, než jsme ve svém optimismu očekávali," říká Petr Bříza. V začátcích hodně pomohly reference od kamarádů a také lidí, kteří zakládající partnery kanceláře slyšeli na

přednáškách a konferencích, případně četli odborné články, které sepsali. Kancelář se totiž od začátku profilovala na odvětví, ve kterých jsou společníci „nejvíce doma" – řešení soudních sporů či arbitráží s mezinárodním prvkem pro Petra Břízu a daňové spory pro Ondřeje Trubače. „Překvapilo nás, jaký byznysový dopad naše publikační a přednášková činnost má," říká Petr Bříza.

Postupně ale začalo být jasné, že kancelář nemůže žít pouze ze sporů, ale potřebuje si vybudovat stabilní portfolio stálých klientů, kteří se na ni budou obracet s nejrůznějšími právními problémy. „Bez toho je hodně složité cokoli plánovat. Dnes už ale takové portfolio máme, a to velmi pestré. Pracujeme pro tradiční české strojírenské či stavební společnosti, ale i pro inovativní technologické firmy," popisuje Ondřej Trubač aktuální portfolio. Dlouhodobě největším klientem je Agentura pro evropský globální navigační satelitní systém (GSA), která (jakožto jediná unijní agentura na území ČR) zajišťuje mimo jiné fungování systému Galileo. Bříza & Trubač jí poskytuje právní služby díky úspěchu v otevřeném tendru, v němž uspěla jako v podstatě jediná menší česká advokátní kancelář. „Je to velmi pestrá práce v několika cizích jazycích, radíme agentuře v mnoha oblastech napříč právními odvětvími. Jde také o dost unikátní možnost být v Praze v intenzivním kontaktu s právem Evropské unie," přibližuje Petr Bříza zajímavý nadnárodní mandát jejich kanceláře.

Po sedmi letech si zakládající společníci pochvalují, jak jim „dítko" roste pod rukama. Kancelář v roce 2019 zaznamenala meziroční růst o více než 100 procent, což zdůraznil například i hlavní organizátor žebříčku Právnická firma roku, Miroslav Chochola z Epravo.CZ. Kancelář dnes sídlí ve velkorysých prostorách v pražské Klimentské ulici, ve kterých v loňském roce přibyl například boxovací pytel do jedné ze zasedaček. „To byl takový vtipný dárek k mým narozeninám, ale doma by se mi vešel leda tak na balkon, tak skončil v zasedačce. Myslím, že se tam docela vyjímá," směje se Petr Bříza. Tým je stabilně na deseti právnících, kteří postupně „poskakují" na kariérním žebříčku. V roce 2020 se expert na korporátní právo Patrik Koželuha stal čtvrtým partnerem a odbornice na mezinárodní rodinné právo Marta Zavadilová, která strávila téměř 15 let na vysokých postech na Ministerstvu spravedlnosti, složila advokátní zkoušky. Je nicméně znát, že růst počtu klientů i zadávané práce s sebou nese i nutnost hledat nové lidi. „Určitě porosteme, nechceme být ale anonymním davem. Umím si představit, že za dalších pět let nás bude 25 až 30, že budeme taková školní třída. Při dnešní situaci na trhu práce to není jednoduché. Máme ale velkou radost, že se nám hlásí velmi kvalitní lidé a můžeme si vybírat. Nebráníme se ani přibírání dalších partnerů," říká Ondřej Trubač.

Právě pečlivý výběr spolupracovníků je jedním z klíčových receptů kanceláře Bříza & Trubač na úspěch. „Je to pro nás naprosto zásadní. Nechceme jen, aby to byli výborní právníci, ale také aby dobře zapadli do našeho kolektivu a měli stejně nastavený hodnotový systém," říká Petr Bříza. Nejde přitom jen o pracovní nasazení, ale i o přístup k práci jako takový. „My vůbec nemáme problém klientovi říci, že jeho kauza není moc nadějná a nemá smysl jít s ní k soudu. Nebo ukončit spolupráci, protože se nám nezdá, jak klient k věcem přistupuje. Byť se nám občas stane, že práci odmítneme, stejně občas nevíme, kam dřív skočit," přibližuje svou filozofii Bříza.

V roce 2020 advokátní kancelář Bříza & Trubač obhájila významná umístění v právnických žebříčcích. V soutěži Právnická firma roku obhájila označení za velmi doporučovanou kancelář v oblasti daňového práva a přidala k němu i tři doporučení, a to za řešení sporů a arbitráže, energetické právo a rovněž právo trestní (zejména v oblasti trestního práva daňového a trestní odpovědnosti právnických osob). V daňovém právu byla již potřetí zmíněna v prestižním globálním průvodci Legal 500, přičemž výslovně zmíněni byli partneři kanceláře Ondřej Trubač a Tomáš Hokr.

V říjnu 2018 kancelář obdržela také prestižní ocenění Pro bono & CSR 2018, udělované mediálním domem Economia a odborným měsíčníkem Právní rádce, a to za zapojení kanceláře do pomoci mladým lidem, kteří odcházejí z dětských domovů nebo z azylových domů a vstupují na trh práce – do projektu To dáš! Projekt vznikl díky podpoře strategických partnerů Coca-Cola HBC a Nadace Terezy Maxové dětem, ve spolupráci se společností Accenture a kanceláří Bříza & Trubač. Ondřej Trubač pak v roce 2019 získal na galavečeru v Londýně ocenění „Client's Choice Award" za oblast korporátního daňového práva.

Jelikož jsou jednou z klíčových specializací kanceláře přeshraniční spory a arbitráže, velkým úspěchem bylo přijetí do prestižní mezinárodní sítě advokátních kanceláří SCG Legal. Ta jednomyslně přijala kancelář Bříza & Trubač v září 2018 na výročním kongresu, který se konal v Chicagu a kde kancelář reprezentovali Petr Bříza a Tomáš Hokr. „SCG Legal má 117 členských kanceláří s více než 12 tisíci advokáty v 60 zemích světa. Jedná se o jednu z nejprestižnějších sítí advokátních kanceláří vůbec. Pravidlem je, že v každé zemi je pouze jedna partnerská kancelář (logickou výjimkou jsou USA, kde má SCG Legal kancelář v každém z 50 států i některých komerčních centrech) a přijímací proces má několik stádií, včetně finální prezentace kandidáta v rámci výročního kongresu. Bříza & Trubač tak dále rozšiřuje své možnosti a dosah, když je snadno schopna zajistit svým klientům právní poradenství ve více než 60 státech světa, a to prostřednictvím špičkových partnerských kanceláří," popisuje Petr Bříza.

I po sedmi letech existence kancelář Bříza & Trubač drží stále stejné motto, které měli její zakladatelé úplně na začátku. „Řekli jsme si, že se nechceme srovnávat s ostatními kancelářemi na trhu, nechť se ostatní srovnávají s námi, chtějí-li," usmívá se Petr Bříza. ●

BŘÍZA & TRUBAČ
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ — ATTORNEYS AT LAW

Bříza & Trubač, s.r.o., advokátní kancelář
Klimentská 1216/46
110 00 Praha 1

Zeptali jsme se našich kolegů

Ondřej Trubač, zakládající partner

Marta Zavadilová, advokátka

Kristián Léko, koncipient

Markéta Polendová, studentka

Co Tě baví na práci v advokacii?

Ondřej Trubač: Advocatus znamená přivolaný a nejvíc mě baví právě ta různorodost, kdy si mě klient „přivolá“ v nejrůznějších životních situacích a já mu je mohu pomoci vyřešit. Zároveň je advokacie možná nejtěžší, zato zcela jistě nejsvobodnější z právnických profesí a ta svoboda a nezávislost jsou pro mě k nezaplacení.

Marta Zavadilová: To, že výsledek práce často vidíte hned. Nejen v případech, kdy se díky vaší práci podaří uzavřít pro klienta výhodnou smlouvu nebo vyhrát soudní spor. Paradoxně úlevu u klienta vnímám i v případech, kdy je seznámen s tím, že vyhlídky na úspěch nejsou valné nebo dokonce vůbec žádné. I takové sdělení může klientovi pomoct za věcí udělat tlustou čáru, nadechnout se a jít dál. A pak je to určitě i kreativita, právo je totiž právě v advokacii nejživější.

Kristián Léko: Je to pestrá a živá práce. Když ji člověk dělá poctivě, tak se vrací jak v podobě vděčnosti klientů, tak vyhraných sporů nebo dokončených transakcí. A když se občas něco nepovede, tak není čas se tím moc zabývat, protože na stole čekají stohy další práce…

Markéta Polendová: Nejvíc mě baví, jak advokacie přetvořila můj pohled na právo. Studium na fakultě je založené na hledání univerzálně správné odpovědi na abstraktní teoretický právní problém. Proto často vidíme svět černobíle. Advokacie je naopak založená na hledání nejlepšího řešení pro konkrétního klienta, díky čemuž je ohromně různorodá a kreativní.

Jaký zážitek z praxe Ti nejvíce utkvěl v paměti?

Ondřej Trubač: Měl jsem radost, když v jedné věci mého klienta Nejvyšší správní soud přisvědčil našemu právnímu závěru a předložil věc Ústavnímu soudu s návrhem na zrušení příslušného ustanovení daňového řádu.

Marta Zavadilová: Jsem od přírody optimista, snadněji si tedy vybavím dobré zážitky. Třeba když se Vám podaří přesvědčit soud o tom, že otec a jeho děti mají právo spolu trávit čas pravidelně a plnohodnotně, nejen se dvakrát týdně potkat za přísného dozoru matky na hřišti. Nebo zaměstnavatele o tom, že nese odpovědnost za nemoc z povolání svého zaměstnance.

Kristián Léko: Párkrát mě klienti dostali „do kolen“ svými návrhy řešení problémů, které by pravděpodobně vedly k trestnímu stíhání všech osob v místnosti. Ale i to je naše práce – ukazovat klientům, kudy cesta nevede. Nezapomenu také na telefonát s klientem, jemuž jsme právě v daňovém řízení „ušetřili“ přes třicet milionů, jak výská radostí a bouchá rukou do volantu.

Markéta Polendová: Při stáži na okresním soudu jsem se během jednoho dne mohla účastnit dvou jednání ve věci svěření dítěte do péče s velmi podobnými skutkovými okolnostmi. Každé z nich ovšem vedla jiná soudkyně a za OSPOD byla přítomna jiná sociální pracovnice. Bylo šokující vidět, nakolik odlišné byly přístupy obou soudkyň a obou sociálních pracovnic a jaký to mělo vliv na výsledek řízení.

Čím by ses stal/a, kdybys nebyl/a právníkem?

Ondřej Trubač: Jelikož mám odjakživa rád dobré jídlo, tak jsem byl na základní škole dlouho přesvědčený, že budu kuchař. Brzy mě to ale přešlo a dnes jsem naopak radši, když někdo uvaří něco dobrého mně. A protože jsem měl vždycky rád i psané slovo, tak jsem chvíli chtěl být novinář, ale od gymnázia jsem už byl pevně rozhodnutý stát se právníkem.

Marta Zavadilová: Učitelkou. Učila bych němčinu a dějepis někde na gymnáziu. To, že je ze mě právník, je dílem odvahy (podat přihlášku i na práva), štěstí (být přijata) a rady mojí maminky (učit se dá přece i právo). A protože maminky mají vždycky pravdu, daří se mi dnes právo nejen „dělat“, ale i učit, a to dokonce na své alma mater.

Kristián Léko: Byl jsem takové to divné dítě, které hltalo zprávy v televizi, četlo noviny a vymýšlelo si výsledky voleb ve fiktivní zemi. Takže možná politikem nebo politologem. Anebo fotbalistou, kdybych tedy měl talent, byl o něco vyšší a měl čas chodit čtyřikrát týdně trénovat a o víkendu hrát zápas. A asi sedm let života jsem strávil v médiích od eléva ve sportovní rubrice až po vedení přílohy Právo a justice v Lidových novinách. Ale myslím, že čímkoliv bych byl, byl bych tím rád.

Markéta Polendová: Pocházím z doktorské rodiny, takže se dlouho čekalo, že půjdu na

medicínu. Dokonce jsem se i během gymnázia účastnila studentských soutěží zaměřených právě na chemii a biologii. Tenhle plán ale definitivně skončil v okamžiku, kdy jsem se sklátila k zemi při pohledu na kamaráda s tržnou ránou v obočí. Ošetřit jsme potom potřebovali oba.

Jaká kniha z poslední doby Tě nejvíce zaujala?

Ondřej Trubač: Z poslední doby Slepé skvrny od Daniela Prokopa, je to skvělá sonda do české společnosti. Člověk si pak ještě více uvědomí, jaké hrozí nebezpečí, když se náhodou zacyklí ve své „sociální bublině", nedovede naslouchat druhému, jak nebezpečný je populismus a spoustu dalších věcí. V neposlední řadě i to, kolik lidí je ještě dnes ohroženo chudobou a že bychom se měli – v rámci vlastních sil a možností – snažit tomu čelit.

Marta Zavadilová: Dobrodružství pana Wellingtona od Hany Bergmannové Klímové. Knížka pro děti, která baví i dospělé. S manželem jsme se hádali o to, kdo ji bude dětem před spaním číst a doháněli pasáže, které přečetl ten druhý. Nejen, že je to krásný a napínavý příběh, ale dětem přístupnou formou představuje české letce, jejich statečnost v boji i pohnuté poválečné osudy a vysvětluje historické souvislosti. Za mě nejlepší učebnice moderních českých dějin!

Kristián Léko: Nemocná Amerika. Americký historik Timothy Snyder ji napsal poté, co málem zemřel v nemocnici na relativně banální infekci v důsledku opakovaného zanedbání péče. Podrobně popisuje, co všechno je špatně na americkém systému zdravotnictví, jehož cílem není zdraví pacientů, nýbrž pouze zisk. Pro věčně brblající Čechy by to měla být povinná četba, aby zjistili, že si vůbec nežijeme špatně.

Markéta Polendová: Jsem čerstvě po státnicích, takže minulý rok nebyl ke čtení jakékoliv literatury kromě edice ÚZ, judikatury a učebnic příliš vstřícný. Kdybych ale měla vybrat jednu knihu, byl by to Deník Anny Frankové, který jsem si v rozšířené verzi pořídila během Erasmu v Amsterdamu. Ačkoliv jsem příběh poprvé četla před deseti lety, až po prohlídce domu rodiny Frankových jsem dokázala docenit jeho hloubku.

Jakou první věc zmíníš, když se Tě někdo zeptá, proč pracuješ v Bříza & Trubač?

Ondřej Trubač: Radost a hned potom hrdost. Jsem moc rád, že se pořád do práce těším a zároveň jsem hrdý na všechny, kdo v Bříza & Trubač pracují, co se nám společně podařilo vybudovat. Když jsme s Petrem Břízou kancelář v říjnu 2013 zakládali, měli jsme trochu mlhavé představy, kde bychom chtěli za pár let být, ale nebudu lhát, když řeknu, že výsledek předčil naše očekávání!

Marta Zavadilová: Že se mi tu pracuje výborně! Mám tu moc milé kolegy, na které se můžu spolehnout a kteří mají ve mně důvěru. Můžu se tu v praxi věnovat své specializaci – mezinárodnímu právu soukromému a rodinnému právu a zároveň pronikat i do dalších oblastí. Protože jsem v Bříza & Trubač dostala šanci po letech práce ve státní správě naučit se advokacii a jsem za ni moc vděčná!

Kristián Léko: Před nástupem do Bříza & Trubač jsem strávil přes čtyři roky v Lidových novinách a ani během studií jsem nikdy v advokacii nepracoval. Chtěl jsem jít do kanceláře, která mi bude sympatická jak lidsky, tak svým zaměřením. Mohl to být pro Petra s Ondřejem docela risk, že mi dali šanci, ale myslím, že po dvou a půl letech spolupráce panuje spokojenost na obou stranách.

Markéta Polendová: Příležitost rozvíjet se jako právník. Je nezvyklé najít pracovní prostředí, které kombinuje vysokou důvěru v juniorní členy týmu s poctivým mentoringem a zpětnou vazbou. Komornější prostředí umožňuje osobní přístup, který je oproti jiným kancelářím vzácný. Současně mě zlákala specializace na evropské právo a mezinárodní právo soukromé. ●

BŘÍZA & TRUBAČ

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ — ATTORNEYS AT LAW

WWW.BRIZATRUBAC.CZ

Ochrana osobních údajů třetích osob při nahlížení do zdravotnické dokumentace

Byť se může zdát problematika vztahu obecné a speciální úpravy problematikou jednoduchou, není tomu tak. Na to, jaký je vztah ust. § 2648 odst. 2 občanského zákoníku jako lex generalis a zákona o zdravotních službách jako lex specialis, existují diametrálně odlišné názory. Odpověď na tuto otázku má však zásadní dopady na úroveň ochrany osobních údajů třetích osob při nahlížení do vlastní zdravotnické dokumentace pacientem, resp. dalšími oprávněnými osobami. Tento článek se zabývá problematikou vztahu § 2648 odst. 2 občanského zákoníku a zákona o zdravotních službách a nabízí řešení odkazem na obdobný případ, který se v českém právním řádu vyskytuje.

Zákon č. 372/2011 Sb., zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o zdravotních službách") neposkytuje přímo ochranu osobních údajů obsažených ve zdravotnické dokumentaci týkajících se třetích osob (tj. především rodinná anamnéza).[1] Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále též „občanský zákoník") však ale v ust. § 2648 odst. 2 stanoví, že „obsahují-li záznamy rovněž údaje o třetí osobě, nelze je zpřístupnit bez jejího souhlasu." Dochází tak k situaci, kdy občanský zákoník jako lex generalis obsahuje konkrétnější právní úpravu než lex specialis.[2]

Na to, zda v takovém případě lze užít úpravu obsaženou v cit. ustanovení občanského zákoníku, i když je občanský zákoník vůči zákonu o zdravotních službách lex generalis, a tedy zda lze zpřístupnit údaje o třetí osobě bez jejího souhlasu, obsažené ve zdravotnické dokumentaci, existují velmi odlišné názory.

Například P. Uherek se přiklání k tomu, že občanský zákoník bude mít v tomto případě před zákonem o zdravotních službách výjimečně přednost, neboť při nahlížení pacienta, resp. jiných oprávněných osob, do zdravotnické dokumentace pacienta, je nutné chránit údaje třetích osob.[3] Téhož názoru je i J. Těšinová, která poukazuje na to, že při absenci úpravy ve zvláštním předpise má úprava v lex generalis přednost.[4] Stejného názoru je i L. Široká, dle které nelze poměr obecného a speciálního právního předpisu řešit na úrovni zákona jako celku, ale pouze na úrovni konkrétní právní normy (tu zde občanský zákoník obsahuje, zatímco zákon o zdravotních službách mlčí).[5]

Nopak F. Nonnemann konstatuje, že zákon o zdravotních službách jako zvláštní předpis obsahuje vlastní úpravu pro oblast péče o zdraví, přičemž úprava totožných otázek v občanském zákoníku dopadá pouze na ty služby, které se zákonem o zdravotních službách neřídí (např. činnost masérů).[6] Uvádí, že pro skutečnou realizaci práv a povinností osob (např. rozhodování pacienta o navr-

advokátní kancelář

Pokorný / Wagner & partneři

síla argumentů

ženém postupu léčby, která je zdůvodněna i skutečnostmi týkajícími se zdravotního stavu třetích osob), je nezbytné mít přístup ke všem informacím, které jsou v dokumentaci obsaženy, a to včetně údajů týkajících se třetích osob, neboť pokud by takové osoby souhlas z nějakého důvodu neposkytly, nemohla by být práva dotčeného pacienta efektivně realizována.[7] Dle F. Nonnemanna se tak ust. § 2648 odst. 2 občanského zákoníku pro účely ochrany osobních údajů obsažených ve zdravotnické dokumentaci týkajících se třetích osob neužije. Za užití argumentu od většího k menšímu dospívá k tomu, že pokud právní řád pro určité osoby zakotvuje právo na přístup do zdravotnické dokumentace včetně osobních údajů třetích osob, potom by stejný (stejně mírný, resp. mírnější) režim měl být uplatněn i na právo na přístup k záznamům o péči o zdraví, které obsahují méně citlivé údaje.[8] Téhož názoru je i T. Doležal, který s odkazem na důvodovou zprávu, podle které úprava obecná nezasahuje do úprav zvláštních zákonů, uzavírá, že ust. § 2648 odst. 2 občanského zákoníku na poskytování zdravotních služeb nedopadá; kromě toho však rovněž uvádí, že poměr obecného ke zvláštnímu nelze posuzovat jako poměr právního předpisu k právnímu předpisu, ale spíše v rovině konkrétních ustanovení.[9]

Z výše uvedeného plyne, že se názory na výše uvedené velmi odlišují, přičemž problematickým je shledáváno to, že občanský zákoník jako lex generalis obsahuje podrobnější a přísnější úpravu nežli zákon o zdravotních službách jako lex specialis.

Ve výše uvedené souvislosti si dovoluji odkázat na dvě ustanovení, a sice ust. § 24 zákona č. 256/2013 Sb., zákon o katastru nemovitostí (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále též „katastrální zákon") a ust. § 986 občanského zákoníku. S ohledem na úspornost a přehlednost tohoto článku zde tato ustanovení doslovně necituji.

Pokud se zaměříme na úpravu zápisu tzv. poznámky spornosti (pro případ, že je někdo dotčen zápisem provedeným bez právního důvodu ve prospěch jiného) a srovnáme ust. § 986 občanského zákoníku a ust. § 24 katastrálního zákona, zjistíme, rovněž tak jako v případě problému vztahu ust. § 2648 odst. 2 občanského zákoníku a zákona o zdravotních službách, že ust. § 986 občanského zákoníku obsahuje rozšíření úpravy poznámky spornosti upravené v ust. § 24 katastrálního zákona, neboť

- stanoví nad rámec ust. § 24 katastrálního zákona, že žadatel je povinen do dvou měsíců od doručení žádosti o zápis poznámky spornosti doložit, že své právo uplatnil u soudu, jinak orgán, který veřejný seznam vede, vymaže poznámku spornosti
- stanoví nad rámec ust. § 24 katastrálního zákona, že pokud žadatel požádá o zápis poznámky spornosti do 1 měsíce ode dne, kdy se o zápisu dozvěděl, působí jeho právo vůči každému, komu popíraný zápis svědčí nebo kdo na jeho základě dosáhl dalšího zápisu, přičemž po uplynutí této lhůty jen vůči tomu, kdo dosáhl zápisu a nebyl v dobré víře; tato lhůta se prodlužuje na 3 roky, pokud žadatel nebyl o zápisu cizího práva řádně vyrozuměn, lhůta běží od provedení zápisu.

Katastrální zákon, který je nepochybně rovněž lex specialis k občanskému zákoníku, tak obsahuje méně podrobnou normu týkající se poznámky spornosti, než občanský zákoník, který obsahuje normu podrobnější a přísnější (s ohledem nastavení lhůt 2 měsíce a 1 měsíc). Neexistují však žádné pochybnosti o tom, že se úprava obsažená v občanském zákoníku uplatní vedle úpravy obsažené v katastrálním zákoně, resp. že je jakýmsi doplněním úpravy obsažené v katastrálním zákoně. Z toho lze usoudit např. z názoru P. Baudyše, kdy v komentáři k ust. § 24 katastrálního zákona P. Baudyš říká, že „obdobně zapíše katastrální úřad poznámku spornosti podle druhé věty tohoto ustanovení, jsou-li splněny podmínky stanovené v § 986 ObčZ".

K výše uvedenému lze shrnout, že vztah ust. § 986 občanského zákoníku a ust. § 24 katastrálního zákona je stejný jako vztah § 2648 odst. 2 občanského zákoníku a zákona o zdravotních službách. V obou případech je v zákoně, který je lex generalis, obsažena přísnější a podrobnější úprava oproti lex specialis. V případě vztahu ust. § 986 občanského zákoníku a ust. § 24 katastrálního zákona však nebylo doposud shledáno nic problematického a ust. § 986 je aplikován současně s ust. § 24 katastrálního zákona, kdy ust. § 986 občanského zákoníku se použije pro ty případy, které nejsou upraveny v ust. § 24 katastrálního zákona. Již z pouhé definice pravidla lex specialis derogat legi generali plyne, že speciální norma má přednost před obecnou, avšak pokud v určité problematice není zvláštní úprava, použije se norma obecná (princip subsidiarity).[10] Přikláním se tak jednoznačně k názorům, které říkají, že se ust. § 2648 odst. 2 občanského zákoníku použije i pro případy nahlížení do vlastní zdravotnické dokumentace pacientem, resp. osobou jím určenou, kde jsou obsaženy osobní údaje třetích osob, neboť úprava ve zvláštním zákoně absentuje. ●

Mgr. Radek Mlčoch, právník
Advokátní kancelář JELÍNEK & Partneři s.r.o.

JELÍNEK & PARTNEŘI
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ | ATTORNEYS AT LAW

Poznámky:

1. TĚŠÍNOVÁ, Jolana a kol. Medicínské právo. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 158.
2. ŠIROKÁ, Lucie In ŠUSTEK, Petr, HOLČAPEK, Tomáš a kol. Zdravotnické právo. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, s. 188–189.
3. UHEREK, Pavel. Povinná mlčenlivost v souvislosti s poskytováním zdravotních služeb. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2014, s. 87–88.
4. TĚŠINOVÁ, Jolana a kol. Medicínské právo. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 158.
5. ŠIROKÁ, Lucie In ŠUSTEK, Petr, HOLČAPEK, Tomáš a kol. Zdravotnické právo. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, s. 188–189.
6. NONNEMANN, František. Zdravotnická dokumentace a osobní údaje třetích osob. Právní rozhledy, 2014, roč. 22, č. 19, s. 668.
7. NONNEMANN, František. Zdravotnická dokumentace a osobní údaje třetích osob. Právní rozhledy, 2014, roč. 22, č. 19, s. 668.
8. NONNEMANN, František. Zdravotnická dokumentace a osobní údaje třetích osob. Právní rozhledy, 2014, roč. 22, č. 19, s. 668.
9. DOLEŽAL, Tomáš. Vztah NOZ a zdravotnických zákonů podruhé – myšlenkové posuny [online]. Zdravotnickepravo.info, 18. ledna 2014 [cit. 17. ledna 2021].Dostupné na https://zdravotnickepravo.info/vztah-noz-a-zdravotnickych-zakonu-podruhe-myslenkove-posuny/.
10. GERLOCH, Aleš. Teorie práva. 6. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 67.

Specifika trestního řízení vedeného Úřadem evropského veřejného žalobce

V roce 2021 začne ve většině členských států EU fungovat Úřad evropského veřejného žalobce, který by měl zajistit účinnější postih trestných činů spáchaných na úkor finančních zájmů EU. Úřad evropského veřejného žalobce je nezávislý na české veřejné žalobě, je ale odpovědný Evropskému parlamentu, Radě a Komisi. K již fungujícímu principu horizontální spolupráce v trestních věcech se tak zřízením Úřadu evropského žalobce přidává i přímá vertikální integrace, což vnáší do trestního řízení nový evropský element.

Jaká budou specifika trestního řízení vedeného Úřadem evropského veřejného žalobce, ukáže až praxe, kterou teprve vytvoří první trestní řízení vedená na našem území evropskými žalobci. S ohledem na specifické postavení Úřadu evropského veřejného žalobce jsou ale některá specifika jeho fungování v českém trestním procesu zřejmá.

Úřad, jeho příslušnost a pravomoc na území ČR

Úřad evropského veřejného žalobce („Úřad") je zřízen nařízením (EU) 2017/1939 jako samostatná instituce EU. Pánem konkrétního trestního řízení vedeného Úřadem v ČR bude nicméně především evropský pověřený žalobce, který zde Úřad zastupuje a jedná jeho jménem. Do trestního řízení bude Úřad zasahovat také prostřednictvím svých stálých komor a evropských žalobců, kteří sice nepůsobí v jednotlivých členských zemích, ale nad postupem evropských pověřených žalobců v trestním řízení dohlíží.

Úřad je příslušný konat trestní řízení ve vztahu k trestným činům poškozujícím nebo ohrožujícím finanční zájmy Unie, které jsou obsaženy ve směrnici (EU) 2017/1371 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie, jak byla provedena ve vnitrostátním právu a bez ohledu na to, zda by stejné trestné jednání mohlo být podle vnitrostátního práva klasifikováno jako jiný druh trestného činu. U některých trestných činů je pro založení příslušnosti Úřadu vyžadováno navíc ještě spáchání trestného činu na území aspoň dvou členských států a zároveň způsobení škody nejméně 10 milionů eur. Nejčastěji tak bude Úřad stíhat zřejmě trestný čin poškození finančních zájmů EU, dotační podvody a související korupční trestné činy.

Pokud s trestným činem, pro který je Úřad příslušný, souvisí další trestný čin, provede Úřad trestní řízení i o tomto trestném činu bez ohledu na to, zda se jedná o trestný čin směrnice. Naopak Úřad zásadně nepovede trestní řízení ohledně daňových trestných činů, pokud byla zkrácena vnitrostátní přímá daň.

Trestní pravomoc Úřadu není konstruována jako výlučná. Úřad svou pravomoc sdílí s českými státními zástupci, zároveň před nimi má ale přednost. Úřad si proto může vybírat, která trestní řízení provede namísto českého státního zastupitelství, a která stíhání mu naopak přenechá.

Přednostní pravomoc Úřadu je doplněna jeho evokačním právem. Úřad může zahájit trestní řízení sám na základě vlastních poznatků, respektive poznatků obdržených od orgánů členských států či EU. Pokud již trestní řízení konají tuzemské orgány, tak kdykoliv za jejich vyšetřování vyjdou najevo skutečnosti odůvodňující kvalifikaci skutku jako některého trestného činu podle směrnice, musí o tom Úřad uvědomit. Úřad následně rozhodne, zda využije svého evokačního práva a trestní řízení provede sám, a to zpravidla ve lhůtě 5 dnů. Během této lhůty nesmí české orgány činit nic, čím by mohly zmařit využití evokačního práva Úřadu. Zejména tedy nesmí vydat žádné rozhodnutí, kterým se trestní řízení končí.

Pokud Úřad rozhodne, že neexistují důvody pro výkon jeho pravomoci nebo rezignuje na využití svého evokačního práva, a to zejména kvůli z pohledu EU nízké závažnosti trestné

činnosti, trestní řízení provedou české orgány. Samotné evokační právo se tím nevyčerpá a Úřad může v průběhu dalšího řízení své stanovisko přehodnotit a evokační právo využít. České orgány tedy Úřad informují o nových skutečnostech zjištěných vyšetřováním, které by mohly změnit původní stanovisko Úřadu. Evokační právo může Úřad využít nejpozději do skončení vyšetřování a podání obžaloby. Pokud naopak z vyšetřování Úřadu vyplyne, že Úřad není pro šetřený trestný čin příslušný, předá Úřad další vyšetřování tuzemským orgánům.

Úřad může stíhat všechny osoby, které jsou trestně odpovědné podle českého trestního práva, tedy i právnické osoby. Jednotlivé vyšetřovací úkony může Úřad provádět sám nebo pomocí českých policejních orgánů.

Soudní kontrola Úřadu

Nad postupem evropského pověřeného žalobce dohlíží Úřad, který mu může nařídit i konkrétní postup v trestním řízení. Stranám trestního řízení zůstává zachována možnost iniciace dohledu nad postupem evropského pověřeného žalobce. Jelikož evropský pověřený žalobce nemá na území státu dalšího nadřízeného, dohled, respektive jeho obdobu, provede Úřad prostřednictvím dohlížejícího evropského žalobce.

Evropský pověřený žalobce má v trestním řízení všechna práva a oprávnění státního zástupce, která státnímu zástupci přiznává trestní řád a dále pravomoci vyplývající přímo z nařízení. Úřad jako instituce EU bude tedy přímo zasahovat do práv fyzických a právnických osob na území České republiky zúčastněných na trestním řízení, především obviněných. Procedurální ochrana obviněných a dalších stran trestního řízení pak nesmí být v žádném případě nižší, než kdyby trestní řízení vedl tuzemský státní zástupce. Zaručen proto musí být také soudní přezkum rozhodnutí evropského pověřeného žalobce již ve fázi přípravného řízení, a to nejméně v těch případech, kdy to předpokládá trestní řád pro stejné rozhodnutí přijaté státním zástupcem.

Pro účely soudního přezkumu nezachází nařízení s úřadem evropského žalobce jako s institucí EU, ale jako s vnitrostátním orgánem. Nařízení se tak zjevně snaží přezkum SDEU ve vztahu k rozhodnutím Úřadu omezit, ačkoliv právě SDEU má podle SFEU pravomoc rozhodovat o platnosti aktů přijatých institucemi či orgány EU. Nařízení v čl. 42 stanoví, že procesní úkony Úřadu, které mají právní účinky vůči třetím osobám, podléhají přezkumu příslušnými českými soudy, a to za podmínek stanovených lokální českou právní úpravou. SDEU má podle nařízení pravomoc rozhodovat v souladu s čl. 267 SFEU o předběžných otázkách týkajících se platnosti procesních úkonů Úřadu, je-li jejich neplatnost namítána u zdejšího soudu jakožto soudu členského státu přímo na základě práva EU, výkladu nebo platnosti ustanovení práva EU včetně nařízení a výkladu nařízení ve vztahu ke sporu o příslušnost mezi Úřadem a vnitrostátními českými orgány.

Skutečný rozsah soudního přezkumu SDEU však bude zřejmě muset vymezit až praxe. Na jednu stranu je zřejmá snaha nařízení tento přezkum svěřit soudům členských států, na stranu druhou ale čl. 263 SFEU garantuje každému přímo dotčenému na svých právech rozhodnutím orgánu EU podat žalobu proti takovým aktům a domáhat se jejich přezkumu SDEU. Málokteré rozhodnutí orgánu EU pak zasáhne do právní sféry jednotlivé osoby s vyšší intenzitou než rozhodnutí v trestním řízení.

Právě intenzita zásahu takového zásahu je důvodem, proč pro vyřešení otázky pravomoci SDEU nenajdeme v jeho rozhodovací praxi přesvědčivý precedent. V případu T-193/04, Hans Martin Tillack proti Komisi rozhodoval Soud první instance (Tribunál) o žalobě proti rozhodnutí úřadu OLAF, kterým OLAF rozhodl o předání zjištěných informací orgánům členského státu. Ty následně na základě předaných informací zahájily trestní stíhání žalobce. Soud rozhodl, že rozhodnutí OLAF nezasáhlo ve smyslu čl. 263 SFEU do práv žalobce, protože ačkoliv se orgány členského státu musí informacemi OLAF zabývat, OLAF jim zároveň nemůže nařídit konkrétní postup, ani jakým způsobem mají předané informace hodnotit. Případné zahájení trestního řízení je tedy podle Tribunálu výlučným rozhodnutím orgánů členských států.

Na rozdíl od OLAF však Úřad svým rozhodnutím přímo zasahuje do práva a povinností fyzických a právnických osob a odůvodnění citovaného rozhodnutí tak svědčí spíše ve prospěch zachování možnosti přezkumu rozhodnutí Úřadu SDEU, což by ale mohlo trestní řízení vedené Úřadem zpomalit.

Nařízení naopak SDEU přiznává v souladu s čl. 268 SFEU pravomoc rozhodovat v jakémkoliv sporu o náhradu újmy způsobené Úřadem. Pro trestní řízení vedené Úřadem se tedy nepoužije zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti státu za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem.

Přeshraniční trestní řízení a přeshraniční vyšetřování

Zřízení Úřadu slibuje zjednodušit vedení trestního řízení o přeshraničních trestných činech. I to nicméně ovlivní koncepce nařízení, podle které mají evropští pověření žalobci zásadně postavení obdobné vnitrostátním, v našem případě zdejším státním zástupcům. Trestní řízení tak podle nařízení zásadně provede evropský pověřený žalobce toho členského státu, ve kterém se trestné činnost soustřeďovala.

Pokud pak trestní řízení vyžaduje provedení vyšetřovacího úkonu v jiném členském státě, provede ho jako pomocný žalobce evropský pověřený žalobce působící v daném členském státě. Evropský pověřený žalobce si může v jiném členském státě vyžádat provedení jakéhokoliv vyšetřovacího úkonu, ke kterému je podle českého trestního řádu oprávněn a úkon se provede v zahraničí podle českého práva. Pokud však právo dožádaného státu vyžaduje pro takový úkon souhlas soudu, musí ho pomocný žalobce od soudu tohoto členského státu opatřit. Přeshraniční vyšetřování se tak zjednodušuje zejména organizačně, protože ho provádí jeden úřad. Lze tak očekávat rychlejší obstarání důkazů, a tím i urychlení celého trestního řízení.

Nařízení zároveň dovoluje, aby evropský pověřený žalobce z jiného členského státu zahájil vyšetřování a provedl trestní řízení v ČR, a to tehdy, odůvodňuje-li to místo obvyklého bydliště podezřelé či obviněné osoby, její státní příslušnost, či vznikla-li škoda právě ve členském státě tohoto evropského pověřeného žalobce. Pokud je pak pro trestní řízení příslušných více členských států, může Úřad rozhodovat o sloučení trestních řízení či naopak jejich rozdělení a o tom, který evropský pověřený žalobce řízení provede. Časovým mezníkem, do kdy může Úřad s řízením nakládat, je podání obžaloby před soudem členského státu. O zahájení vyšetřování i trestním stíhání na území ČR tak může poněkud netypicky rozhodnout i evropský pověřený žalobce z jiného členského státu.

Skončení vyšetřování a podání obžaloby

Po skončení vyšetřování předloží evropský pověřený žalobce zprávu o vyšetřování

KGS LEGAL

Máme advokacii rádi, i když je to náročná a stresující práce. Děláme ji moderně, lidsky s odpovědným přístupem a slušně. Máme ostré lokty tam, kde je jich třeba, ale zároveň rádi strany přívětivým a smířlivým jednáním přivedeme ke smírnému řešení jejich problémů.

Stavební právo & nemovitosti • Trestní právo & compliance

Obchodní právo s mezinárodním prvkem • Veřejné zakázky

Národní 416/37, Praha 1 • www.kgslegal.cz • info@kgslegal.cz

a navrhne způsob rozhodnutí Úřadu, tedy zejména, zda podat obžalobu nebo trestní řízení vyřídit jiným způsobem předpokládaným nařízením. O způsobu rozhodnutí rozhodne stálá komora Úřadu. Pokud však evropský pověřený žalobce navrhne podat obžalobu, nemůže stálá komora rozhodnout, že případ bude odložen.

Evropský pověřený žalobce může obžalobu podat u soudu členského státu, ve kterém působí, nebo u soudu jiného členského státu, který by byl pro podání obžaloby rovněž příslušný. Pokud je proti stejné osobě nebo osobám vedeno trestní řízení v různých členských státech, může stálá komora rozhodnout, že případy budou sloučeny a obžaloba proti těmto osobám bude podána před soudem jediného členského státu, je-li tento pro trestní řízení o všech trestných činech příslušný a je-li to odůvodněno okolnostmi případu.

Po podání obžaloby soudu již trestní řízení probíhá v zásadě bez odchylek oproti běžnému trestnímu řízení. Nařízení pouze stanoví, že důkazy opatřené v jiném členském státě, nelze odmítnout pouze proto, že byly opatřeny v jiném členském státě podle práva jiného členského státu. Přezkum zákonnosti důkazů a jejich hodnocení je ale jinak zcela v rukou soudu členského státu a řídí se právem členského státu, ve kterém byla obžaloba podána.

Nařízení připouští skončení trestního řízení rovněž uzavřením dohody o vině a trestu podle trestního řádu. Zda je vhodné v konkrétním případě dohodu o vině a trestu uzavřít, rozhodne stálá komora, která zohlední zejména závažnost trestného činu s ohledem na výši způsobené škody, ochotu obviněného způsobenou škodu nahradit a soulad uzavření dohody s obecnými cíli a zásadami Úřadu.

Obhajoba v trestním řízení vedeném Úřadem

S ohledem na předpokládaná specifika trestního řízení vedeného Úřadem budou na obhajobu kladeny zvýšené nároky především v případech trestního řízení vedeného Úřadem ve více státech, kdy by obhajoba měla být schopna koordinovat svůj postup ve všech členských státech, kde trestní řízení probíhá, a vyrovnat tak výhodu Úřadu, který všechna tato trestní řízení řídí a za podmínek nařízení může trestní řízení přenášet mezi jednotlivými členskými státy. V přeshraničních řízeních bude navíc teprve okamžikem podání obžaloby definitivně určeno rozhodné právo, podle kterého bude hodnocena také zákonnost důkazů, s čímž musí obhajoba nutně kalkulovat již v přípravném řízení.

Obhajoba by rovněž měla v každé fázi trestního řízení mít na zřeteli, že ačkoliv evropský pověřený žalobce stojí v první linii, trestní řízení vede Úřad. Nařízení svěřuje různým orgánům Úřadu v průběhu trestního řízení jiné pravomoci a některá podání obhajoby tak může být vhodné adresovat přímo stálé komoře a dohlížejícímu evropskému žalobci. Evropský pověřený žalobce by měl taková podání obhajoby stálé komoře či jinému orgánu Úřadu předložit, opatřené případně navíc pouze o své vlastní stanovisko. Vzhledem k nezávislosti Úřadu na české soustavě státního zastupitelství a působení Úřadu v rámci více právních řádů, kde bude chtít Úřad jistě postupovat obdobně, se mohou v praxi Úřadu také vytvořit jiné zvyklosti, než které mají zavedené čeští státní zástupci. Pro obhajobu tak zejména na úsvitu fungování Úřadu vzniká například příležitost rozšířit používání dohody o vině a trestu nebo oslabit zásadu českých státních zástupců „v pochybnostech žaluj".

Závěr

Zřízení Úřadu slibuje zefektivnit postih trestné činnosti páchané na úkor finančních zájmů EU, kterou podle dlouhodobého názoru EU nedokázaly členské státy stíhat s dostatečnou efektivitou. Trestní stíhání těchto trestných činů se tak svěřuje Úřadu jako instituci EU, čímž se do českého trestního řízení vnáší nový prvek evropské veřejné žaloby. Bude pak především na obhájcích a obviněných fyzických a právnických osobách, aby praxe vznikajícího Úřadu byla nejen efektivní, ale také poskytovala obviněným osobám dostatek možností k uplatnění jejich práv. Zejména v případě prvních trestních řízení vedených Úřadem lze očekávat, že do nich promluví soudy členských států či SDEU. S ohledem na fungování Úřadu téměř ve všech členských státech EU se tak vyplatí sledovat nejen rozhodnutí českých soudů, ale i trestních soudů jiných členských států, které budou v řízeních Úřadu rozhodovat. ●

Mgr. Tomáš Syrový, advokátní koncipient
JUDr. Ladislav Smejkal, advokát
Dentons Europe CS LLP, organizační složka

大成 DENTONS

JIŘÍ HARNACH

AKTUALITY Z PRÁVA VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK (BŘEZEN 2021)

Další **on-line semináře** naleznete:
www.epravo.cz

Využití pravidel ustanovení § 1765 OZ u komerčních nájmů

V důsledku epidemie COVID-19 a souvisejících mimořádných opatření se do popředí zájmu ve světě komerčních pronájmů dostala úprava § 1765 a násl. OZ. Podstatou této úpravy je výjimka ze zásady pacta sunt servanda, kdy za určitých okolností se jeví jako spravedlivé, aby byl závazek změněn či dokonce zrušen. Zákonem nastavený mechanismus řešení má primárně motivovat smluvní strany k přizpůsobení závazku změněným podmínkám a díky tomu k jeho pokračování, pokud je to možné.

Proto je prvním předpokládaným krokem jednání stran o úpravě jejich práv a povinností ze závazku. Teprve nedohodnou-li se strany, může na žádost dotčené strany o úpravě rozhodnout soud (a nelze-li rovnováhu obnovit, může závazek i zrušit). Z tohoto důvodu byla a je aplikace této zákonné úpravy smluvními stranami často vylučována, neboť se účastníci trhu obávají, co by bylo výsledkem zásahu soudu do jejich dlouho a podrobně vyjednávané smlouvy.

Podmínky pro aplikaci ustanovení § 1765 OZ jsou zákonem jasně dané: (1) existence změny okolností, (2) nepředvídatelnost této změny, (3) neovlivnitelnost změny, (4) nepřevzetí rizika změny na sebe, (5) vznik zvlášť hrubého nepoměru v právech a povinnostech, (6) příčinná souvislost mezi změnou (1) a vznikem zvlášť hrubého nepoměru (5).[1] V důsledku epidemie COVID-19 lze a priori vycházet z předpokladu, že podmínky 1–3 jsou splněny. Pokud nedošlo k převzetí rizika změny okolností nájemcem, je třeba se zabývat tím, zda došlo ke vzniku zvlášť hrubého nepoměru v právech a povinnostech. Zákon podstatu tohoto nepoměru upřesňuje tak, že musí dojít buď ke zvýšení nákladů plnění, nebo ke snížení hodnoty předmětu plnění.

V nájemních smlouvách je předmětem plnění ze strany pronajímatele poskytnutí práva užívat dané prostory a ze strany nájemce placení nájemného. Pak je tedy třeba se ptát, zda v důsledku epidemie, respektive mimořádných opatření vedoucích k uzavření provo-

zoven došlo ke snížení hodnoty práva užívat předmětné prostory, či nikoli.

U uzavřené prodejny s oděvy tomu tak bezpochyby je, neboť není možné ji využívat k zamýšlenému účelu, ale stává se z ní prakticky sklad zboží, případně výdejna e-shopu se skladem. Ovšem obvyklé nájemné za skladovací prostory (s výdejním okénkem) a veřejnosti přístupnou prodejnu (například v rámci obchodního centra se stabilní návštěvností) se zásadně liší. Ke snížení hodnoty práva užívat danou provozovnu tak, zdá se, došlo. Přizpůsobení nájemního vztahu změněným okolnostem by potom nejspíše znamenalo, že výše nájemného bude upravena pro dobu, kdy není možné využívat předmětné prostory ke sjednanému účelu, tedy prodeji zboží. Nájemce by tak za prostory v době jejich využívání jako „skladu" platil přiměřeně sníženou částku a pronajímateli by příjem z nájmu zůstal zachován, byť ve snížené výši. V dané situaci může být takové řešení i pro pronajímatele přijatelné, neboť pravděpodobnost nalezení nového nájemce za původních podmínek se jeví jako velmi nízká, když omezení činnosti se týká každého potenciálního nájemce provozujícího obdobnou činnost.

Taktéž spousta nájemců kancelářských prostor v důsledku epidemie nevyužívá pronajaté prostory v plném rozsahu, byť jim to nebylo zakázáno. Důvodem může být přechod zaměstnanců do režimu home office, ale také propouštění zaměstnanců v důsledku propadu tržeb. Pro nájemce je potom hodnota nevyužitých kanceláří nepochybně nižší než jejich hodnota v době, kdy potřeboval pracovní prostor pro všechny, kdo obvykle bývají v kanceláři. Posuzované kanceláře se pro konkrétního nájemce též mohou stát nepřiměřeně „drahými", neboť jeho obrat a zisk se v důsledku epidemie zásadně propadly a on si zkrátka nemůže dovolit platit nájem v původně sjednané výši.

V tomto případě by však snížení nájemného pro pronajímatele pravděpodobně přijatelné nebylo a nezdá se být ani spravedlivým. Pokud by soud rozhodl o snížení nájemného oproti obvyklému nájemnému například po dobu trvání mimořádných opatření, došlo by sice k vyrovnání výše nájemného s hodnotou předmětu plnění z pohledu nájemce, ovšem současně by vzniklo znevýhodnění na straně pronajímatele. Ten by v případě neexistence předmětné nájemní smlouvy mohl kanceláře pronajmout jinému nájemci (který není přímo ani druhotně dotčen mimořádnými opatřeními) za původních podmínek. V této situaci by úprava práv a povinností s odkazem na změnu okolností, která se dotkla nájemce, znamenala, že se smlouva stane nevyváženou z pohledu pronajímatele, tudíž obnovení rovnováhy nelze dosáhnout. Je to důsledek toho, že vzniklá nerovnováha není objektivní, protože se nevztahuje k hodnotě předmětu plnění, když obvyklá hodnota nájmu kanceláří se nemění, ale pouze subjektivní z pohledu konkrétního nájemce. Jediným východiskem dle zákonné úpravy by potom bylo zrušení závazku.

Komentářová literatura zmiňuje ve vztahu k vyváženosti obsahu závazku, že jde o ekonomické zhodnocení, tudíž by měly být zohledněny i náklady ušlé příležitosti.[2] Tedy říká, že hrubý nepoměr může spočívat v tom, že jedna ze stran nebude moci využít radikálně jinak výhodných alternativních možností. V rámci výše uvedených příkladů, by se jednalo o možnost pronajmout předmětné prostory za vyšší nájemné v důsledku změny na trhu. Takový výklad však jde zjevně nad rámec textu zákona, neboť se nejedná o zvýšení nákladů plnění na straně pronajímatele, ale o zvýšení hodnoty předmětu plnění, což není varianta nepoměru zákonem předpokládaná. Praktický důsledek takového výkladu se také nezdá spravedlivým řešením situace, neboť by vedl pouze k obohacení na straně pronajímatele oproti původně sjednaným podmínkám, nikoli k ochraně změnou okolností postižené strany.[3]

Je-li vzniklý nepoměr objektivní a spočívá ve snížení hodnoty plnění nebo zvýšení nákladů bez vazby na dotčenou stranu závazku, není pochyb o tom, že lze úpravu dle § 1765 a násl. OZ aplikovat. V případě, kdy nerovnováha vychází z dopadu podstatné změny okolností na konkrétní osobu, která je stranou daného závazku, a je tedy pouze subjektivní, je aplikace § 1765 a násl. OZ sporná, neboť jediným možným řešením je zrušení závazku, což může být řešení nespravedlivé vůči druhé straně a neodpovídá ani textu zákona. Spočívá-li vzniklý nepoměr v možnosti realizovat závazek pro jednu ze stran výhodněji díky změně okolností, mám za to, že by aplikace § 1765 a násl. OZ neměla být možná, neboť jde o variantu mimo definici nepoměru v citovaném ustanovení a výsledkem by byla nikoli náprava nerovnováhy, ale zisk dotčené strany. Komentářová literatura sice tuto možnost připouští, ovšem důvodová zpráva je spíše proti.[4]

Teprve soudní praxe, kterou lze v blízké budoucnosti očekávat, přinese bližší výkladová pravidla. Avšak uvažujeme-li o řešení sporu u obecných soudů a zvážíme-li obvyklou délku soudního řízení v České republice, lze považovat možnost obrátit se na soud za nevyužitelnou, neboť soudní řízení může trvat déle než je doba, na kterou je příslušný závazek sjednán. Stejně tak v případě, že bude dotčená strana povinna plnit dle původních podmínek smlouvy po celou dobu trvání soudního řízení, tedy několik let, může to v mnoha případech vést k její ekonomické likvidaci dříve, než jí soudem bude poskytnuta pomoc. Zdá se proto, že možnost obrátit se na soud dává smysl pouze v případě, že je sjednána rozhodčí doložka[5] a dotčená strana případně ještě požádá rozhodčí soud o zrychlené řízení. ●

JUDr. Kristýna Faltýnková, advokátka
PRK Partners, s.r.o. advokátní kancelář

P / R / K
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Poznámky:

1 ŠILHÁN, Josef. § 1765 [Podstatná změna okolností a obnovení jednání o smlouvě]. In: HULMÁK, Milan, PETROV, Jan, LAVICKÝ, Petr, DVOŘÁK, Bohumil, ŠILHÁN, Josef, DÁVID, Radovan, RICHTER, Tomáš, LASÁK, Jan. Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054). 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 222.

2 Tamtéž.

3 Jiná situace by samozřejmě nastala v případě poklesu hodnoty sjednaného nájemného při např. v důsledku hyperinflace.

4 „Navrhuje se proto stanovit, že v úzce vymezeném počtu případů a za splnění striktně formulovaných podmínek bude straně založeno nejen právo domáhat se zrušení závazku, ale i jeho úpravy".

5 Obdobně PELIKÁNOVÁ, Irena a PELIKÁN, Robert. § 1764 [Zvýšeni obtížnosti plnění] In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef aj. Občanský zákoník. Komentář. Svazek V (§ 1721–2520, relativní majetková práva, první část). 1. vydání. Praha: Nakladatelství Wolters Kluwer (ČR), 2014.

VEPŘEK
CASKA
VLACHOVÁ

Váš specialista na:

- corporate governance
- fúze a akvizice
- pracovní právo
- řešení sporů

ŠPIČKOVÁ KVALITA PRÁVNÍCH SLUŽEB

VYSOKÁ ODBORNOST VŠECH ČLENŮ TÝMU

DLOUHOLETÁ ZKUŠENOST

OSOBNÍ VZTAH S KLIENTY A POROZUMĚNÍ JEJICH POTŘEBÁM

Váš partner na právním poli

Pomáhejte s námi. Podpořte náš PRO BONO projekt

Děti bez dluhů

www.detibezdluhu.cz

VEPŘEK CASKA VLACHOVÁ
advokátní kancelář s.r.o.
Husova 242/9, 110 00 Praha 1

T: (420) 222 220 775
F: (420) 222 220 804
E: info@vcv.cz

WWW.VCV.CZ

Akvizice v režimu veřejných zakázek

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu České republiky definitivně podřadilo akvizice pod režim veřejných zakázek. Podrobení korporátních akvizic pravidlům pro zadávání veřejných zakázek tak potvrdilo povinnost zadavatelů v této souvislosti postupovat podle zákona č. 134/2016, o zadávání veřejných zakázek (dále jen „ZZVZ").

Dne 25. 6. 2018 Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „ÚOHS") vydal rozhodnutí,[1] ve kterém dospěl k závěru, že koupě podílu v obchodní korporaci představuje veřejnou zakázku na dodávky ve smyslu ustanovení § 14 odst. 1 ZZVZ. K tomuto závěru dospěl v souvislosti s akvizicí poskytovatele veřejných služeb v přepravě cestujících ze strany Libereckého kraje, a to jak ve vztahu k formě koupě akcií, tak ve vztahu k formě koupě obchodního závodu.

Definice veřejné zakázky na dodávky obsažená v ustanovení § 14 ZZVZ vymezuje předmět veřejné zakázky jako „pořízení věcí, zvířat nebo ovladatelných přírodních sil". Definice tak odkazuje na věc v právním smyslu a právě z toho důvodu se dle názoru ÚOHS v obou případech jednalo o veřejnou zakázku na dodávky, která musí být zadána postupem dle právní úpravy zadávání veřejných zakázek, tj. v některém ze zadávacích řízení dle ustanovení § 3 ZZVZ.

Občanskoprávní definici věci obsahuje ustanovení § 489 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „občanský zákoník") a rozumí se jí vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí. Vzhledem k tomu, že akcie, obchodní závod i podíl jsou věcmi ve smyslu tohoto ustanovení a ZZVZ neobsahuje ustanovení, které by nabytí a převod těchto věcí z jeho působnosti vyjímalo, dospěl Nejvyšší správní soud k výše uvedenému.

Přestože následně došlo ke zrušení uvedeného rozhodnutí ÚOHS ze strany Krajského soudu v Brně,[2] dne 29. 10. 2020 Nejvyšší správní soud České republiky (dále jen „NSS") vydal rozhodnutí, kterým rozhodnutí Krajského soudu v Brně zrušil a vrátil věc zpět k novému rozhodnutí. NSS v rámci svého rozhodnutí potvrdil dřívější závěr ÚOHS, tedy závěr, že výklad pojmu věc jinak než v souladu s ustanovením § 489 občanského zákoníku, je vyloučen. NSS dále konstatoval, že je třeba vycházet z teze tzv. racionálního zákonodárce, tedy z předpokladu, že zákonodárce záměrně využívá jazykové prostředky, jaké využívá, čemuž odpovídá i výslovný odkaz na předmětné ustanovení občanského zákoníku v důvodové zprávě k ZZVZ.

S ohledem na výše uvedené tedy zadavatel při akvizici obchodní společnosti nebo závodu musí postupovat jako při zadání veřejné zakázky na dodávky. V praxi je možné takovému požadavku teoreticky vyhovět tím, že při pořízení akcií, podílu či obchodního závodu konkrétní společnosti bude postupováno v jednacím řízení bez uveřejnění dle ustanovení § 63 odst. 3 písm. b), resp. c), ZZVZ s tím, že s ohledem na specifický charakter dotčené společnosti existuje na relevantním trhu pouze jediný dodavatel. Možnost takového postupu ostatně potvrdil i Nejvyšší správní soud v rámci výše citovaného rozhodnutí.

Problematickým však může být právě naplnění podmínek pro aplikaci tohoto druhu zadávacího řízení, neboť jednací řízení bez uveřejnění by mělo být zadavateli veřejných zakázek s ohledem na svůj podstatný odklon od ostatních otevřených zadávacích procedur používáno pouze ve výjimečných případech.

Zároveň třeba uvést, že daná problematika by mohla být řešena připravovanou novelou právní úpravy obsažené v ZZVZ, která v jednom z navrhovaných znění z působnosti ZZVZ vyjímá právě akvizice obchodních společností. Novela je momentálně projednávána v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky jako sněmovní tisk 1099.

Připravovanou novelou je tak v tomto smyslu navrhováno doplnění ustanovení § 14 odst. 1 ZZVZ o větu „pro účely věty první se za pořízení věci nepovažuje pořízení cenného papíru nebo jiného investičního nástroje, peněžité pohledávky, obchodního závodu nebo podílu v obchodní korporaci." Podle důvodové zprávy k připravované novele se tímto doplněním z definice veřejné zakázky na dodávky výslovně vyjme pořízení cenných papírů nebo jiných investičních nástrojů,[3] peněžité pohledávky, obchodního závodu a podílu

v obchodní korporaci, aby bylo zřejmé, že za veřejnou zakázku se nepovažují případy, kdy záměrem zadavatele není pořízení konkrétních výrobků. Pokud tedy předmětem smlouvy bude pouze koupě, nájem nebo pacht věcí vyjmutých, nebude se na základě této výjimky z definice jednat o veřejnou zakázku na dodávky. Nebude se tak jednat o veřejnou zakázku vůbec a v podstatě se tak vrací právní stav jako dle předchozí právní úpravy obsažené v zákoně 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách (dále jen „ZVZ").

Návrh novely ZZVZ předpokládá, že k nabytí účinnosti by mělo dojít 1. července 2021.

Ačkoliv přechodná ustanovení návrhu novely ZZVZ předpokládají, že zadávání veřejných zakázek zahájené přede dnem nabytí účinnosti novely ZZVZ a práva a povinnosti s nimi související by měly být posuzovány podle dosavadní právní úpravy, v rámci případného veřejnoprávního přezkumu by mělo být aplikováno pravidlo zakotvené v ustanovení čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod (dále jen „LZPS"), dle něhož se má trestnost činu posuzovat podle právní úpravy, jež nabyla účinnosti později, je-li to pro pachatele příznivější.

Předmětné pravidlo se aplikuje nejen v oblasti trestní odpovědnosti, ale i v oblasti správního trestání, což ve vztahu k předmětné novele ZZVZ znamená, že pokud by kterýkoliv zadavatel např. transakci v podobě koupě podílu v obchodní společnosti neprovedl formou některého ze zadávacích řízení dle ustanovení § 3 ZZVZ a takováto transakce by byla předmětem přezkumu ze strany ÚOHS až po nabytí účinnosti novely ZZVZ, pak by výsledkem správního řízení nemělo být rozhodnutí o spáchání přestupku dle ustanovení § 268 odst. 1 písm. a) ZZVZ, ale zastavení řízení.

Byť by totiž byla transakce provedena před přijetím novely ZZVZ, a tedy v rozporu s platnou a účinnou právní úpravou zadávání veřejných zakázek, pak by měl ÚOHS při posuzování trestnosti zadavatele v souladu s větou druhou ustanovení čl. 40 odst. 6 LZPS aplikovat znění ustanovení § 14 odst. 1 ZZVZ po nabytí účinnosti novely ZZVZ, jakožto právní úpravy, která je pro zadavatele příznivější.

Aplikace ustanovení čl. 40 odst. 6 LZPS na oblast správního trestání, ale právě i na správní trestání v důsledku porušení závazných postupů zadávání veřejných zakázek, byla v minulosti ze strany ÚOHS i správních soudy opakovaně řešena, a to např. v souvislosti s přechodem právní úpravy obsažené v ZVZ na právní úpravu obsaženou v ZZVZ, která byla pro zadavatele v mnohých ohledech příznivější, a to nejen ve vztahu ke změnám závazků ze smluv na veřejné zakázky, na které pamatovala přechodná ustanovení ZZVZ, ale i v jiných aspektech.

Shora uvedené může být relevantní zejména pro zadavatele, kteří již po nabytí účinnosti ZZVZ realizovali transakci, aniž by právní úpravu obsaženou v ZZVZ reflektovali a nyní již v návaznosti na rozhodnutí NSS nemohou zjednat nápravu.

Závěr

S ohledem na skutečnost, že Krajský soud v Brně bude v dalším řízení vázán právním názorem NSS, lze tak současně očekávat, že v rámci svého nového rozhodnutí žalobu proti rozhodnutí ÚOHS zamítne a předmětné rozhodnutí ÚOHS potvrdí a k další změně výkladu veřejné zakázky na dodávky již nedojde. V praxi tak nyní zadavatelé mohou buď zvážit, zda lze na jimi realizovanou transakci aplikovat postup prostřednictvím jednacího řízení bez uveřejnění dle ustanovení § 63 odst. 3 písm. b), resp. c), ZZVZ či zda v tuto chvíli raději nevyčkají na přijetí a nabytí účinnosti novely ZZVZ. Rozhodně však není možné doporučit riskovat realizaci transakce bez zohlednění platné právní úpravy obsažené v ZZVZ, neboť i přes pravidlo zakotvené v ustanovení čl. 40 odst. 6 LZPS by takovýto postup mohl mít významné negativní dopady zejména pro statutární orgány dotčených subjektů. ●

Mgr. Kateřina Hánová, advokátní koncipientka
Mgr. Lukáš Nezpěvák, advokát
Trojan, Doleček a partneři, advokátní kancelář s.r.o.

tdpA
Trojan, Doleček a partneři, advokátní kancelář

Poznámky:

1. Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže č.j. ÚOHS-R0057/2018/VZ-18785/2018/323/EBr.
2. Rozsudkem ze dne 27. 5. 2020, č.j. 31 Af 70/2018-131.
3. Dle zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů.

MIROSLAV KRUTINA
DOHODA O VINĚ A TRESTU

Další on-line semináře naleznete:
www.epravo.cz

Odpovědné zadávání veřejných zakázek ve světle novely zákona o odpadech

V souvislosti s přijetím nového zákona o odpadech a zákona o výrobcích s ukončenou životností[1] byl přijat změnový zákon, který obsahuje dílčí novelizace deseti zákonů, mezi nimiž je i zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZZVZ"). Změnový zákon byl dne 23. 12. 2020 publikován ve Sbírce zákonů v částce 223 jako zákon č. 543/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpadech a zákona o výrobcích s ukončenou životností, a nabyl účinnosti dne 1. 1. 2021. Novelu ZZVZ obsahuje část desátá změnového zákona (dále jen „novela ZZVZ"), když do ZZVZ zavádí povinnost sociálně a environmentálně odpovědného veřejného zadávání a inovací ve veřejných zakázkách.[2]

Zadavatelé jsou tak nově povinni dodržovat zásady sociálně odpovědného zadávání, environmentálně odpovědného zadávání a inovací (dále jen „odpovědné veřejné zadávání" nebo „OVZ"). Definici jednotlivých zásad odpovědného veřejného zadávání obsahuje § 28 ZZVZ pod novými písmeny p) až r).[3] Odpovědné veřejné zadávání lze definovat jakožto proces, při kterém zadavatel nakupuje produkty, služby a stavební práce, které potřebuje, přičemž získává maximální hodnotu za peníze vytvářením prospěchu pro společnost a ekonomiku, a minimalizací negativních dopadů na životní prostředí.[4]

Aspekty odpovědného veřejného zadávání mohli zadavatelé nicméně využívat i před 1. 1. 2021, když právní úprava ZZVZ ve znění před novelou ZZVZ umožňovala využití odpovědného veřejného zadávání, a to na jeho dobrovolné bázi. Novela ZZVZ tuto situaci změnila, jelikož zakotvila povinnost zadavatelů zohlednit zásady odpovědného veřejného zadávání při vytváření zadávacích podmínek, hodnocení nabídek a výběru dodavatele. Pro ty zadavatele, kteří prvky odpovědného veřejného zadávání ve svých veřejných zakázkách již aplikují, tak novela ZZVZ nepředstavuje zásadní změnu, ale potvrzení dosavadního stavu a směru zadávání veřejných zakázek.

Právní úprava ZZVZ, a to včetně možnosti zohlednění sociálně a environmentálně odpovědného veřejného zadávání a využití inovací, vychází ze směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2014/24/EU, o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice č. 2001/18/ES (dále jen „směrnice 2014/24").[5] Mezi ustanovení ZZVZ, která zadávání veřejných zakázek dle principů odpovědného veřejného zadávání umožňují a zohledňují, patří zejména ustanovení § 37 ZZVZ upravující podmínky účasti v zadávacím řízení[6] a dále ustanovení § 114 a 116 ZZVZ upravující kritéria hodnocení.[7]

Dalším právním předpisem, který podporuje odpovědné veřejné zadávání v České republice, je usnesení vlády České republiky ze dne 24. 7. 2017 č. 531, o Pravidlech uplatňování odpovědného veřejného přístupu při zadávání veřejných zakázek a nákupech státní správy a samosprávy, které doporučuje zohledňovat ve veřejných zakázkách státní správy a samosprávy hlediska ekologická,

AKV

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ VYCH & PARTNERS

Již od roku 2005 poskytujeme PRÁVNÍ PORADENSTVÍ tuzemské a zahraniční klientele s důrazem na komplexní řešení daného problému, jak z právního, tak i daňového hlediska.

Stavíme na spolehlivosti, osobním přístupu a vzájemné důvěře.

Specializujeme se zejména na:

- právo obchodních korporací
- veřejné zakázky
- občanské právo
- pracovní právo
- právo nemovitostí
- trestní právo
- mezinárodní obchod
- finance a bankovnictví
- právo hospodářské soutěže
- rodinné právo, aj.
- nově se specializujeme také na italské právo

Právní služby poskytujeme v českém, slovenském, anglickém, německém, italském, francouzském a španělském jazyce.

www.ak-vych.cz
Lazarská 11/6, Praha 2
Tel.: +420 222 517 466
E-mail: office@ak-vych.cz

„Žádný případ pro nás není jen číslo v kartotéce. Je to vždy příběh, který pomáháme režírovat tak, aby na konci měl klient pocit co největšího vítězství.“

sociální, respektive širší společenská hlediska a o takových nákupech transparentně informovat veřejnost.

Skutečnost, že odpovědné veřejné zadávání bylo i před novelou ZZVZ slučitelné s právní úpravou ZZVZ, potvrdila i rozhodovací a výkladová praxe Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „ÚOHS"). Příkladem lze uvést např. sdělení ÚOHS k problematice zadávání veřejných zakázek v oblasti dopravní obslužnosti se zohledněním sociálních aspektů ze dne 20. 3. 2017[8] či rozhodnutí č. j.: ÚOHS-S0179/2018/VZ-25886/2018/513/EPi ze dne 4. 9. 2018 týkající se posouzení oprávněnosti zadavatele stanovit podmínku účasti v zadávacím řízení, která má vliv na životní prostředí.[9]

Novela ZZVZ byla přijata mimo rámec prací na tzv. technické novele ZZVZ[10] jako pozměňovací návrh poslance Martina Kolovratníka, a to na základě usnesení Hospodářského výboru Poslanecké sněmovny ze 42. schůze ze dne 10. 6. 2020. Z odůvodnění pozměňovacího návrhu lze vyčíst, že důvodem pro jeho předložení byla mj. skutečnost, že implementace směrnice 2014/24 nebyla dostatečně způsobilá dosáhnout cílů odpovědného zadávání, když dobrovolná aplikace aspektů odpovědného zadávání do veřejných zakázek v rámci České republiky nebyla dostatečně efektivní, jakož i absence definice odpovědného veřejného zadávání v právním řádu České republiky. V této souvislosti vyvstává otázka, zda by záměru v podobě posílení odpovědného veřejného zadávání nebylo možné dosáhnout jinak, jiným (vhodnějším) způsobem a při širší názorové a odborné shodě a zda bylo „správné" a vhodné učinit tak prostřednictvím poslanecké iniciativy bez podpory Ministerstva pro místní rozvoj, které je gestorem ZZVZ.[11]Uvedené skutečnosti se projevily v průběhu legislativního procesu. Výbor pro hospodářství, zemědělství a dopravu Senátu[12] přijal na 36. schůzi konané dne 4. 11. 2020 usnesení, ve kterém navrhl část desátou ze změnového zákona vypustit. Shodný názor vyjádřil i Výbor pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí na své 21. schůzi ze dne 10. 11. 2020. Změnový zákon byl následně Senátem vrácen Poslanecké sněmovně, a to i s uvedenými pozměňovacími návrhy. Nicméně Poslanecká sněmovna setrvala na původním návrhu změnového zákona a dne 1. 12. 2020 byl změnový zákon přijat v původním znění, tedy včetně části desáté obsahující novelu ZZVZ. S ohledem na skutečnost, že část desátá změnového zákona neobsahuje přechodné ustanovení, bylo nutné rychle zareagovat a připravit zadavatele na novou právní úpravu.

Této role se zhostilo především Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV"), které dlouhodobě poskytuje metodickou podporu a osvětu v oblasti odpovědného veřejného zadávání. Zareagovala však i řada dalších orgánů a institucí; namátkou lze uvést expertní skupinu Ministerstva pro místní rozvoj a její stanovisko k právním otázkám spojeným se zavedením nových zásad zadávání veřejných zakázek.[14] Zadavatelé, kteří s odpovědným veřejným zadáváním nemají doposud žádné zkušenosti, mohou využít četné metodické dokumenty z dílny MPSV, jakož i příklady dobré praxe, které MPSV eviduje.

Z těchto materiálů lze vyčíst, že pro správnou aplikaci odpovědného veřejného zadávání je podstatné především určení záměru, kterého chce zadavatel docílit, tedy co či koho chce podpořit; tato kruciální úvaha by měla být následně řešena s ohledem na předmět, rozsah a povahu zvolené veřejné zakázky, k čemuž je třeba zvolit vhodné nástroje ZZVZ.

Zadavateli se nabízí možnost stanovit aspekty odpovědného veřejného zadávání v rámci podmínek účasti v zadávacím řízení nebo při stanovení kritérií hodnocení, přičemž v některých případech je vhodné jejich promítnutí do smluvních podmínek daného zadávacího řízení. Rozhodující vždy je, čeho chce zadavatel dosáhnout. Podmínky účasti v zadávacím řízení mohou mít podobu vyhrazené zakázky dle § 37 odst. 6 ZZVZ, které se mohou účastnit pouze určití dodavatelé nebo podmínky účasti dle § 37 odst. 1 ZZVZ, při jejímž nesplnění může být účastník zadávacího řízení vyloučen s tím, že vybraný dodavatel vyloučen být musí. Stanovením OVZ jakožto podmínky účasti v zadávacím řízení získá zadavatel jistotu, že jím zamýšlený důvod bude naplněn. Naproti tomu v případě, kdy zadavatel OVZ učiní „pouze" jedním z kritérií hodnocení, může dojít k tomu, že vybraným dodavatelem se stane dodavatel, který OVZ nenaplňuje, a to díky bodovému zisku z jiných kritérií hodnocení.

Uvedené lze demonstrovat na podpoře zaměstnávání osob dlouhodobě nezaměstnaných. Pakliže chce zadavatel mít jistotu, že zadávacího řízení se budou účastnit pouze dodavatelé, kteří zadavatelem zvolenou podmínku v oblasti odpovědného veřejného zadávání naplňují, může tento požadavek stanovit jako podmínku účasti v zadávacím řízení, např. se může jednat o podmínku zaměstnávání určitého podílu dlouhodobě nezaměstnaných osob. Zadavatel může rovněž stanovit, že v rámci plnění veřejné zakázky musí vybraný dodavatel využít (zaměstnat) tyto osoby. Záměr zadavatele podpořit zaměstnávání dlouhodobě nezaměstnaných se může promítnout rovněž do bodového zvýhodnění dodavatele, který tyto osoby zaměstnává či je pro účely plnění veřejné zakázky po určitou dobu zaměstná. Zadavatel rovněž může daný sociální aspekt promítnout jak do podmínek účasti v zadávacím řízení (požadavek na zaměstnávání určitého podílu těchto osob), tak i do hodnocení (čím vyšší bude podíl osob dlouhodobě nezaměstnaných na plnění veřejné zakázky, tím vyšší počet bodů dodavatel obdrží).

Jednotlivé prvky odpovědného veřejného zadávání je třeba aplikovat na vhodné veřejné zakázce. Zadavatel by v ideálním případě měl ke zvolenému záměru „hledat" vhodnou veřejnou zakázku. Pokud by zadavatel postupoval opačně, může se dočkat toho, že zadávací řízení nebude úspěšné. Tato zkušenost může zadavatele odradit od dalších pokusů docílit úspěšné aplikace odpovědného veřejného zadávání v praxi. Pokud např. zadavatel s větší územní působností hodlá podpořit zaměstnávání osob dlouhodobě nezaměstnaných, a to v podobě podmínky účasti v zadávacím řízení, je vhodné zvolit takovou veřejnou zakázku, která bude místem plnění mířit na oblast s vyšším či vysokým výskytem takových osob. Naopak v případě veřejné zakázky, která má být realizována v oblasti, kde je výskyt osob dlouhodobě nezaměstnaných nízký, by zadavatel mohl docílit pouze toho, že obdrží podstatně nižší počet nabídek než za situace, kdyby takovou podmínku účasti nestanovil. V takovém případě se jako vhodnější jeví bonifikovat v rámci hodnocení ty dodavatele, kteří se zavážou, že pro realizaci veřejné zakázky zaměstnají určitý počet těchto osob.

Jak již bylo řečeno, vždy bude záležet na povaze a rozsahu dané veřejné zakázky. Nelze paušálně říci, že zadavatelé jsou nově povinni stanovit podmínky účasti v zadávacím řízení či kritéria hodnocení vždy ve světle zásady dle § 6 odst. 4 ZZVZ, a to bez ohledu na to, zda je to v případě dané veřejné zakázky vhodné či dokonce možné. Příklady dobré praxe a doporučení pro zadavatele, jak správně identifikovat vhodnou veřejnou zakázku, lze najít v metodických materiálech MPSV.[15]

Závěr

Zadavatelům, kteří s odpovědným veřejným zadáváním začínají, lze doporučit prostudovat si materiály MPSV a inspirovat se četnými příklady dobré praxe. Rovněž lze vřele doporučit otestovat si před zahájením zadávacího řízení možnou míru naplnění aspektů odpovědného veřejného zadávání vyplněním kontrolního listu pro vyhodnocení sociálního a environmentálního odpovědného zadávání a inovací ve veřejné zakázce;[16] tímto může zadavatel předejít následnému zklamání z neúspěšného zadávacího řízení. V případě dotovaných veřejných zakázek lze rovněž doporučit obrátit se na poskytovatele dotace, zda nebude vyžadovat vyhotovení písemného odůvodnění[17] (ne)aplikace zásad dle § 6 odst. 4 ZZVZ na spolufinancovanou veřejnou zakázku a případně v jaké podobě a rozsahu.

I přes existující zkušenosti při aplikaci odpovědného veřejného zadávání v praxi lze očekávat, že přinejmenším prvních pár měsíců roku 2021 bude ve znamení hledání rozumného výkladu a aplikace nové povinnosti zadavatele zohlednit zásady sociálně odpovědného zadávání, environmentálně odpovědného zadávání a inovací při vytváření zadávacích podmínek, hodnocení nabídek a výběru dodavatele. Do té doby, resp. do doby než „správný“ výklad aplikace zásad dle § 6 odst. 4 ZZVZ posvětí ÚOHS, jakož i kontrolní a dotační orgány, lze doporučit inspirovat se dostupnými příklady dobré praxe a nepřistupovat k odpovědnému veřejnému zadávání jako „nutnému zlu“, ale jako k možnosti posunout veřejné zadávání dále a přispět k tomu, že zadavatelé získají maximální hodnotu za peníze, a to při pozitivním dopadu na společnost, životní prostředí a ekonomiku. A to není málo. ●

Mgr. Michaela Machálková, advokátka
MT Legal s.r.o., advokátní kancelář

Poznámky:

1 Jedná se o zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech, který nabyl účinnosti 1. 1. 2021 a zákon č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností, který nabyl účinnosti 1. 1. 2021, a to s výjimkou § 69 odst. 2 písm. c), který nabývá účinnosti dnem 1. 7. 2023.

2 Novou zásadu zadávání veřejných zakázek upravuje § 6 odst. 4 ZZVZ, který stanoví, že „Zadavatel je při postupu podle tohoto zákona, a to při vytváření zadávacích podmínek, hodnocení nabídek a výběru dodavatele, povinen za předpokladu, že to bude vzhledem k povaze a smyslu zakázky možné, dodržovat zásady sociálně odpovědného zadávání, environmentálně odpovědného zadávání a inovací ve smyslu tohoto zákona. Svůj postup je zadavatel povinen řádně odůvodnit.“

3 Ustanovení § 28 písm. p) až r) ZZVZ zní takto: „p) sociálně odpovědným zadáváním postup podle tohoto zákona, při kterém má zadavatel povinnost zohlednit například pracovní příležitosti, sociální začlenění, důstojné pracovní podmínky a další sociálně relevantní hlediska spojená s veřejnou zakázkou,
q) environmentálně odpovědným zadáváním postup podle tohoto zákona, při kterém má zadavatel povinnost zohlednit například dopad na životní prostředí, trvale udržitelný rozvoj, životní cyklus dodávky, služby nebo stavební práce a další environmentálně relevantní hlediska spojená s veřejnou zakázkou,
r) inovaci implementace nového nebo značně zlepšeného produktu, služby nebo postupu související s předmětem veřejné zakázky.“

4 Viz publikace Odpovědné veřejné zadávání v kostce, příručka odpovědného veřejného zadávání k novele ZZVZ od 1. 1. 2021, dostupná na http://sovz.cz/wp-content/uploads/2020/12/publikace_ovz_v-kostce-1.pdf. Definice vychází z pojmu používaného OSN, viz United Nations Global Marketplace. Sustanable procurement tools [Online]. Dostupné z: https://www.ungm.org/Shared/KnowledgeCenter/Pages/PT_SUST.

5 Odkazy na odpovědné veřejné zadávání lze najít např. v bodě 2 a 47 preambule směrnice 2014/24 nebo v jejích článcích 20, 67 a 70.

6 Jedná se zejm. o obchodní a smluvní podmínky dle § 37 odst. 1 písm. c) ZZVZ a zvláštní podmínky plnění veřejné zakázky dle § 37 odst. 1 písm. d) ZZVZ, kterými se rozumí podmínky zohledňující sociální, hospodářské a environmentální aspekty a inovace a dále veřejné zakázky vyhrazené určitým dodavatelům ve smyslu § 37 odst. 6 ZZVZ.

7 Podle § 116 odst. 2 písm. d) ZZVZ mohou kritériem hodnocení být sociální, environmentální nebo inovační aspekty spojené s předmětem plnění veřejné zakázky.

8 Dostupné na https://www.uohs.cz/cs/verejne-zakazky/aktuality-z-verejnych-zakazek/2263-sdeleni-uohs-k-problematice-zadavani-verejnych-zakazek-v-oblasti-dopravni-obsluznosti-se-zohlednenim-socialnich-aspektu.html.

9 Zadavatel konkrétně po dodavatelích požadoval předložení dokladu o odborné kvalifikaci dodavatele dle systému managementu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci podle OHSAS 18001 a splnění emisních limitů vozidel minimálně dle normy EURO IV.

10 Technická novela ZZVZ byla přijata usnesením vlády ČR ze dne 16. 11. 2020 č. 1167. Návrh technické novely ZZVZ byla rozeslán poslancům jako tisk 1099/0 dne 30. 11. 2020.

11 Pozměňovací návrh byl přijat mimo Plán legislativních prací vlády na rok 2020 (dostupný na https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/dulezite-dokumenty/Plan-legislativnich-praci_2020.pdf), tedy mimo plán prací Ministerstva pro místní rozvoj.

12 Senátu byl návrh změnového zákona postoupen dne 15. 10. 2020.

13 MPSV realizuje projekt Odpovědný přístup k veřejným nákupům – Strategické zadávání veřejných zakázek (reg. Č. CZ.03. 4. 74/0.0/0.0/15_025/0015727), jehož cílem je uvedení konceptu strategického veřejného zadávání do praxe veřejného zadávání v České republice. V rámci tohoto projektu MPSV zřídilo Institut odpovědného veřejného zadávání a usiluje o vznik Platformy odpovědného veřejného zadávání.

14 Stanovisko je dostupné na https://portal-vz.cz/metodiky-stanoviska/stanoviska/stanoviska-expertni-skupiny-mmr-k-novemu-zakonu-o-zadavani-verejnych-zakazek/. Dále lze zmínit např. metodické stanovisko Ministerstva pro místní rozvoj k zásadám odpovědného veřejného zadávání, dostupné na https://portal-vz.cz/metodiky-stanoviska/metodiky-k-zakonu-c-134-2016-sb-o-zadavani-verejnych-zakazek/metodicka-stanoviska/.

15 Vše je dostupné na www.sovz.cz.

16 Kontrolní list je dostupný na http://institut.sovz.cz/wp-content/uploads/2020/12/kontrolni_list_pro_vyhodnoceni_socialniho_a_enviro_oz_a-_inovaci_ve_vz.pdf, citováno dne 4. 1. 2020.

17 Požadavek na písemnou formu odůvodnění není ZZVZ stanoven.

Home office – od benefitu k flexibilní budoucnosti

Práce z domova je s ohledem na neutěšenou epidemiologickou situaci využívána v takové míře, o níž by ještě před rokem řada z nás pochybovala, že vůbec někdy může nastat. Tuto možnost stále využívá velké množství zaměstnanců a zaměstnavatelů, ať již dobrovolně, či nedobrovolně pod tíhou okolností. V rámci tohoto článku se zaměříme na to, jaká východiska aktuální právní úprava nejen v České republice, ale i ve vybraných zemích nabízí.

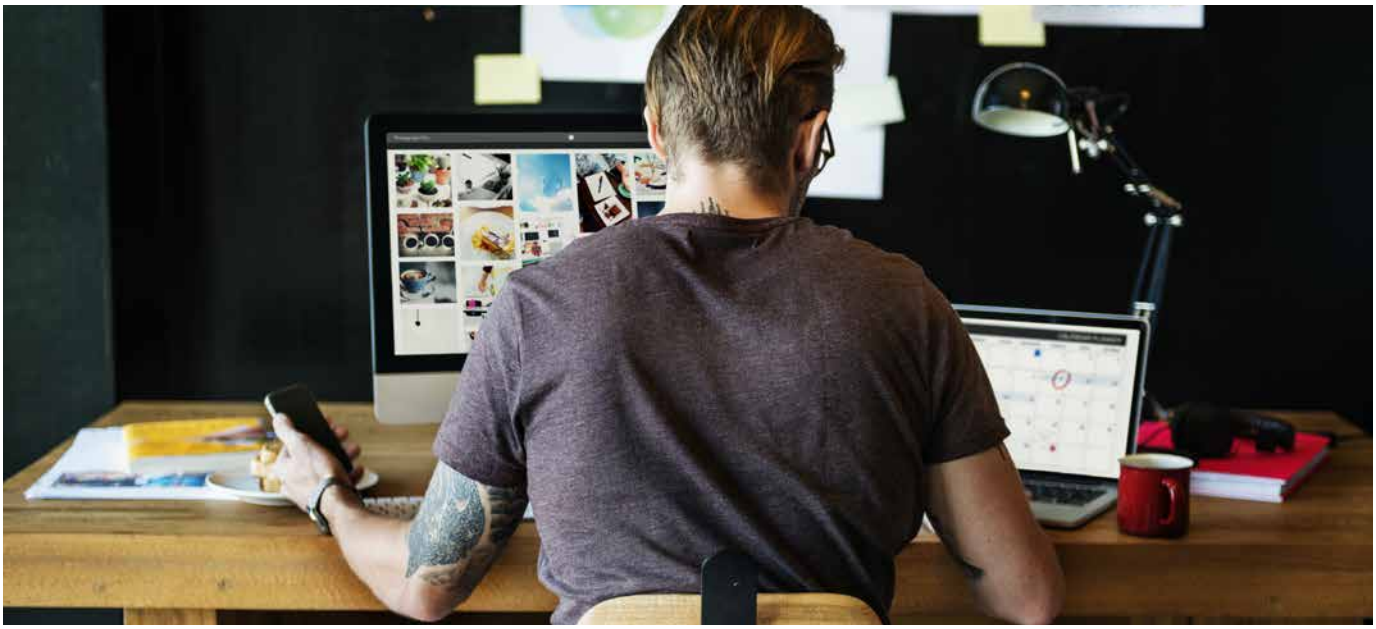

O čem hovoří zákoník práce

Speciální komplexní právní úpravu institutu home office bychom i přes určité legislativní pokusy v České republice zatím hledali marně. Na tomto stavu bohužel nic nezměnila ani novela zákoníku práce. Zákoník práce skutečnost, že práce může být vykonávána i jinde, než na pracovišti zaměstnavatele, reflektuje, když v § 2 odst. 2 stanoví, že závislá práce musí být vykonávána za mzdu, plat nebo odměnu za práci, na náklady a odpovědnost zaměstnavatele, v pracovní době na pracovišti zaměstnavatele, popřípadě na jiném dohodnutém místě. Jak dále vyplývá z § 317 zákoníku práce na pracovněprávní vztahy zaměstnance pracujícího mimo pracoviště zaměstnavatele (tj. v zásadě kdekoli, kde to vyhovuje povaze sjednané práce) se vztahuje úprava zákoníku práce s výjimkami uvedenými právě v § 317 zákoníku práce, to však za předpokladu, že si zaměstnanec sám rozvrhuje pracovní dobu.

Pokud zaměstnanec vykonává práci mimo pracoviště zaměstnavatele v režimu § 317 zákoníku práce a sám si rozvrhuje pracovní dobu, je vhodné a ze strany zaměstnavatele jistě více než žádoucí, prostřednictvím dohody zaměstnance a zaměstnavatele dispoziční prostor zaměstnance omezit a stanovit například určité časy, ve kterých bude zaměstnanec dostupný či časové rozmezí, ve kterém by zaměstnanec měl reagovat na telefonát či e-mail. Ze specifické povahy výkonu práce v rámci uvedeného ustanovení dále vyplývá, že pro tyto zaměstnance neplatí úprava prostojů a přerušení práce způsobené nepříznivými povětrnostními vlivy. Zaměstnanci dále nemohou uplatnit tzv. jiné důležité osobní překážky v práci z důvodu vyšetření nebo ošetření ve zdravotnickém zařízení, pro přerušení dopravního provozu, zpoždění hromadných dopravních prostředků či vyhledání nového zaměstnání. A konečně zaměstnanci vykonávajícímu práci mimo pracoviště zaměstnavatele nenáleží mzda nebo plat nebo náhradní volno za práci přesčas, ani náhradní volno nebo náhrada mzdy nebo příplatek za práci ve svátek. Z uvedeného nicméně vyplývá, že mu naopak náleží příplatek za práci přesčas, příplatek za noční práci či příplatek za práci v sobotu a neděli. S ohledem na to je z pohledu zaměstnavatele jistě vhodné, domluvit se se zaměstnancem, že práci přesčas, o víkendu, ani v noci vykonávat nebude. Pokud je zaměstnavateli naopak známo, že zaměstnanec noční práci či práci o víkendu vykonávat bude, doporučujeme, aby zaměstnavatel zaměřil svou pozornost na způsob sjednání příplatků za práci v sobotu a neděli či v noci v pracovní smlouvě zaměstnance. Zákoník práce totiž u těchto příplatků připouští, aby byla sjednána i jiná minimální výše, než výše uvedená v zákoníku práce a zároveň aby byl sjednán i jiný způsob určení takového příplatku – např. v podobě paušálu. I toto může být cesta, jak docílit snížení mzdových nákladů.

Na tomto místě je výslovná zákonná úprava výkonu práce mimo pracoviště zaměstnavatele vyčerpána. Zároveň je potřeba dodat, že úprava uvedená v § 317 zákoníku práce nepředstavuje jedinou možnou cestu a velice často se také na podobu aktuálních „covidových“ home officů či home officů živelně vznikajících jako benefity neuplatní.

Rödl & Partner

ČÍSLA SEŘADÍME JAKO NIKDO

2020 právnická firma roku

Právnická firma roku 2012–2020

Jsme Právnická firma roku v oboru daňového práva podeváté v řadě.

Jsme Velmi doporučovaná kancelář v oboru logistiky a dopravních staveb.

Děkujeme za Vaši důvěru.

www.roedl.com/cz

Pokud totiž zaměstnavatel chce zaměstnanci pracovní dobu rozvrhovat i v případě, že zaměstnanec pracuje v režimu home office, výše uvedená pravidla § 317 zákoníku práce se neuplatní. V každém případě nezbývá zaměstnavateli vzhledem k absenci detailní a jasné právní regulace nic jiného, než na sebe vzít vyšší míru odpovědnosti a nastavit jasná pravidla akceptovatelná pro obě strany, jak zaměstnavatele, tak zaměstnance.

Možnosti zaměstnavatele

Práce z domova je založena na principu dobrovolnosti. Zaměstnavatel nemůže zaměstnanci práci z domova jednostranně nařídit, vždy je potřeba dohoda se zaměstnancem, ať už ve formě dodatku k pracovní smlouvě, či dohodě o výkonu práce z domova. V dodatku k pracovní smlouvě či dohodě o výkonu práce z domova by měly být sjednány základní parametry výkonu práce z domova, zejména pak určení místa, ze kterého bude home office vykonáván, stejně jako případné určení míst, ze kterých home office naopak vykonáván být nesmí, smluvní zajištění dodržování předpisů týkajících se zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci či mantinely ve vztahu k rozvržení pracovní doby v podobě vyloučení práce přesčas, noční práce či práce v sobotu a neděli, či dokonce ujednání, že pracovní dobu bude i v režimu home ofice určovat zaměstnavatel. Neméně důležitá je také otázka náhrady nákladů zaměstnance vykonávajícího práci v režimu home office či způsob, jakým může být home office ukončen (měla by být smluvně zachována možnost zaměstnavatele jednostranně odvolat zaměstnance k výkonu práce zpět na klasické pracoviště zaměstnavatele, a to ideálně bez uvedení důvodu).

Vedle dohody či dodatku doporučujeme, aby zaměstnavatel vytvořil vnitřní předpis, ve kterém budou upravena podrobnější pravidla týkající se efektivní a bezpečné organizace práce z domova, zadávání pracovních úkolů, reakční doby zaměstnanců, doby, kdy budou zaměstnanci k dispozici na telefonu apod. Vnitřní předpis by měl vždy odrážet konkrétní pravidla a potřeby fungování společnosti a měl by obsahovat i systém sankcí za nedodržení stanovených pravidel tak, aby byla případná reakce zaměstnavatele na porušení stanovených pravidel předvídatelná.

Skutečnost, že zaměstnavatel bude určité porušení považovat např. za závažné či dokonce zvlášť závažné porušení povinnosti vztahující se k vykonávané práci, nicméně neznamená, že to stejnou optikou vyhodnotí i soud v případném soudním řízení ohledně určení neplatnosti výpovědi či v extrémním případě okamžitého zrušení pracovního poměru. Takové hodnocení zaměstnavatele není pro soud právně závazné, může ale posílit procesní pozici zaměstnavatele v případném soudním sporu.

Co zaměstnavatelé neradi slyší, aneb rizika spojená s home office

Na zaměstnance pracujícího v režimu home office se vztahují stejná pravidla vyplývající z právní úpravy bezpečnosti a ochrany zdraví při práci včetně odpovědnosti za pracovní úraz či nemoc z povolání, jako když zaměstnanec vykonává práci na pracovišti. Toto vede k mnohdy až absurdním požadavkům ohledně povinností zaměstnavatele z toho vyplývajících, které výrazně ztěžují jeho pozici. Zaměstnavatel by měl mít podrobný přehled o tom, jak vypadá pracovní místo zaměstnance a z poznatků takto zjištěných by měl vyvodit patřičné závěry ve vztahu k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, a to včetně opatření sledujících zlepšení domácího pracovního prostředí. Potenciální náklady s tím spojené ale zaměstnavatel nemůže přenášet na zaměstnance. Zcela nezbytné je zaměstnance před odchodem na home office proškolit ohledně specifik spojených s tímto způsobem výkonu práce, a to nejlépe tak, aby zaměstnavatel mohl zaměstnance výkonem některých úkolů v oblasti BOZP pověřit. Není rovněž od věci zajistit si předem souhlas zaměstnance s přístupem zaměstnavatele na místo, odkud bude práce z domova vykonávána, přestože limity takového souhlasu jsou dány domovní svobodou a z platné právní úprava povinnost zaměstnance umožnit zaměstnavateli vstup do svého obydlí nevyplývá. Případnou neochotu zaměstnance k udělení takového souhlasu lze překonat jasným vymezením podmínek, za kterých může být přístup realizován – tj. zpravidla po předchozím upozornění a pouze v rámci prostoru, kde je práce z domova vykonávána.

Z platné právní úpravy vyplývá povinnost zaměstnavatele nahradit náklady zaměstnance související s výkonem závislé práce, tedy i práce v režimu home office. Zaměstnanec by ze svých prostředků neměl nést zvýšené náklady spojené s tím, že vykonává práci v režimu home office. Jedná se zejména o poplatky za elektrickou energii, vodu, náklady na vytápění, internetové služby nebo kompenzaci za využívání osobního majetku při plnění pracovních úkolů. Dle zákoníku práce platí, že pokud zaměstnanec náhradu vynaložených nákladů po zaměstnavateli požaduje, je povinen konkrétní výši takových nákladů zaměstnavateli prokázat (doložit a vyčíslit). Z toho vyplývá, že situaci každého zaměstnance je zapotřebí hodnotit individuálně. Otázku náhrady nákladů vždy doporučujeme konzultovat s daňovým poradcem, abyste se vyhnuli případným problémům spojeným zejména s daňovou uznatelností takových nákladů. Problém s daňovou uznatelností nákladů může vyvstat zejména v případě, kdy jsou náklady zaměstnanců kompenzovány prostřednictvím paušálů. Toto je postup, ke kterému se zejména s ohledem na snížení administrativní náročnosti celého procesu uchyluje řada zaměstnavatelů, zároveň ale postup, pro který až na výjimku v podobě kompenzace nákladů na použití vlastního majetku zaměstnance, nemá příliš pochopení finanční správa. Dle dostupných stanovisek Generálního finančního ředitelství navíc platí, že výše případného paušálu by měla být prokazatelně stanovena na základě kalkulace skutečných výdajů. Zaměstnavatel by tak měl být schopen paušál kdykoliv „rozložit“ a doložit výdajovými doklady, ze kterých vycházel při jeho stanovení. Stanovení paušální náhrady pouze na základě kvalifikovaného odhadu není z pohledu finanční správy přípustné. Protože se tyto náklady mohou měnit v čase, je namístě, aby byl případný paušál stanoven vždy na určité časové období s tím, že by po ukončení takového období měla být provedena kontrola, zda takový paušál odpovídá realitě.

V rámci stanovení koncepce home office je dále nezbytné nastavit i vhodná pravidla týkající se ochrany osobních údajů a kybernetické bezpečnosti včetně zajištění nezbytných školení pro zaměstnance.

Stanovení pravidel ale samo o sobě nestačí. Aby byl postup zaměstnavatele skutečně v souladu s platnou právní úpravou a judikaturou, musí zaměstnavatel dodržování nastavených pravidel zaměstnanci aktivně kontrolovat a vynucovat. Tento aspekt, tedy zda zaměstnavatel dodržování nastavených pravidel skutečně kontroloval a efektivně vynucoval, se velice často ukazuje jako kámen úrazu v pracovněprávních sporech u soudu.

Jak to ne(funguje) v zahraničí?

Na evropské úrovni je dlouhodobě usilováno o modernizaci organizace práce včetně umožnění jejího flexibilnějšího výkonu s důrazem na docílení tzv. work-life balance. Již v roce

BRODEC & PARTNERS

LAW FIRM

KORPORÁTNÍ PRÁVO
ZÁVAZKOVÉ PRÁVO
VEŘEJNÉ ZAKÁZKY
VEŘEJNÁ PODPORA
ČERPÁNÍ Z FONDŮ EU
INSOLVENČNÍ PRÁVO

SPORTOVNÍ PRÁVO
FÚZE A AKVIZICE
MEZINÁRODNÍ PRÁVO SOUKROMÉ
PRÁVO MEZINÁRODNÍHO OBCHODU
PRÁVO NEMOVITOSTÍ
STAVEBNÍ PRÁVO

2020 právnická firma roku
VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

2019 právnická firma roku
VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

2018 právnická firma roku
VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

2017 právnická firma roku
VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

2016 právnická firma roku
VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

BRODEC&PARTNERS, s.r.o., advokátní kancelář, Rubešova 162/8, 120 00 Praha,
Tel.: +420 224 247 215, Fax: +420 224 247 215, Email: info@akbrodec.cz,
Web: www.akbrodec.cz

2002 byla přijata Rámcová dohoda o práci na dálku[1] upravující všeobecné zásady pro práci z domova od podmínek zaměstnání, ochranu údajů, zachování soukromí, otázku pracovního vybavení až po bezpečnost a ochranu zdraví při práci a další s tím spojené otázky. Ačkoliv členské státy tyto podmínky do určité míry vpracovaly do svých vnitrostátních předpisů, s problematikou právní úpravy práce z domova jako takové se potýkají i nadále.

V Německu zatím, stejně jako v České republice, nárok zaměstnance na práci z domova jako takovou či na určitý počet hodin práce z domova ročně právně ukotven není, ač to na chvíli vypadalo, že se situace v tomto ohledu změní. Na podzim minulého roku předložil spolkový ministr práce návrh zákona, který si kladl za cíl zajistit právo zaměstnanců na práci z domova, a zároveň právo zaměstnanců na určitý počet hodin práce z domova regulovat. Návrh zákona přiznával zaměstnancům zákonný nárok na alespoň 24 dní práce z domova za rok (v rámci pětidenního pracovního týdne). Dramatická debata nad legislativním návrhem na sebe nenechala dlouho čekat. Návrh zákona schválen nebyl a žádný další návrh nabízející alternativu ke stávajícímu stavu zatím není na obzoru. Ani v Rakousku zatím neexistuje jednotná právní úprava práce z domova. V září oznámilo ministerstvo práce vytvoření pracovních skupin s cílem vnést osvědčené příklady z praxe do právního rámce. Modernizace rakouského pracovního práva by měla zohlednit například i právní úpravu nočního klidu, regulaci pracovních úrazů, či zaznamenávání pracovní doby. Výstupy z pracovních skupin mají být představeny na jaře tohoto roku.

Na některé z výzev, které na poli pracovního práva přinesla koronavirová krize a s ní spojený výjimečný stav, dokázali zareagovat na Slovensku. Novela slovenského zákoníku práce zavedla do tohoto kodexu mimo jiné zvláštní ustanovení, na jehož základě je v době účinnosti opatření na předcházení vzniku a šíření přenosných nemocí nebo opatření při ohrožení veřejného zdraví zaměstnavatel oprávněn nařídit zaměstnanci výkon práce z domova a na druhé straně i zaměstnanec má právo na výkon práce z domova, pokud to povaha jeho práce umožňuje a na straně zaměstnavatele současně nejsou důvody, které výkon práce z domova neumožňují. Praktická aplikace uvedeného ustanovení je samozřejmě do určité míry závislá na jeho výkladu, českému zaměstnavateli, ale i zaměstnanci by nicméně obdobné ustanovení v zákoníku práce zajisté prospělo.

Z členských zemí Evropské unie je na tom pravděpodobně nejlépe Nizozemsko, které již v roce 2015 přijalo zákon – „Flexible Work Act“[2] – upravující podmínky práce z domova, zejména nastavení pracovní doby či místa výkonu práce. Na základě uvedeného zákona může zaměstnanec v Nizozemsku po odpracování určité doby (jedná se o 26 týdnů) požádat zaměstnavatele například o rozvržení pracovní doby, upravení množství práce či změnu místa výkonu práce. Písemnou žádost směřující k navrhovaným změnám musí zaměstnanci podat nejméně dva měsíce přede dnem, kdy by změna měla vstoupit v platnost. Zaměstnavatel následně žádost posoudí a odmítnout ji může pouze ze zákonných důvodů, které musí zdůvodnit.

Co na to zaměstnanci, aneb práce z domova za trest

Lockdown a s tím související omezení, zavřené školy nebo i snížený komfort domácího pracoviště či sociální izolace – to vše jsou důvody, které vedou nemalé procento zaměstnanců k tomu, že se po zaměstnavatelích stále častěji dožadují návratu do kanceláře. Jaká je v takovém případě pozice zaměstnavatele a jaká východiska mu platná právní úprava nabízí?

Vraťme se zpět k principu dobrovolnosti. Zaměstnavatel nemůže zaměstnanci práci z domova nařídit. Uzavření dohody o práci z domova, popř. dodatku k pracovní smlouvě je tedy namístě i z tohoto důvodu. Počínaje dnem 5. 10. 2020 byl na území České republiky opět vyhlášen nouzový stav. V důsledku vyhlášení nouzového stavu nařídila vláda zaměstnavatelům využívat práci na dálku, pokud ji zaměstnanci mohou vzhledem k charakteru práce a provozním podmínkám vykonávat v místě bydliště. Obdobně je s prací z domova nakládáno v rámci protiepidemického systému (PES). Ten s extenzivním využíváním práce z domova také počítá.

Je důležité vzít v potaz, že vláda povinnost využívat práci na dálku, resp. práci z domova nařídila zaměstnavatelům, nikoli zaměstnancům. Zároveň ovšem na legislativní úrovni nedošlo k žádné změně (jako se tak stalo například v komentované slovenské právní úpravě), která by zaměstnavatelům dala do ruky možnost toto nařízení vlády ve vztahu k zaměstnancům jednostranně efektivně prosadit. Zaměstnavatel se i přes vládní nařízení musí se zaměstnancem na práci z domova domluvit a na vládní nařízení je tedy třeba nahlížet spíše jako na pokyn pro zaměstnavatele zaměstnancům využití práce z domova aktivně nabídnout, nikoli jej jednostranně vynucovat. Takový postup zaměstnavatele v současné době totiž nemá oporu v platné právní úpravě.

Závěr

Koronakrize má nesporně obrovský dopad na to, jakým způsobem pracujeme a pracovat budeme. Ministerstvo práce a sociálních věcí zveřejnilo na podzim minulého roku tiskovou zprávu představující výsledky rozsáhlého průzkumu[3] reagujícího na bezprecedentní jev masového využití home office v důsledku pandemie. Průzkum se zabývá mírou využití home office, postoji těch, kteří s ním mají zkušenosti a hlavními výhodami, ale i limity tohoto fenoménu. Jak plyne z vyjádření Ministerstva práce a sociálních věcí, mají získané poznatky posloužit mimo jiné jako podklad pro nastavení pracovněprávní legislativy. Je zřejmé, že Ministerstvo práce a sociálních věcí si uvědomuje, že upravit legislativní rámec home office je zvláště s ohledem na aktuální změny v organizaci práce nevyhnutelné. Doufejme, že výsledky na sebe nenechají dlouho čekat. ●

Lenka Gomez Tomčalová, senior advokát
Z/C/H Legal v.o.s., advokátní kancelář

Z C H Legal

Poznámky:

1. Rámcová dohoda o práci na dálku podepsaná dne 16. 7. 2002 evropskými sociálními partnery ETUC, UNICE/UEAPME a CEEP, dostupné z https://www.spcr.cz/cz/eu/esd/esd_telework.pdf.
2. The Flexible Work Act (Wet Flexibel Werken) v nizozemštině dostupné z https://wetten.overheid.nl/BWBR0011173/2016-01-01.
3. Zpráva je dostupná zde: https://www.esfcr.cz/documents/21802/14776072/Vyhodnocen%C3%AD+dotazn%C3%AD-ku+Pr%C3%A1ce+z+domova.pdf/99450e64-d6a5-453a-82ca-a5ddd1d-d6b23?t=1601619949362.

Právo pro byznys.

Komplexně,
prakticky a k věci.

- licenční a sankční řízení
- podpora služeb compliance a interního auditu
- tvorba a aktualizace vnitřních předpisů
- implementace nových regulatorních požadavků
- podpora řízení právních rizik včetně přípravy vzorové smluvní dokumentace

Jsme sice noví, ale stojí za námi desítky let zkušeností.

Už se známe?

Greats.

www.greats.cz

(Ne)nadějné vyhlídky účtu dlouhodobých investic

Vládní návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s rozvojem kapitálového trhu,[1] má za cíl s účinností od 1. 1. 2022 implementovat legislativní opatření vyplývající z Koncepce rozvoje kapitálového trhu v České republice 2019–2023 (dále jen „Koncepce").[2] Koncepce byla inspirována Zprávou Světové banky o kapitálovém trhu v České republice (dále jen „Zpráva").[3] Jedním z nejdiskutovanějších opatření je zavedení účtu dlouhodobých investic dle zahraničních vzorů. Ministerstvo financí netají, že má s účtem dlouhodobých investic velké ambice. Otázkou je, zda jsou tato očekávání realistická. Cílem tohoto článku je zhodnotit navrženou úpravu a zamyslet se nad jejími perspektivami.

Co je účet dlouhodobých investic?

Světová banka ve Zprávě doporučila, aby Česká republika přijala nějakou formu daňově podporovaného „osobního spořícího účtu" (individual saving account). Zde přicházejí do úvahy dva modely. Na jedné straně může osobní spořící účet fungovat jakožto osobní důchodový účet, ve kterém je výběr prostředků vázán na dosažení určitého (důchodového) věku. Na druhé straně může být tento účet finanční pobídkou podporující dlouhodobější investice, které nejsou nevyhnutelně určeny pro spoření na penzi (například daňovým zvýhodněním investic držených minimálně určitý počet let). Dle Světové banky mělo být hlavním účelem osobního spořícího účtu v České republice zatraktivnění kapitálového trhu pro investory a parciálně tento účet mohl řešit i penzijní otázky.[4] Je proto paradoxem že česká implementace osobního spořícího účtu („účet dlouhodobých investic") sleduje primárně důchodový účel. Důvodová zpráva k návrhu zákona jasně uvádí, že se jedná o alternativu k již nyní státem podporovaným finančním produktům na finančním trhu (penzijní připojištění, doplňkové penzijní spoření nebo životní pojištění) zaměřeným na kumulaci majetku pro účely zabezpečení v postproduktivním věku.[5]

Legislativní východiska

Účet dlouhodobých investic je souhrnné označení pro daňově podporovaný majetek sloužící k investování a vedený na účtech správců účtů dlouhodobých investic. Zákonodárce stanovuje, že smlouvou o účtu dlouhodobých investic se správce účtu dlouhodobých investic jako podnikatel zavazuje vést účet dlouhodobých investic pro jeho majitele[6] a současně, že účet dlouhodobých investic patří mezi daňově podporované produkty spoření na stáří.[7]

Základními otázkami, které vnímám v souvislosti s vymezením účtu jako klíčové, jsou:

2020
právnická firma roku

ENERGETIKA A ENERGETICKÉ PROJEKTY
PRÁVO INFORMAČNÍCH TECHNOLOGIÍ
CENA PRO BONO / CSR: PROJEKT UNIQUE LAW

Právo hospodářské soutěže, Duševní vlastnictví, Telekomunikace a média, Fúze a akvizice, Řešení sporů a arbitráže, Veřejné zakázky, Firemní compliance, Logistika a dopravní stavby

Daňové právo, Právo obchodních společností,
Bankovnictví a finance, Trestní právo, Pracovní právo

DĚKUJEME NAŠIM KLIENTŮM
3 vítězství a 16 ocenění celkem

ROWAN 30+1 LET

i) kdo může být správcem účtu dlouhodobých investic, ii) jaké služby může správce svým klientům poskytovat, iii) jaké výhody účet dlouhodobých investic přináší klientům a iv) zda dochází k prolomení regulatorní praxe zakazující označování investic jako spoření.

Kdo může spravovat účet dlouhodobých investic

V otázce, kdo může být správcem účtu dlouhodobých investic, vládní návrh zákona vychází z toho, že správcem účtu dlouhodobých investic, se kterým lze uzavřít smlouvu o účtu dlouhodobých investic, může být „jen osoba oprávněná vést evidenci investičních nástrojů nebo osoba oprávněná přijímat vklady od veřejnosti podle zákona upravujícího činnost bank".[8] Osobou oprávněnou přijímat vklady dle zákona o bankách je banka nebo pobočka zahraniční banky. Kdo je oprávněný vést evidenci investičních nástrojů, určuje § 91 an. ZPKT a není rozhodující, zda jde o centrální, samostatnou nebo navazující evidenci. Správci účtu dlouhodobých investic mohou tedy být banky, investiční společnosti nebo obchodníci s cennými papíry, pokud mají oprávnění k úschově, správě nebo evidenci investičních nástrojů. Správci mohou být také srovnatelné zahraniční osoby, jsou-li oprávněny poskytovat investiční služby na území České republiky.

Návrh zákona je poměrně jednoznačný v tom, jaký majetek může správce vést na účtu dlouhodobých investic. Taxativně totiž stanovuje, že na účtu dlouhodobých investic mohou být vedeny peněžní prostředky, investiční cenné papíry, cenné papíry kolektivního investování, nástroje peněžního trhu, a související zajišťovací deriváty (tzv. způsobilý majetek). Není rozhodující, zda jsou přijaté k obchodování na evropském regulovaném trhu nebo nikoliv.

Větší nejasnost však panuje v tom, zda jakýkoli správce účtů dlouhodobých investic může vést na svých účtech jakýkoli způsobilý majetek. Řečeno jinak, otázkou je, zda existuje právní korelace mezi rozsahem oprávnění k vedení evidence a rozsahem nástrojů vedených na účtu dlouhodobých investic takového správce. Konkrétně například není zřejmé, zda investiční společnost, která může vést pouze evidenci cenných papírů kolektivního investování,[9] může nabízet pro své klienty nejen účty dlouhodobých investic, na kterých budou vedeny cenné papíry kolektivního investování, ale i další účty, na kterých mohou být vedeny akcie, dluhopisy apod. (např. v rámci služby portfolio managementu).[10] Odpovědí zřejmě je, že pokud navrhovaná právní úprava účtů dlouhodobých investic nerozšiřuje předměty podnikání (licence) správců účtů dlouhodobých investic, tak tito správci mohou na účtu dlouhodobých investic evidovat jenom majetek (peníze nebo investiční nástroje) dle své dosavadní licence. Bez ohledu na to však platí, že každý správce může evidovat peněžní prostředky klienta.[11] Uvedené pravidlo je dále upřesněno tím, že není-li správce účtu oprávněn vést evidenci investičních nástrojů, mohou majetek vedený na účtu dlouhodobých investic tvořit pouze peněžní prostředky.[12] Uvedená úvaha pak platí i reverzně, což bude relevantní zejm. ve vztahu k některým bankám. Neboť banky, které nemají oprávnění k investiční službě úschova a správa investičních nástrojů, budou moci jako účty dlouhodobých investic vést jenom peněžní účty.

Jaké služby může správce účtu poskytovat

Jak bylo naznačeno, konstrukce účtu dlouhodobých investic není vázána na konkrétní finanční produkt a závisí od podnikatelského oprávnění správce účtu dlouhodobých investic.[13] V praxi se při účtech dlouhodobých investic bude jednat zejména o spořící vklady, investice do investičních akcií nebo dluhopisů na základě investiční služby přijímání a předávaní pokynů, individuální portfolio management nebo kolektivní portfolio management (správu fondů) pro klienty.

Podmínkou však je, aby na účtu dlouhodobých investic byl veden způsobilý majetek.[14] Právě požadované oprávnění k vedení evidence investičních nástrojů slouží k tomu, aby správce účtu dlouhodobých investic mohl sám evidovat způsobilý majetek v předepsané evidenci.[15]

Jaké jsou výhody účtu pro klienta

Klienti účtu dlouhodobých investic požívají především vymezené daňové výhody.

Návrh zákona o dani z příjmu zařazuje účet dlouhodobých investic mezi daňově podporované produkty spoření na stáří.[16] Klient (poplatník daně) si bude moci odečíst od základu daně příspěvky v celkovém úhrnu nejvýše 48 000 Kč za zdaňovací období na své daňově podporované produkty spoření na stáří[17] a od daně jsou dále osvobozeny i příspěvky uhrazené zaměstnavatelem na daňově podporované produkty spoření na stáří zaměstnance do úhrnné výše 50 000 Kč ročně.[18] Daňová podpora se uplatňuje za předpokladu, že klient má produkty na stáří sjednané alespoň 60 kalendářních měsíců od vzniku produktu a dosáhl 60 let, jinak musí navrátit daňovou podporu.[19] Návrh zákona o dani z příjmu žádné jiné daňové zvýhodnění nepřináší. Účet dlouhodobých investic tedy nemá zvýhodněnou sazbu daně z příjmu a nevztahují se něj státní příspěvky. Na druhou stranu návrh přináší větší flexibilitu odpočtu 48 000 Kč od daně z příjmu, kterou může poplatník uplatnit v plné výši nebo poměrně na jakýkoli ze svých produktů spoření na stáří.

Za další výhodu pro klienta je možné považovat i fakt, že klient bude moci své spory se správcem řešit i u finančního arbitra.[20]

Investice jako spoření?

S investicí na účet dlouhodobých investic, zejména v případě investice do investičních nástrojů, je přirozeně spojené riziko ztráty investice. Aktuální rozhodovací praxe České národní banky striktně zakazuje prezentovat investice jako spoření.[21] Návrh zákona přináší změnu v tom, že přímo v zákonném textu označuje účet dlouhodobých investic jako produkt spoření na stáří.[22] Jinak řečeno, investici na účet dlouhodobých investic není možné dle výkladu ČNB označit jako „spoření", ale v souladu s návrhem zákona ji bude možné prezentovat jako „produkt spoření na stáří". Tím se vytváří schizofrenní situace, kdy správce účtu dlouhodobých investic (resp. jeho distributor) bude při distribuci produktů spadajících pod účet dlouhodobých investic nucený zdůrazňovat rizikovost takové investice, a zároveň bude oprávněný označit danou investici coby produkt spoření na stáří.

S ohledem na dosavadní rozhodovací praxi ČNB vznikají rizika jak pro správce účtů dlouhodobých investic, tak pro orgány dohledu, spočívající ve stížnostech, medializaci či uplatňovaní nároků, pokud investoři investující do produktu spoření na stáří o svoje „spoření na stáří" přijdou.

V této souvislosti lze jen zmínit, že ČNB se ve svých připomínkách k návrhu zákona nevěnovala diskutovaným aspektům změny v narativu v označovaní investic a zaměřila se téměř výhradně na posuzování oprávněnosti daňové podpory tohoto účtu.[23]

(Ne)nadějné vyhlídky

Účet dlouhodobých investic je obecně interpretován jako státní motivace pro mladé lidi, aby si na penzi naspořili sami.[24] Někteří ekonomové v této souvislosti tvrdí, že jde o zastřenou snahu státu říct svým občanům, že na důstojné stáří jim peníze nezajistí.[25] Ve vztahu k potenciálu účtu dlouhodobých investic však panuje shoda, že zavedením dalšího daňově podporovaného produktu dojde pouze k přerozdělování už investovaných peněz a do důchodového systému to předpokládané nové úspory nepřivede. Lidé, kteří jsou ochotní rizikově investovat a mají z čeho, už tak totiž zpravidla činí. Pro většinu lidí takové investování vzhledem k jejich rizikovému profilu atraktivní není.[26]

Tomu odpovídá i slovenská zkušenost založená na podobném daňovém zvýhodnění nazvaném „dlhodobé investičné sporenie". Dlhodobé investičné sporenie, zavedené s účinností od 1. 1. 2016, spočívá v tom, že pokud plátce daně dosáhne příjmy z prodeje finančních nástrojů přijatých na regulovaném trhu, resp. finančních nástrojů držených na řízeném portfoliu, během alespoň 15 let, budou tyto příjmy osvobozené od daně z příjmu. Daňově osvobozené jsou zde jenom investice do maximální výše 3 000 eur ročně.[27] Ukazuje se však, že v rozporu s počátečním očekáváním se slovenské dlouhodobé investiční spoření využívá jen velmi omezeně.[28] ●

Mgr. Daniel Borsík, Ph.D., právník
Greats advokáti, s.r.o.

Greats.

Poznámky:

1 V Poslanecké sněmovně evidován jako sněmovní tisk 993 (8.volební období): https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8 & t=993.

2 Koncepce rozvoje kapitálového trhu v České republice 2019–2023 přístupná na stránce MF ČR: https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2019/ministerstvo-financi-predstavilo-koncepc-34656.

3 Srov.: https://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/kapitalovy-trh/podnikani-na-kapitalovem-trhu/2017/zprava-svetove-banky-o-kapitalovem-trhu-29766.

4 K tomu: „Making the Market More Attractive for Investors. One key action to incentivize investor interest would be the adoption of the Individual Savings Account (ISAs). To some degree this concept could be considered as part of the changes to the pension system." (Zpráva, str. 17).

5 Viz důvodová zpráva k § 193a až 193c novely ZPKT.

6 Ust. § 193 odst. 1 novelizovaného ZPKT.

7 Ust. § 15a odst. 1 novelizovaného ZDP.

8 Srov. § 193a odst. 2 novelizovaného ZPKT.

9 Srov. § 93 odst. 2 písm. b) ZPKT.

10 Srov. § 11 odst. 1 písm. c) ZISIF.

11 Ust. § 193a odst. 3 novely ZPKT („Nemá-li správce účtu dlouhodobých investic oprávnění přijímat vklady od veřejnosti podle zákona upravujícího činnost bank, může uložit peněžní prostředky zákazníků v jejich prospěch u osoby oprávněné přijímat vklady od veřejnosti podle zákona upravujícího činnost bank a evidovat výši takových pohledávek na jím vedeném účtu dlouhodobých investic.").

12 Ust. § 193c odst. 2 novelizovaného ZPKT („Není-li správce účtu dlouhodobých investic oprávněn vést evidenci investičních nástrojů, mohou majetek vedený na účtu dlouhodobých investic tvořit pouze peněžní prostředky.").

13 Ust. § 193a odst. 1 in fine novelizovaného ZPKT („Správce účtu dlouhodobých investic může poskytovat majiteli tohoto účtu související služby v souladu se svým podnikatelským oprávněním, příslušnými jinými právními předpisy a dohodou s majitelem tohoto účtu.").

14 Ust. § 193b odst. 1 novelizovaného ZPKT.

15 Obdobně viz důvodová zpráva k návrhu zákona str. 74 („Ve vztahu k ÚDI jde o nový produkt zejména z hlediska daňové podpory, jinak se jedná o jakousi nadstavbu pro stávající produkty – na tomto účtu budou evidovány stávající produkty a uplatní se na ně stejná pravidla. V tomto ohledu se nic nemění na tom, že vklady přijímají banky a majetkové účty investičních nástrojů vedou OCP a investiční společnosti. Zavedením ÚDI nejsou narušeny stávající právní povinnosti, jsou pouze doplněny nové povinnosti vztahující se jen k ÚDI.").

16 Ust. § 15a odst. 1 novelizovaného zákona („Produktem spoření na stáří se pro účely daní z příjmů rozumí a) penzijní připojištění se státním příspěvkem podle zákona upravujícího penzijní připojištění se státním příspěvkem, b) doplňkové penzijní spoření podle zákona upravujícího doplňkové penzijní spoření, c) penzijní pojištění u instituce penzijního pojištění, d) soukromé životní pojištění a e) účet dlouhodobých investic a obdobný účet vedené na území členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor osobou oprávněnou vést evidenci investičních nástrojů nebo osobou oprávněnou přijímat vklady od veřejnosti.").

17 Ust. § 15 odst. 5 novelizovaného zákona ZDP.

18 Ust. § 6 odst. 9 písm. p) novelizovaného ZDP.

19 Ust. § 15b novelizovaného ZDP.

20 Ust. § 1 odst. 1 písm. l) novelizovaného zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi.

21 Srov. např. rozhodnutí České národní banky č.j. 2016/58354/570 ze dne 18. května 2016, sp. zn. Sp/2015/349/573: „Společnost […] porušila ustanovení § 49 odst. 3 písm. d) a § 242 písm. a) ZISIF; B) v letáku k programu pravidelného investování […], používala nejasné a zavádějící informace o „spoření" v souvislosti s investicemi do investičních fondů."

22 Srov. pozn. č. 15.

23 K tomu připomínky ČNB (2020/051108/CNB/001) přístupné v aplikaci VeKLEP: https://apps.odok.cz/veklep-detail?p_p_id=-material_WAR_odokkpl & p_p_lifecycle=0 & p_p_state=normal & p_p_mode=view & p_p_col_id=column-1 & p_p_col_count=3 & _material_WAR_odokkpl_pid=ALBSBNGEVNNQ & tab=remarks.

24 Srov. např. https://www.idnes.cz/finance/investovani/penze-duchod-reforma-investice-sporeni-fond-ucet-riziko-kapital-vynos-zhodnoceni.A200922_122252_inv_daja.

25 Kovanda, L. Stát chce lidi motivovat k rizikovějším investicím. Proč? In: https://g.cz/komentar-stat-chce-lidi-motivovat-k-rizikovejsim-investicim-proc/.

26 Srov. např. https://www.idnes.cz/finance/investovani/penze-duchod-reforma-investice-sporeni-fond-ucet-riziko-kapital-vynos-zhodnoceni.A200922_122252_inv_daja.

27 Srov. zákon č. 253/2015 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z. z., o dani z príjmov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

28 Srov. https://www.finreport.sk/investovanie/dlhodobe-investicne-sporenie-je-mŕtve-a-zrejme-to-tak-ostane/.

Něco málo ke smluvní pokutě

Podání ruky bylo dlouhou dobu klíčovým, ne-li jediným, způsobem, jak vytvořit závazek, resp. pouto, mezi stranami jakéhokoliv ujednání. Jak se vyvíjela četnost transakcí, jejich velikost, ale také mravy lidstva, vyvstávala čím dál více potřeba splnění dluhu zajistit, či utvrdit.

Dnešní úprava účinná od 1. 1. 2014 a inkorporovaná do zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen jako "o. z."), pojmy „zajistit“ a „utvrdit“ rozlišuje a připisuje jim jiný význam. Zajištění dluhu je institutem majetkové jistoty, která chrání věřitele v případě, že není uspokojen primární dluh. Utvrzovací instituty pak splnění dluhu utvrzují v tom smyslu, že dávají věřiteli určité další nástroje, které však neslouží k uspokojení namísto dluhu samotného.

Jde-li o utvrzení dluhu, o. z. přímo uvádí, že utvrzením je buď ujednání smluvní pokuty nebo uznání dluhu – jiné utvrzovací instituty nezná. Znamená to, že jiné ani v úvahu nepřipadají, nebo lze vyjít z obecné zásady, na níž je o. z., a ostatně celé soukromé právo, postaveno, tedy že lze činit/ujednat vše, co zákon nezakazuje?

Inominátní utvrzovací doložka

Nejvyšší soud již v rozsudku ze dne 25. 11. 2014, sp. zn. 23 Cdo 2239/2012, byť ve věci týkající se dnes neplatného občanského zákoníku, dovodil, že je možné k zajištění závazků užít mezi stranami i jiná smluvní ujednání, než která jsou vyčtena v zákoně, případně je jim dána možnost zajišťovací instituty dané zákonem přizpůsobit.

Toto naplnění principu smluvní volnosti se nadále projevilo i v rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 272/2020, ze dne 29. 7. 2020, kterým bylo dovozeno, že i utvrzovací instituty lze sjednat nehledě na zákonný výčet a smluvní strany tak nejsou omezeny pouze smluvní pokutou a uznáním dluhu.

Ve výše citovaném rozsudku se řešil spor mezi zájemcem a zprostředkovatelem, kteří uzavřeli rezervační smlouvu. V ní bylo mimo jiné i následující smluvní ujednání: „Pokud nedojde k uzavření kupní smlouvy, která bude ze strany zprostředkovatele předložena do konce rezervační lhůty k rukám budoucího převodce, z důvodů na straně budoucího převodce, je zprostředkovatel povinen vrátit zájemci uhrazenou rezervační zálohu a smluvní pokutu 300 000 Kč…, a to nejpozději do 5 pracovních dnů ode dne, kdy mu bude doručena žádost zájemce o vrácení rezervační zálohy s uvedením bankovního spojení, kam má být rezervační záloha vrácena.“ Jinými slovy zájemce chtěl koupit pozemky, složil proto zprostředkovateli rezervační poplatek tak, aby po určitou dobu zprostředkovatel pozemky nikomu jinému nenabízel, přičemž ve výše uvedeném smluvním ujednání, které bylo příznačně nadepsáno „Smluvní pokuta“, se zprostředkovatel zavázal uhradit zájemci částku 300 000 Kč v případě, že prodejce do určité doby a z důvodů pouze na straně prodejce (zprostředkovatel mohl

ARROWS
advisory group

Právo & daně

Law and tax

ARROWS
INTERNATIONAL

office@arws.cz
910 058 058

arwslaw
arrows

vynaložit sebevětší úsilí), nepodepíše zprostředkovatelem předloženou kupní smlouvu.

Soud prvního stupně a soud odvolací vykládaly dané smluvní ujednání ve smyslu institutu smluvní pokuty, která je, jak v podstatě správně soudy uzavíraly, striktně navázána na porušení smluvní povinnosti jednou ze stran smlouvy. Odvolací soud tak jednoduše uzavřel, že dané ustanovení rezervační smlouvy není platné s odvoláním na dřívější závěry Nejvyššího soudu, tedy že: „…ustanovení § 544 odst. 1 obč. zák. (který upravoval smluvní pokutu před o. z. – pozn. autora) umožňuje sjednat smluvní pokutu pouze pro případ porušení smluvní povinnosti vyplývající ze závazkového vztahu mezi věřitelem a dlužníkem."

Nejvyšší soud nicméně správně na předmětné ustanovení rezervační smlouvy aplikoval výkladová pravidla, jež skýtá o. z. a především tak citované ustanovení posoudil podle jeho obsahu (§ 555 odst. 1 o. z.), úmyslu a praxe stran (§ 556 odst. 1 a 2 o. z.). V závěru odůvodnění se pak Nejvyšší soud odvolává na autonomii vůle stran, jako vůdčí zásadu úpravy závazkových vztahů, a na zásadu legální licence vyjádřené v čl. 2 odstavci 3 Listiny základních práv a svobod. Dochází tak k závěru, že: „Ujednají-li si strany, že dlužník zaplatí věřiteli určitou částku pro případ, že nastane skutečnost, která představuje porušení smluvní povinnosti dlužníka (žalovaného), nepůjde o smluvní pokutu, nýbrž – podle okolností – o ujednání o odstupném, případně o ujednání nepojmenované smluvní klauzule utvrzující dluh."

Argumentace tak následuje linku odůvodnění v rozsudku Nejvyššího soudu, které relativně nedávno vyvolalo bouřlivé debaty a taktéž se týká smluvní pokuty. Dne 30. 10. 2019 totiž Nejvyšší soud v rozsudku sp. zn. 23 Cdo 1192/2019 uvedl, že právo na vyplacení smluvní pokuty lze vázat i na další skutečnost (ve vztahu k stranám smluvního závazkového vztahu), v tomto konkrétním případě pak na odstoupení od smlouvy věřitelem.

Splnění kumulativních podmínek pro vznik práva na smluvní pokutu

V případě řešeném v rozhodnutí 23 Cdo 1192/2019 bylo mezi stranami ujednáno, že v případě prodlení s platbami za dodání elektřiny objednatelem je dodavatel elektřiny oprávněn odstoupit od smlouvy, v kterémžto případě vznikne objednateli povinnost uhradit smluvní pokutu. Jinými slovy povinnost uhradit smluvní pokutu nevznikla a priori porušením smluvní povinnost, ale až odstoupením od smlouvy dodavatelem elektrické energie.

Soud prvního stupně a soud odvolací prohlásily takové smluvní ujednání za absolutně neplatné s odvoláním na přechozí judikaturu Nejvyššího soudu vztahující se k úpravě smluvní pokuty v již neplatném občanském zákoníku z roku 1964. Dle těchto závěrů není možné, aby smluvní pokuta byla vázána na výkon práva (odstoupení od smlouvy) a nebyla tak vázána na porušení smluvní povinnosti. V předchozích rozhodnutích dokonce Nejvyšší soud dovodil, že není žádným způsobem možné kumulovat dva předpoklady pro vznik povinnosti uhradit smluvní pokutu, tj. ani vázat vznik povinnosti uhradit smluvní pokutu na porušení smluvní povinnosti a následné odstoupení od smlouvy věřitelem.

Nejvyšší soud v posuzovaném případě předně konstatuje, že o. z. klade mnohem větší důraz na smluvní volnost, než tomu bylo u staré právní úpravy. Tedy s ohledem na autonomii vůle v právních vztazích inter partes a zásadu legální licence Nejvyšší soud uvádí, že zákon nikterak nezakazuje vázat vznik práva na smluvní pokutu krom porušení smluvní povinnosti i na odstoupení od smlouvy věřitelem, a takové ujednání je tedy zásadně přípustné. Navíc, jak pokračuje Nejvyšší soud, naplňuje kumulativní požadavek stále definici smluvní pokuty a je tedy smluvní pokutou ve smyslu § 2048 o. z. Dle našeho názoru je tomu především proto, že odstoupení od smlouvy, jako podmínka nutná pro vznik práva na smluvní pokutu, je stále primárně vázáno na porušení smluvní povinnosti dlužníkem.

Nejvyšší soud tak odmítá závěry předchozí judikatury vážící se k již neplatné úpravě smluvní pokuty a zdůrazňuje, že možnost takové smluvní klauzule, jako v předmětném případě, dává věřiteli možnost nevyužít svého práva vůči povinnost porušivší smluvní straně a zároveň případně plní kompenzační funkci inherentní institutu smluvní pokuty. Navíc je pro dlužníka takové ustanovení výhodnější, protože povinnost uhradit smluvní pokutu nevzniká ipso facto porušením smluvní povinnosti, ale až dalším jednáním věřitele, je tedy dán dostatečný prostor, v kterém může dlužník své jednání napravit, bez toho aniž by za něj byl sankcionován.

V daném případě se tedy nejedná, jak chybně uzavíraly soudy nižších stupňů, o sjednání smluvní pokuty pro případ výkonu práva, jinými slovy se nejedná o sankci, postih strany, která od smlouvy odstupuje. Nejvyšší soud navíc vyslovuje názor, že lze ujednat, aby právo na zaplacení smluvní pokuty vzniklo až porušením smluvní povinnosti, ale samotná smluvní pokuta byla splatná až případným odstoupením věřitele. S tímto názorem se nicméně nelze jednoduše smířit, protože by pak argumentum ad absurdum i v případě následného řádného plnění nebo v případě ukončení závazkového vztahu jinak, než odstoupením věřitele, neustále viselo ve vzduchu „prázdné" právo na uhrazení smluvní pokuty.

Nejvyšší soud ve svém odůvodnění uzavírá, že s ohledem na autonomii vůle a výklad právních jednání v souladu s o. z. nelze dojít k žádnému jinému závěru než, že předmětné ujednání je právem aprobované a tedy platné. Upozorňuje ale, že „…vzhledem k vázanosti dovolacími důvody a řešením otázky, na níž bylo založeno rozhodnutí odvolacího soudu, neřešil otázku (Nejvyšší soud – pozn. autora) možnosti stran sjednat povinnost plnit ze strany dlužníka označenou jako smluvní pokuta pro případ odstoupení od smlouvy ze strany dlužníka či odstoupení od smlouvy ze strany věřitele, nýbrž jen situaci, kdy právo na zaplacení smluvní pokuty je vázáno jak na porušení povinnosti ze strany dlužníka, tak na odstoupení od smlouvy ze strany věřitele."

Závěr

Jak patrno z přístupu Nejvyššího soudu k institutu smluvní pokuty, autonomie vůle je s ohledem na rekodifikaci soukromého práva skutečně vůdčí zásadou a i uhrazovací instituty lze ujednat jiné, než vytčené zákonem, případně je modifikovat dle dohody stran. ●

JUDr. Jaroslav Denemark
DUNOVSKÁ & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář

ZIZLAVSKY 30 let

2020 právnická firma roku

2019 právnická firma roku

2018 právnická firma roku

2017 právnická firma roku

2016 právnická firma roku

2015 právnická firma roku

byznys a insolvence

příležitost ke spolupráci

www.zizlavsky.cz

ak@zizlavsky.cz

Monistické uspořádání – všichni statutární ředitelé byli vymazáni z obchodního rejstříku

Zásadní změnou, kterou přinesla s účinností k 1. 1. 2021 velká novela zákona o obchodních korporacích, bylo dlouho očekávané nové nastavení monistického systému vnitřní struktury akciové společnosti. Přinášíme vám přehled těch nejpodstatnějších změn a praktických komplikací, které se v aktuální praxi objevují.

Zároveň upozorňujeme, že s ohledem na přechodná ustanovení k novele jsou monistické společnosti povinny zapsat do obchodního rejstříku nejpozději do 1. 7. 2021 způsob jednání členů správní rady, jinak jim hrozí ze strany rejstříkového soudu pokuta a v krajním případě i návrh na zrušení společnosti a nařízení její likvidace.

Monistický systém ve světle novely

Monistické upořádání akciových společností dostálo konečně svému jménu, kdy povinně zřizovaným voleným orgánem společnosti je pouze jeden orgán, a tím je správní rada. Novelou zákona o obchodních korporacích tak došlo ke zrušení funkce statutárního ředitele.

Funkci statutárního ředitele převzala správní rada, která v sobě nově kumuluje kontrolní a řídící pravomoci; je tedy nejenom kontrolním orgánem, který má na starosti dohled nad činností společnosti, ale i statutárním orgánem, kterému přísluší obchodní vedení společnosti.

Členové správní rady tak v souvislosti s výkonem funkce statutárního orgánu mají nové pravomoci, ale i povinnosti. Mimo jiné do jejich pravomocí náleží obchodní vedení a zaměření společnosti, mezi jejich nové povinnosti kromě zastupování společnosti navenek patří i sestavování účetních závěrek, svolávání valných hromad apod.

Zákon předpokládá, že správní rada je tříčlenná, stanovy se však mohou v tomto ohledu odchýlit. Monistické akciové společnosti tak budou mít i nadále možnost zřídit správní radu s jediným členem.

Praktické dopady novely

S účinností novely se pro všechny monistické akciové společnosti změnil způsob jednání a zastupování navenek – z obchodních rejstříků společností byli k 1. 1. 2021 automaticky vymazáni všichni statutární ředitelé a jejich pravomoci v souladu se zákonem přešly na správní radu společnosti.

Nyní již skutečně není možné nalézt statutárního ředitele v obchodním rejstříku. Jelikož tento výmaz nebyl zcela jasně obchodním rejstříkem avizován (jakkoliv byl zákonem předvídán), dovolujeme si upozornit na některé praktické skutečnosti, které se samotným výmazem souvisí. Na první místě je třeba uvést, že zánik funkce statutárního ředitele je nutné notifikovat příslušným subjektům včetně České správy sociálního zabezpečení a zdravotním pojišťovnám. Doporučujeme prověřit vždy u konkrétní společnosti, jaké notifikační povinnosti vyplývají i ze smluvních závazků, které společnosti uzavřely (může jít třeba o notifikaci směrem k bankovním institucím).

Jelikož od 1. 1. 2021 funkce statutárního ředitele neexistuje, není možné, aby z pozice statutárního ředitele nadále zavazoval společnost. Veškeré kroky činí od výše zmíněného data správní rada. Jelikož původní verze stanov neupravují způsob jednání jednotlivých členů správní rady, je nutné zodpovědět otázku, zda společnost zavazuje každý člen správní rady samostatně či je třeba například ke konkrétnímu právnímu jednání podpis všech členů správní rady. Domníváme se, že v souladu s obecnou úpravou jednání občanského zákoníku může za společnost jednat každý člen správní rady samostatně.

Posledním významným praktickým dopadem souvisejícím s výmazem (resp. ukončením funkce) statutárního ředitele je zne-

DBK PARTNERS®

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Komplexní právní služby

- Právo obchodních společností
- Přeměny obchodních společností
- Akvizice a transakční poradenství
- Daňové právo
- Správa a řízení společností
- Zakázkové právo
- Veřejné zakázky
- Právo investičních společností a investičních fondů
- Soudní spory, rozhodčí a jiná řízení
- Trestní právo

DBK PARTNERS, advokátní kancelář, s.r.o.

Vinohradská 938/37, 120 00 Praha 2

T: +420 244 912 463, E: ak@dbkp.cz

www.dbkp.cz

platnění přístupu do datové schránky společnosti. Jelikož funkce statutárního ředitele neexistuje, Ministerstvo vnitra zneplatnilo přihlašovací údaje všem statutárním ředitelům. Postupně již ovšem došlo k rozeslání nových přístupových údajů členům správní rady.

Dopady na správní radu monistické společnosti

Ačkoli došlo k přenesení povinností statutárních ředitelů na správní radu automaticky ze zákona, neznamená to, že monistické společnosti nemusí již nic dalšího v této věci konat. Vedle informování zaměstnanců, obchodních partnerů, úřadů a bank, čekají monistické společnosti i některé další formální kroky související s touto změnou, než je tisk nových vizitek.

Správní rada je totiž obdobně jako představenstvo akciové společnosti s dualistickým systémem kolektivním orgánem. Je tedy nezbytné změnit odpovídajícím způsobem stanovy společnosti a následně do obchodního rejstříku zapsat nový způsob jednání a zastupování společnosti navenek. Ten lze samozřejmě od obecné úpravy změnit a za společnost pak mohou jednat například dva členové správní rady společně.

Rovněž si dovolíme doplnit, že v případě, že předseda správní rady byl zároveň statutárním ředitelem, nepřechází funkce statutárního ředitele pouze na předsedu správní rady, ale opět na všechny její členy – platí tedy výše uvedené.

Doporučeným krokem je dále rovněž uzavření nové smlouvy o výkonu funkce členů správní rady, případně její revize, tak aby odpovídala jejich nové pozici. Smlouva o výkonu funkce musí být vždy písemná a schválená valnou hromadou. Bez schválení nenabude smlouva účinnosti.

Upozorňujeme, že s ohledem na přechodná ustanovení k novele, jsou monistické společnosti povinny zapsat způsob jednání členů správní rady do obchodního rejstříku nejpozději do 1. 7. 2021, případně při nejbližší volbě nových členů správní rady nebo změny jejich počtu. Neučiní-li tak společnost v této lhůtě, může jí rejstříkový soud vyzvat k nápravě, případně pokud ani po opakované výzvě neuposlechne, rozhodne rejstříkový soud o zrušení společnosti a nařídí její likvidaci.

Zvýšenou obezřetnost při zastupování monistické společnosti by měl rovněž vynaložit jediný člen správní rady, který byl před účinností novely zároveň statuárním ředitelem společnosti. Jak již bylo zmíněno výše, není možné, aby společnost k čemukoli zavazoval z již neexistující pozice statutárního ředitele. Při podepisování za společnost je tak nutné správně uvádět oprávnění dané osoby pro zastupování společnosti, tedy, že podepisuje jako člen správní rady. Správným podpisem lze předejít případným sporům s obchodními partnery (namítání relativní neplatnosti právního úkonu) či neočekávaným zjištěním v rámci právní prověrky před převodem společnosti (due diligence).

Doporučení

S ohledem na shora uvedené doporučujeme všem akciovým společnostem s monistickým uspořádáním vnitřní struktury, aby se postupně začaly seznamovat se zněním novely a připravovat se na provedení nezbytných kroků, které bude třeba v této souvislosti učinit.

Nevyhnutelné bude provést revizi stanov těchto společností a provedení takových změn, aby jejich nové znění odpovídalo novelizovanému znění zákona o obchodních korporacích, minimálně v rozsahu stanoveném jeho donucujícími ustanoveními. Tuto změnu doporučujeme provést co nejdříve, nejpozději však ve lhůtě 1 roku od účinnosti novely, resp. do 6 měsíců v případě zápisu jednání správní rady. ●

Ondřej Florián, partner
Eliška Dittrichová, koncipientka
HAVEL & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář

HAVEL & PARTNERS
ÚSPĚCH SPOJUJE

JIŘÍ GORČÍK

PORUŠENÍ POVINNOSTÍ ZAMĚSTNANCE VE SVĚTLE JUDIKATURY NEJVYŠŠÍHO SOUDU ANEB ŠANCE PRO ZAMĚSTNAVATELE

Další **on-line semináře** naleznete:
www.epravo.cz

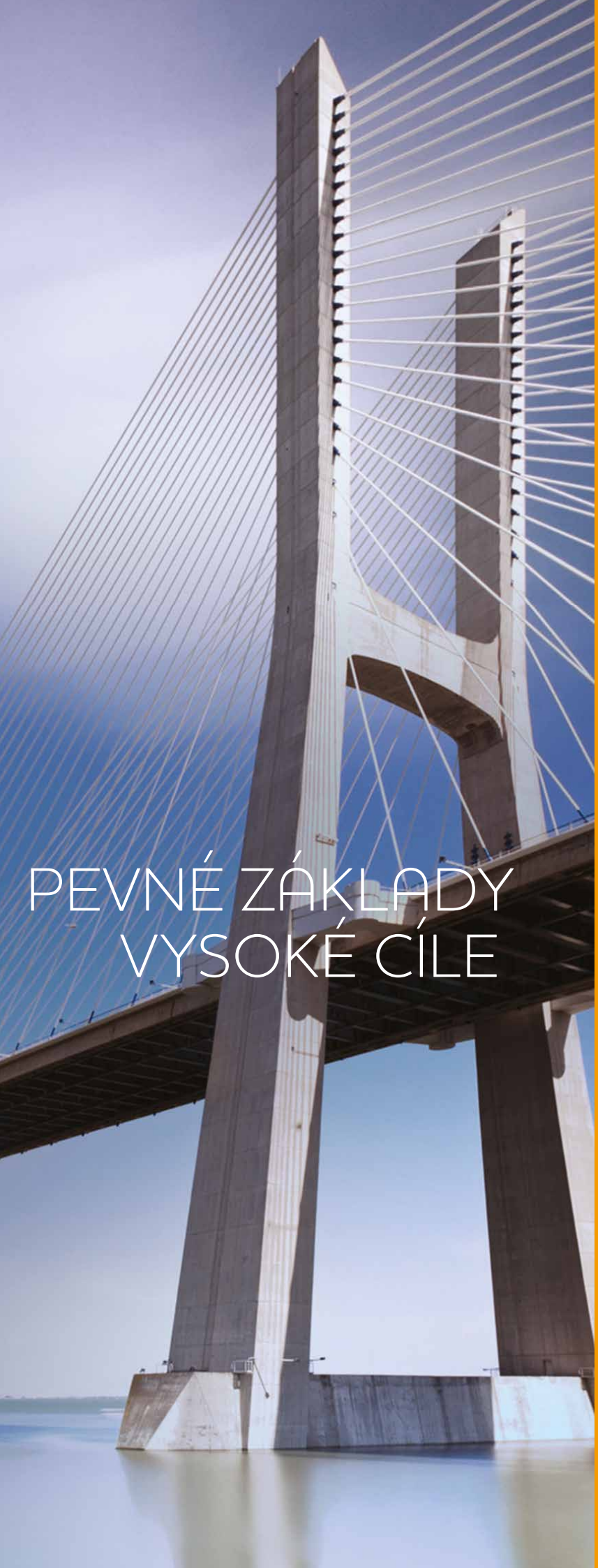

& DUNOVSKÁ PARTNERS

BANKOVNICTVÍ A FINANCE
INSOLVENCE
FINANČNÍ RESTRUKTURALIZACE
FÚZE A AKVIZICE
KORPORÁTNÍ PRÁVO
NEMOVITOSTI
SOUDNÍ SPORY

Individuální a aktivní přístup, výjimečná kvalita práce a osobní účast partnerů kanceláře na řešení případů je to, co nás odlišuje od konkurence a umožňuje nám dlouhodobě zachovávat nejvyšší standardy. Proto jsou klienti ochotni svěřit nám ty nejsložitější případy a důvěřovat našemu úsudku. Důvěřujte i Vy.

www.dunovska.cz

Odpovědnost jednatele za dluhy společnosti vůči třetím osobám a zvláštní povinnosti jednatele při úpadku společnosti v roce 2021

Zákon č. 33/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech ze dne 21. 1. 2020, významně rozšířil odpovědnost jednatele za dluhy společnosti (dále jen „novela ZOK").[1]

V tomto článku nejprve nastíníme dopady novely ZOK na ručení jednatele za dluhy společnosti, poté přiblížíme nové zvláštní povinnosti jednatele při úpadku společnosti a odkážeme na stávající povinnosti při podání insolvenčního návrhu.

Jednatel společnosti má při výkonu své funkce mnoho povinností, které mu vyplývají nejenom z právních předpisů, ale i ze smlouvy o výkonu funkce. Mezi nejdůležitější povinnosti jednatele patří:

- vykonávat svou funkci s péčí řádného hospodáře,
- informovat dozorčí radu, valnou hromadu nebo jediného společníka o hrozícím střetu zájmu,
- nedopustit se konkurenčního jednání,
- podat insolvenční návrh okamžitě poté, co se dozvěděl nebo se měl dozvědět o úpadku společnosti.[2]

Poruší-li jednatel při výkonu funkce některou ze svých povinností, tak může společnosti způsobit nejenom škodu, ale i úpadek. Jednatel se tak bude muset vypořádat s právními následky svého jednání. Takovým následkem může být například ručení jednatele za dluhy společnosti.

Ručení jednatele za dluhy společnosti

V případě, že jednatel nenahradí společnosti škodu, kterou ji způsobil porušením povinnosti při výkonu funkce, tak podle ust. § 159 odst. 3 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ručí věřitelům za dluhy společnosti, jichž se věřitel nemůže po společnosti domoci.[3] Proto, pokud společnost neuhradí věřiteli dluh za situace, kdy jednatel dluží společnosti částku za náhradu škody, tak věřitel může požadovat v této výši úhradu dluhu přímo po provinilém jednateli.[4] To znamená, že věřitel musí primárně požadovat úhradu dluhu po společnosti a až sekundárně po provinilém jednateli, který ručí celým svým majetkem. Ručení jednatele se uplatní pouze za situace, že společnost nemá dostatek finančních prostředků k úhradě věřitelova dluhu a pouze v rozsahu, v jakém jednatel způsobenou škodu společnosti neuhradil.[5]

Ode dne 1. 1. 2021 je na základě novely ZOK nově účinná ucelenější úprava neomezeného ručení jednatele za dluhy společnosti. Jedná se o úpravu týkající se ručení osob v případě porušení zákazu vykonávat činnost člena statutárního orgánu uvedenou v ust. § 65 zákona č. 90/2012 Sb., zákona o obchodních korporacích (dále jen „ZOK").[6] Podle tohoto ustanovení, poruší-li osoba (bývalý jednatel společnosti) zákaz uložený jí rozhodnutím o vyloučení člena statutárního orgánu (bude jako jednatel jednat za společnost, i když to má soudem zakázáno), ručí věřitelům za

splnění všech povinností společnosti, které vznikly v době, kdy přes zákaz fakticky vykonávala činnost jednatele.[7] Předpokladem je tedy soudem vydané rozhodnutí o vyloučení jednatele podle ust. § 63 ZOK.[8]

Povinnost jednatele podat insolvenční návrh

Insolvenční zákon obsahuje povinnost dlužníka podat insolvenční návrh okamžitě poté, co se dlužník dozvěděl nebo se měl dozvědět o svém úpadku (ust. § 98 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenčního zákona, dále jen „IZ").[9] Je-li tímto dlužníkem právnická osoba, tak uvedená povinnost náleží i statutárnímu orgánu, v našem případě jednateli.[10]

Nepodá-li jednatel insolvenční návrh v době, kdy tak měl učinit, tak podle ust. § 99 odst. 1 IZ[11] odpovídá věřitelům za způsobenou škodu. Tato škoda se vypočte rozdílem mezi v insolvenčním řízení zjištěnou výší pohledávky přihlášené věřitelem k uspokojení a částkou, kterou věřitel v insolvenčním řízení na uspokojení této pohledávky obdržel.[12] Vzhledem k obecně nízkému uspokojování věřitelů v insolvenčním řízení, může být tato škoda značně vysoká. Proto je třeba, aby jednatel podal insolvenční návrh bez zbytečného prodlení. Jednatel se odpovědnosti za škodu nebo jinou újmu zprostí, jen prokáže-li, že porušení povinnosti podat insolvenční návrh včas nemělo vliv na rozsah částky určené k uspokojení pohledávky přihlášené věřitelem v insolvenčním řízení, nebo že tuto povinnost nesplnil vzhledem ke skutečnostem, které nastaly nezávisle na jeho vůli a které nemohl odvrátit ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze po něm spravedlivě požadovat.[13]

Zvláštní povinnosti jednatele při úpadku společnosti

Výše zmíněná novela ZOK dále od 1. 1. 2001 rozšiřuje odpovědnost jednatele při úpadku společnosti. Přispěl-li jednatel porušením svých povinností k úpadku společnosti a bylo-li již v insolvenčním řízení rozhodnuto o způsobu řešení úpadku společnosti, rozhodne insolvenční soud na návrh insolvenčního správce o:

- povinnosti jednatele (i bývalého jednatele viz ust. § 69 ZOK) vydat do majetkové podstaty prospěch získaný ze smlouvy o výkonu funkce, jakož i případný jiný prospěch, který od společnosti obdržel, a to až za období dvou let zpět před zahájením insolvenčního řízení. Toto platí pouze za předpokladu, že se jedná o insolvenční řízení zahájené na návrh jiné osoby než dlužníka. Není-li vydání prospěchu možné, nahradí jej jednatel /bývalý jednatel v penězích,[14]
- nadto, byl-li na majetek společnosti prohlášen konkurs, insolvenční soud také rozhodne, že jednatel/ bývalý jednatel je povinen poskytnout do majetkové podstaty plnění až do výše rozdílu mezi souhrnem dluhů a hodnotou majetku obchodní korporace. Při určení výše plnění insolvenční soud přihlédne zejména k tomu, jakou měrou přispělo porušení povinnosti k nedostatečné výši majetkové podstaty.[15] Zde se může při nízké hodnotě majetku společnosti jednat o vysoké částky, neboť obvykle je míra uspokojení věřitelů při úpadku společnosti nízká.

Zvláštní povinnost jednatele při úpadku společnosti uvedená v ust. § 66 ZOK bude činit potíže při jejím výkladu. To, jak jednatel „přispěl porušením svých povinností" k úpadku společnosti, lze vykládat velmi široce. Především jednatel své povinnosti poruší vždy, když nejedná s péčí řádného hospodáře.[16]

Rozsah odpovědnosti

Na rozdíl od zaměstnance, který je ve většině situací chráněn zákonem č. 262/2006 Sb., zákoníkem práce a jeho odpovědnost je omezena do výše čtyřapůlnásobku měsíčního platu,[17] jednatel společnosti ručí za svá případná manažerská pochybení neomezeně celým svým osobním majetkem. V případě jednatele tedy hovoříme o objektivní odpovědnosti s důkazním břemenem na straně jednatele.

V souvislosti s výše uvedenými porušeními povinností při výkonu funkce je třeba vědět, co by měl jednatel udělat, aby předešel případné odpovědnosti za své jednání. Obecně musí jednatel dodržet všechny povinnosti, které mu ukládá zákon i smlouva o výkonu funkce. Jednatel by měl dále pravidelně zkoumat finanční situaci společnosti a přijímat vhodná opatření. Nicméně se i tak může stát, že jednatel své povinnosti, byť neúmyslně poruší.

Závěrem lze shrnout, že novelou ZOK byla výrazným způsobem rozšířena odpovědnost jednatele. Každá osoba by tak měla před uzavřením smlouvy o výkonu funkce jednatele posoudit potenciální riziko, kterým je nepochybně ručení jednatele za porušení své povinnosti a nově i zvláštní povinnost jednatele při úpadku společnosti. Všem současným i budoucím jednatelům proto doporučujeme, aby minimalizovali své riziko uzavřením příslušného pojištění odpovědnosti členů orgánů společnosti. ●

JUDr. Ervín Perthen MBA, advokát
Mgr. Pavel Bleha, advokátní koncipient
PPS advokáti s.r.o.

Poznámky:

1. Zákon č. 33/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony.
2. Ust. § 98 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenčního zákona.
3. Ust. § 159 odst. 3 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku.
4. PHAM DO, Viet. Ručení jednatele za dluhy obchodní společnosti. [online], 2020, [cit. 18. 1. 2021]. Dostupné z: https://www.hajduk.cz/ruceni-jednatele-za-dluhy-obchodni-spolecnosti/.
5. PHAM DO, Viet. 2020, op. cit.
6. Ust. § 65 zákona č. 90/2012 Sb., zákona o obchodních korporacích.
7. Ust. § 65 ZOK.
8. Ust. § 63 ZOK.
9. Ust. § 98 odst. 1 IZ.
10. Ust. § 98 odst. 2 IZ.
11. Ust. § 99 odst. 1 IZ.
12. Ust. § 99 odst. 2 IZ.
13. Ust. § 99 odst. 1 IZ.
14. Ust. § 66 odst. 1. písm. a) ZOK.
15. Ust. § 66 odst. 1. písm. b) ZOK.
16. LANGMEIER, Jan. Nová úprava odpovědnosti členů statutárního orgánu při úpadku obchodní korporace. [online], 2020, [cit. 18. 1. 2021]. Dostupné z: https://www.epravo.cz/top/clanky/nova-uprava-odpovednosti-clenu-statutarniho-organu-pri-upadku-obchodni-korporace-110822.html.
17. Ust. § 257 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce.

Náhrada nemajetkové škody a adhezní řízení

Nejvyšší soud v nedávné době zveřejnil právní věty schválené dne 21. října 2020 na zasedání trestního kolegia Nejvyššího soudu. Mezi jinými byly schváleny i právní věty z rozsudku sp. zn. 7 Tdo 1485/2019 ze dne 12. února 2020, akcentující některé ze základních zásad v oblasti náhrady nemajetkové škody a adhezního řízení.

Nejvyšší soud se v uvedeném rozhodnutí zabýval podstatou adhezního řízení, jako součástí trestního řízení, v rámci které soud rozhoduje o náhradě majetkové škody nebo nemajetkové újmy nebo o vydání bezdůvodného obohacení. Adhezní trestní řízení v podstatě nahrazuje občanskoprávní řízení, v němž by jinak byl nárok na náhradu nemajetkové újmy uplatňován. Příslušný výrok trestního soudu, jímž je podle § 228 odst. 1 tr. ř. přiznán nárok poškozeného vůči obviněnému, je exekučním titulem a proto, jak uvádí Nejvyšší soud ve shora citovaném rozhodnutí, musí snést test ústavnosti jako kterékoli jiné meritorní rozhodnutí soudu. Trestní soud má v adhezním řízení povinnost postupovat co do odůvodněnosti svého rozhodnutí se stejnou péčí jako civilní soud, který rozhoduje o uvedených nárocích v řízení ve věcech občanskoprávních. V rámci tohoto rozhodování musí tudíž trestní soud vzít v úvahu všechna příslušná ustanovení občanskoprávních předpisů, včetně tzv. moderačních ustanovení. Rozsah, v němž je třeba takový výrok odůvodnit, by měl být zásadně srovnatelný s tím, jak by byl odůvodněn, pokud by o něm bylo rozhodováno v řízení občanskoprávním.[1]

Podle ustanovení § 2959 obč. zák. při usmrcení nebo zvlášť závažném ublížení na zdraví odčiní škůdce duševní útrapy manželu, rodiči, dítěti nebo jiné osobě blízké peněžitou náhradou vyvažující plně jejich utrpení. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti.

Jak vyplývá z právní věty rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 12. února 2020 sp. zn. 7 Tdo 1485/2019 za základní částku náhrady za duševní útrapy spojené s usmrcením osoby blízké podle § 2959 o. z., modifikovatelnou s užitím zákonných a judikaturou dovozených hledisek, lze považovat v případě nejbližších osob (manžel, rodiče, děti) dvacetinásobek průměrné hrubé měsíční nominální mzdy na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství za rok předcházející smrti poškozeného (rozhodnutí č. 85/2019 Sb. rozh. obč.), v případě sourozenců lze vycházet ze základní částky o jednu čtvrtinu nižší. Konkrétní výši náhrady pak soud stanoví s přihlédnutím k okolnostem každého jednotlivého případu, avšak za současného respektování předem jasně daných pevných kritérií. Relevantní kritéria pro rozhodování o výši peněžní náhrady shrnul Nejvyšší soud ve své judikatuře již dříve.[2]

Shora uvedeným způsobem stanovená základní částka je pak brána za určitý základ či východisko k další úvaze soudu o výši náhrady a dále by měla být modifikována vzhledem k specifickým okolnostem na straně škůdce či poškozeného. Je však třeba zdůraznit, že k modifikaci této základní částky by mělo dle stanoviska Nejvyššího soudu docházet již jen v řádu desítek procent, nikoli několikanásobků této základní částky. Uvedené pravidlo však nevylučuje výjimečné zvýšení základní částky o více než desítky procent v případě existence okolností zvláštního zřetele hodných ve smyslu § 2957 o. z., jako je například úmyslné, zavrženíhodné jednání.[3]

Nejvyšší soud uzavřel, že při určení výše náhrady za duševní útrapy spojené s usmrcením osoby blízké je třeba vzít v úvahu okolnosti jak na straně pozůstalého, tak i na straně škůdce. Na straně pozůstalého je významná zejména intenzita jeho vztahu se zemřelým, věk zemřelého a pozůstalých, případná existenční závislost na zemřelém a případná jiná satisfakce (jako např. omluva, správní postih škůdce či jeho trestní odsouzení), která obvykle není sama o sobě dostačující, její poskytnutí však může mít vliv na snížení peněžitého zadostiučinění. Zohlednit lze rovněž, byl-li pozůstalý očitým svědkem škodní události, byl-li s jejími následky bezprostředně konfrontován či jakým způsobem se o nich dozvěděl. Kritéria odvozená od osoby škůdce jsou především jeho postoj ke škodní události, dopad události do jeho duševní sféry, forma a míra zavinění (ovšem s tím, že spoluzpůsobení újmy poškozeným se posuzuje primárně v rámci základu nároku ve smyslu § 2918 o. z.) a v omezeném rozsahu i majetkové poměry škůdce.

MT Legal s.r.o.,
advokátní kancelář

Společnost **MT Legal s.r.o.**, advokátní kancelář poskytuje komplexní právní a poradenské služby pro veřejný a soukromý sektor v rámci celé ČR, a to prostřednictvím svých právních specialistů.

NABÍZENÉ SLUŽBY

- komplexní právní poradenství
- poradenství dodavatelům a zadavatelům veřejných zakázek
- kontrola nabídek dodavatelů, administrace zadávacích a koncesních řízení
- zpracování právních rozborů a analýz
- zastupování v soudních, správních a arbitrážních řízeních
- přednášková činnost, metodická podpora

HLAVNÍ SPECIALIZACE

- právo veřejného investování (veřejné zakázky, koncese, projekty PPP, veřejná podpora, strukturální fondy EU)
- právo EU
- právo duševního vlastnictví, právo ICT
- energetické právo
- stavební právo
- horní právo
- právo životního prostředí
- zdravotnické právo
- vodní a lesnické právo
- právo obchodní, občanské, správní, pracovní
- arbitráže a investiční spory

2020 právnická firma roku · 2018 právnická firma roku · 2015 právnická firma roku · 2014 právnická firma roku · 2012 právnická firma roku

- **BRNO**
- Jakubská 121/1, 602 00 Brno 2
- +420 542 210 351

- **PRAHA**
- Jugoslávská 620/29, 120 00 Praha 2
- +420 222 866 555

- **OSTRAVA**
- Bukovanského 1345/30, 710 00 Ostrava
- +420 596 629 503

- info@mt-legal.com
- **www.mt-legal.com**

Majetkové poměry škůdce však nejsou samostatným rozhodným kritériem pro stanovení výše náhrady nemajetkové újmy. Při rozhodování o náhradě nemajetkové újmy se však soudy musí zabývat otázkou, zda její výše nebude pro obviněného po majetkové stránce likvidační. To platí i v případech újmy způsobené provozem motorového vozidla, na kterou se vztahuje pojištění podle zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, ve znění pozdějších předpisů. Vždy je však třeba v takových případech přihlédnout ke konkrétním okolnostem, zejména k již poskytnutým plněním ze strany pojistitele, k jeho přístupu k plnění z pojistné smlouvy a dále k tomu, zda nějaké skutečnosti odůvodňují případné užití ustanovení § 10 citovaného zákona, tedy zda je dána nějaká okolnost, která by zakládala právo pojišťovny proti škůdci jako pojištěnému nárokovat náhradu toho, co za něho plnila.

Důležité rovněž je, že nelze zjišťovat jen aktuální majetkové poměry škůdce, ale na zřetel je nutno vzít i jeho věk a z něj vyplývající možnosti uhradit vzniklou újmu do budoucna, za současného zachování možnosti vést snesitelný a důstojný život. Jinak řečeno, rozhodující nejsou pouze majetkové poměry škůdce v době rozhodování, ale i perspektiva jejich potenciálního vývoje v budoucnosti. Nejvyšší soud rovněž deklaroval, že právo na soukromí a rodinný život sekundární oběti je funkčně vyšší hodnotou než právo na ochranu majetku škůdce. Hájení ekonomických zájmů škůdce by mohlo pozůstalým vzniklou újmu ještě prohloubit.

Pro uplatnění nároku poškozeného a rozhodnutí o něm v adhezním řízení postačí (vedle dalších náležitostí) jasné vylíčení skutkových okolností, o které se návrh opírá. Není nutné, aby poškozený odkázal na konkrétní zákonné ustanovení. Jednotlivé relativně samostatné nároky vyplývající z ustanovení § 2958 o. z. však musí být v návrhu specifikovány do té míry, aby bylo možno rozhodnout o každém z nich samostatně. V návrhu poškozeného musí být uvedena rovněž alespoň minimální výše částky, které se poškozený domáhá u každého jednotlivého nároku. O tom je třeba poškozeného poučit (§ 43 odst. 3 tr. ř.).

Nárok na náhradu nemajetkové újmy na zdraví dle ustanovení § 2958 o. z. tvoří tři samostatné nároky na náhradu, a to nárok za bolest, za ztížení společenského uplatnění a nárok za další nemajetkovou újmu, jež samostatně vznikají i zanikají, a tedy se i samostatně promlčují.[4] Tyto nároky jsou sice odvozeny od stejné škodné události a mají shodnou nemateriální povahu, nicméně mohou vznikat v odlišný okamžik, mají svůj běh promlčecích lhůt a jsou samostatně uplatnitelné.

Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí zdůraznil, že je třeba si uvědomit, že nárokem na odškodnění bolesti se rozumí odškodnění bolesti v tzv. širším smyslu, tedy jak bolesti fyzické, tak i duševního strádání; běžné obtíže spojené s ublížením na zdraví určitého typu jsou zahrnuty již v ohodnocení bolesti. Smyslem náhrady za bolest je vedle samotného bolestivého stavu odškodnit i určitou míru nepohodlí, stresu či obtíží spojených s utrpěnou zdravotní újmou, a to v rozsahu, v němž tyto zásahy do osobnostní sféry poškozeného z povahy věci souvisí s bolestí doprovázející stavy popsané v jednotlivých položkách (tzv. bolest v širším smyslu). Další nemajetkové újmy při ublížení na zdraví ve smyslu § 2958 o. z. jsou spojeny se zásahem do zdraví, který nespočívá v přechodné bolesti ani ve fyzické či psychické újmě dlouhodobého (trvalého) charakteru, nýbrž jde o specifické okolnosti vymykající se obvyklému průběhu léčby a stabilizace zdravotního stavu, které nenastávají pravidelně, ale zvyšují intenzitu utrpěné újmy na zdraví nad obvyklou míru (rozh. č. 7/2019 Sb. rozh. obč.).

V případě další nemajetkové újmy může jít například o nečekaně závažné komplikace spojené s léčením a z nich plynoucí omezení, nemožnost zúčastnit se pracovní či studijní stáže, sportovního utkání nebo jiné pro poškozeného významné plánované aktivity, potrat těhotné poškozené způsobený psychickým otřesem, nikoli škodnou událostí samotnou. Může se jednat také o situaci, kdy poškozený dočasně není schopen se postarat o osobu blízkou závislou na jeho péči, a má důvodnou obavu, že se o takovou osobu nepostará někdo jiný.

Naproti tomu nemožnost vykonávat práci a věnovat se svým zálibám, vedlejší účinky léků, strach z léčebných zákroků, obavy z dalšího vývoje zdravotního stavu, nesamostatnost či závislost na péči třetích osob, sdílení nemocničního pokoje s dalšími pacienty, odloučení od rodiny a přátel a obdobné nepříjemné a omezující okolnosti jsou pravidelně spojené s léčením, případně s hospitalizací ve zdravotnickém zařízení pro každého pacienta a dle názoru Nejvyššího soudu tudíž nespadají do kategorie tzv. další nemajetkové újmy ve smyslu § 2958 o. z. Nelze také oddělit vnímání fyzické bolesti poškozeným od negativního vnímání diskomfortu spojeného s léčením. Míru takových obtíží je třeba zohlednit při stanovení výše bolestného, neboť bodové hodnocení lékaře (znalce) je pouze východiskem, na jehož základě soud určuje konečnou výši náhrady s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem každého případu.

Podkladem pro stanovení výše náhrady jak za ztížení společenského uplatnění, tak za bolest (§ 2958 o. z.) bude zpravidla posudek znalce z oboru zdravotnictví, odvětví stanovení nemateriální újmy na zdraví, jehož účelem je vytvořit pro soud dostatečně podrobný, strukturovaný a pochopitelný skutkový podklad, obsahující příslušný odborný lékařský závěr. Pouze v jednoduchých případech se lze spokojit s odborným vyjádřením.

Závěrem lze podotknout, že pravomocným rozhodnutím soudu v adhezním řízení, jímž byla v určité výši částečně přiznána náhrada nemajetkové újmy, nevzniká překážka věci pravomocně rozhodnuté pro občanskoprávní nebo jiné příslušné řízení, kde by se poškozený domáhal přiznání zbytku jím uplatněného nároku. ●

JUDr. Lenka Příkazská
HSP & Partners advokátní kancelář v.o.s.

Poznámky:

1. Viz nález Ústavního soudu ze dne 30. 3. 2012, sp. zn. III. ÚS 2954/2011.
2. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. června 2014, sp. zn. 30 Cdo 2535/2013; rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 4dubna 2016, sp. zn. 4 Tdo 1402/2015; rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. září 2018, sp. zn. 25 Cdo 894/2018, uveřejněný jako sjednocující rozhodnutí pod č. 85/2019 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní.
3. Viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. května 2019, sp. zn. 25 Cdo 3111/2018.
4. Viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 11. 2017, sp. zn. 25 Cdo 2245/2017, publikované pod č. 7/2019 Sb. rozh. obč.

GDPR a novinářské výjimky nejen pro novináře

Přesun do online prostředí v souvislosti s pandemií SARS-Cov-2 znamená významný nárůst sdílení dat. V návaznosti na to se do popředí opětovně dostávají otázky spojené s ochranou osobních údajů.

V tomto článku se zaměříme na zpracování osobních údajů při provozování webových stránek, které informují veřejnost o společenském dění.[1] Takové webové stránky vytváří prostředí pro širokou veřejnost, popřípadě pro předem určenou skupinu osob,[2] prezentovat svá stanoviska, a to formou článků nebo videí. Aktuálně se jedná zejména o informační weby týkající se pandemie SARS-Cov-2 či webové stránky prezentující informace od zdravotnického personálu. Podstatným znakem takových webových stránek je, že se nejedná o standardní novinářskou činnost nebo o informace od státní správy, ale o aktivity soukromých osob.

Rozsah zpracovávaných osobních údajů

Prezentací příspěvku na webových stránkách dochází ke zpracování osobních údajů nejen jeho autora, ale také osob, jichž se příspěvek může týkat. Vzhledem k tomu, že u tohoto typu webových stránek je často kladen důraz na důvěryhodnost prezentovaných informací, jsou obvykle v pozadí, bez zveřejnění, zpracovávány i další osobní údaje. Rozsah osobních údajů může být představován jménem a příjmením autora, jeho pracovní pozicí, zaměstnavatelem, místem pobytu nebo působení či jeho fotografií. U osob, jichž se příspěvek může týkat, je rozsah zpracovávaných osobních údajů velmi široký. Příkladem může být zpracováváno jméno či příjmení osoby, její pracovní zařazení, přezdívka a mnohé další.

Zpracování osobních údajů

Právní úpravu zpracování osobních údajů nalezeme v GDPR.[3] Dalšími zdroji jsou judikatura Soudního dvora Evropské unie a také adaptační zákon.[4]

Aby bylo možné správně určit povinnosti všech zúčastněných osob z pohledu ochrany osobních údajů, je nezbytné předně určit postavení jednotlivých osob v procesu zpracování osobních údajů a dále určit účel a související oprávněnost zpracování osobních údajů.

Postavení osob v procesu zpracování osobních údajů

V procesu zpracování osobních údajů jsou zapojeni provozovatel webové stránky, autor příspěvku a osoba, která je v příspěvku označená, nebo je z něj jinak identifikovatelná.

Provozovatel webových stránek bude správcem osobních údajů autora příspěvku a návštěvníků webových stránek. Postavení správce je určeno tím, že provozovatel webových stránek určuje účel a způsoby zpracování osobních údajů.

Autor příspěvku bude mít dvojí postavení. Bude správcem osobních údajů, které zazní v příspěvku samotném. Současně bude i subjektem osobních údajů, které o něm zpracovává provozovatel webových stránek.

Osoba, která bude označena, nebo jinak identifikovatelná z obsahu vlastního příspěvku, bude pouze subjektem údajů.

Poslední vztah, který je třeba vyřešit, je vzájemný vztah mezi provozovatelem webových stránek a osobou, která je v příspěvku označena, nebo je jinak identifikovatelná. Přímý vztah mezi nimi není a zpracování osobních údajů je zprostředkované přes autora příspěvku. To však neznamená, že by takovýto vztah nepodléhal ochraně osobních údajů. Provozovatel webových stránek bude muset s údaji naložit v souladu s čl. 14 GDPR, kdy osobní údaje subjektu získal z jiného zdroje.

Účely a oprávněnost zpracování osobních údajů

Ruku v ruce s postavením jednotlivých zúčastněných osob jdou i účely zpracování a jeho oprávněnost. Základní oprávnění pro zpracování osobních údajů nám vymezuje GDPR v čl. 6.

Adaptační zákon v souladu s GDPR oprávněné zpracování rozšiřuje mimo jiné i o novinářské účely.[5] Obecně byl tento pojem vztahován pouze na profesionální žurnalistiku, nicméně v souladu s judikaturou Soudního dvora Evropské unie bylo dovozeno, že i aktivita jiných osob, která spočívá „v činnosti, jejichž účelem je zpřístupnit veřejnosti informace, názory či myšlenky, ať již je způsob přenosu jakýkoli,“[6] naplňuje znaky žurnalistické činnosti.

Výše uvedené pro tento druh webových stránek, jejich provozovatele a autory příspěvků znamená, že zpracovávají-li osobní údaje za účelem zpřístupnění informací veřejnosti, uplatní se pro takovou jejich činnost výjimky upravené v adaptačním zákoně.

Zde je na místě upozornit, že v případě, kdy dochází k převzetí osobních údajů od jiného zdroje a k jejich následnému zpracování, je nutné posuzovat slučitelnost původního účelu, pro nějž byly osobní údaje získány a zpracovány, s novým účelem. Současně je nezbytné neopomenout také očekávání

subjektu údajů, že budou jeho osobní údaje zpracovány.

V našem případě můžeme uzavřít, že pro osobu, která je označena, nebo jinak v příspěvku identifikovatelná, je očekávatelné, že dojde k jeho následnému zveřejnění prostřednictvím provozovatele webových stránek a také účely se zcela shodují. Platí tedy, že je-li zpracování osobních údajů autorem provedeno za účelem jejich zveřejnění, bude k jejich zpracování oprávněn i provozovatel webového portálu.

Novinářské výjimky

Jaký je však praktický dopad aplikace výjimek pro novináře upravených v adaptačním zákoně na provozovatele webových stránek a autory jednotlivých příspěvků?

Adaptační zákon mimo to, že přidává k GDPR i další zákonná zpracování, modifikuje pro zachování smyslu a účelu novinářské činnosti také další povinnosti spojené s ochranou osobních údajů. Jde o možnost odložit poučení subjektu osobních údajů ve smyslu čl. 13 a čl. 14 GDPR a o ochranu zdroje informací. Výše uvedenými výjimkami tak je pozměněno plnění informační povinnosti a jsou omezena práva subjektů údajů vyplývající z GDPR.

Ustanovení § 18 adaptačního zákona umožňuje správci osobních údajů odložit, či zcela upustit od plnění informační povinnosti plynoucí z čl. 13 GDPR.

Z pohledu provozovatele webových stránek je uplatnění výjimky, ale omezené. Výjimka upravená v § 18 odst. 2[7] adaptačního zákona, která umožňuje zcela upustit od plnění informační povinnosti, je na provozovatele webových stránek neaplikovatelná, jelikož nenaplní ani jednu z uvedených podmínek. Provozovatel webových stránek tak může poučení subjektu údajů odložit ve smyslu § 18 odst. 1 adaptační zákona. Uvedené bohužel nemá praktický dopad, když odložit informační povinnost lze pouze toliko, že bude splněna správcem veřejně dostupným způsobem umožňujícím dálkový přístup. Provozovatel informačního portálu je tedy povinen informovat všechny subjekty, jejichž osobní údaje zpracovává v souladu s čl. 13 a čl. 14[8] na svých webových stránkách.

Naopak autoři příspěvků výjimku § 18 odst. 2 adaptačního zákona zřejmě splňovat budou, neboť splnění informační povinnosti by pro takovéto osoby představovalo nepřiměřené úsilí.

Pro oba správce osobních údajů však stále platí, že jsou povinni šetřit práva subjektu údajů v maximální možné míře.[9]

Výjimky, které řeší ochranu zdroje informací a s tím související uplatňování práv subjektu údajů, jak je stanovují čl. 15 až 23 GDPR, ale již ve vztahu k provozovateli webových stránek uplatnitelné jsou, stejně jako pro autora příspěvku.[10]

Pro praxi to znamená, že subjekt údajů nemůže využitím svých práv, vyplývajících z GDPR, zjistit zdroj informací. Dále se subjekt údajů nemůže domáhat nezveřejněných informací, které o něm správce zpracovává, uplatněním práva na přístup k informacím. Naopak práva na omezení zpracování se subjekt údajů domáhat může. Podmínky pro jeho uplatnění jsou však omezené na případy, kdy nejsou osobní údaje subjektu údajů již dále potřebné pro účel, pro který byly získány.[11]

Závěr

Je zcela na místě, že ochrana, která je poskytována profesionálním novinářům, je poskytnuta také zpravodajcům z řad běžných občanů, neboť tímto je podpořena ústavně zaručená svoboda slova. Současně musíme chránit i práva osob, jejichž osobní údaje jsou zpracovávány.

Provozovatelé webových portálů musí dostát povinnostem stanoveným adaptačním zákonem a řádně všechny informovat o tom, za jakým účelem a v jakém rozsahu zpracovávají osobní údaje. V rámci plnění informačních povinností však zásadně nedoporučujeme přebírat GDPR z jiných zdrojů, neboť práva subjektů údajů, jejichž osobní údaje jsou zpracovávány pro novinářský účel, jsou odlišná od běžných poučení o GDPR a je třeba subjekt údajů řádně poučit o jeho právech a povinnostech. ●

Mgr. Ing. Radka Klusáčková,
advokátní koncipient / associate
Stuchlíková & Partners,
advokátní kancelář, s.r.o.

STUCHLIKOVA & PARTNERS

Poznámky:

1. Účelem webových stránek nejsou činnosti přinášející zisk nebo následné zpracování osobních údajů, např. sledování chování návštěvníků webových stránek, ale primárně informování veřejnosti. Nejedná se také o oficiální zpravodajské portály, ale o soukromou aktivitu osob.
2. Povětšinou se jedná o skupinu osob patřící k příslušnému odvětví činnosti, jejichž sdělení mají pro stávající dění význam. V současné době se jedná zejména o zdravotnické odvětví.
3. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).
4. Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů.
5. Ust. § 17 odst. 1 adaptačního zákona.
6. Bod 53 Rozsudku Soudního dvora Evropské unie (druhého senátu) ze dne 14. února 2019 ve věci C-345/17.
7. V souladu s § 18 odst. 2 adaptačního zákona lze upustit od poučení subjektu údajů v případě, že to není možné nebo by to vyžadovalo nepřiměřené úsilí, subjekt údajů může zpracování uvedené v § 17 odst. 1 oprávněně očekávat, subjekt údajů takové informace má, nebo by poskytnutí takové informace ohrozilo nebo zmařilo účel zpracování osobních údajů, je-li takový postup nutný k dosažení oprávněného účelu zpracování osobních údajů, zejména v záležitostech veřejného zájmu.
8. V kontextu čl. 14 GDPR, resp. § 19 odst. 1 adaptačního zákona postačuje informovat subjekt údajů o obvyklých způsobech zpracování osobních údajů správcem.
9. Ust. § 17 odst. 1 adaptačního zákona.
10. Výjimky z uplatnění právu subjektu údajů jsou upraveny v § 19 a násl. adaptačního zákona.
11. Za podmínky, že je uvedeného třeba pro účely určení, výkonu či obrany právních nároků subjektu údajů.

Z C H Legal

Advokátní kancelář Z/C/H Legal se v uplynulých 12 měsících
podílela na nemovitostních transakcích
o celkovém objemu 5,5 mld. Kč.

UŽ VÍTE, NA KOHO SE MÁTE OBRÁTIT?

2020 právnická firma roku
DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

Doporučovaná kancelář
v kategorii developerských
a nemovitostních projektů

www.zchlegal.cz

Nová evropská úprava digitálních služeb – 1. díl – Digital Services Act

Evropská komise představila návrhy hned dvou nařízení, jejichž cílem je harmonizace pravidel digitálního prostředí v Evropské unii. První nařízení nazvané Digital Services Act se zaměřuje spíše na regulaci digitálních služeb všeho druhu a primárně chrání příjemce služby před nelegálním obsahem, před porušováním jejich spotřebitelských práv, a před dalšími riziky.

Trh s on-line zprostředkovatelskými službami – od komunikačních aplikací přes úložiště nebo online obchody až po největší sociální sítě – je na evropské úrovni zatím regulován především směrnicemi. Klíčové z nich, e-commerce směrnici,[1] je přitom již 20 let, což je v on-line prostředí celá věčnost. Za tu dobu se objevila řada nových technologií i služeb, ale také s nimi spojených potíží, mezi něž patří i ohromný vliv a tržní síla těch největších hráčů. Některé státy novým výzvám čelí vlastní národní legislativou, což prohlubuje roztříštěnost regulace napříč EU a oslabuje vnitřní trh EU.

Evropská komise („Komise") již nějakou dobu připravuje ambiciózní řešení současných neduhů digitálního světa. Tyto snahy vyústily koncem loňského roku v představení návrhů dvou nových nařízení, kterými jsou Akt o digitálních službách (Digital Services Act, „DSA") a Akt o digitálních trzích (Digital Markets Act, „DMA"). Návrhy nejen následují dvoupilířovou strukturu regulace, jak tato byla plánována již dříve, ale svojí formou potvrzují snahu Komise opět sjednotit evropskou legislativu v dotčených oblastech. Jakmile budou nařízení účinná, budou přímo aplikovatelná ve všech zemích EU. Zatím jsou návrhy otevřeny pro zpětnou vazbu široké veřejnosti.

Tento díl příspěvku se věnuje návrhu nařízení DSA. Druhé nařízení, DMA, je zaměřené na trhy a chování platforem na nich, jedná se povahou spíše o soutěžní regulaci – jemu se budeme blíže věnovat v druhém díle tohoto příspěvku.

DSA: zastřešující úprava e-commerce

Jedním z hlavních témat DSA je boj proti nelegálnímu obsahu, zboží a službám a s tím související ochrana uživatelů. Vedle toho DSA v některých ohledech využívá proporčního nastavení povinností tak, aby dopadalo méně na menší služby či startupy, a naopak větší díl odpovědnosti kladlo na největší platformy. Obecně je DSA míněno jako doplnění stávající úpravy on-line zprostředkovatelských služeb v podobě zejm. e-commerce směrnice, DSM[2] či AVMS směrnice.[3]

DSA má obecně dopadat na poskytovatele zprostředkovatelských služeb (poskytovatele přístupu k internetu, registrátory domén), do nichž spadají poskytovatelé hostingových služeb (cloudové služby a webhostingové služby), mezi něž se řadí platformy (internetová tržiště, obchody s mobilními aplikacemi, sociální sítě), ve kterých mají specifickou pozici tzv. rozsáhlé platformy (platformy s alespoň 45 miliony uživateli v EU měsíčně). Povinnosti pro nadřazené kategorie poskytovatelů dopadnou i na všechny podřazené kategorie.

DSA současně cílí na všechny poskytovatele zprostředkovatelských služeb, kteří svoje služby nabízí v EU, vyjma služeb, které se poskytují osobám v EU v malém rozsahu a spíše nahodile. Cílem je zachovat určitý standard ochrany uživatelů služeb a současně neznevýhodnit poskytovatele usazené v EU vůči poskytovatelům ze třetích zemí.

Odpovědnost poskytovatelů zprostředkovatelských služeb za obsah – dnešní základy zůstávají stejné

Z pohledu odpovědnosti poskytovatelů DSA zachovává hlavní pilíř současné právní úpravy – systém „notice and take down". Ten zjednodušeně řečeno znamená, že poskytovatelé zásadně neodpovídají za obsah přenášený či ukládaný uživateli jejich služeb, pokud o jeho nelegálnosti nevědí a pokud v případě, že se o ní dozvědí (typicky z oznámení uživatele – notice), provedou jeho odstranění či zabránění přístupu k němu (take down).

V návrhu rovněž zůstává zachován zákaz uložení povinností obecného dohledu či povinnosti aktivně vyhledávat nezákonný obsah. Vypadá to tedy, že poskytovatelé nebudou muset proaktivně zavádět filtry obsahu apod. V zájmu zachování jejich motivace takové systémy (ať již manuální, nebo zejm. automatizované) zavádět DSA stanoví, že dobrovolná činnost poskytovatelů sama o sobě nevylučuje uplatnění výše zmíněných výjimek z odpovědnosti (jinými slovy zavedení a provozování automatického filtru nezákonného obsahu neznamená, že poskytovatel o takovém obsahu ví).

Specificky u online tržišť a dalších služeb s online prodejem jsou pak zvláště chráněna práva spotřebitelů vůči poskytovatelům, které spotřebitelé vnímají jako prodávající, byť by tomu tak formálně být nemuselo. DSA konkrétně stanoví, že výjimky z odpovědnosti (dle spotřebitelského práva) vůči spotřebitelům se na poskytovatele těchto služeb neuplatní, pokud celková prezentace služby vyvolává ve spotřebiteli dojem, že kontrahuje se samotnou online platformou nebo subjektem pod její kontrolou.

Nové nástroje boje proti nezákonnému obsahu

K základním principům odpovědnosti a boje proti nezákonnému obsahu, které byly právě popsány a zůstaly nezměněny, přibyla řada zpřesnění, doplnění a nových institutů.

DSA v první řadě obsahuje novou definici nezákonného obsahu, který se svými pravidly snaží z platforem odstranit – tím je jakákoliv informace, zboží nebo služba, která odporuje právu EU nebo právu členského státu EU, a to „bez ohledu na přesný předmět nebo povahu tohoto zákona".[4] To je samo o sobě velmi široké pojetí, které bude patrně zahrnovat např. i nebezpečné výrobky, padělky, služby poskytované nelicencovanými subjekty apod. Definice nezákonného obsahu v návrhu DSA však výslovně zahrnuje rovněž veškeré informace, které s nezákonným obsahem nějak souvisejí, týkají se ho. To by v praxi mohlo znamenat, že platformy budou muset zkoumat kontext informací, které na ně uživatelé (ať již spotřebitelé nebo obchodníci) ukládají a v tomto ohledu budou muset provádět dodatečná šetření. Je otázkou, do jaké míry je takový požadavek stále přiměřený a lze jej po platformách spravedlivě požadovat.

Aby se v praxi usnadnilo hlášení nelegálního obsahu, platformy budou muset zavést snadno přístupné a uživatelsky přívětivé mechanismy elektronického nahlášení nelegálního obsahu. Hlášení musí nabídnout uživateli možnost vysvětlení, proč považuje daný obsah za nezákonný, vložení odkazu na umístění obsahu i uvedení informací o uživateli. Poskytovatel musí uživatele informovat o přijetí hlášení a o přijatých opatřeních. V případě odstranění či znepřístupnění obsahu pak musí poskytovatel informovat uživatele, který daný obsah na službu umístil, vč. uvedení informací o možnostech nápravných opatření. Rozhodnutí o odstranění či znepřístupnění obsahu včetně dalších informací budou muset být (anonymizovaně) publikovány ve veřejně přístupné databázi spravované Komisí.

Právě popsané povinnosti souvisejí s tím, že se DSA snaží chránit uživatele, jehož obsah byl odstraněn, nebo který je platformou dočasně blokován pro opakovaná porušení a zneužití (takovou blokaci po předchozí výzvě DSA po platformách přímo vyžaduje). Konkrétně musí platformy zavést snadno přístupný a uživatelsky přívětivý systém na rychlé vyřizování stížností proti rozhodnutí o odstranění nebo znepřístupnění obsahu či pozastavení nebo ukončení poskytování služby uživateli nebo jeho účtu. Jinými slovy, platformy s uživatelským obsahem budou muset zajistit, že jejich rozhodnutí budou přezkoumatelná, tento přezkum však bude provádět opět platforma samotná – DSA k němu říká pouze to, že nesmí být prováděn výhradně automatizovaně. Proti rozhodnutí platformy lze podat stížnost i k soudnímu nebo rozhodčímu orgánu.

Ve vztahu k obsahu se ještě sluší dodat, že DSA obsahuje řadu povinností v oblasti transparentnosti (jako je např. zveřejňování reportů o odstraňování nezákonného obsahu apod.). Měl by vzniknout institut tzv. „trusted flaggers", jejichž hlášení platforma musí vyřizovat prioritně apod.

Lze shrnout, že ve vztahu k (nezákonnému) obsahu je DSA na platformách doplněním a upřesněním stávajících pravidel, novinky přináší zejm. v rozšíření definice nezákonného obsahu a možností uživatelů se proti jeho odstranění a dalším rozhodnutím platformy bránit. To je zvláště významné s ohledem na současný trend automatické moderace obsahu ve spojení s opatřeními platforem, která dnes v krajním případě umožňují až úplné odstranění uživatelského účtu s minimálními nástroji uživatelů pro obranu.

Součástí boje proti nezákonnému obsahu jsou i pravidla pro zobrazování reklam na platformách. Stávající pravidla DSA rozšiřuje o další povinnosti: reklamu jasně označit, včetně uvedení informace o zadavateli reklamy a o důvodech, proč se daná reklama zobrazuje konkrétnímu uživateli. Uvidíme, jak bude tato povinnost v praxi implementována a doufejme, že nebude znamenat další ukrojení prostoru z webových stránek.

Zvláštní režim největších platforem

Největší (slovy DSA velké nebo rozsáhlé) platformy jako nadnárodní sociální sítě nebo úložiště videí musí splnit další dodatečné povinnosti a pravidla. To platí, pokud počet jejich příjemců v EU dosahuje v průměru alespoň 45 milionů měsíčně (číslo by průběžně mělo odpovídat 10 % obyvatel EU).

DSA takovým platformám především ukládá, aby samy identifikovaly všemožná rizika vyplývající z jejich služeb a přijaly opatření ke zmírnění těchto rizik – ať již rizika vyplývají z možnosti šíření nelegálního obsahu, negativních efektů na základní práva nebo možné manipulace dané služby s různými negativními společenskými dopady. Tato analýza by měla probíhat mj. za účasti zástupců příjemců služby či zástupců skupin potenciálně ovlivněných službami platformy. S povinností identifikovat a snižovat rizika souvisí také povinnost velkých platforem podrobit se alespoň jednou ročně auditu a zveřejnit související informace.

Další relativně nenápadnou, ale významnou změnou může být oblast doporučujících systémů, tedy algoritmů, které velké platformy využívají pro přizpůsobení obsahu, který příjemci zobrazují. Parametry těchto systémů musejí být uvedeny v podmínkách služby, včetně uvedení možností úpravy těchto parametrů. Z pohledu ochrany soukromí, ale i celé řady dalších aspektů, je důležité, že alespoň jedna z těchto možností řazení obsahu by neměla být založena na profilování a že příjemce služby by měl mít vždy snadnou možnost způsob řazení změnit.

Kompetentní orgány a sankce

Dohled nad dodržováním DSA má v jednotlivých zemích připadnout koordinátorům digitálních služeb – orgánům, které členské státy určí pro tuto roli. Současně DSA zavede Evropský výbor pro digitální služby tvořený představiteli koordinátorů digitálních služeb, který by měl sloužit jako poradní orgán koordinátorům digitálních služeb a Komisi.

Mezi pravomoci koordinátorů digitálních služeb by mělo patřit:

- požadovat od poskytovatelů zprostředkovatelských služeb a dalších osob informace o možném porušení DSA;
- provádět místní šetření u poskytovatelů zprostředkovatelských služeb za účelem prozkoumání i zajištění kopií informací týkajících se podezření na porušení předpisů;
- požadovat po zaměstnancích nebo představitelích poskytovatelů zprostředkovatelských služeb vysvětlení k informacím týkajícím se podezření na porušení předpisů;
- přikázat zastavení porušování předpisů, případně uložit nápravná opatření;
- ukládat pokuty a penále;
- ukládat předběžná opatření;
- v krajních případech požadovat po řídícím orgánu poskytovatele zprostředkovatelských služeb přijetí akčního plánu pro zastavení porušování předpisů, či požadovat po soudním orgánu příkaz pozastavení poskytování služby.

Maximální výši finančních sankcí při porušení povinností podle DSA stanoví jednotlivé členské státy, a to až do výše 6 % ročního příjmu nebo obratu poskytovatele zprostředkovatelských služeb (nebo až 1 % v případě poskytnutí nebo neopravení nesprávných, neúplných nebo zavádějících informací nebo nepodrobení se místnímu šetření). V případě uložení penále by toto nemělo překročit 5 % průměrného denního obratu poskytovatele zprostředkovatelských služeb denně. Tyto stropy jsou nastaveny poměrně vysoko a zjevně mají poskytovatele zprostředkovatelských služeb odradit od porušování regulace. Jak budou v jednotlivých členských státech implementovány a uplatňovány v praxi, je samozřejmě jinou otázkou vzdálenější budoucnosti.

Začátek dlouhé cesty

Revize evropské regulace digitálního trhu je bezpochyby namístě, a pokud se podaří, může pomoci velké množině subjektů, od spotřebitelů a dalších příjemců vč. obchodníků na platformách přes menší platformy až po relativně velké národní poskytovatele digitálních služeb všeho druhu. Nadnárodním gigantům novinky zřejmě příliš vyhovovat nebudou, jejich regulace je však z mnoha důvodů (ochrany uživatelů, ochrany stávající i budoucí konkurence apod.) potřebná.

DSA považujeme za zajímavý a nadějný návrh, který bude potřebné na mnoha místech zpřesnit. K další diskusi je mj. nepochybně definice nezákonného obsahu, která je velmi široká a na poskytovatele digitálních služeb by mohla klást neodpovídající požadavky. V této souvislosti je naopak zajímavé, že Komise nakonec upustila od uchopení škodlivého obsahu, tj. obsahu, který sice není nezákonný, ale je jinak problematický, jako jsou např. dezinformace. Bude zajímavé sledovat, zda se toto téma v rámci dalšího projednávání DSA znovu objeví.

Je důležité si uvědomit, že DSA ukládá poskytovatelům digitálních služeb řadu povinností, které jsou ale v některých případech současně jejich pravomocemi. Zejm. se to týká oblasti nezákonného obsahu – jeho odstraňování platformami a blokování uživatelů je totiž aktivita, která je velmi často v konkrétních případech kritizovaná a zaznívají hlasy o přílišném vlivu platforem. DSA na jednu stranu správně požaduje větší transparentnost v této oblasti, ale současně tyto jejich povinnosti a pravomoci potvrzuje a některé z nich (konkrétně blokace uživatelů) nově zavádí. S tím sice zavádí také nové prostředky nápravy a obrany proti rozhodnutím platforem, o těchto prostředcích (stížnostech) budou ale v praxi opět rozhodovat především platformy samotné. A byť existuje i možnost bránit se proti rozhodnutím platformy soudně, přínos této možnosti bude z důvodů délky soudního rozhodování a množství případů spíše omezený. ●

Mgr. Michal Nulíček, LL.M., advokát / partner
Mgr. David Sláma, advokátní koncipient / junior lawyer.
ROWAN LEGAL, advokátní kancelář s.r.o.

Poznámky:

1. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu).
2. Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES.
3. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/13/EU ze dne 10. března 2010 o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících poskytování audiovizuálních mediálních služeb (směrnice o audiovizuálních mediálních službách).
4. Návrh DSA, článek 2(g).

Dentons. Transforming the practice of law around the world.

Dentons.
The world's largest global elite law firm.*

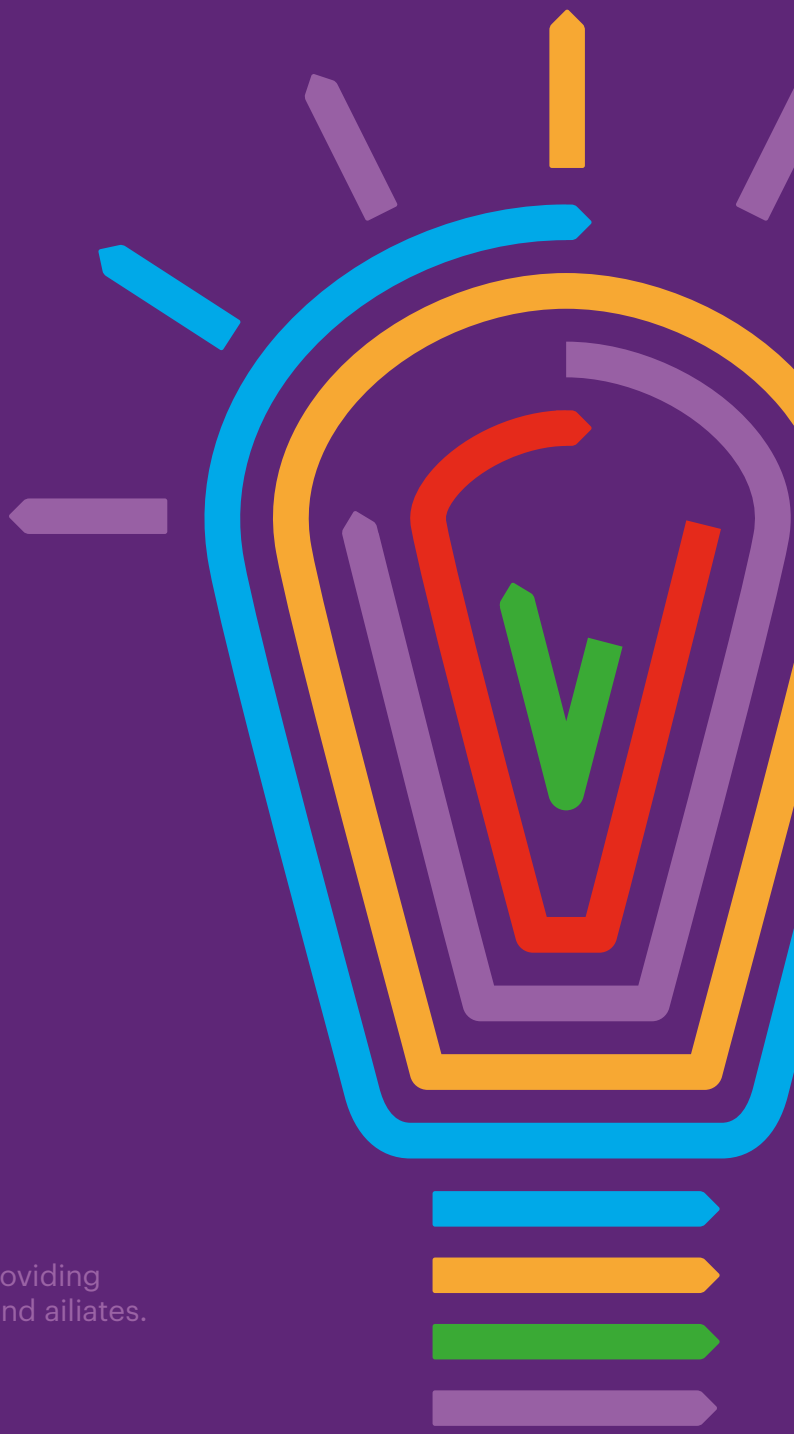

大成 DENTONS

dentons.com

© 2018 Dentons. Dentons is a global legal practice providing client services worldwide through its member firms and ailiates. Please see dentons.com for Legal Notices

*Acritas Global Elite Law Firm Brand Index 2013-2017

Novinka v územně plánovací dokumentaci – územní rozvojový plán

Územní rozvojový plán (dále jen „ÚRP“) je novým druhem územně plánovací dokumentace, který doplňuje dosavadní zásady územního rozvoje (dále jen „ZÚR“), územní plány (dále jen „ÚP“) a regulační plány (dále jen „RP“), a jehož úkolem je zjednodušení realizace záměrů na státní úrovni.

ÚRP se objevil v zákoně č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“) s datem 1. 1. 2021, kdy nabyl účinnosti zákon č. 403/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Potřeba zavedení ÚRP vyvstala ze zkušeností s realizací politiky územního rozvoje (dále jen „PÚR“) v územně plánovacích dokumentacích, zjednodušeně řečeno v realizaci záměrů státu, které bylo nutno promítnout do územně plánovací dokumentace vydávané v samostatné působnosti kraji nebo obcemi. I přes to, že krajům podle § 41 odst. 5 a § 71 odst. 5 stavebního zákona a obcím podle § 54 odst. 6 a § 71 odst. 4 stavebního zákona byla a stále je uložena povinnost uvést svou územně plánovací dokumentaci do souladu s PÚR, nebyly aktualizace PÚR ve smyslu § 35 stavebního zákona dostatečně rychle transponovány do územně plánovací dokumentace. Nepomohla ani skutečnost, že neprovedení aktualizace nebo změny územně plánovací dokumentace byly překážkou pro použití té části územně plánovací dokumentace pro rozhodování a další postupy. Důvod byl pak zcela prostý, jelikož se záměr státu ne vždy přímo potkal se zájmy jednotlivých krajů nebo obcí, chyběla „chuť“ se do aktualizace nebo změny územně plánovací dokumentace pouštět z vlastní iniciativy. Zejména na úrovni krajů se pak přímo nabízí otázka, jestli nechuť aktualizovat ZÚR také nepramenila z přenosu nákladů za změny ÚP obcí, kdy tyto mohly podle § 45 odst. 2 stavebního zákona být požadovány obcemi na krajích.

Přímá aplikace PÚR je sice teoreticky možná, jelikož podle § 31 odst. 4 stavebního zákona je závazná i pro rozhodování v území, avšak po praktické stránce je v podstatě nemožná, jelikož záměry v PÚR jsou rozvedeny jen velmi stručně a bez potřebné podrobnosti pro samotné rozhodování – ve schématech PÚR jsou velmi běžně vyznačeny pouhým bodem anebo jen velmi obecně plochou v mapě. ÚRP má ambice nemožnost přímé aplikace PÚR napravit.

Pořízení a vydání ÚRP je podle § 11 odst. 1 písm. c) stavebního zákona v gesci Ministerstva pro místní rozvoj (dále jen „MMR“), s tím, že východiskem pro ÚRP je podle § 35a odst. 1 stavebního zákona PÚR. Společně s návrhem ÚRP má být zpracováno vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území. Hierarchicky je ÚRP nejvyšší kategorií územně plánovací dokumentace, jelikož je závazný pro pořizování a vydávání ZÚR, ÚP, RP a rozhodování v území, jak plyne z § 35a odst. 2 stavebního zákona, což potvrzuje i skutečnost, že má být pořízen pro celé území ČR. Jeho forma nevybočuje z forem ostatních územně plánovacích dokumentací, kdy se rovněž podle § 35a odst. 3 stavebního zákona jedná o opatření obecné povahy, s tím, že k řízení o zrušení ÚRP nebo jeho části je podle § 35h stavebního zákona příslušný Nejvyšší správní soud.

Co do podrobnosti je pak ÚRP podle § 35a odst. 4 stavebního zákona zapovězeno jít do podrobností náležejících svým obsahem ÚP, RP nebo navazujícím rozhodnutím, kdy na tomto místě je nutno akcentovat, že ve výčtu nejsou uvedeny ZÚR, což prakticky státu umožňuje „přeskočit“ krajskou úroveň územního plánování.

Obsah ÚRP je možné najít v § 35b stavebního zákona, který namísto standardní

STUCHLIKOVA & PARTNERS

www.stuchlikova.com

Právo duševního vlastnictví

FinTech

ICT právo

Finanční právo

Licence ČNB

GDPR

delegace obsahových náležitostí a struktury územně plánovací dokumentace do prováděcího předpisu[1] volí cestu přímé úpravy všech podrobností ve stavebním zákoně. Do ÚRP tak patří:

1) vymezení ploch a koridorů mezinárodního a republikového významu nebo ploch a koridorů, které svým významem přesahují území jednoho kraje, stanovené PÚR a stanovení účelu jejich vymezení, popřípadě podmínky pro rozhodování v území,
2) vymezení veřejně prospěšných staveb, veřejně prospěšných opatření, staveb a opatření k zajišťování obrany a bezpečnosti státu a vymezených asanačních území, pro která lze práva k pozemkům a stavbám vyvlastnit,
3) je-li to účelné, stanovení pořadí provádění změn v území, a
4) stanovení kompenzačních opatření, která vycházejí ze stanoviska Ministerstva pro životní prostředí v návaznosti na zjištění významně negativních dopadů v posouzení vlivů na evropsky významnou lokalitu nebo ptačí oblast.

Z dalších vymezených obsahových náležitostí stojí za zmínku, že již nastíněné přeskočení krajské úrovně územního plánování se promítá do podrobnosti ÚRP, kdy pro grafické části je shodně s úpravou pro ZÚR stanoveno základní měřítko 1:100 000.

Postup projednání návrhu ÚRP probíhá v několika fázích, kdy předně je návrh obsahu ÚRP doručován podle § 35c odst. 3 stavebního zákona příslušným orgánům ochrany přírody k vydání stanoviska podle § 45i odst. 1 zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně přírody“) a Ministerstvu pro životní prostředí (dále jen „MŽP“) pro posouzení vlivů na životní prostředí podle přílohy č. 8 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o posuzování vlivů na životní prostředí“). MŽP je stanovena lhůta k podání stanoviska podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí na 30 dní od doručení návrhu s tím, že příslušné orgány ochrany přírody mají svá stanoviska podle zákona o ochraně přírody doručit MŽP nejpozději 7 dní před uplynutím 30denní lhůty pro podání stanoviska MŽP, což v důsledku znamená, že příslušné orgány ochrany přírody k podání stanoviska nemají lhůtu 30 dní podle § 45i zákona o ochraně přírody, ale speciální lhůtu podle § 35c odst. 4 stavebního zákona, která obvykle bude činit 23 dní. Na tato stanoviska se neuplatní fikce kladného stanoviska bez podmínek při uplynutí lhůty k vydání stanoviska podle § 4 odst. 9 a 10 stavebního zákona.

MMR následně po obdržení výše uvedených stanovisek nechá zpracovat návrh ÚRP a vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území, které následně rozešle ministerstvům, jiným ústředním správním úřadům a krajům k uplatnění stanoviska, a to podle § 35d odst. 2 stavebního zákona ve lhůtě 60 dní od obdržení, jinak se ke stanoviskům a vyjádřením nepřihlíží. MMR dále návrh ÚRP spolu s vyhodnocením zveřejní způsobem umožňující dálkový přístup a nejméně 30 dní předem oznámí místo a dobu veřejného projednání, s tím, že každý může uplatnit písemné připomínky podle § 35d odst. 3 stavebního zákona nejpozději do 7 dní od konání veřejného projednání, jinak se k nim nepřihlíží. Sousedním státům je návrh ÚRP s vyhodnocením vlivů na udržitelný rozvoj území, pokud mohou být uplatňováním ÚRP významně ovlivněny, zasílán s nabídkou konzultace MMR ve spolupráci s MŽP a Ministerstvem zahraničí a dále se s nimi jedná, pokud o konzultaci projeví zájem.

Následně MMR zašle MŽP kopie stanovisek, připomínek a výsledku konzultací jako podklad pro vydání stanoviska k návrhu koncepce podle § 10g zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, kdy pro vydání stanoviska je podle § 35d odst. 5 stavebního zákona stanovena lhůta 30 dní od obdržení podkladů s možností prodloužení o dalších 30 dní ze závažných důvodů. V případě nevydání stanoviska ve standardní ani v prodloužené lhůtě je možné ÚRP vydat bez tohoto stanoviska.

MMR následně zohlední vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území, připomínky, vyjádření sousedních států, stanoviska a řešení rozporů a zajistí úpravu návrhu ÚRP, s tím, že pokud dojde k podstatné úpravě návrhu ÚRP, vyžádá si znovu stanovisko MŽP a příslušných orgánů ochrany přírody podle zákona o ochraně přírody, kdy MŽP ve svém stanovisku uvede, zda úprava vyžaduje vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území, popřípadě stanoví další podmínky. Upravený návrh ÚRP s případně upraveným nebo doplněným vyhodnocením vlivů na rozvoj území MMR projedná s ministerstvy, jinými ústředními správními úřady a kraji, které mohou uplatnit svá stanoviska ke změnám do 30 dní od projednání, a rovněž jej MMR zveřejní způsobem umožňující dálkový přístup po dobu 30 dní, ve které každý může uplatnit své písemné připomínky ke změnám. Je důležité zdůraznit, že se nepřihlíží ke stanoviskům a připomínkám, o kterých již bylo rozhodnuto při schválení PÚR. ÚRP se oznamuje pouze vyvěšením na úřední desce MMR a ve Sbírce zákonů se pouze uveřejní sdělení o vydání ÚRP.

Důsledkem vydání ÚRP bude povinnost krajů a obcí zahrnout jej do své územně plánovací dokumentace, avšak ve vztahu k obcím vyvstává problém, který zákonodárce buď nepředvídal nebo opomenul, a to že v případě úpravy ÚP podle ÚRP bez čekání na vydání ZÚR znemožní obci požadovat podle § 45 stavebního zákona náhradu nákladů za vyhotovení změny ÚP po kraji a možnost požadovat jejich náhradu po státu nebyla zavedena.

Závěrem lze shrnout, že ambice ÚRP ke zrychlení prosazování záměrů státu podle PÚR jsou jasně vymezeny v přísných lhůtách pro projednání návrhů ÚRP, a proto by zejména vlastníci pozemků a staveb v územích, kde PÚR plánuje záměry, měli dbát zvýšené pozornosti zejména u prvního ÚRP. Otázkou, na kterou odpověď přinese až čas je, jestli ÚRP skutečně povede k rychlejší realizaci záměrů PÚR. ●

Mgr. Přemysl Šanovec
JUDr. PhDr. Karolina Spozdilová, Ph.D.
Mgr. Miroslav Kučerka
KGS legal s.r.o., advokátní kancelář

KGS LEGAL

Poznámky:

[1] Vyhláška Ministerstva pro místní rozvoj č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a o způsobu evidence územně plánovací činnosti, ve znění pozdějších předpisů.

Novela přinese slíbené odstranění tvrdostí, ale jen u nejméně závažných případů insolvence

O tom, že úpadek bude pro členy statutárních orgánů (SO) bolestivější, bylo již mnohé napsáno. Neuškodí však znovu si připomenout základní změny, ke kterým v tomto ohledu s účinností od 1. ledna 2021 dochází.

Aktuální novela zákona o obchodních korporacích (ZOK) je teprve třetí novelou tohoto zákona od roku 2014. Není bez zajímavosti, že deklarovaným důvodem je odstranění přílišných tvrdostí, k čemuž opravdu částečně dochází ve vztahu ke společnostem v počátečních fázích insolvenčního řízení. Nicméně u společností, kde bylo rozhodnuto o řešení úpadku, zejména tam, kde byl na majetek prohlášen konkurs, bude skutečný dopad novely přesně opačný. Ačkoliv se novela ZOK netýká jen otázek odpovědnosti člena SO v případě úpadku obchodní korporace, právě tyto změny lze považovat za nejzásadnější.

Zrušení ručení

Pro připomenutí dle dosud platné právní úpravy platí, že člen SO ručí za dluhy společnosti, jestliže bylo rozhodnuto o úpadku a zároveň člen SO o hrozícím úpadku „věděl či mohl vědět a v rozporu s péčí řádného hospodáře neučinil vše potřebné k jeho odvrácení“. Uvedené zákonné ručení se novelou zcela ruší a namísto toho – s jiným testem a jen pro případ konkursu – zavádí právo insolvenčního správce požadovat, aby člen SO poskytl do majetkové podstaty peněžité plnění až do výše rozdílu mezi dluhy a majetkem společnosti.

V případě konkursu peněžité plnění do majetkové podstaty

Insolvenční správce bude nově oprávněn (a v případě rozhodnutí věřitelského výboru povinen) podat v rámci insolvenčního řízení návrh na poskytnutí plnění do majetkové podstaty. Příslušný soud na základě toho může – byl-li na majetek společnosti prohlášen konkurs a „přispěl-li člen statutárního orgánu porušením svých povinností k úpadku“ – rozhodnout o povinnosti člena SO poskytnout uvedené plnění, a to až do výše rozdílu mezi souhrnem dluhů a hodnotou majetku společnosti. Při určení výše plnění soud přihlédne zejména k tomu, „jakou měrou přispělo porušení povinnosti k nedostatečné výši majetkové podstaty“. To pak bude otázkou pečlivého hodnocení příčinné souvislosti mezi porušením povinnosti a nedostatkem majetku.

K zásadní změně dochází i z procesního hlediska. Je na místě připomenout, že za současné právní úpravy případnou neochotu člena SO uhradit dluhy společnosti z titulu zákonného ručení je třeba řešit klasickým soudním řízením, které nebrání skončení insolvenčního řízení. To ovšem v případě řešení úpadku konkursem mohlo za určitých okolností znamenat, že konkurs skončí a společnost zanikne dříve, než bude skončeno řízení o žalobě na plnění proti ručiteli, což vedlo k zániku dluhu samotného a s ním i jeho zajištění. Nově s účinností od 1. ledna 2021 bude tato otázka řešena incidenčním sporem, před jehož skončením nelze insolvenční řízení uzavřít.

Uvedený způsob inspirovaný francouzskou právní úpravou patrně lépe respektuje zákonný požadavek na poměrné uspokojení věřitelů, neboť dochází k plnění do majetkové podstaty. Stávající žaloba z titulu ručení je totiž samostatnou žalobou každého věřitele, který dokonce ani nemusí být přihlášeným věřitelem do insolvenčního řízení, a kde se úspěšnost jednotlivých žalob výrazným způsobem liší v závislosti na více či méně ovlivnitelných faktorech.

Pro členy SO z hlediska jejich odpovědnosti je však nepochybně méně výhodné, že

insolvenční správci (osvobození od soudního poplatku) budou motivováni podávat žaloby už jen z důvodu lepší naděje na výtěžnost konkursu a především, že takové řízení se bude týkat všech přihlášených pohledávek, tj. i pohledávek věřitelů, kteří by jinak zůstali vůči členu SO úpadce zcela pasivní. Takových je přitom v praxi naprostá většina.

Nejasná je otázka určení přesné částky, kterou má člen SO zaplatit. Objevují se názory, že insolvenční soudy budou nejprve jako předběžnou otázku posuzovat, příp. pomocí mezitímních rozhodnutí rozhodovat, o tom, zda člen SO přispěl porušením svých povinností k úpadku společnosti. A že o přesné částce bude rozhodnuto až v okamžiku, kdy bude známa. V tomto ohledu obsahuje nová právní úprava řadu výkladových obtíží a nejasností. Není určeno, k jakému okamžiku ani z čeho má být při stanovení částky vycházeno. Přitom v konečné zprávě v závěru insolvenčního řízení má být už zohledněno, zda a v jaké výši se podařilo plnění od člena SO vymoci a/nebo zda byla pohledávka vůči členu SO odložena jako nedobytná. Lze proto očekávat další průtahy v závěru insolvenčního řízení a počáteční nejistotu danou absencí ustálené judikatury k těmto otázkám.

Vydání prospěchu

K další významné změně dochází u povinnosti vydat zpět plnění, které člen SO za poslední dva roky od společnosti obdržel. Stejně jako v případě zrušeného ručení se změnil test. Pokud člen SO „přispěl porušením svých povinností k úpadku“, pak soud automaticky uloží povinnost vydání prospěchu. Změna procesního charakteru spočívá v tom, že i tato otázka bude nově řešena na návrh insolvenčního správce v incidenčním řízení a že o povinnosti vydání prospěchu lze rozhodnout nejdříve až ve fázi po rozhodnutí o řešení úpadku (bez ohledu na to, zda je řešený konkursem či jinak). Nově se též lhůta dvou let nebude počítat od právní moci rozhodnutí o úpadku, ale od okamžiku zahájení insolvenčního řízení.

Vyloučení z funkce

Podle nové úpravy vyloučení z funkce člena SO v jiných obchodních korporacích postačí, že člen SO „opakovaně nebo závažně porušil své povinnosti při výkonu funkce“. Zákaz bude nově možné dle uvážení soudu uložit i na dobu kratší než tři roky. Pokud insolvenční soud uloží členu SO povinnost zaplatit do majetkové podstaty peněžité plnění (jak popsáno výše), vyrozumí o tomto rozhodnutí rovněž soud, který je oprávněn rozhodnout o vyloučení člena z výkonu funkce v jiných obchodních korporacích.

Přechodné ustanovení

Podle přechodného ustanovení se nová pravidla použijí na insolvenční řízení zahájená po 1. lednu 2021.

Dopady novely

Nová úprava v souladu s francouzským vzorem lépe chrání věřitele, z nichž nejvíce se zřejmě dotkne menších věřitelů, kteří by jinak – s ohledem na časové a jiné náklady – zůstali pasivní.

V důsledku novely se však nepochybně zvýšila rizika spojená s výkonem funkce člena SO, kterým lze proto doporučit, aby především v případě hrozícího úpadku pečlivě plnili své zákonné povinnosti a důvody pro správnost svého postupu dostupné v okamžiku rozhodnutí měli dostatečným způsobem podložené a zdokumentované. Čím důležitější rozhodnutí, tím lepší je mít stanovisko odborníka písemně. ●

Mgr. Michal Hrabovský, LL.M., vedoucí advokát
Mgr. Ing. Tomáš Jelínek, advokát
Eversheds Sutherland, advokátní kancelář, s.r.o.

EVERSHEDS SUTHERLAND

TEREZA HOŠKOVÁ

AKTUALITY V OBLASTI OCHRANY OSOBNÍCH ÚDAJŮ

Další **on-line semináře** naleznete:
www.epravo.cz

HOLEC, ZUSKA & PARTNEŘI

ADVOKÁTI | ATTORNEYS | RECHTSANWÄLTE

Advokátní kancelář **HOLEC, ZUSKA & PARTNEŘI** patří mezi renomované kanceláře zaměřené na komplexní právní služby pro soukromý i veřejný sektor. Kancelář je členem **mezinárodní sítě** právních kanceláří **AllyLaw** zaměřených na poradenství v obchodním právu. Poskytujeme **multidisciplinární služby** v rámci spolupráce s významnými poradenskými firmami zejména v rámci fůzí, akvizic, restrukturalizací, služeb projektového poradenství, veřejných zakázek a projektů v oblasti výzkumu, vývoje a inovací, zpracování analýz, metodik a legislativních prací. V soutěži Právnická firma roku byla advokátní kancelář **HOLEC, ZUSKA & PARTNEŘI** opětovně vyhlášena doporučovanou či velmi doporučovanou kanceláří zejména pro oblasti **pracovního práva, veřejných zakázek a práva duševního vlastnictví**, kde byla za rok 2012 vyhlášena **vítězem**. Mezi **hlavní nabízené služby kanceláře** patří právní poradenství v následujících oblastech:

- Veřejné zakázky
- Veřejná podpora
- Projekty financované z EU fondů
- Výzkum, vývoj a inovace
- Plánování a financování sociálních služeb
- Analýzy, metodiky, studie proveditelnosti, legislativní podpora
- Obchodních právo
- Fúze, due diligence, reorganizace
- Právo duševního vlastnictví
- Pracovní právo
- Nemovitosti a stavební právo
- Retail / Ochrana spotřebitele
- Řešení tuzemských a mezinárodních sporů, činnost rozhodců

2012 právnická firma roku · 2013 právnická firma roku · 2014 právnická firma roku · 2015 právnická firma roku · 2016 právnická firma roku · 2017 právnická firma roku

AllyLaw

www.holec-advokati.cz | (+420) 296 325 235 | recepce@holec-advokati.cz

Mezinárodní příslušnost v případě deliktní odpovědnosti a kauza Dieselgate

Tzv. kauza Dieselgate vypukla v září roku 2015 poté, co vyšlo najevo, že automobilka Volkswagen manipulovala s údaji o emisích výfukových plynů z vozidel, které vyráběla. Motory těchto vozidel byly vybaveny softwarem, který umožňoval, aby v rámci emisních testů byly z vozidel vypouštěny takové emise, které emisní limity dodržovaly, ale v reálných podmínkách provozu tomu tak nebylo.

Po zveřejnění musela společnost Volkswagen v této souvislosti čelit celé řadě soudních i správních řízení po celém světě – od trestního stíhání, vedeného proti samotné společnosti, popř. proti členům nejužšího vedení zahájeného v USA a Kanadě,[1] přes řízení vedené italským úřadem na ochranu hospodářské soutěže[2] až po občanskoprávní žaloby na náhradu škody podávané jak jejími akcionáři,[3] tak přímo zákazníky, kteří si předmětná vozidla pořídili.[4]

Pro evropské zákazníky, kteří svá vozidla nepořídili v Německu (kde má společnost Volkswagen své sídlo), pak vyvstala důležitá otázka, u soudů kterého státu vlastně mohou tuto společnost žalovat – tedy otázka mezinárodní příslušnosti.

Mezinárodní příslušnost podle Nařízení Brusel I bis

V rámci EU je otázka mezinárodní příslušnosti ve věcech občanských a obchodních jednotně upravena v Nařízení Brusel I bis (dále jen „Nařízení").[5]

Podle obecného pravidla vyjádřeného v čl. 4 Nařízení může být žalovaný, který má bydliště v některém členském státě, bez ohledu na svou státní příslušnost žalován u soudů tohoto státu.

Vedle tohoto obecného pravidla, na základě kterého lze podat téměř jakoukoliv žalobu,[6] obsahuje Nařízení v čl. 7 i pravidla o zvláštní příslušnosti, která dávají žalobci možnost žalovat žalovaného, který má bydliště na území členského státu, u soudů jiného státu než u soudů jeho bydliště. Jde např. o žaloby ze smluv, které lze podat u soudu místa, kde předmětný závazek byl nebo měl být splněn, žaloby ve věcech týkajících se deliktní nebo kvazideliktní odpovědnosti, které je možné podat u soudu místa, kde došlo nebo může dojít ke škodné události či žaloby ze sporů vyplývajících z provozování pobočky, které lze podat u soudu místa, kde se pobočka nachází.

Právě na pravidla o zvláštní příslušnosti podle čl. 7 Nařízení se museli spolehnout ti poškození z kauzy Dieselgate, kteří chtěli společnost Volkswagen žalovat nikoliv před jejími obecnými soudy v Německu, ale ve svém domovském členském státě, kde zpravidla předmětné vozidlo pořídili. Vzhledem k tomu, že se zpravidla jednalo o nároky vyplývající z deliktní odpovědnosti,[7] relevantním bylo zejména ustanovení čl. 7 odst. 2 Nařízení, které umožňuje podání deliktní žaloby u soudu místa, kde došlo nebo může dojít ke škodné události.

Místo škodné události podle čl. 7 odst. 2 Nařízení

Otázka, kde se místo škodné události ve smyslu čl. 7 odst. 2 Nařízení nachází, byla předmětem celé řady rozsudků Soudního dvora EU (dále jen „SDEU").

Zcela zásadním je v tomto ohledu rozsudek ve věci Mines de Potasse d'Alsace z roku 1976,[8] ve kterém SDEU uvedl, že místo škodné události zahrnuje jak místo, kde škoda vznikla, tak místo, kde došlo ke škodlivému jednání (místo příčinné události). Je pak otázkou volby žalobce, ke kterému ze soudů svou žalobu podá.

Tento výklad byl SDEU opakovaně potvrzen a dále rozveden. K místu, kde škoda vznikla, tak např. SDEU uvedl, že je jím místo, kde se tvrzená škoda konkrétně projeví.[9] Toto místo však nelze vykládat rozšiřujícím způsobem tak, že by zahrnovalo každé místo, kde mohou být poškozeným pociťovány škodlivé následky škodné události,[10] ale musí být naopak vykládáno restriktivně. Pro účely čl. 7 odst. 2 Nařízení je tak důležité odlišovat původní újmu, která je přímým následkem příčinné události a jejíž místo výskytu může odůvodnit příslušnost podle tohoto ustanovení a pouhé navazující škodlivé následky, které naopak způsobilé založit soudní příslušnost nejsou.[11]

Otázka mezinárodní příslušnosti v kauze Dieselgate

Byla to právě otázka ohledně místa vzniku původní škody, která hrála v případě poškozených v kauze Dieselgate důležitou roli, a která byla nakonec rozhodnuta v řízení o předběžné otázce SDEU.

Předběžnou otázku SDEU položil Landesgericht Klagenfurt (zemský soud

Ostatní advokáti mluví španělsky, my jsme španělští advokáti.

Právní služby ve Španělsku, Portugalsku a Latinské Americe

Servicios legales en Español

Sokolovská 22, Praha 8
tel.: 224 818 736–7
praha@moreno-vlk.eu

M V A

Moreno Vlk & Asociados

Advokátní kanceláře / Abogados / Attorneys at Law

Praha I Madrid I Bratislava

2018 právnická firma roku

DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

v Klagenfurtu, Rakousko) v rámci řízení o žalobě podané rakouským Verein für Konsumenteninformation, sdružením pro informování spotřebitelů (dále jen „VKI"). VKI v této žalobě uplatňovalo nárok na náhradu škody jménem 574 spotřebitelů, kteří mu za tímto účelem postoupili své nároky a kteří nabyli v Rakousku nová či ojetá vozidla vybavená podvodným softwarem před tím, než se v září 2015 veřejnost o manipulaci vozidel dozvěděla.

Způsobenou škodu spatřoval VKI v tom, že kdyby spotřebitelé o této manipulaci věděli, buď by si takové vozidlo nekoupili, nebo by získali z jeho ceny slevu. Protože daná vozidla obsahovala od počátku vadu, byla jejich kupní cena podstatně nižší než cena, která byla skutečně zaplacena. Tento rozdíl pak představuje škodu zakládající nárok na náhradu. Mezinárodní příslušnost rakouského soudu VKI opíral o uvedený čl. 7 odst. 2 Nařízení, neboť se jednalo o deliktní odpovědnost společnosti Volkswagen a k uzavření kupní smlouvy a předání dotčených vozidel došlo podle VKI vždy v obvodu tohoto soudu.

Rakouský soud předkládající SDEU předběžnou otázku ovšem vyjádřil pochybnost, zda uplatňovaná škoda opravdu představuje původní škodu ve smyslu judikatury SDEU uvedené výše. Byl totiž toho názoru, že původní škodu na vozidle způsobil podvodný software a škoda spočívající ve snížení hodnoty vozidel představuje pouze škodu následnou.

Rozhodnutí SDEU [12]

SDEU nejprve uvedl, že místo příčinné události se v daném případě nachází v tom členském státě, na jehož území byla vozidla vybavena podvodným softwarem – tedy v Německu.

Ohledně místa vzniku škody spočívající ve snížení hodnoty dotčených vozidel uvedl, že i když byla vozidla stižena vadou již od instalace podvodného softwaru, uplatňovaná škoda se projevila až v okamžiku jejich koupě – tedy jejich nabytím za cenu vyšší, než byla jejich skutečná hodnota. Tato škoda neexistovala před koupí vozidla konečným nabyvatelem a představuje tak původní škodu, nikoliv škodu následnou.

Místo škodné události se podle SDEU v takovém případě nachází v tom členském státě, kde byl vůz poškozenými zakoupen, resp. nabyt od třetí osoby. Podle názoru SDEU je takové místo předvídatelné i pro žalovaného, který může jako výrobce protiprávně zmanipulovaných vozidel, který tato vozidla uvádí i na trhy v jiných členských státech, důvodně očekávat, že bude žalován i u soudů těchto členských států.

Závěr

Rozhodnutí SDEU v této věci je mimořádné důležité, protože výslovně potvrzuje, že podle Nařízení budou moci poškození podávat deliktní žaloby i v členských zemích, kam byla zmanipulovaná vozidla vyvážena, nikoliv pouze v Německu.

V jistém ohledu jde také o odklon od možná až příliš přísné judikatury SDEU ohledně místa vzniku škody, což lze z pohledu poškozených zcela jistě uvítat. ●

Mgr. Kateřina Holečková,
advokátní koncipientka
BRODEC & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář

BRODEC & PARTNERS
LAW FIRM

Poznámky:

1 Kanada verhängt im „Dieselgate"-Skandal Millionenstrafe gegen VW [online]. beck-aktuell, 23. 1. 2020. K dispozici na https://beck-online.beck.de/Dokument?vpath=bibdata%2Freddok%2Fbecklink%2F2015270.htm & pos=1 & hlwords=on. Obdobně i USA: Höchststrafe im Abgas-Skandal für VW-Manager [online]. beck-aktuell, 7. 12. 2017. K dispozici na https://beck-online.beck.de/Dokument?vpath=bibdata%2Freddok%2Fbecklink%2F2008544.htm & pos=1 & hlwords=on.

2 Viz tisková zpráva italského L'Autorità Garante della Concorrenza e del Mercat (úřadu na ochranu hospodářské soutěže) ze dne 8. 8. 2016: The Italian Competition Authority fines the Volkswagen Group for tampering with their vehicles' emissions control systems [online]. K dispozici na https://en.agcm.it/en/media/press-releases/2016/8/alias-2294.

3 VW investors sue for billions of dollars over diesel scandal [online]. Reuters, 10. 9. 2018. K dispozici na https://www.reuters.com/article/us-volkswagen-emissions-trial-idUSKCN-1LQ0W4.

4 Jak v Německu, tak v USA pak byly podávány proti společnosti Volkswagen i kolektivní žaloby – v Německu podaná Musterfeststellungsklage vedla k uzavření narovnání zahrnujícího více než 240.000 spotřebitelů a odškodnění ve výši 750 milionů euro. Verbraucherzentrale Bundesverband (vzbv) klagt gegen Volkswagen AG [online]. Verbraucherzentrale, 11. 11. 2020. K dispozici na https://www.musterfeststellungsklagen.de/vw. V USA pak bylo podáno několik class action zahrnujících majitele různých typů vozidel Volkswagen, kde také zpravidla došlo k uzavření mnohamilionových narovnání. VW Diesel Settlement [online]. Class Action.com, 16. 11. 2017. K dispozici na https://www.classaction.com/volkswagen/settlement/.

5 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. 12. 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech.

6 Výjimku v tomto ohledu představuje čl. 24, ve kterém jsou stanoveny případy výlučné příslušnost a dohodnutá příslušnost podle čl. 25 Nařízení. Respektovat je nutné také pravidla o ochraně slabších stran, jako jsou např. spotřebitelé.

7 Jako deliktní skutkovou podstatu úmyslného porušení dobrých mravů posoudil jednání společnosti Volkswagen např. německý Spolkový soudní dvůr (Bundesgerichtshof) ve svém rozsudku ze dne 25. května 2020, spis. zn. VI ZR 252/19.

8 Rozsudek SDEU ze dne 30. listopadu 1976, Handelskwekerij Bier v. Mines de Potasse d'Alsace, C-21/76.

9 Rozsudek ze dne 16. července 2009, Zuid-Chemie, C-189/08, bod 27 či rozsudek SDEU ze dne 21. 5. 2015, CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, bod 52.

10 Rozsudek SDEU ze dne 19. září 1995, Marinari, C-364/93, body 14–15 či rozsudek SDEU ze dne 16. června 2016, Universal Music, C-12/15, bod 34 nebo rozsudek SDEU ze dne 29. července 2019, Tibor-Trans, C-451/18, bod 28.

11 Rozsudek SDEU ze dne 5. července 2018, flyLAL-Lithuanian Airlines, C-27/17, bod 31.

12 Rozsudek SDEU ze dne 9. července 2020, Verein für Konsumenteninformation, C-343/19.

DOLEŽAL & PARTNERS

BRNO • PRAHA • BRATISLAVA • KRAKÓW

WWW.DOLEZALPARTNERS.COM

Mimořádné odpisy jako alternativní forma odepisování položek dle novely zákona o daních z příjmů

S účinností od 1. ledna 2021 přináší novelizované znění zákona o daních z příjmů nástroje pro získání daňové úspory. Jedním z takových je alternativní forma odpisování položek majetku formou mimořádných odpisů. Charakterem obdobná forma efektivního uplatnění odpisů položek majetku byla daňovým poplatníkům umožněna v době finanční krize v roce 2009. Jelikož tlak na efektivní využití nákladů a obecně na nákladovou stránku ekonomiky podniku nabývá od poslední finanční krize na významnosti, je pro adekvátní posouzení přínosu uplatnění mimořádných odpisů nezbytné zvážit komplexní škálu vlivů.

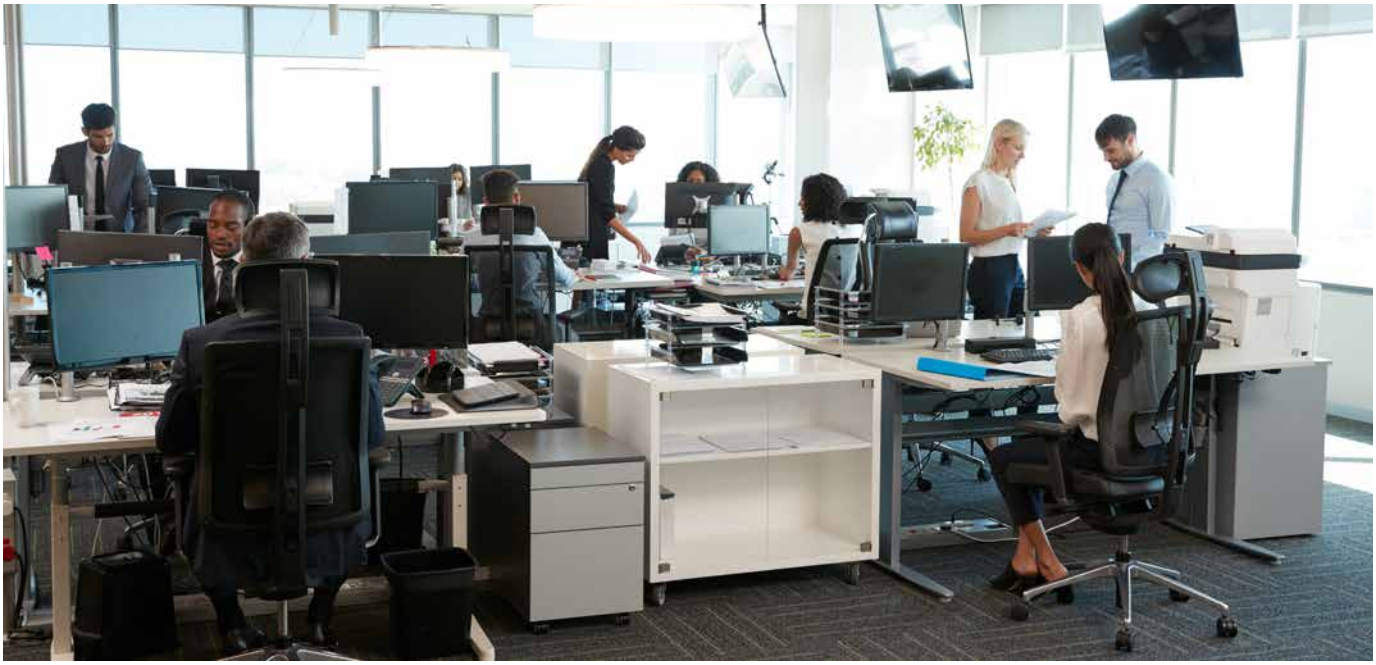

Ve vazbě na novelu zákona o daních z příjmů (ZDP), obecně účinnou od 1. ledna 2021, se daňovým poplatníkům naskytuje příležitost efektivního způsobu odpisování položek majetku dle § 30a ZDP, tedy prostřednictvím mimořádných daňových odpisů.

V souladu s novelizovaným ustanovením ZDP je možné odpisovat položky majetku, u kterých je společnost prvním odpisovatelem, spadající do první odpisové skupiny dle Přílohy č. 1 k ZDP, rovnoměrně bez přerušení do 100 procent vstupní ceny za 12 měsíců od měsíce následujícího po zařazení položek majetku do užívání.

U položek majetku spadajících do druhé odpisové skupiny je pak výpočet složitější, nicméně i zde je možné dosáhnout nákladově efektivnějšího odpisování u vybraných položek majetku ve srovnání se standardním, tedy lineárním (§ 31 ZDP) či zrychleným (§ 32 ZDP) způsobem odpisování. Celková doba mimořádného odpisování pro položky majetku druhé odpisové skupiny představuje 24 měsíců, kdy je během prvních 12 měsíců odpisováno 60 procent vstupní ceny relevantní položky majetku a v následujících 12 měsících je odpisováno zbývajících 40 procent vstupní ceny.

Mimořádné odpisy jsou aplikovatelné pro položky majetku pořízené v období od 1. ledna 2020 do 31. prosince 2021. Dle přechodných ustanovení lze uvedené změny využít i pro majetek, který byl pořízen v roce 2020 – pro získání maximálního užitku z „nabídky“ zákonodárce by tak daňový poplatník měl zhodnotit dopady mimořádných odpisů již pro zdaňovací období roku 2020.

Indikativní výčet oblastí, které by do vyhodnocení přínosu uplatnění mimořádných odpisů měl daňový poplatník pro své úvahy zahrnout, představuje následující:

Pokud je zvolen způsob odpisování formou mimořádného odpisu, má poplatník povinnost zahájit odpisování počínaje následujícím měsícem po dni, v němž byly splněny podmínky pro odpisování.

Daňové odpisování položek majetku formou mimořádného odpisu nelze přerušit. Přerušení daňového odpisování je (běžným) nástrojem efektivního uplatnění nákladů v případech daňové ztráty.

2020 právnická firma roku

Právnická firma roku 2018–2020

JELÍNEK & PARTNEŘI
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ | ATTORNEYS AT LAW

VÍCE NEŽ

30 LET S VÁMI

Advokátní kancelář JELÍNEK & Partneři s.r.o.
www.advokatijelinek.cz | T +420 724 794 986 | Pardubice – Praha

Naproti tomu novelizované znění ZDP umožňuje zpětné uplatnění daňové ztráty vykázané za zdaňovací období 2020 do dvou předchozích zdaňovacích období. Efektem mimořádných daňových odpisů by tak mohlo dojít ke snížení výsledné daňové povinnosti předchozích zdaňovacích obdobích. Společnosti by v tomto případě vznikl přeplatek na dani, o jehož vrácení může následně příslušného správce daně požádat.

Položky majetku musejí být pořízeny v období od 1. ledna 2020 do 31. prosince 2021 – zde je vhodné upozornit na rozdíl mezi datem pořízení a datem, kdy došlo k zařazení položek majetku do užívání, případně datem, kdy bylo zahájeno odpisování. Nesprávné posouzení by mohlo vést k situaci, kdy daňový poplatník chybně u předmětné položky majetku mimořádné odpisy uplatní.

Jelikož jsou mimořádné odpisy stanoveny s přesností na měsíce, nemusí se výhodnost spojená s uplatněním mimořádných odpisů projevit v prvním zdaňovacím období, například u položky majetku zařazené do užívání v posledním měsíci zdaňovacího období, nebude poplatník, na rozdíl od standardních způsobů odpisování, oprávněn uplatnit ve shodném zdaňovacím období daňový odpis.

Možnost uplatnění mimořádných odpisů se nevztahuje na technická zhodnocení. Dokončené technické zhodnocení předmětné položky majetku má daňový poplatník povinnost zatřídit jako samostatnou položku majetku a uplatnit u této položky lineární nebo zrychlený odpis v hodnotě určené pro daňovou odpisovou skupinu, do které byla položka, tudíž i její technické zhodnocení, zatříděna.

V rámci rozhodovacího procesu o případné implementaci mimořádných odpisů by měl daňový poplatník vyhodnotit i vlivy, které nevyplývají přímo ze ZPD, například připravenost a možnost zpětných změn v nastavení účetního software nebo modulu pro odpisování majetku spojené se změnou způsobu odpisování.

Negativní vliv způsobený rychlejším uplatněním nákladů formou mimořádných odpisů, který je možný v současnosti (hypoteticky) očekávat, by mohla mít v budoucnosti zvýšená sazba daně z příjmů právnických osob aplikovaná na budoucí základ daně poplatníka. Zmíněný základ daně již nebude ovlivněn (snížen) daňovými odpisy položek majetku, u kterých byla zvolena metoda odpisování formou mimořádného odpisu, jelikož takové položky majetku již budou zcela odepsány v předchozích zdaňovacích obdobích.

Mimořádné odpisy je možné pro vybrané položky majetku splňující výše popsané podmínky uplatnit daňovými poplatníky se zdaňovacím obdobím odpovídajícím hospodářskému roku s rozvahovým dnem po 1. lednu 2020, a to zpětně prostřednictvím dodatečného daňového přiznání.

Mimořádné odpisy jsou z pohledu ZDP považovány za alternativu ke standardním způsobům odpisování. Z pohledu ZDP je tedy přípustné mimořádné odpisování aplikovat u jednotlivých položek majetku nebo u vybrané množiny položek majetku, a to dle uvážení daňového poplatníka. Uplatnění mimořádných odpisů je tak možností volby daňového poplatníka i v případě, kdy je oprávněn uplatnit slevu na dani z titulu poskytnutého příslibu investiční pobídky.

I přes výše popsaný výčet vlivů, jejichž vyhodnocení v rámci procesu potenciální implementace mimořádného způsobu odpisování bude, nad rámec v současnosti již běžných starostí s dopady pandemie COVID-19 do ekonomické situace daňových poplatníků, zatěžovat myšlenkové pochody leckterého finančního ředitele, je třeba mít na paměti primární myšlenku a cíl úpravy ZDP spočívající v daňové úspoře pro poplatníka. Taková možnost je totiž ze strany zákonodárce nabízena velmi zřídka. ●

Ing. Štěpán Kuba, daňový poradce,
Senior Associate
Rödl & Partner Tax, k.s.

Rödl & Partner

SIMONA VOTŘELOVÁ

VYMAHATELNOST DLUHU A PROSTŘEDKY JEJÍHO ZAJIŠTĚNÍ PRAKTICKY

Další **on-line semináře** naleznete:
www.epravo.cz

Pořízení akcií, obchodního podílu či obchodního závodu jako veřejná zakázka na dodávky

Rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 29. října 2020, č. j. 9 As 139/2020-125, bylo deklarováno, že pořízení akcií či obchodního závodu je třeba považovat za veřejnou zakázku na dodávky ve smyslu ust. § 14 odst. 1 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zadávání veřejných zakázek").

Takto rozhodl Nejvyšší správní soud proto, že dospěl k závěru, že se český zákonodárce rozhodl definovat veřejnou zakázku na dodávky jinak (rozuměj šířeji), než jak je tato definována v tzv. zadávací směrnici, jež je předobrazem českého zákona. Veřejnou zakázkou na dodávky má být podle Nejvyššího správního soudu každé pořízení jakékoli věci v právním slova smyslu, u které to není výslovně zákonem o zadávání veřejných zakázek vyloučeno.

Právní problém je v této kauze relativně jednoduchý

Ust. § 14 odst. 1 zákona o zadávání veřejných zakázek stanoví: „Veřejnou zakázkou na dodávky je veřejná zakázka, jejímž předmětem je pořízení věcí, zvířat nebo ovladatelných přírodních sil, pokud nejsou součástí veřejné zakázky na stavební práce podle odstavce 3. Pořízením se rozumí zejména koupě, nájem nebo pacht." Naproti tomu čl. 2 odst. 1 bod 8) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES (dále jen „zadávací směrnice"), stanoví, že „veřejnými zakázkami na dodávky se rozumějí veřejné zakázky, jejichž předmětem je koupě výrobků, leasing výrobků nebo jejich nájem, s možností následné koupě nebo bez ní. Veřejná zakázka na dodávky může jako vedlejší předmět zahrnovat umístění stavby a instalační práce".

Otázka tedy zní: Má český zadavatel považovat za veřejnou zakázku na dodávky veškeré pořizování věcí ve smyslu ust. § 489 občanského zákoníku („Věc v právním smyslu je vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí."), nebo má být na zákonnou definici aplikován eurokonformní výklad za veřejnou zakázku na dodávky by mělo být považováno jen pořízení „výrobků"?

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad") se přiklonil na stranu jazykového výkladu a považuje tedy za veřejnou zakázku na dodávky pořízení jakýchkoli věcí v tom nejširším smyslu (rozhodnutí Úřadu ze dne 19. 3. 2018, č. j. ÚOHS-S0330/2017/VZ-08408/2018/521/Mži; rozhodnutí předsedy Úřadu ze dne 25. 6. 2018, č. j. ÚOHS-R0057/2018/VZ-18785/2018/323/Ebr). Krajský soud v Brně naopak dospěl k závěru, že je potřeba preferovat eurokonformní výklad, a považuje za veřejnou zakázku na dodávky „jen" pořizování výrobků (rozsudek ze dne 27. května 2020, č. j. 31 Af 70/2018-131).

Položenou otázku tedy nakonec musel zodpovědět Nejvyšší správní soud a ten se při-

klonil k závěru Úřadu. Jeho závěr je nicméně přinejmenším problematický, a to hned z několika důvodů.

Nejvyšší správní soud postavil svůj závěr na tzv. tezi racionálního zákonodárce, z níž vyplývá presumpce, že zákonodárce užívá v zákonném textu slova z určitého důvodu a nikoli nahodile. V tomto duchu je v rozsudku uvedeno, že užil-li zákonodárce občanským zákoníkem definovaný pojem „věc", tedy termín odlišný od pojmu zadávací směrnice „výrobek", pak je nutné dovodit, že tím sledoval záměr rozšířit definici veřejné zakázky na dodávky nad rámec směrnicového vymezení.

Kdo se denně setkává s výtvory českého zákonodárce, musí mít nutně k tezi racionálního zákonodárce podstatné výhrady. Jedná se však o potřebnou výkladovou metodu, která má nezpochybnitelný význam, alespoň do doby, než je její aplikovatelnost v konkrétním případě podkopána množstvím přesvědčivých důvodů. Na rozdíl od Nejvyššího správního soudu se domnívám, že v tomto konkrétním případě je přesvědčivých důvodů zpochybňujících záměr českého zákonodárce definovat veřejné zakázky na dodávky šířeji než zadávací směrnice víc než dost.

Nejvyšší správní soud svůj závěr opírá fakticky o tři okolnosti – využití pojmu „věc", který je již v právním řádu definován, odkaz na občanský zákoník v důvodové zprávě k ust. § 14 odst. 1 zákona o zadávání veřejných zakázek a neexistenci výjimky pro nákup cenných papírů či nabytí závodu, která byla obsažena v předchozím zákoně (srov. ust. § 18 odst. 1 písm. g/ a odst. 2 písm. b/ zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách).

V důvodové zprávě je však kromě obecného konstatování, že se u veřejné zakázky na dodávky jedná o „pořízení věcí hmotných a nehmotných, ovladatelných přírodních sil a zvířat ve smyslu zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník", uvedeno též to, že „mezinárodní i evropské právo označuje pořizovaný předmět za výrobek nebo zboží. Je pro ně charakteristické, že se s nimi obchoduje". Vypadá to tedy na vnitřní rozpornost důvodové zprávy, která by už sama o sobě měla vyvolat pochyby o její použitelnosti coby podpory pro tezi o racionálním zákonodárci.

K tomu je pak namístě doplnit, že pro eurokonformní výklad hraje i to, že je v důvodové zprávě deklarovaným prvotním obecným cílem předkladatele návrhu zákona o zadávání veřejných zakázek „zajištění souladu s evropskou právní úpravou", případně pak i to, že dosažení souladu s evropskými směrnicemi bylo coby cíl deklarováno i při projednávání návrhu zákona o zadávání veřejných zakázek v hospodářském výboru Poslanecké sněmovny. V tomto kontextu zkrátka nelze dospět k závěru, že důvodová zpráva nasvědčuje tomu, že zákonodárce užil pojem „věc" s úmyslem rozšířit jednu ze základních definic celého zákona daleko nad rámec zadávací směrnice. Důvodů zpochybňujících racionalitu zákonodárce v tomto ohledu je však víc.

Chybějící výjimku pro cenné papíry či obchodní závod Nejvyšší správní soud využívá jako argument ve prospěch záměru zákonodárce odchýlit se od dřívějšího pojetí. To lze nicméně i úplně otočit a chybějící definici lze považovat za doklad toho, že úmyslem zákonodárce bylo vymezit druhy veřejných zakázek shodně se zadávací směrnicí.

V tomto kontextu navíc nelze opomenout, že je na půdě Parlamentu České republiky projednávána novela zákona o zadávání veřejných zakázek (sněmovní tisk č. 1099 pro 8. volební období), která má do ust. § 14 odst. 1 zákona o zadávání veřejných zakázek zanést právě chybějící výjimku pro pořízení cenného papíru či obchodního závodu. V důvodové zprávě k této novele je pak uvedeno, že má sloužit k odstranění nedostatků transpozice zadávací směrnice a zpřesnění některých ustanovení zákona, což už ale Nejvyšší správní soud odmítl považovat za úmysl zákonodárce, ale pouze za „vyjádření Ministerstva pro místní rozvoj v důvodové zprávě". Tento závěr je poněkud úsměvný v situaci, kdy je zřejmé, že i důvodovou zprávu k zákonu samotnému (o kterou se Nejvyšší správní soud opírá) připravovalo nepochybně totéž ministerstvo.

S ohledem na posledně uvedené nelze opomenout, že Nejvyšší správní soud ve svých úvahách sám významnou měrou podkopává tezi racionálního zákonodárce. Až komicky v tomto směru působí poslední odstavec odůvodnění daného rozsudku, který je uvozen těmito slovy: „Závěrem Nejvyšší správní soud dodává, že si je vědom toho, že u korporátních akvizic je postup v zadávacím řízení velice těžko představitelný, neboť zadavatel má typicky (a oprávněně) zájem o konkrétní společnost." Zvolený výklad je opřen o tezi racionálního zákonodárce, přestože aplikace této teze vede k „velice těžko představitelné" aplikaci.

Na závěr pak nelze samozřejmě odhlédnout ani od praktických problémů, které rovněž nasvědčují „neracionálnosti" zákonodárce – ten největší je samozřejmě spojen s povinností zadavatelů definovat ve formulářích pro Věstník veřejných zakázek, resp. Úřední věstník Evropské unie předmět veřejné zakázky pomocí kódu číselníku CPV. Bez uvedení náležitého CPV kódu není možné vyhovět požadavkům zadávací směrnice ani zákona o zadávání veřejných zakázek, nicméně tyto kódy samozřejmě (neboť jsou vytvářeny na unijní úrovni) korespondují s vymezením druhů veřejných zakázek uvedeným v zadávací směrnici. Pro pořízení obchodního závodu, obchodního podílu nebo akcií zkrátka tedy CPV kódy zkrátka nejsou (pro pořízení akcií lze snad doporučit využití kódu „22450000-9 Ceniny"). Lze jistě dospět k závěru, že měl-li by racionální zákonodárce v úmyslu rozšířit definici druhu veřejné zakázky, adekvátně by zareagoval i v úpravě uvádění CPV kódů.

Lze předpokládat, že v praxi se budou objevovat další a další problémy a otazníky spojené s kontroverzním výkladem Nejvyššího správního soudu. Je vůbec prezentovaný závěr aplikovatelný na upisování nových akcií či jiný způsob jejich originárního nabytí? Je v takovém případě naplněn znak úplatnosti smlouvy na veřejnou zakázku, když účastnický vklad jistě nemá plnohodnotnou povahu protiplnění za poskytnuté „dodávky", ať už jsou jimi akcie nebo podíl v jiném druhu korporace?

Tou nejpodstatnější okolností zpochybňující racionalitu zákonodárce, kterou dovozuje Nejvyšší správní soud, je pak bezpochyby to, že o některých věcech – v tomto případě např. o akciích konkrétní společnosti – zkrátka neprobíhá hospodářská soutěž, kterou by měla úprava zadávání veřejných zakázek chránit.

Souhrnně řečeno, závěry Nejvyššího správního soudu lze jen obtížně sdílet, když existuje takové množství relevantních okolností, které tyto závěry zpochybňují. ●

Mgr. Tomáš Hrstka, advokát
KVB advokátní kancelář s.r.o.

pps advokáti

2017 právnická firma roku

2018 právnická firma roku

2019 právnická firma roku

JSME SILNÁ REGIONÁLNÍ KANCELÁŘ S TRADICÍ

Právo nás baví

ppsadvokati.cz

Zákaz poskytování bezúplatného plnění společníkům a osobám jim blízkým ze strany obchodní korporace

Od 1. 1. 2021 nabyla účinnosti tzv. „velká novela“ zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) (dále jen „ZOK“).

Novela ZOK provedená zákonem č. 33/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (ZOK), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony (dále jen „novela ZOK“), kromě jiného doplňuje do § 40 ZOK nové ustanovení odstavce 5, kterým se s určitými taxativně vyjmenovanými výjimkami zavádí zákaz poskytnutí bezúplatného plnění obchodní korporace jejím společníkům či jim blízkým osobám.

Přijetím ZOK došlo s účinností od 1. 1. 2014 k odstranění podstatné části právní regulace obsažené v ustanovení § 196a zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku (dále jen „obchodní zákoník“), která upravovala podmínky uzavírání smluv či jiných obchodních transakcí mezi obchodní společností a výčtem osob se společností určitým způsobem spřízněných, z českého právního řádu.

V určité „osekané“ podobě zůstala část původního ustanovení § 196a obchodního zákoníku zachována v § 255 ZOK, který však dopadá pouze na akciové společnosti a stanoví, že pokud akciová společnost nabývá od zakladatele nebo akcionáře v průběhu 2 let po svém vzniku majetek za úplatu převyšující 10 % svého základního kapitálu, musí být úplata stanovena tak, aby nepřevyšovala hodnotu nabývaného majetku stanovenou posudkem znalce, a nabytí včetně výše úplaty musí být schváleno valnou hromadou.

Zbývající části původního ustanovení § 196a obchodního zákoníku byly částečně nahrazeny pouze obecnými ustanoveními o střetu zájmů obsaženými v § 54 a následujících ZOK.

Novela ZOK zavedla s účinností od 1. 1. 2021 nová pravidla poskytování bezúplatného plnění ze strany obchodních korporací svým společníkům či členům a osobám jim blízkým. Ustanovení § 40 odst. 5 ZOK nově obsahuje zákaz pro obchodní korporace poskytnout bezúplatné plnění společníkovi nebo osobě jemu blízké, a to s následujícími výjimkami:

a) jedná-li se o obvyklé příležitostné dary,
b) jedná-li se o věnování učiněné v přiměřené výši na veřejně prospěšný účel,
c) jedná-li se o plnění, kterým bylo vyhověno mravnímu závazku nebo ohledům slušnosti, nebo
d) jedná-li se o výhodu poskytovanou obchodní korporací podle zákona.

Důvodová zpráva k novele ZOK týkající se ustanovení § 40 odst. 5 je poměrně stručná a uvádí se v ní, že cílem navrhované právní úpravy je především zabránit obcházení pravidel pro výplatu podílu na zisku nebo jiných vlastních zdrojích. Zákaz darování má být tedy nástrojem k omezení výplaty podílu na zisku nebo jiných vlastních zdrojů. K jednotlivým výjimkám z tohoto zákazu však důvodová zpráva bližší zdůvodnění či komentář neuvádí. Z našeho pohledu může formulace jednotlivých výjimek představovat celou řadu výkladových problémů.

Zákaz podle § 40 odst. 5 ZOK se vztahuje na všechny obchodní korporace, tedy jak na kapitálové společnosti, tak i na osobní společnosti a družstva. V tomto směru je právní

ERHARTOVÁ
GÜRLICH
VÍTEK & PARTNERS
advokátní kancelář

S NÁMI MÁTE PRÁVO
BÝT SAMI SEBOU.

www.akegv.cz

úprava širší oproti předchozí právní úpravě v obchodním zákoníku (§ 196a ve spojení s § 135 odst. 2), která se uplatnila pouze na akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným.

Zákaz poskytnutí bezúplatného plnění společníkům a osobám jim blízkým zavedený novelou ZOK je na rozdíl od předchozí právní úpravy zákazem absolutním a neumožňuje například bezúplatný převod majetku obchodní korporace na společníka se souhlasem valné hromady, jako tomu bylo za účinnosti obchodního zákoníku.

Zákaz směřuje nejen vůči všem společníkům, ale rovněž vůči osobám společníkům blízkým. Při definici osoby blízké je třeba vycházet z příslušných ustanovení zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, a to především z jeho § 22. ZOK v tomto případě zjevně zvýhodňuje právnické osoby oproti osobám fyzickým, neboť v případě fyzických osob se zákaz poskytnutí bezúplatného plnění vztahuje rovněž na osoby jim blízké, ovšem naproti tomu, pokud je společníkem osoba právnická, dopadá tento zákaz pouze na ni, protože právnická osoba osoby blízké ve smyslu zákonné definice nemá.

Zákaz poskytnutí plnění ve smyslu § 40 odst. 5 ZOK se vztahuje na veškerá bezúplatná plnění (s výjimkami uvedenými v tomto ustanovení), a nikoli pouze na převody či nabývání majetku, jak stanovil § 196a obchodního zákoníku. I zde však může nastat výkladový problém, a sice, co všechno lze podřadit pod bezúplatné plnění. Důvodová zpráva k novele ZOK tento termín nijak blíže nerozvádí. Bude se tak zřejmě jednat o peněžité či nepeněžité plnění či přenechání věci nebo práva či poskytnutí služby. Naproti tomu se toto ustanovení zřejmě nebude vztahovat na případy, kdy plnění není poskytováno sice zcela bezúplatně, nicméně hodnota protiplnění je nepoměrně nižší či jen symbolická. Tím ovšem není dotčena povinnost členů statutárních orgánů jednat s péčí řádného hospodáře.

Důvodová zpráva k novele ZOK, až na výjimku uvedenou pod písm. d) § 40 odst. 5 ZOK, žádným způsobem nedefinuje bližší podmínky pro splnění jednotlivých výjimek. Zákaz poskytnutí bezúplatného plnění se nevztahuje (kromě jiného) na obvyklé příležitostné dary. Co se rozumí příležitostným darem, by se mělo zřejmě posuzovat ve vztahu k obchodní korporaci poskytující dar, a nikoli ve vztahu k obdarovanému, kdy se míra obvyklosti může v jednotlivých případech značně lišit. Další výkladové problémy mohou představovat vágní právní pojmy jako „veřejně prospěšný účel“ či „vyhovění mravnímu závazku nebo ohledům slušnosti“. Zde bude třeba vždy přihlédnout k okolnostem daného případu, přičemž při uplatnění kterékoli z výjimek by mělo být vzato v úvahu, zda poskytnutím určitého plnění nedochází ke zvýhodňování určitých společníků či osob jim blízkých na úkor ostatních společníků a také zda poskytnuté plnění je přiměřené poměrům obchodní korporace.

Poslední výjimku z poskytování bezúplatného plnění představují výhody poskytované obchodní korporací podle zákona. V důvodové zprávě k novele ZOK se uvádí, že tato úprava je speciální k posílení právní jistoty a předcházení sporům, a proto se výjimka formuluje výslovně.

ZOK neuvádí, jaké jsou právní důsledky porušení zákazu poskytnutí bezúplatného plnění ze strany obchodní korporace ve smyslu ustanovení § 40 odst. 5 ZOK, a ani důvodová zpráva k novele ZOK se k této problematice nijak nevyjadřuje. Tato otázka tedy bude zřejmě řešena až praxí (např. zda by právní jednání učiněné v rozporu se zákazem uvedeným v ustanovení § 40 odst. 5 ZOK mohlo být považováno za neplatné). Porušení tohoto zákazu však bude nepochybně zakládat povinnost k náhradě škody vzniklé porušením zákazu poskytovat bezúplatné plnění ze strany členů statutárního orgánu obchodní korporace, kteří porušením tohoto zákazu porušili zároveň povinnost vykonávat svou funkci s péčí řádného hospodáře. ●

JUDr. Monika Vášková, advokát
HOLEC, ZUSKA & PARTNEŘI advokátní s.r.o.

HOLEC, ZUSKA & PARTNEŘI
ADVOKÁTI | ATTORNEYS | RECHTSANWÄLTE

DAVID MLÍČKO

ZZVZ – VÝCHOZÍ POJMY, PRINCIPY, PRAVIDLA

Další **on-line semináře** naleznete:
www.epravo.cz

Posouzení úvěruschopnosti dlužníka po vydání rozsudku Soudního dvora EU ve věci C-679/18

Dne 5. března 2020 vydal druhý senát Soudního dvora Evropské unie (dále jen „SDEU“) rozsudek ve věci C-679/18 (dále též „Rozsudek SDEU C-679/18“), kterým rozhodl ve věci předběžných otázek položených Okresním soudem v Ostravě, jež se týkaly české implementace směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ve vztahu k důsledkům porušení povinnosti věřitele posoudit úvěruschopnost spotřebitele s odbornou péčí. Okresním soudem v Ostravě položené dotazy se vztahovaly k posouzení, zda česká právní úprava v dané věci, jež zakládá tříletou promlčecí lhůtu pro možnost spotřebitele dovolat se neplatnosti smlouvy o spotřebitelském úvěru, je v souladu se zmíněnou směrnicí 2008/48/ES.

V Rozsudku SDEU C-679/18 bylo konstatováno, že (cit.): „Články 8 a 23 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS musí být vykládány v tom smyslu, že vnitrostátnímu soudu ukládají, aby z úřední povinnosti zkoumal, zda došlo k porušení předsmluvní povinnosti věřitele stanovené v článku 8 této směrnice, tj. povinnosti posoudit úvěruschopnost spotřebitele, a vyvodil důsledky, které z porušení této povinnosti vyplývají ve vnitrostátním právu, za podmínky, že sankce splňují požadavky tohoto článku 23. Články 8 a 23 směrnice 2008/48 musí být rovněž vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátní úpravě, podle níž se sankce za porušení předsmluvní povinnosti věřitele posoudit úvěruschopnost spotřebitele, tj. neplatnost úvěrové smlouvy ve spojení s povinností tohoto spotřebitele vrátit věřiteli poskytnutou jistinu v době přiměřené jeho možnostem, uplatní pouze za podmínky, že spotřebitel tuto neplatnost namítne, a to v tříleté promlčecí době.“.

Kromě zmíněného řízení před SDEU bylo v právně obdobné věci v únoru 2020 zahájeno před Ústavním soudem České republiky řízení ve věci Pl. ÚS 3/20 (dále též jen „Řízení Pl. ÚS 3/20“), ve kterém byla Krajským soudem v Brně napadena totožná právní úprava, tj. právní úprava obsažená v § 87 odst. 1 větě druhé zákona č. 257/2016 Sb., která stanoví, že: „Spotřebitel může uplatnit námitku neplatnosti v tříleté promlčecí lhůtě běžící ode dne uzavření smlouvy.“. Krajský soud v Brně svůj návrh na zrušení § 87 odst. 1 věty druhé zákona č. 257/2016 Sb. (dále též jen „zákon o spotřebitelském úvěru“) odůvodnil zejm. tím, že toto ustanovení je dle jeho přesvědčení v rozporu s ústavním pořádkem – konkrétně principy rovnosti, přiměřenosti a právní jistoty, jakož i právem na spravedlivý proces, neboť ve svém důsledku brání obecnému soudu zabývat se z úřední povinnosti otázkou, zda úvěrující při poskytnutí spotřebitelského úvěru prověřil schopnost spotřebitele (úvěrovaného) plánovaný úvěr splatit, a v případě negativního zjištění o této skutečnosti brání obecnému soudu vyslovit závěr o absolutní neplatnosti smlouvy o úvěru bez dalšího (z úřední povinnosti). V této věci nebylo Ústavním soudem České republiky dosud věcně rozhodnuto.

Vláda České republiky (dále jen „vláda“), která do uvedeného Řízení Pl. ÚS 3/20 vstoupila, ve svém vyjádření předloženém Ústavnímu soudu uvedla, že ustanovení § 87 odst. 1 věty druhé bylo do zákona o spotřebitelském úvěru vloženo právě s cílem dodržet ústavní principy, tedy zejm. (i) princip rovnosti (když vyrovnává tvrdosti zákona vůči věřiteli časovým omezením, kdy lze námitku neplatnosti vznést), (ii) princip přiměřenosti (když umožňuje vznést námitku neplatnosti, a tedy jejími důsledky potrestat pochybení věřitele, a to v časovém období, kdy se důsledky pochybení věřitele nejspíše projeví) a (iii) princip právní jistoty (když znemožňuje zneplatnit smlouvu poté, co s ohledem na plynutí času významně poklesla pravděpodobnost, že případné problémy spotřebitele se splácením spotřebitelského úvěru souvisí s pochybením věřitele, případně tehdy, kdy se u spotřebitele žádné problémy se splácením ani neprojevily). Ve vztahu k samotným důsledkům neplatnosti smlouvy způsobené vadným posouzením úvěruschopnosti spo-

třebitele vláda konstatovala, že tyto jsou zákonem o spotřebitelském úvěru výrazně modifikovány ve prospěch spotřebitele. Namísto bezodkladného oboustranného vrácení plnění na základě bezdůvodného obohacení, které by mohlo spotřebitele přivést ještě do větších existenčních problémů než vadně poskytnutý spotřebitelský úvěr, je spotřebiteli umožněno splácet poskytnutou jistinu úvěru v době přiměřené jeho finančním možnostem.

K samotnému návrhu Krajského soudu v Brně pak vláda v Řízení Pl. ÚS 3/20 konstatovala, že (cit.): „Ustanovení § 87 odst. 1 věty druhé zákona o spotřebitelském úvěru bylo Soudním dvorem EU v rozsudku C-679/18 OPR Finance prohlášeno za rozporné s čl. 8 a 23 směrnice 2008/48/ES o smlouvách o spotřebitelském úvěru, a tedy nemá být nadále aplikováno.". Dle vyjádření vlády navrhovatel s ohledem na uvedené ztratil aktivní legitimaci k podání daného návrhu. Současně vláda v dané souvislosti uvedla, že Ministerstvo financí připravilo novelu zákona o spotřebitelském úvěru, kterou se předmětné ustanovení ruší.

Výše zmíněná novela Ministerstva financí, kterou se mění některé zákony v souvislosti s implementací právních předpisů Evropské unie týkajících se unie kapitálových trhů, ve znění předloženém Poslanecké sněmovně jakožto sněmovní tisk 1117/0,[1] mění druhou větu § 87 odst. 1 zákona č. 257/2016 Sb. tak, že tato zní: „Soud k neplatnosti přihlédne i bez návrhu." Jak vyplývá z důvodové zprávy k této novele předložené Ministerstvem financí, navržená úprava zákona o spotřebitelském úvěru reaguje na Rozsudek SDEU C-679/18 a s ohledem na zajištění větší právní jistoty adresátů právní normy a jednotného přístupu soudů k dané problematice považuje za vhodné v zákoně výslovně upravit postup, který je v souladu se závěry SDEU ve věci C-679/18 OPR Finance, tedy že soudy budou posuzovat plnění povinnosti věřitele posoudit úvěruschopnost spotřebitele z úřední povinnosti a při jejím porušení vyvodí právem předvídané následky i bez návrhu spotřebitele.

Jak vyplývá z výše uvedeného, česká zákonná úprava právních následků chybného posouzení úvěruschopnosti spotřebitele byla v poslední době a stále je předmětem přezkumu ze strany nejvyšších soudních orgánů, a to jak v České republice, tak v Evropské unii, přičemž tato je aktuálně též (v důsledku skutečnosti, že SDEU posoudil českou právní úpravu jako nesouladnou s právní úpravou Evropské unie) předmětem novely připravené Ministerstvem financí.

Bude zajímavé sledovat, jak Ústavní soud České republiky, případně Parlament České republiky bude českou právní úpravu následků chybného posouzení úvěruschopnosti spotřebitele posuzovat, resp. k jaké úpravě stávajícího znění § 87 odst. 1 druhé věty zákona o spotřebitelském úvěru nakonec dojde. Lze pouze doufat, že v rámci tohoto posouzení bude zohledněna nejen potřeba zvýšené ochrany spotřebitele, ale též principy občanského práva představené zákonem č. 89/2012 Sb. (dále jen „občanský zákoník" nebo „nový občanský zákoník"), který preferuje relativní neplatnost před neplatností absolutní. Tento princip je obsažen v ustanovení § 574 občanského zákoníku, který stanoví, že: „Na právní jednání je třeba spíše hledět jako na platné než jako na neplatné.".[2]

Parlament České republiky by při posuzování zmíněné novely zákona o spotřebitelském úvěru (a stejně tak i Ústavní soud České republiky při posuzování ústavnosti napadeného ustanovení) měl zvážit, zda by při následování koncepce absolutní neplatnosti v daném případě nedošlo k nevyváženosti a nejistotě s tím související na straně poskytovatelů spotřebitelských úvěrů, když platnost smlouvy o spotřebitelském úvěru by mohla být zpochybňována ryze formalisticky a navíc s dlouhým časovým odstupem. Jak vyplývá též z odborné komentářové literatury, u úvěrů na bydlení se zpravidla skutečnost, že úvěruschopnost spotřebitele byla posouzena nesprávně, projeví neschopností spotřebitele řádně splácet v horizontu jednoho či dvou let, v případě úvěrů jiných než na bydlení dokonce jen v horizontu šesti až dvanácti měsíců. Pokud se neschopnost splácet projeví u spotřebitele později, bývá již příčina zcela jiná (ztráta zaměstnání spotřebitele apod.). Princip preference relativní neplatnosti, jakož i princip vyváženosti, by neměl být bez dalšího opomenut, a to jakkoliv výše zmíněné rozhodnutí SDEU vyváží pro jeho aplikaci zásadní limity.

K výše uvedenému lze dodat, že jakkoliv byla v minulosti následkem nedostatečného posouzení úvěruschopnosti spotřebitele absolutní neplatnost smlouvy, legislativní vývoj následně směřoval k relativní neplatnosti smlouvy. Předtím, než nabyl účinnosti stávající zákon č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, platil zákon č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů, který byl účinný od 1. 1. 2011 do 30. 11. 2016. Ustanovení § 9 odst. 1 zákona č. 145/2010 Sb. ve znění účinném od 25. 2. 2013 ve shora uvedené souvislosti stanovilo, že: „Věřitel poskytne spotřebitelský úvěr jen tehdy, pokud je po posouzení úvěruschopnosti spotřebitele s odbornou péčí zřejmé, že spotřebitel bude schopen spotřebitelský úvěr splácet, jinak je smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, neplatná.". S ohledem na koncepci starého občanského zákoníku, tj. zákona č. 40/1964 Sb., by se v daném případě jednalo o neplatnost absolutní. K překonání takto stanovené absolutní neplatnosti smlouvy o spotřebitelském úvěru došlo až nabytím účinnosti nového občanského zákoníku, tj. zákona č. 89/2012 Sb. Zatímco tedy podle úpravy platné a účinné do 31. prosince 2013 mělo porušení povinnosti věřitele posoudit úvěruschopnost spotřebitele s odbornou péčí za následek absolutní neplatnost smlouvy o spotřebitelském úvěru, od 1. ledna 2014, kdy nabyl účinnosti nový občanský zákoník, se zpravidla jednalo pouze o neplatnost relativní.[3] Přijetím zákona č. 257/2016 Sb. pak bylo postaveno najisto, že následkem nedostatečného posouzení úvěruschopnosti spotřebitele je relativní neplatnost smlouvy (tj. neplatnost vázaná na námitku spotřebitele). ●

JUDr. Markéta Jelenová, advokátka
JUDr. Ing. Pavel Beránek, advokát
Advokátní kancelář
Pokorný, Wagner & partneři, s.r.o.

Pokorný / Wagner / & partneři

Poznámky:

1. Viz https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&t=1117.
2. Ve všech případech, ve kterých občanský zákoník jako následek vady právního jednání stanoví neplatnost, se tak jedná o neplatnost relativní a pouze pokud právní jednání vykazuje znaky obsažené v ustanovení § 588 občanského zákoníku, pak se jedná o neplatnost absolutní.
3. V případě absolutní neplatnosti musely být totiž naplněny podmínky stanovené v ustanovení § 588 zákona č. 89/2012 Sb.

Regulace ppc reklamy v tuzemsku a zahraničí v kontextu nekalé soutěže

V roce 2021 určitě není potřebné zdůrazňovat, jak významnou roli na trzích s nejrůznějšími typy zboží a služeb hraje internet. Obzvláště v současné době přetrvávající celosvětové pandemie se nespočet doposud toliko fyzických prodejen a jiných provozoven přesouvá do prostředí e-shopů, podnikatelé čím dál víc inzerují své služby prostřednictvím online platforem a snaží se tak tímto způsobem vzbudit či zvýšit zájem o své produkty a služby.

Podnikatelé se pak přirozeně v tomto směru snaží přilákat co největší počet potenciálních zákazníků na své webové stránky, a to již v rámci prvotní fáze vyhledávání, resp. zadávání poptávaného zboží či služby do zvoleného internetového vyhledávače, kdy své marketingové úsilí koncentrují právě na svou viditelnost v rámci těchto internetových vyhledávačů. Očekávatelným průvodním jevem takto koncentrované konkurence je pak to, že s přesunem do internetového prostředí došlo i k rozvoji jednání potenciálně splňujících znaky nekalé soutěže.

Pay per Click reklama

Jedním z efektivních nástrojů, jak zvýšit návštěvnost vlastních webových stránek, a tak i pravděpodobnost realizace transakce je využití tzv. Pay per Click (PPC) reklamy. PPC reklama je reklamní služba, v jejímž rámci může jakýkoli inzerent dosáhnout toho, aby se po zadání jím zvolených klíčových slov do vybraného internetového vyhledávače zobrazil mezi prvními výsledky placený reklamní odkaz na webové stránky inzerenta. Takováto reklama, obsahující krátké reklamní sdělení a samotný odkaz na webové stránky inzerenta, se zpravidla zobrazuje ve skupině několika dalších reklamních odkazů označených jako „sponzorované odkazy" či „reklama", většinou buďto v horní části obrazovky nad přirozenými výsledky vyhledávání nebo vpravo vedle nich. V tuzemském prostředí se pak můžeme nejčastěji setkat s PPC reklamou v rámci placených služeb Google Ads (v minulosti Google Adwords) či Sklik zastřešovaný vyhledávačem Seznam.cz.

Inzerent v rámci využívání těchto služeb pak volí taková klíčová slova, u kterých předpokládá, že jeho potenciální zákazníci je budou s největší pravděpodobností zadávat do zvoleného vyhledávače. V případě správného nastavení klíčového slova (výrazu), které se bude shodovat s vyhledávaným dotazem zákazníka a dostatečně vysoké maximální ceny nabízené inzerentem za proklik, by se měla zákazníkům po zadání zvolených klíčových slov zobrazit mezi prvními právě reklama inzerenta.

Jak vyplývá z výše uvedeného, jedním z (doslova) klíčových aspektů pro úspěch reklamy inzerenta v rámci internetových vyhledávačů je správná volba klíčových slov, resp. slovních výrazů. Ne příliš velký úspěch mají velmi obecná slova jako například „boty" či „obuv" – všeobecně se doporučují zejména klíčová slova více specifická či segmentově zaměřená, jako např. „obuv Nike" či případně řetězce klíčových slov. Úspěch takto nastavené strategie je přitom jednoduše měřitelný prostřednictvím míry prokliků, tzv. click trough rate (CTR), která vyjadřuje procentuální podíl mezi počtem realizovaných prokliků a počtem zobrazení dané inzerce (tj. klikne-li v rámci 100 zobrazení inzerce na inzerovaný web 5 uživatelů, má CTR hodnotu 5 %).

Bylo by naivní se domnívat, že každý inzerent volí klíčová slova striktně na základě toho, co on sám skutečně nabízí, jaké konkrétní produkty či značky prodává a jaká označení charakterizují inzerenta samotného anebo jeho produkty. Získáváním popularity PPC reklam tak netrvalo dlouho, než inzerenti začali používat klíčová slova shodující se s obchodními firmami, doménami, či označeními chráněnými ochrannými známkami svých konkurentů.

Cíl je ve většině případů jednoduchý – odlákat potenciální zákazníky vyhledávající produkty konkurenta, a naopak je nasměřovat na svoji vlastní inzerci a produkty.

Stěžejní judikatura Soudního dvora

Judikaturou nejčastěji řešeným případem užívání označení třetích osob jakožto klíčových slov v rámci služeb PPC reklam je užívání v souvislosti s ochrannými známkami. Byť známkové právo nelze s právem nekalé soutěže ztotožňovat, judikatura[1] již v minulosti jednoznačně v českém právním prostředí dovodila, že neoprávněné užívání ochranných známek lze považovat za jednání splňující znaky mimo jiné generální klauzule nekalé soutěže,[2] či i některých pojmenovaných skutkových podstat nekalé soutěže.

V tuzemském právním prostředí lze i v současnosti za jednu z nejvíce relevantních judikatur v této oblasti nadále považovat rozhodnutí Soudního dvora ve věci Interflora.[3] Byť se nejedná zdaleka o první ani ojedinělé rozhodnutí Soudního dvora ve věci placených služeb optimalizace pro internetové vyhledávače,[4] obecně je toto rozhodnutí považováno za zdařilý ucelený přehled kritérií, která by měla být soudy (dle zásady loajality a požadavku na eurokonformní výklad[5] pak i soudy českými) posuzována v rámci snahy identifikovat, zda došlo k zásahu do práv majitele ochranné známky.

V rozsudku Interflora Soudní dvůr primárně potvrzuje závěr dosažený v jeho dřívějších rozhodnutích,[6] a sice, že ochrana poskytovaná majiteli registrací ochranné známky není absolutní, přičemž samotné užití označení chráněného ochrannou známkou jakožto klíčového slova nemůže být zakázáno bez naplnění dalších kritérií.

V rámci stanovování pravidel pro možnou deklaraci protiprávního užívání ochranných známek v tomto kontextu Soudní dvůr v souladu s aplikovatelnou právní normou EU[7] na jedné straně posuzoval užívání ochranné známky konkurenta jakožto klíčového slova bez souhlasu majitele ochranné známky (a) pro výrobky nebo služby, které jsou totožné s těmi, pro které je ochranná známka zapsaná[8] a na druhé straně užívání ochranné známky za stejných podmínek, avšak s tím rozdílem, že je užívána (b) pro výrobky nebo

služby, které nemusí být nutně zcela totožné s těmi, pro které je uvedená ochranná známka zapsaná, přičemž v takovém případě však musí mít známka dobré jméno.[9]

Budeme-li tak chtít aplikovat rozsudek Interflora a v jeho kontextu posoudit, zda užívání konkrétního klíčového slova chráněného ochrannou známkou je či není povoleno, v první řadě je vhodné určit, zda se jedná o ochrannou známku s dobrým jménem. Je-li odpověď „ano", není pro konstatování potenciálního zásahu do takové ochranné známky nutné, aby byla inzerentem užívána jakožto klíčové slovo pro zcela totožné produkty, pro které je ochranná známka zapsána. Je-li však odpověď „ne", je potřeba zodpovědět otázku, zda užívání ochranné známky směřuje na propagaci totožných produktů, pro které je tato zapsána. Bude-li odpověď na obě otázky „ne", ochrana majiteli ochranné známky nebude striktně v kontextu směrnice 2015/2436 přiznána.

Ochranná známka obecně

Zachovávajíc posloupnost aplikovanou Soudním dvorem, nejprve je vhodné se věnovat ochranným známkám užívaným pro stejné produkty, pro které je ochranná známka zapsána. K těmto Soudní dvůr dovodil, že majitel ochranné známky je oprávněn zakázat její užívání – včetně užívání jakožto klíčového slova v rámci placené optimalizace pro vyhledávače – avšak pouze v případě, že toto užívání je s to způsobit újmu některé z funkcí ochranné známky[10] (jedná se přitom o funkci označení původu, funkci reklamní a funkci investiční).

Z rozsudku Interflora pak v souvislosti s funkcemi ochranných známek plynou především následující závěry:

- k zásahu do funkce označení původu ochranné známky dochází tehdy, jestliže z formulace inzerce pro běžně informovaného a přiměřeně pozorného uživatele internetu není možné, či je obtížné zjistit, zda produkty, kterých se inzerce týká, pocházejí od majitele ochranné známky, od subjektu, který je s ním hospodářsky propojen, či od třetí osoby.[11]

  Je patrné, že klíčovým aspektem pro toto posouzení je primárně formulace reklamního sdělení v rámci inzerce a zda toto nechává prostor pro pochybnosti o původu daného produktu či o propojenosti majitele ochranné známky a daného inzerenta. Neméně důležité je vymezení toho, jakého uživatele je možné považovat za „běžně informovaného a přiměřeně pozorného". Tato skutečnost se nepochybně bude lišit například v závislosti od země původu produktu či uživatele, či od specificity produktu (míra běžné informovanosti se jistě bude lišit u uživatele majícího zájem o nákup zimních bot a u uživatele nakupujícího měřící rotační lasery);
- zásah do reklamní funkce ochranné známky v důsledku jejího užití jakožto klíčového slova v rámci služby optimalizace pro vyhledávače je vyloučena. Cílem užití klíčového slova odpovídajícího ochranným známkám třetím subjektem je poskytnutí alternativy k produktům majitele ochranné známky, přičemž tato praktika je považována za přirozenou součást hospodářské soutěže.[12] Skutečnost, že tato praktika může vést majitele ochranné známky k zintenzivnění své reklamní kampaně, pak dle Soudního dvora na tomto závěru nic nemění;[13]
- k zásahu do investiční funkce ochranné známky dochází tehdy, jestliže její užívání inzerentem podstatným způsobem brání tomu, aby její majitel používal svou ochrannou známku k získání či udržení své pověsti (reputace).[14]

Ochranná známka s dobrým jménem

Primární otázkou u tohoto typu ochranných známek je, jakým způsobem vlastník ochranné známky prokáže, že jeho ochranná známka má dobré jméno.

Soudní dvůr již dříve v tomto směru postuloval skutečnosti, které by měly soudy členských států brát v potaz při hledání odpovědi na tuto otázku. Mělo by se jednat především o podíl na trhu, který má daná ochranná známka, intenzitu, geografický rozsah a dobu jejího užívání, jakož i rozsáhlost investice učiněnou v rámci propagace ochranné známky jejím vlastníkem.[15] Tuzemská judikatura se v tomto směru věnovala i konkrétním důkazním prostředkům, které mohou být v tomto směru použity – jedná se např. o spotřebitelské průzkumy, články či jiné materiály z médií, doklady o množství prodaných výrobků pod ochrannou známkou a dosaženém obratu atd.[16]

Je-li pak prokázáno, že ochranná známka dobré jméno má, Soudní dvůr spatřuje zásahy do ní, resp. umožňuje jejímu vlastníku bránit v užívání ochranné známky třetí osobou pokud:

- dochází k „rozmělnění" rozlišovací způsobilosti ochranné známky (tj. je oslabena schopnost ochranné známky označovat výrobky nebo služby);[17] nebo
- dochází k jejímu „pošpinění" (snižuje se přitažlivost ochranné známky v očích veřejnosti);[18] nebo
- uživatel ochranné známky na ní „parazituje" (tj. protiprávně těží z rozlišovací způsobilosti ochranné známky či jejího dobrého jména).[19]

Vybraná česká judikatura

Byť je judikatura Soudního dvora v této oblasti nepochybně směrodatná, vždy je zajímavý i pohled na skutečnou aplikaci závěrů z nich vyplývající tuzemskými soudy.

V České republice lze přitom najít jen omezený počet těchto případů, které se dostaly až do rukou soudců Nejvyššího soudu. Jedním z mála z nich byl spor vedený žalobcem, společností Tesco a.s. vůči žalovanému, společnosti ELKO EP, s.r.o.,[20] kdy po zadání označení „TECOMAT" a „FOXTROT", shodujících se s ochrannými známkami vlastněnými žalobcem do vyhledávačů Seznam.cz i Google.cz, se jakožto placený reklamní odkaz objevilo reklamní sdělení žalovaného ve znění: „Hledáte Tecomat? Zkuste to s Inels a mějte přehled o tom, co se doma děje!" (a totéž pak s označením „Foxtrot").

Nejvyšší soud v této věci aplikoval judikaturu Soudního dvora, především pak zmiňovaný rozsudek Interflora. Nejvyšší soud přitom v konečném důsledku dospěl k závěru, že v rámci posuzovaného případu došlo k zásahu do funkce označení původu předmětných ochranných známek, jelikož z formulace obchodních sdělení nebylo zřejmé, zda je žalovaný třetí osobou nezávislou na žalobci, a tudíž na majiteli ochranné známky, či zda se jedná o osoby propojené. S tímto závěrem je možno souhlasit, jelikož si lze představit, že průměrný uživatel nemající příliš detailní znalosti v dané oblasti, se může domnívat, že produkt „Inels" zmiňovaný v reklamním sdělení žalovaného je např. novou verzí produktu původně označeného jako „Tecomat" či „Foxtrot".

Byť v obecné rovině je možno se ztotožnit s konstatováním zásahu do funkce označení původu daných ochranných známek, za pozoruhodné považujeme zmíněné posouze-

ní zásahu do dalších funkcí ochranné známky soudem prvního stupně. V rámci rekapitulace dosavadního řízení totiž Nejvyšší soud zmiňuje skutečnost, že soud prvního stupně vedle zásahu do funkce označení původu rovněž shledal i zásah do investiční funkce ochranné známky, jelikož uživatelé, kteří hledali produkty chráněné ochrannými známkami, byli od dalšího hledání odrazeni. Na základě informací obsažených v odůvodnění daného rozsudku jsou však na místě pochybnosti, zda by Soudní dvůr po provedení „testu" Interflora s tímto posouzením souhlasil. Soudní dvůr totiž výslovně judikoval, že majitel ochranné známky se nemůže dovolávat okolnosti, že v důsledku užívání ochranné známky třetí osobou dochází k tomu, že se jeho potenciální zákazníci odvracejí od produktů nesoucích uvedenou ochrannou známku.[21]

Za nevyužitou příležitost pak považujeme, že Nejvyšší soud se v rámci daného rozsudku odmítl vyjádřit k soudem prvního stupně konstatovanému naplnění znaků generální klauzule nekalé soutěže. Ačkoli rozumíme procesním důvodům, proč tak Nejvyšší soud učinil, vyjádření k této otázce, byť v rámci obiter dictum, by dle našeho názoru přispělo k objasnění dané problematiky z hlediska nekalé soutěže. Nejedná se až tak o otázku, zda je zásah do ochranných známek těmito praktikami možné současně považovat za nekalosoutěžní – jak jsme již uvedli výše, na tuto otázku již Nejvyšší soud odpověděl kladně.[22] Zajímavé by však bylo vyjádření Nejvyššího soudu k jiným, doposud nevyřešeným otázkám (ať už v rámci zmiňovaného rozsudku či v rámci případných budoucích sporů): Co kdyby nebyl shledán zásah do žádné z funkcí ochranné známky – bylo by za určitých okolností možné užití klíčového slova shodného s ochrannou známkou i tak podřadit pod jednání splňující znaky nekalé soutěže? A co kdyby zásah do funkcí ochranné známky dán byl, avšak ochranná známka by neměla dobré jméno a dané označení by nebylo užíváno na stejné produkty, pro které je zapsaná ochranná známka – ačkoli by tak nebyl dán zásah do ochranné známky z hlediska práva známkového, šlo by i tak toto jednání považovat za nekalosoutěžní? Co kdyby se vůbec nejednalo o užití ochranné známky, ale např. zaregistrované internetové domény (např. cílené užití celého řetězce domény jasně směřující na konkurenci), obchodní firmy, či i zcela nechráněného označení, které si však veřejnost dlouhodobě spojuje s konkrétním subjektem – bylo by v této situaci možné mluvit o nekalosoutěžním jednání?

Na alespoň jednu z těchto otázek již poskytl své stanovisko Vrchní soud v Praze, který v roce 2009 řešil spor mezi žalobcem, společností Hyposervis, a.s. a žalovaným, společností HYPO-centrum, s.r.o. [23] Mezi účastníky přitom nebylo sporné, že žalovaný užíval označení „hyposervis" shodující se s kmenem obchodní firmy žalobce (zřejmě se však nejednalo o označení chráněné ochrannou známkou) jakožto klíčového slova v rámci internetové reklamy ve službě Sklik. Ačkoli se žalovaný bránil zejména tvrzením, že označení „hyposervis" je označením běžně používaným v obchodním styku a považovaným za synonymum „služby na trhu s hypotékami", v konečném důsledku se Vrchní soud v Praze s tímto hodnocením neztotožnil a konstatoval, že popsané jednání „beze zbytku naplňuje generální klauzuli nekalé soutěže"[24] a navíc shledal i naplnění speciální skutkové podstaty parazitování na pověsti žalobce.

Americká doktrína

Zajímavým kontextem pro srovnání přístupu soudů k užívání klíčových slov spájených s jinými soutěžiteli v rámci optimalizace pro vyhledávače je pohled do USA. Zatímco v tuzemském prostředí se judikatura v této oblasti teprve začíná formovat a postupem času sjednocovat, první případy řešené americkými federálními soudy sahají až do devadesátých let.[25]

Byť se judikatura v otázce užívání chráněných označení (převážně ochranných známek) jakožto klíčových slov v rámci internetové reklamy v USA formuje už desetiletí, nelze říct, že by se tato ubírala pozitivním směrem pro majitele ochranných známek či jiných označení. V posledních letech je v USA obtížné domoci se jakékoli soudní ochrany v případě, že je třetí osobou užíváno označení shodné s registrovanou ochrannou známkou. Za situace, kdy je obtížné domoci se ochrany zavedeného a respektovaného institutu jako je ochranná známka, a fortiori si lze jen stěží představit, že by stejná soudní soustava snad přiznávala vyšší míru ochrany označením ochrannými známkami nechráněným.

Prvním problémem, který značně ztěžuje pozici majitelů ochranných známek je skutečnost, že americká doktrína považuje „zmatení zákazníků" (customer confusion) za podmínku sine qua non konstatování zásahu do práv plynoucích z ochranných známek.[26] Tento přístup se rovněž označuje za doktrínu „počátečního zmatení zájmu" (initial interest confusion), která stanoví, že předpokladem konstatování zásahu do práv plynoucích z ochranných známek je skutečnost, že její užití třetím subjektem – např. v rámci placených služeb optimalizace pro vyhledávače – způsobí v potenciálních zákaznících hledajících výrobky či služby chráněné danou ochrannou známkou počáteční zmatení ohledně toho, zda zobrazená inzerce je či není tím produktem (či prodejcem), který daný zákazník původně hledal, a to do takové míry, že na inzerovaný odkaz klikne.

Tato doktrína sama o sobě nepůsobí příliš kontroverzně. Ostatně, lze ji přirovnat k zásahu do funkce označení původu ochranné známky, jak s tímto pojmem pracuje Soudní dvůr, a tudíž i soudy jednotlivých členských zemí EU (anebo by alespoň měly). Oba tyto přístupy zkoumají, zda je pro průměrného zákazníka obtížné či nemožné na první pohled zjistit, zda nalezl to, co hledal, resp. zda je zobrazená inzerce (či její inzerent) propojená s označením, které zákazník hledal, či se společností, se kterou si toto označení spojuje.

Co však už kontroverzním na doktríně počátečního zmatení zájmu je, je skutečnost, že bez prokázání skutečného zmatení zákazníků (americká judikatura používá pojem „actual confusion", nejedná se tak o pouhou pravděpodobnost zmatení) většina federálních soudů není ochotna konstatovat zásah do práv plynoucích z ochranných známek. Tento přístup by odpovídal tomu, kdyby Soudní dvůr judikoval, že pouze zásah do funkce označení původu ochranné známky by opravňoval jejího majitele zakázat její užívání, přičemž jakoukoli možnost zásahu do funkce investiční, či potenciální rozmělňování, pošpiňování či parazitování na ochranných známkách s dobrým jménem, by odmítl.

K ještě věští frustraci majitelů ochranných známek v těchto sporech pak přidal i výsledek dlouholetého sporu mezi populárním prodejcem kontaktních čoček 1-800 Contacts, Inc. a v rozhodné době relativně novým hráčem na tomto trhu, společností Lens.com, Inc.[27]

Do vydání tohoto rozhodnutí se totiž míra zmatení zákazníků většinou prokazovala prováděním zákaznických průzkumů, v jejichž rámci byli respondenti dotazováni, zda zobrazení předmětné inzerce po zadání příslušného klíčového slova u nich vzbuzuje zmatení ohledně původu daného produktu,[28] přičemž procentuální míra „zmatení" pod 10 % zpravidla nebyla považována za dostatečnou pro konstatování zásahu do ochranné známky,

zatímco míra zmatení nad 20 % již ano. Soud ve věci 1-800 Contacts však minimální hodnotu 10 % „zmatení" vztáhl i na tzv. CTR (míra prokliků). [29] Nyní tak inzerentovi, který použil ochrannou známku soutěžitele jakožto klíčové slovo v rámci placených služeb optimalizace pro vyhledávače, stačí v obraně proti žalobě poukázat na CTR nižší než 10 % (údaj snadno dostupný inzerentovi) a ve věci bude mít pravděpodobně úspěch. Dle běžných statistik se přitom CTR pohybuje na úrovni cca 2 %. [30] Nejeden americký odborník na internetové a známkové právo tak rozhodnutí ve věci 1-800 Contacts považuje za faktický konec vymáhání jakýchkoli nároků z použití ochranných známek jakožto klíčových slov.[31]

Za krátkou zmínku rovněž stojí skutečnost, že v americkém prostředí se situace příliš neliší ani v případě, kdy subjekty, které užívají chráněná označení či jména svých konkurentů v PPC reklamě, jsou advokáti. Studie z roku 2016[32] konstatovala, že většina amerických států[33] považuje tuto praktiku za souladnou s právním řádem i etickými standardy kladenými na advokáty. V našem právním prostředí, kde ještě relativně nedávno byla většina forem reklamy a publicity v advokacii zapovězena,[34] si lze jen stěží představit, že by Česká advokátní komora „posvětila" užívání názvů konkurenčních advokátních kanceláří jakožto klíčových slov v rámci PPC inzerce a že by tuto praktiku považovala za souladnou s pravidly soutěže advokátů.[35]

Závěr

S narůstající rolí internetového prodeje zboží a služeb stále víc nabírá na významu regulace mezí reklamy v prostředí internetu. Byť judikatura Soudního dvora poskytuje relativně uspokojivé odpovědi na to, za jakých okolností je možné konstatovat zásah do práv plynoucích z ochranných známek užitých v prostředí internetu, bude zajímavé sledovat, jak budou české soudy tyto závěry aplikovat a zda budou případné nesplnění kritérií ochrany plynoucí z ochranných známek formulovaných Soudním dvorem „suplovat" subsumpcí vytýkaných jednání pod generální klauzuli či případně jednotlivé skutkové podstaty nekalé soutěže. Rovněž i exkurz do americké doktríny vytváří prostor pro úvahy ohledně dalšího směřování vymáhání práv spojených s užíváním chráněných výrazů jako klíčových slov v prostředí internetu v tuzemsku, a zda i naše právní prostředí v tomto směru čeká narůstající míra liberalizace, jak je tomu v USA. ●

JUDr. Ing. Michal Kuna, advokát
JUDr. Monika Slezáková, advokátní koncipientka
Doležal & Partners s.r.o., advokátní kancelář

Poznámky:

1 Např. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 2013, sp. zn. 23 Cdo 2662/2012.
2 Ustanovení § 2976 občanského zákoníku.
3 Rozsudek Soudního dvora ze dne 22. 9. 2011, věc C-323/09.
4 Např. rozsudek Soudního dvora ze dne 23. 3. 2010, spojené věci C-236/08 až C-238/08.
5 Čl. 4 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii.
6 Např. rozsudek Soudního dvora ze dne 23. 03. 2010, spojené věci C-236/08 až C-238/08, rozsudek Soudního dvora ze dne 25. 3. 2010, věc C 278/08 a jiné.
7 Aktuálně čl. 10 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2436, ze dne 16. prosince 2015, kterou se sbližují právní předpisy členských států o ochranných známkách, přičemž daná úprava byla rovněž transponována do zákona č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách, ve znění pozdějších předpisů.
8 Aktuálně čl. 10 odst. 2 písm. a) směrnice č. 2015/2436.
9 Aktuálně čl. 10 odst. 2 písm. c) směrnice č. 2015/2436.
10 Rozsudek Soudního dvora ze dne 22. 9. 2011, věc C-323/09, bod 37.
11 Tamtéž, bod 44.
12 Tamtéž, body 57-58.
13 Tamtéž, bod 57.
14 Tamtéž, bod 62.
15 Rozsudek Soudního dvora ze dne 14. 9. 1999, věc C-375/97.
16 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2018, sp. zn. 6 As 71/2018.
17 Rozsudek Soudního dvora ze dne 22. 9. 2011, věc C-323/09, bod 73.
18 Tamtéž, bod 73.
19 Tamtéž, bod 74.
20 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 4. 2018, sp. zn. 23 Cdo 4931/2017.
21 Rozsudek Soudního dvora ze dne 22. 9. 2011, věc C-323/09, bod 64.
22 Např. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 2013, sp. zn. 23 Cdo 2662/2012.
23 Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 21. 10. 2009, sp. zn. 3 Cmo 121/2009, In: MACEK, Jiří. Rozhodnutí ve věcech obchodní firmy a nekalé soutěže II. díl. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2011, s. 429.
24 Tamtéž.
25 Např. rozhodnutí Federálního odvolacího soudu Spojených států, 9. obvod, 1999, č. 202 F.3d 278.
26 Např. rozhodnutí Federálního odvolacího soudu Spojených Států, 9. obvod, ze dne 08. 3. 2011, č. 638 F. 3d 1137.
27 Rozhodnutí Federálního odvolacího soudu Spojených Států, 10. obvod, ze dne 16. 7. 2013, č. 722 F.3d 1229.
28 Široce akceptováno jako důkazní prostředek, např. rozhodnutí Federálního odvolacího soudu Spojených Států, 4. obvod, ze dne 11. 1. 2006, č. 434 F.3d 263.
29 Rozhodnutí Federálního odvolacího soudu Spojených Států, 10. obvod, ze dne 16. 7. 2013, č. 722 F.3d 1229.
30 Průzkum průměrné hodnoty míry prokliků (CTR) v rámci služby Google AdWords dostupný na https://www.wordstream.com/average-ctr.
31 Např. profesor Eric Goldman z Univerzity Santa Clara School of Law v rámci svého blogu https://blog.ericgoldman.org.
32 GOLDMAN, Eric. REYES, Angel. Regulation of Lawyers' Use of Competitive Keyword Advertising University of Illinois Law Review, vol. 2016, s. 103.
33 S výjimkou např. Severní Karolíny, jejíž advokátní komora dne 27. 4. 2012 přijala stanovisko proti oprávněnosti advokátů využívat tuto formu reklamy, viz https://www.ncbar.gov/for-lawyers/ethics/adopted-opinions/2010-formal-ethics-opinion-14/.
34 Etický kodex ve znění do 27. 9. 2003.
35 Část třetí Etického kodexu.

Náhrada nákladů řízení o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví ve světle recentní judikatury Ústavního soudu

Spoluvlastnictví je institut, který znali již staří Římané. A stejně jako v dobách antického Říma, také dnes mohou nastat situace, kdy spoluvlastníci nechtějí ve spoluvlastnictví nadále setrvat a chtějí jej zrušit a vypořádat. Pokud spoluvlastníci nezruší a nevypořádají spoluvlastnictví dohodou, mohou se obrátit na soud. Soudní řízení přitom může být zdrojem nemalých nákladů.

V případě soudního sporu o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví nemovité věci to platí dvojnásob. S ohledem na aktuální rozhodovací praxi Ústavního soudu by právě v oblasti náhrady nákladů řízení o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví mělo dojít k zásadním změnám.

Dosavadní praxe – náhrada nákladů řízení se v zásadě přiznává podle úspěchu ve věci

Řízení o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví se vede podle občanského soudního řádu,[1] a tedy spadá pod oblast sporných řízení. V tomto typu řízení platí zásada, že účastníkovi, který měl ve věci plný úspěch, přizná soud náhradu nákladů proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.[2] Pokud tedy žalobce v žalobě navrhoval zrušení a vypořádání spoluvlastnictví určitým způsobem (např. přikázáním do jeho výlučného vlastnictví s tím, že žalovanému zaplatí vypořádací podíl) a soud tomuto návrhu vyhověl, pak je žalobce úspěšný a má právo na náhradu nákladů řízení od neúspěšné protistrany, a to v plném rozsahu. Tento závěr vyplývá ze stanoviska Nejvyššího soudu SR sp. zn. Cpj 8/72 ze dne 8. 3. 1973, ze kterého soudy již téměř 50 let do dnešní doby vycházejí. Tento poměrně jasný závěr opakovaně stvrdila také novější rozhodovací praxe Nejvyššího soudu[3] a Ústavního soudu.[4]

V případě, kdy mezi stranami nebyl sporný způsob vypořádání spoluvlastnictví, ale sporná byla pouze výše přiměřené náhrady, pak soudy přiznávaly právo na náhradu nákladů řízení podle poměru procesního úspěchu ve věci.[5]

Z rozhodovací praxe Nejvyššího soudu je však možné vypozorovat, že s ohledem na konkrétní okolnosti každého případu je možné, aby k přiznání práva na náhradu nákladů nedošlo (soud při rozhodování o nákladech řízení má přihlédnout také k tomu, jaká zásadní otázka byla mezi účastníky sporná, k čemu bylo vedeno dokazování a jak byl tento spor řešen v rozhodnutí).[6]

Lze tak shrnout, že dosavadní praxe byla postavena na obecném principu, že úspěšný účastník má právo na náhradu nákladů řízení (§ 142 odst. 1 o.s.ř.), ledaže by okolnosti případu výjimečně umožňovaly právo na náhradu nákladů nepřiznat (§ 143 o.s.ř. a § 150 o.s.ř.).

Nové nálezy Ústavního soudu – náhrada nákladů řízení se v zásadě nepřiznává

Oproti shora popsané ustálené rozhodovací praxi se v nedávné době opakovaně vymezil Ústavní soud.[7]

Odklon od dosavadní rozhodovací praxe je patrný v nálezu Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 572/19 ze dne 12. 12. 2019, ve kterém druhý senát Ústavního soudu argumentoval zejména následovně:

- řízení o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví je tzv. iudicium duplex a má tedy svá specifika, mj. že účastníci nemusejí uvádět konkrétní způsob vypořádání, neboť konečný způsob vypořádání je výlučně na rozhodnutí soudu, který je vázán zákonným pořadím vypořádání;
- řízení o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví by podle názoru některých autorů mělo být kvůli svým specifikům řízením nesporným;
- účastníka řízení nelze sankcionovat za to, že spoluvlastnictví má být zrušeno a vypořádáno (a to ani žalobce, ani žalovaného);
- spoluvlastníci nemohou plně ovlivnit konečné rozhodnutí soudu o způsobu vypořádání (neboť to je výlučně na úvaze soudu) a nemohou tak přesně předvídat konkrétní rozhodnutí soudu;
- každý z rozdílných návrhů účastníků, ve kterých účastníci navrhují rozdílný způsob vypořádání, může mít rozumný a přesvědčivý základ;
- jako spravedlivé se zpravidla bude jevit východisko, aby každý ze spoluvlastníků sám nesl své náklady řízení a nebyl povinen hradit náklady jiného spoluvlastníka, ledaže by pro to byly dány zvláštní důvody, přičemž takové východisko odpovídá právu spoluvlastníků na ochranu vlastnictví zaručenému článkem 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod;
- přístup přiznání náhrady nákladů řízení založený na procesním úspěchu je příliš formalistický, mechanický a neodpovídá charakteru tohoto řízení; a
- soudy mohou v konkrétních případech přihlédnout i k jeho širším okolnostem, včetně toho, že se například účastníci ohledně předmětu řízení alespoň částečně shodli, jaký byl procesní postup a stanoviska jednotlivých účastníků v průběhu řízení či jaké bylo jejich jednání před zahájením řízení při snaze o zrušení spoluvlastnictví dohodou.

Na tento nález reagoval třetí (tj. jiný) senát Ústavního soudu nálezem sp. zn. III. ÚS 186/20 ze dne 10. 6. 2020, ve kterém dospěl k závěru, že ustálená rozhodovací praxe Ústavního soudu je dána nálezem Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 1441/11 – tzn., že se náhrada nákladů řízení o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví v zásadě přiznává. Aby se od této ustálené rozhodovací praxe mohl Ústavní soud odchýlit, musel by druhý senát předložit tuto otázku plénu Ústavního soudu.[8] Tak se však v daném případě nestalo, a proto není překonán názor uvedený v nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 1441/11. Náhrada nákladů v řízení o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví se podle tohoto nálezu má v zásadě přiznávat.[9]

V návaznosti na tato odlišná rozhodnutí Ústavního soudu byl vydán další nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 262/20-3 ze

dne 10. 11. 2020 (jednalo se o jiný senát než v předchozích nálezech), ve kterém se první senát Ústavního soudu přiklonil k názoru vyslovenému v nálezu Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 572/19 – tzn., že by obecným pravidlem mělo být, že se náhrada nákladů účastníkům v zásadě nepřiznává, ledaže by okolnosti případu výjimečně umožňovaly právo na náhradu nákladů přiznat.[10] Argumentaci prvního senátu Ústavního soudu v tomto rozhodnutí lze shrnout následujícím způsobem:

- řízení o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví má jakožto iudicium duplex svá specifika;
- jedná se o sporné řízení pouze z toho důvodu, že toto řízení není vymezeno v zákoně o zvláštních řízeních soudních;[11]
- způsob vypořádání je v konečném důsledku na úvaze soudu a účastník řízení nad ním nemá fakticky kontrolu;
- je nutné rozlišovat dva momenty – rozhodování o zrušení spoluvlastnictví (jakoby „základ nároku“) a rozhodování o vypořádání spoluvlastnictví (jakoby „výše nároku“);
- pokud by v rámci rozhodování o zrušení spoluvlastnictví došlo k zamítnutí žaloby (což se v praxi moc nestává), tak pouze v takovém případě je možné hovořit o plném úspěchu a neúspěchu ve věci a je tedy možné přiznat úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů;
- pokud bude spoluvlastnictví zrušeno a následně se bude rozhodovat o vypořádání spoluvlastnictví, pak již nelze hovořit o procesním úspěchu a neúspěchu;
- při vypořádání spoluvlastnictví neexistuje „vítěz a poražený“ (pomine-li se emoční stránka věci), neboť nikomu nebude zasaženo do jeho subjektivního práva a každý si z řízení „něco odnese“;
- pokud má procesní obrana účastníka rozumný a přesvědčivý základ (tj. nejedná se o zneužití práva či obstrukční jednání), nelze mu její uplatnění klást k tíži tím, že mu bude uložena povinnost nahradit protistraně náklady řízení;
- zásadně by se proto mělo rozhodovat tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení podle § 142 odst. 2 o. s. ř.; a
- v odůvodněných případech lze některému z účastníků přiznat právo na náhradu nákladů podle § 142 odst. 3 o. s. ř (a nikoliv podle § 142 odst. 1 o.s.ř. jako doposud), přičemž zvláštními okolnostmi konkrétního jedinečného případu může být např. obstrukční chování spoluvlastníka, nezájem o konstruktivní vyřešení věci nebo šikanózní výkon práva.

K těmto dvěma nálezům se Ústavní soud přiklonil také v usnesení sp. zn. IV. ÚS 3340/20 ze dne 22. 12. 2020.

Lze tak shrnout, že podle nejnovější rozhodovací praxe Ústavního soudu by obecné soudy měly postupovat podle principu, že žádný z účastníků nemá nárok na náhradu nákladů řízení (§ 142 odst. 2 o.s.ř.), ledaže by okolnosti případu výjimečně umožňovaly náhradu nákladů přiznat (§ 142 odst. 3 o.s.ř).

Závěr

Dosavadní rozhodovací praxe soudů při posuzování náhrady nákladů řízení o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví je postavena na principu, že úspěšný účastník má právo na náhradu nákladů řízení; ve výjimečných případech je však možné právo na náhradu nákladů nepřiznat. Oproti tomuto principu se vymezila nejnovější rozhodovací praxe Ústavního soudu, podle které by soudy měly aplikovat zcela opačný princip, a sice že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení s tím, že ve výjimečných případech je však možné právo na náhradu nákladů přiznat.

Lze očekávat, že účastníci řízení o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví budou i nadále běžně požadovat, aby jim bylo přiznáno právo na náhradu nákladů řízení. Nové nálezy Ústavního soudu v tomto ohledu kladou zvýšené požadavky na obecné soudy, aby při svém rozhodování o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví vždy v každém jednotlivém případě zvážily, zda konkrétní okolnosti takového případu odůvodňují přiznání práva na náhradu nákladů řízení či nikoliv. V případě, že soudy v konkrétní projednávané věci žádné důvody pro přiznání práva na náhradu nákladů řízení neshledají, pak budou muset (na rozdíl od dřívější/dosavadní zavedené praxe) rozhodnout tak, že právo na náhradu nákladů řízení žádnému z účastníků nepřiznají. ●

JUDr. Jan Ožana, advokát
Mgr. Jan Forejt, advokátní koncipient
act Řanda Havel Legal advokátní kancelář s.r.o.

act
Řanda Havel Legal

Poznámky:

1 Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o.s.ř.“).

2 Ust. § 142 odst. 1 o.s.ř.

3 Srov. např. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 245/2014 ze dne 26. 3. 2014.

4 Srov. např. nález Ústavního soudu sp. zn. I.ÚS 1441/11 ze dne 22. 9. 2011.

5 Srov. např. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 935/2017 ze dne 30. 5. 2017 nebo usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 2767/2017 ze dne 26. 7. 2017.

6 Srov. např. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 2059/2015 ze dne 27. 10. 2015.

7 Mj. s ohledem na skutečnost, že do 30. 9. 2017 bylo proti výroku o náhradě nákladů řízení přípustné dovolání. Zákonem č. 296/2017 Sb. došlo však k novelizaci o.s.ř., v důsledku které bylo do § 238 odst. 1 o.s.ř. vloženo nové písmeno h), které znemožňuje podat dovolání proti rozhodnutí o výroku o nákladech řízení. S ohledem na tuto skutečnost se tak rozhodování o nákladech řízení „ve třetí instanci“ přesunulo z Nejvyššího soudu na Ústavní soud.

8 Srov. § 23 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Zákon o ÚS“).

9 A nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 572/19 je proto nutné vyložit ústavně-konformním výkladem tak, že tento nález „reagoval na zcela specifickou situaci nastalou v konkrétní věci, která naprosto výjimečně vyžadovala odhlédnout od kritéria úspěchu ve věci, což nález sp. zn. I. ÚS 1441/11 umožňuje.“

10 S ohledem na nejednotnou předchozí rozhodovací praxi Ústavního soudu byla v rámci tohoto řízení předložena otázka zabývající se náhradou nákladů v řízení o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví plénu Ústavnímu soudu podle § 23 Zákona o ÚS, aby Ústavní soud k této otázce přijal své stanovisko (toto řízení bylo vedeno pod sp. zn. Pl. ÚS-st. 51/20). Při hlasování pléna Ústavního soudu se však pro návrh stanoviska nevyslovila potřebná většina soudců a stanovisko nebylo přijato. Ve věci samé tak rozhodl sám první senát Ústavního soudu.

11 Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „z.ř.s.“).

EVERSHEDS SUTHERLAND

Vaši právníci pro český, slovenský a mezinárodní business.

Jeden mezinárodní tým. Jedno kontaktní místo.
Jedna kvalita služeb.

2018 právnická firma roku

Chambers AND PARTNERS

The LEGAL 500

Praha:

Eversheds Sutherland, advokátní kancelář, s.r.o., Pobřežní 394/12, Karlín, 186 00 Praha 8
T: +420 255 706 500 | E: praha@eversheds-sutherland.cz | www.eversheds-sutherland.cz

Bratislava:

Eversheds Sutherland, advokátska kancelária, s.r.o., Hodžovo námestie 1/A, 811 06 Bratislava
T: +421 232 786 411 | E: bratislava@eversheds-sutherland.sk | www.eversheds-sutherland.sk

68 kanceláří | **32** zemí | **5000** lidí

Client Commitment. Innovative Solutions. Global Service.

Výhrada soupisu

Je-li více dědiců a uplatní-li výhradu soupisu, odpovídají toliko do výše ceny jimi nabytého dědického podílu. Uplatnění uvedeného práva rovněž snižuje odpovědnost dědice (dědiců) za splnění odkazů (viz § 1630 a 1631 o. z.) a dává dědici (dědicům) právo navrhnout vyhledání dluhů zůstavitele (§ 1711 a 1712 o. z.). Na druhé straně je třeba mít na zřeteli, že věřitelé – jelikož nejsou účastníky dědického řízení – nejsou vázáni v dědickém řízení stanovenou obvyklou cenou pozůstalosti či obvyklou cenou dědického podílu (bude-li prokázána jiná „obvyklá" cena majetku zůstavitele, může být zvýšena odpovědnost dědiců za dluhy zůstavitele).

Vedlejší účastník

O přípustnosti vedlejšího účastenství soud rozhoduje jen tehdy, jestliže některý z účastníků (popřípadě jiný vedlejší účastník) namítne nepřípustnost vstupu vedlejšího účastníka do řízení. Soud z vlastní iniciativy tuto otázku nezkoumá; nebyla-li námitka nepřípustnosti vznesena, stává se třetí osoba vedlejším účastníkem bez dalšího, aniž by jí v tom soud svým rozhodnutím mohl zabránit. Může-li tak vedlejší účastník uplatnit opravný prostředek proti rozhodnutí o nepřipuštění vstupu vedlejšího účastníka do řízení, bylo by toto jeho právo omezeno, pokud by soud o nepřipuštění vstupu rozhodoval dříve, než mu byla prostřednictvím soudu doručena výzva ke vstupu do řízení (jestliže sám vedlejší účastník nenavrhuje svůj vstup do řízení).

Bezdůvodné obohacení

Neznemožňuje-li právní řád nabývat majetek člověku s omezenou svéprávností například v rámci dědického řízení (s čímž výslovně počítá např. § 1685 o. z.), nenarozenému dítěti (v důsledku § 25 o. z.) nebo nezletilci (což předvídá § 896 o. z.), přičemž v důsledku správy tohoto majetku opatrovníkem či jinou kompetentní osobou (zákonným zástupcem) může dojít i ke vzniku bezdůvodného obohacení, bylo by nelogickým vyloučit potenciální obohacení na svéprávnosti omezeného člověka ve všech případech bez dalšího. Nabude-li taková osoba, byť ne plně svéprávná, majetkový prospěch bez právem aprobovaného důvodu, jeví se jen těžko udržitelným názor o tom, že si jej může ponechat, odůvodněný nedostatkem její svéprávnosti.

Obchodní rejstřík

Nerozhodla-li společnost o změně svého sídla (ačkoli zanikl právní důvod užívání prostor, ve kterých je zapsáno její sídlo), nenastala skutečnost zakládající povinnost společnosti navrhnout výmaz (resp. změnu) zápisu jejího sídla do obchodního rejstříku.

Judikatura (na 12 měsíců) ZDARMA.

Při zakoupení **Dalšího vzdělávání advokátů** zadejte kód:
Judikatura12DVA
a Judikaturu (na 12 měsíců) od nás obdržíte **zcela zdarma.**

“

Buďte i za pět let advokátem, kterého lidé chtějí.

”

Jana Sedláková

SEDLAKOVA
LEGAL

SingleCase, pro právníky budoucnosti
www.singlecase.cz **Přidejte se.**

SingleCase

Skončení pracovního poměru a odbory

I když v zásadě platí, že o výběru zaměstnance, který je nadbytečným, rozhoduje výlučně zaměstnavatel a že soud není oprávněn v tomto směru rozhodnutí zaměstnavatele přezkoumávat, zvýšená ochrana člena orgánu odborové organizace (§ 61 odst. 4 zák. práce) modifikuje výlučné oprávnění zaměstnavatele k výběru zaměstnance, který je nadbytečným, tak, že z více zaměstnanců vykonávajících tentýž druh práce, který je v důsledku organizační změny nadále pro zaměstnavatele potřebný jen v menším rozsahu, je možné zaměstnance, který je členem orgánu odborové organizace, vybrat jako nadbytečného jen tehdy, nelze-li po zaměstnavateli spravedlivě požadovat, aby tohoto zaměstnance nadále zaměstnával. Okolnost, že zaměstnanec je členem orgánu odborové organizace, však neznamená, že zaměstnavatel je povinen takového zaměstnance při rozhodování o tom, který z více zaměstnanců vykonávajících stejný druh práce bude shledán nadbytečným, pominout a že je při tomto rozhodování oprávněn vybírat jen z těch zaměstnanců, kteří nejsou členy orgánu odborové organizace působící u zaměstnavatele.

Součást věci

Je-li součást věci předmětem právního úkonu coby samostatná věc, nečiní tato právní skutečnost ze součásti věci věc samostatnou.

Spory mezi společníky

Bez ohledu na to, že občanský soudní řád mezi spory uvedenými v § 9 odst. 2 výslovně nevypočítává spory mezi společníky (členy) navzájem, jde-li o vztahy ze smluv, jimiž se převádí podíl v obchodní korporaci, patří tyto spory i po novele provedené zákonem č. 293/2013 Sb. do věcné příslušnosti krajských soudů, tento závěr se prosadí i v případech, kdy je podíl představován účastnickým cenným papírem. Přitom platí, že sporem mezi společníky (členy) navzájem, jde-li o vztah ze smluv, jimiž se převádí podíl v obchodní korporaci, je i spor, v němž se žalobce domáhá vrácení plnění poskytnutého na cenu za převod obchodního podílu proto, že uzavřenou smlouvu považuje za neplatnou.

Plné texty naleznete na www.epravo.cz v sekci „Soudní rozhodnutí“

Omezení svéprávnosti

Osoba, která má být posuzovanému opatrovanci jmenována jako stálý opatrovník není oprávněna (subjektivně legitimována) podat dovolání proti výroku rozsudku soudu, kterým byl posuzovaný omezen ve svéprávnosti, neboť není účastníkem řízení o svéprávnosti, se kterým bylo spojeno řízení ve věcech opatrovnictví člověka ke společnému řízení.

Konkurs a bytové družstvo

Jde-li ve smyslu ustanovení § 23 odst. 1 zákona o vlastnictví bytů o byt, který lze převést jen členu bytového družstva, který je jeho nájemcem, aniž by současně šlo o byt, který zákon o vlastnictví bytů ukládá bytovému družstvu převést na takovou osobu bezplatně, splní správce konkursní podstaty bytového družstva ve smyslu ustanovení § 27 odst. 7 ZKV povinnost nabídnout byt takové osobě nejprve k bezplatnému převodu tím, že jej nabídne k převodu za stejných podmínek, za nichž by tak před prohlášením konkursu na svůj majetek učinilo samo bytové družstvo na základě příslušných ustanovení stanov, nebo na základě usnesení členské schůze bytového družstva (nebrání-li takovému usnesení stanovy družstva).

Nekalá soutěž

Samotné zjištění o podobnosti výrobků účastníků neumožňuje učinit závěr, že se žalovaný svým jednáním dopouští parazitování na soutěžních výkonech žalobce. Podmínkou takového jednání v nekalé soutěži je, že soutěžitel těží z konkrétního úsilí a nákladů jiného soutěžitele a získává tak soutěžní výhodu spočívající v tom, že sám nemusí takové náklady vynakládat. Přitom se z povahy hospodářské soutěže musí jednat o takové (soutěžně významné) úsilí a náklady, jejichž těžení ze strany jiného soutěžitele představuje jednání v rozporu s dobrými mravy soutěže. Ty však připouští jistou míru agresivity a podnikatelské vychytralosti s cílem se na trhu se prosadit. Navíc zákaz těžení z takového úsilí a nákladů jiného soutěžitele neplatí jednou provždy, ale pouze po dobu odpovídající zhodnocení postavení tohoto soutěžitele na trhu tak, aby toto úsilí a náklady, byly tržně vyrovnány.

Cena díla

Cena díla je ve smyslu § 269 odst. 1 obch. zák. podstatnou částí smlouvy, ledaže strany ve smlouvě projeví vůli uzavřít ji bez určení ceny, tedy bez dohody o ceně nebo způsobu jejího určení. O projev vůle směřující k uzavření smlouvy o dílo bez určení ceny se však nejedná v situaci, kdy si strany ve smlouvě sjednají, že cena díla bude činit odhadem 1 500 000 Kč až 2 000 000 Kč, přičemž přesná výše ceny díla bude stanovena až po faktickém provedení prací dle obvyklé ceny těchto prací. Uvedená dohoda neobsahuje projev vůle uzavřít smlouvu o dílo bez určení ceny, nýbrž směřuje ke způsobu určení ceny díla. Cena díla nebo dohoda o způsobu jejího určení v takovém případě zůstává podstatnou částí smlouvy o dílo podle § 269 odst. 1 a § 536 odst. 3 obch. zák. a dohoda o ceně nebo způsobu jejího určení je nezbytnou podmínkou pro vznik smlouvy o dílo.

Uznání a výkon cizozemských rozhodnutí

V řízení o uznání a výkonu rozhodnutí jiného členského státu Evropské unie ukládajícího nepodmíněný trest odnětí svobody je zdr-

Judikatura (na 12 měsíců) ZDARMA.

Při zakoupení **Ročního předplatného** zadejte kód:
Judikatura12RP
a Judikaturu (na 12 měsíců) od nás obdržíte **zcela zdarma.**

žováním se v cizině ve smyslu ustanovení § 94 odst. 3 tr. zákoníku (§ 68 odst. 2 tr. zák.) pobyt odsouzeného mimo území dožadujícího státu.

Moderace náhrady škody soudem

Soud může z důvodů zvláštního zřetele hodných snížit přiměřeně náhradu škody podle § 2953 odst. 1 o. z. i v případě, že škůdcem je právnická osoba.

Dokazování

Trestní řád umožňuje obviněnému, pokud se soud po skončení dokazování, kdy měl obviněný možnost reagovat na provedené důkazy a vyčerpat svá práva, rozhodne znovu dokazování doplnit, aby svá práva související s prováděním důkazů i za takové situace uplatnil. K tomu je třeba zajistit podmínky, zejména jej o takovém postupu informovat.

Plné texty naleznete na www.epravo.cz v sekci „Soudní rozhodnutí"

Náhrada škody

Zavázat poskytovatele zdravotní péče k náhradě škody bez dostatečně zřejmé příčinné souvislosti jeho jednání (či opomenutí) se škodlivým následkem coby jedné z podmínek vzniku odpovědnosti ve smyslu § 420 obč. zák. by znamenalo nepřípustně ukládat povinnost bez náležitého zákonného podkladu, což by mohlo vést i k protiústavnímu výsledku, resp. k rozporu s principy založenými zejména v čl. 2 odst. 4 zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, a v čl. 2 odst. 3 usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, podle nichž každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.

Dobré mravy

Uplatnění korektivu dobrých mravů jako krajního prostředku korekce zásady autonomie vůle připadá v úvahu i v situacích, kdy se výkon práva projevuje nepřípustně v postavení některého ze subjektů závazkového vztahu navenek. Proto jsou obecné soudy povinny zohlednit, zda věřitel dostatečně prověřil a posoudil schopnost dlužníka splnit v budoucnu jeho závazek, byť takovou povinnost ze zákona v době uzavření smlouvy neměl, zvláště když věřitel prověření úvěruschopnosti dlužníka provedl nedostatečně a v důsledku toho uzavřel úvěrovou smlouvu i s dlužníkem, který pro svoje majetkové poměry zjevně nebyl schopen závazek splnit. Nezabývaly-li se dále obecné soudy při posuzování podmínek uplatnění korektivu dobrých mravů, zda výkon práva věřitele, který je jinak po právu, nevede pro majetkové a sociální poměry dlužníka a pro možnost uspokojení tohoto nároku jiným způsobem k nepřijatelným důsledkům v postavení dlužníka, nepřiměřeně zúžily výklad korektivu dobrých mravů, dopustily se interpretační libovůle a rovněž nedostály povinnostem plynoucím z poskytování právní ochrany a vedení řádného řízení, jak jim to ukládají ústavní kautely hlavy páté Listiny. Tím obecné soudy porušily právo dlužníka na soudní ochranu zaručené v čl. 36 odst. 1 Listiny. Obecné soudy jsou povinny přezkoumat obsah smluvního závazkového vztahu, zatěžuje-li neobvykle jednu ze smluvních stran a je výsledkem strukturální nerovnosti ve vyjednávací síle.

Právo na soudní ochranu

Vznese-li osoba omezená na svobodě hájitelné tvrzení o tom, že byla v rozporu s čl. 7 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod podrobena nelidskému či ponižujícímu („špatnému") zacházení, vzniká státu, který je podle čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky založen na úctě k právům a svobodám člověka a občana, povinnost provést účinné vyšetřování potřebné k objasnění věci, které vyžaduje, aby příslušné orgány z vlastní iniciativy přijaly přiměřená opatření a učinily potřebné kroky, jež mají k dispozici, pro zajištění důkazů o incidentu, náležitě prošetřily a analyzovaly všechny relevantní skutečnosti, přičemž jejich závěry včetně toho, zda užití síly proti osobě omezené na svobodě bylo nezbytně nutné a přiměřené, musejí vycházet z důkladné, objektivní a nestranné analýzy všech relevantních skutečností. Na odůvodnění rozhodnutí orgánu činného v přípravném řízení trestním, týkajícího se práva na účinné vyšetřování, jímž se končí prošetřování stížnosti (např. usnesení o odložení věci podle § 159a zákona č.141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů), je třeba klást obdobné požadavky, jako na rozhodnutí soudu, kdyby byla ve věci podána obžaloba, neboť dotčená osoba nemá možnost domáhat se svého práva před nezávislým a nestranným soudem. Nelze-li z takového rozhodnutí jasně a jednoznačně dovodit, jak jsou hodnoceny rozpory mezi jednotlivými důkazy a jaký je jejich význam pro další postup ve věci, je nepřezkoumatelné a porušuje právo na jinou právní ochranu podle čl. 36 odst. 1 ve spojení s čl. 7 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 ve spojení s čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

Právo na soudní a jinou ochranu

Nezařazením doplnění stížnosti do příslušného spisu, které bylo způsobeno administrativním pochybením, vzešlým z organizace pohybu písemností uvnitř soudu, v důsledku něhož rozhodující senát neměl o existenci doplnění stížnosti vědomost a vycházel toliko z blanketní stížnosti stěžovatele, aniž by vypořádal konkrétní stěžovatelovy námitky obsažené právě v doplnění stížnosti, porušil soud stěžovatelovo ústavně zaručené právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, jakož i jeho právo na obhajobu podle čl. 40 odst. 3 této Listiny.

Smlouva o účtu

„Peněžní prostředky na účtu vedeném peněžním ústavem na základě smlouvy o běžném účtu nebo na základě smlouvy o vkladovém účtu nejsou v majetku majitele účtu, v jehož prospěch byl tento účet zřízen, nýbrž v majetku peněžního ústavu. Oprávnění majitele účtu, jakož i osob majících k účtu dispoziční oprávnění, spočívající v tom, aby na základě jeho příkazu byly vyplaceny peněžní prostředky z účtu u peněžního ústavu, přestavuje proto pouze pohledávku z účtu u peněžního ústavu."

Správa společné věci

Jedná-li správce společné věci jako nepřímý zástupce spoluvlastníků, svým jménem uzavírá ohledně správy společné věci smlouvy s třetími osobami a plnění z těchto smluv pak dále poskytuje spoluvlastníkům, je vůči jednotlivým spoluvlastníkům aktivně legitimován k vymáhání toho, co jsou povinni za takto poskytnutá plnění (služby, dodávky vody, energií apod.) zaplatit.

SJM a exekuce

Exekuci nelze vést k vymáhání dluhu vzniklého za trvání manželství jen jednomu z manželů na majetek ze zaniklého (zúženého či zrušeného) SJM, u něhož vypořádání nastalo.

Náhrada škody a adhezní řízení

Podle § 55 odst. 1 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů, má příslušná zdravotní pojišťovna vůči třetí osobě právo na náhradu těch nákladů na péči hrazenou ze zdravotního pojištění, které vynaložila v důsledku zaviněného protiprávního jednání třetí osoby proti pojištěnci. Ze zdravotního pojištění se hradí zdravotní služby poskytnuté pojištěnci s cílem zlepšit nebo zachovat jeho zdravotní stav nebo zmírnit jeho utrpení. Na úkony zdravotní služby provedené v souvislosti s transplantací orgánů již zemřelého pojištěnce jako dárce orgánů se citované zákonné ustanovení nevztahuje.

Plné texty naleznete na www.epravo.cz v sekci „Soudní rozhodnutí“

Předkupní právo

Úmyslem zákonodárce v souvislosti s úpravou předkupního práva spoluvlastníků zakotvenou v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném od 1. 1. 2014 do 31. 12. 2017, bylo omezit předkupní právo spoluvlastníků pouze na ty případy, ve kterých bylo spoluvlastnictví jako majetkové společenství nově založeno pořízením pro případ smrti nebo jinou právní skutečností tak, že spoluvlastníci nemohli svá práva a povinnosti od počátku ovlivnit. Předkupní právo spoluvlastníkům ve smyslu § 1124 odst. 1 o. z. vzniklo spoluvlastníkům např. za situace, ve které byla věc ve výlučném vlastnictví zůstavitele a v důsledku jeho smrti se věc stala předmětem spoluvlastnictví více dědiců. Byl-li však zůstavitel pouze „vlastníkem“ spoluvlastnického podílu na věci a v důsledku jeho smrti nabyl spoluvlastnický podíl jeho dědic (na základě univerzální sukcese), zákonné předkupní právo ostatním spoluvlastníkům ke spoluvlastnickému podílu, jenž byl předmětem dědění, ve smyslu § 1124 odst. 1 o. z. nevzniklo.

Reorganizace

„Zvláštním právním předpisem“ ve smyslu ustanovení § 316 odst. 4 insolvenčního zákona se rozumí zákon o účetnictví. Jestliže „poslední účetní období předcházející insolvenčnímu návrhu“ bylo u dlužníka delší 1 roku, postupuje insolvenční soud při zkoumání přípustnosti reorganizace pro účely určení „ročního úhrnu čistého obratu“ dlužníka podle ustanovení § 1d odst. 2 zákona o účetnictví.

Evropský zatýkací rozkaz

Zatímco v případě vydání osoby do cizího státu (§ 87 a násl. z. m. j. s.) se vyžaduje ověření, že trestní stíhání ve vyžadujícím státě se opírá o určitý soubor důkazů, jimiž je podezření ze spáchání trestného činu rozumným způsobem odůvodněno (např. nález Ústavního soudu ze dne 11. 9. 2013, sp. zn. III. ÚS 1354/13), právní pomoc států Evropské unie založená na rámcovém rozhodnutí Rady Evropské unie ze dne 13. 6. 2002, č. 2002/584/SVV, o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy, vychází z předpokladu, že mechanismus evropského zatýkacího rozkazu (§ 202 a násl. z. m. j. s.) je založen na vysoké úrovni důvěry mezi členskými státy a jeho provádění lze pozastavit zpravidla jen v případě závažného a trvajícího porušování zásad stanovených v čl. 6 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii některým ze členských států, pokud takové porušování zjistila Rada Evropské unie postupem podle čl. 7 odst. 1 uvedené smlouvy. I v řízení o předání však zůstává nedotčena povinnost státního zástupce v předběžném šetření a soudu při rozhodování o předání prověřit konkrétní námitky předávané osoby, z nichž vyplývá nebezpečí, že předáním do jiného členského státu Evropské unie dojde k porušení jejich základních práv a svobod (viz § 5 odst. 1 z. m. j. s.).

Mimořádné zvýšení trestu odnětí svobody

Vyloučení splnění podmínek pro uložení výjimečného trestu podle § 54 odst. 2 tr. zákoníku nebrání, aby soud obviněnému trest odnětí svobody zpřísnil za podmínek § 59 odst. 1 tr. zákoníku, jsou-li v posuzovaném případě splněny, neboť každé z těchto speciálních ustanovení má jinou povahu a je charakterizováno vlastními hledisky. Výjimečný trest podle § 54 tr. zákoníku je zvláštním typem trestu odnětí svobody, a to s ohledem na výměru, v jaké se ukládá. Zákon připouští možnost zvýšit hranici trestu i u výjimečného trestu ve smyslu § 59 odst. 2 poslední věta tr. zákoníku. Ustanovení § 59 odst. 1 tr. zákoníku slouží pro mimořádné zvýšení trestu odnětí svobody a je obecným ustanovením sloužícím pro zpřísnění trestu recidivistům. Využije se proto u pachatele, který znovu spáchal zvlášť závažný zločin (§ 14 odst. 3 tr. zákoníku), ač již byl pro takový nebo jiný zvlášť závažný zločin potrestán, a soud tak může uložit trest v horní polovině trestní sazby odnětí svobody stanovené v trestním zákoně, jejíž horní hranice se zvyšuje o jednu třetinu, jestliže závažnost zvlášť závažného zločinu je vzhledem k takové recidivě a ostatním okolnostem případu vysoká nebo možnost nápravy pachatele je ztížena. Horní hranice trestní sazby trestu odnětí svobody může po zvýšení podle odstavce 1 převyšovat dvacet let. Při ukládání výjimečného trestu odnětí svobody nad dvacet až do třiceti let nesmí hranice převyšovat třicet let. Smyslem institutu mimořádného zvýšení trestní sazby odnětí svobody podle § 59 odst. 1 tr. zákoníku je přísnější postih delikventů, kteří mají sklon dopouštět se opakovaně zvlášť závažných trestných činů. Jde o nástroj trestní politiky, jímž se zákonodárce snaží poskytnout společnosti účinnější ochranu před obzvláště nebezpečnými pachateli se špatnou prognózou a zvýšenou pravděpodobností dalšího páchání závažné trestné činnosti. Jedná se o institut mimořádný, při jehož aplikaci je třeba postupovat velmi

Judikatura (na 12 měsíců) ZDARMA.

Při zakoupení **Dalšího vzdělávání advokátů** zadejte kód:
Judikatura12DVA
a Judikaturu (na 12 měsíců) od nás obdržíte **zcela zdarma.**

Schody Home Bar, Zámecké schody 8, Praha 1, tel. 739 579 839, @SchodyHomeBar

opatrně a jehož podmínky je třeba vykládat restriktivně.

Vypořádání SJM

Úprava vypořádání SJM obsažená v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, se co do základních hmotněprávních souvislostí zásadně neliší od úpravy zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (dále jen „obč. zák."). Nevyplývají z ní výslovně žádné konkrétní způsoby vypořádání SJM. Pouze podpůrně lze uvažovat o aplikaci způsobů vypořádání podle úpravy podílového spoluvlastnictví. I za účinnosti současné právní úpravy je proto nutné přihlédnout k rozhodovací praxí respektovanému rozhodnutí Nejvyššího soudu SSR ze dne 29. 3. 1989, sp. zn. 3 Cz 6/1989, publikovanému jako R 7/91 ve Sbírce rozhodnutí a stanovisek, podle kterého „jsou-li vypořádávány práva a povinnosti, u nichž jeden z účastníků řízení tvrdí možné promlčení, je namístě je přikázat oběma manželům společně." V případě, že půjde o skutečně promlčený závazek, budou promlčením dotčeni oba manželé stejnou měrou. Otázkou, zda je závazek skutečně promlčen a zda námitka promlčení bude též vznesena, nelze totiž v řízení o vypořádání společného jmění postavit najisto, a tak je správné pohledávku ponechat jako společnou.

Mimořádné snížení trestu odnětí svobody

Závěr o nepřiměřené přísnosti trestu odnětí svobody uloženého v rámci zákonné (nesnížené) sazby trestu odnětí svobody se musí opírat o zhodnocení okolností případu a poměrů pachatele, nestačí jen názor soudu o přílišné přísnosti trestní sazby a její dolní hranice. Ustanovení § 58 odst. 1 tr. zákoníku je třeba aplikovat přísně individuálně, ovšem s respektováním zásady rovnosti před zákonem a předvídatelnosti soudních rozhodnutí. Již z názvu ustanovení, že jde o mimořádné snížení trestu odnětí svobody, vyplývá, že nebude možno jej aplikovat pravidelně, na jakoukoliv věc, ale na situace něčím zvláštní, neobvyklé, odlišující se od běžně se vyskytujících případů.

Plné texty naleznete na www.epravo.cz v sekci „Soudní rozhodnutí"

Trvající trestný čin

Přečin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku je trestným činem trvajícím. I v případě trvajících trestných činů ale platí, že mezníkem, jenž z hlediska § 12 odst. 11 tr. ř. ukončuje jeden trvající trestný čin, který naplňuje znaky takového trestného činu, a odděluje ho od dalšího, je sdělení obvinění. Pojmem „pokračuje-li v jednání" uvedeným v § 12 odst. 11 tr. ř. se zde nerozumí jen pokračování v jednání při „pokračování v trestném činu", ale i pokračování v jednání při „trestných činech trvajících a hromadných" (arg. „pokračováním v jednání" jsou i jednotlivé dílčí akty u trestných činů hromadných a udržování protiprávního stavu u trestných činů trvajících, a nikoli tedy jen dílčí akty pokračování v trestném činu; jde tedy o širší pojem než pokračování v trestném činu). Sdělení obvinění tedy přerušuje páchání tohoto trestného činu a tvoří předěl, od kterého se další jednání posuzuje jako samostatný skutek.

Předkupní právo podle přechodných ustanovení při převodu pozemku nebo stavby na osoby převodci blízké

Výjimka pro převod blízkým osobám má prostor pouze tam, kde je konstruována právě jako výjimka z pravidla, jehož primárním účelem je zabránění vstupu do právního vztahu třetím osobám. Tento předpoklad u předkupního práva podle § 3056 odst. 1 o. z. schází. Platí proto, že předkupní právo podle § 3056 odst. 1 o. z. není vyloučeno jen samotnou skutečností, že dochází k převodu pozemku nebo stavby na osoby převodci blízké.

Rozhodčí doložka

Opakovanost zápisu totožných jmen do rozhodčích smluv bez dalšího nedokládá ekonomickou závislost rozhodce; sama o sobě „opakovatelnost" bez dalšího neznamená, že by rozhodce nemohl – pakliže zároveň není tvrzeno žádného jeho osobního vztahu k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům – věc projednat a rozhodnout. Možnou podjatost, tj. nedostatek objektivní nezávislosti (nebo též objektivní nestrannosti), je nutné vždy chápat ve spojení s konkrétními okolnostmi dané věci. K vyloučení konkrétní osoby rozhodce z projednávání a rozhodnutí o věci proto nemůže postačovat jen tvrzení, že je jednou ze stran rozhodčí smlouvy opakovaně, event. i dlouhodobě, jako možný rozhodce navrhován. Tvrdí-li jedna ze stran rozhodčí doložky, že osoba, jež má určit (určila) rozhodce, postrádá požadavek nezávislosti či nestrannosti, je na této straně, aby tvrdila, a případně prokazovala rozhodné skutečnosti o možné nikoliv nezávislosti či nestrannosti této třetí osoby. Uvedené přitom platí i pro situaci, tvrdí-li že nikoli nezávislý či nestranný je případně sám rozhodce takto určený. Je-li rozhodce vyloučen z projednávání věci, protože zde jsou pochybnosti o jeho nepodjatosti (resp. se jemu samotnému nedostává zákonného požadavku nezávislosti či nestrannosti), nebo je vyloučen proto, že se požadavku nezávislosti či nestrannosti nedostává osobě, jež jej na základě dohody stran určila (bez nezávislé appointing authority není nezávislého rozhodce), je třeba postupovat podle zákona o rozhodčím řízení.

Újma způsobená tím, kdo nemůže posoudit následky svého jednání

Podle § 2921 o. z. společně a nerozdílně se škůdcem nahradí škodu i ten, kdo nad ním

zanedbal náležitý dohled. Není-li škůdce povinen k náhradě, nahradí poškozenému škodu ten, kdo nad škůdcem zanedbal dohled. Podle této úpravy nezletilí a duševně postižení hradí škodu tehdy, byli-li schopni posoudit následky svého jednání a ovládnout je, tedy mají-li zachovanou tzv. deliktní způsobilost tím, že oběma těmito schopnostmi disponují v době škodní události, jíž jsou původcem. V opačném případě, tj. chybí-li u nezletilého či duševně postiženého rozpoznávací či ovládací složka, zásadně jejich povinnost k náhradě škody nenastupuje, nejde-li o zcela výjimečný případ, kdy je podle § 2920 odst. 2 o. z. spravedlivé, aby vzhledem k majetkovým poměrům škůdce a poškozeného byla deliktně nezpůsobilým osobám povinnost k náhradě přesto uložena. Podle § 2921 věty druhé o. z. povinnost k náhradě zatíží jen toho, kdo byl povinen nad škůdcem vykonávat dohled, bude-li ovšem prokázáno, že jej neprováděl řádně (zanedbal jej). Smysl skutkové podstaty obsažené v § 2921 o. z. je dvojí. Za prvé má působit výchovně na osoby povinné dohledem k plnění jejich povinností k nezletilým dětem, které nenabyly plné svéprávnosti, nebo osobám stiženým duševní poruchou. Za druhé pak plní účel zabezpečit poškozeným, aby se jim dostalo účinné náhrady, neboť osoby podléhající dohledu zpravidla nebudou za způsobenou škodu odpovídat a pokud ano, nebudou většinou disponovat takovými finančními prostředky, aby byly schopny poškozenému škodu nahradit. Stěžejní podmínkou pro vznik povinnosti nahradit újmu podle tohoto ustanovení je zanedbání náležitého dohledu.

Na rozdíl od předchozí úpravy (§ 422 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, účinného do 31. 12. 2013), která spojovala odpovědnost již se samotnou povinností dohledu a dávala možnost se odpovědnosti zprostit, prokázala-li osoba dohledu, že jej nezanedbala, nyní pouhá existence dohledové povinnosti sama o sobě nezakládá povinnost k náhradě škody a poškozený musí v soudním sporu tvrdit a prokázat zanedbání náležitého dohledu, aby povinnost dohledové osoby k náhradě škody nastoupila. I přes poněkud odlišné znění § 2921 o. z. je třeba obsah pojmu náležitý dohled vykládat shodným způsobem, jak činila dřívější judikatura a právnická literatura.

I nadále je potřeba chápat náležitý dohled v širším smyslu, tedy nejenom jako bezprostřední dozor vykonávaný nad dítětem, resp. osobou stiženou duševní poruchou, ale i jako určitý soubor obecnějších opatření, která jsou vůči osobě podléhající dohledu činěna. Náležitý dohled tedy neznamená jen bezprostřední zabránění či zákaz určitého škodlivého jednání, ale i celkový přístup k výchově nezletilého a výchovné působení k tomu, aby závadné jevy v jeho chování byly odstraněny. V případě různých školních či zájmových aktivit pak náležitý dohled organizátora těchto akcí může znamenat i vytvoření podmínek (organizací hry, praktickou průpravou apod.), za nichž lze co nejlépe předejít možnému vzniku rizika plynoucímu z činnosti deliktně nezpůsobilé osoby. Na druhou stranu však náležitým dohledem není možno rozumět takový dohled, který by byl za normálních okolností osobami dohledem povinnými vykonáván stále, nepřetržitě a bezprostředně („na každém kroku“), neboť v takovém případě by byla zákonem předpokládaná možnost zproštění odpovědnosti těchto osob prakticky vyloučena. Při úvaze o tom, zda osoby dohledem povinné nezanedbaly náležitý dohled, je nutno vzít zřetel i na některé okolnosti týkající se osoby podléhající dohledu, jako například věk, povahové vlastnosti a celkové chování a vystupování.

Plné texty naleznete na www.epravo.cz v sekci „Soudní rozhodnutí“

Podjatost rozhodce

Možnost účastníka dovolávat se zrušení rozhodčího nálezu podle § 31 písm. c) ZRŘ z důvodu vyloučení rozhodce je zákonem omezena. Podle § 33 ZRŘ soud zamítne návrh na zrušení rozhodčího nálezu, který se opírá o důvody § 31 písm. b) nebo c), jestliže strana, která se domáhá zrušení rozhodčího nálezu, neuplatnila, ač mohla, takový důvod v rozhodčím řízení nejpozději, než začala jednat ve věci samé. Okolnosti svědčící o důvodu pochybovat o nepodjatosti rozhodce účastníku známé již v rozhodčím řízení dříve, než tento účastník začal ve věci jednat, tak nemohou být účastníkem s úspěchem uplatňovány v řízení o zrušení rozhodčího nálezu, neuplatnil-li je v rozhodčím řízení nejpozději, než začal jednat ve věci samé. Avšak situace, kdy straně nebylo umožněno vůbec uplatnit tyto námitky v rozhodčím řízení, a neměla tedy možnost namítat vyloučení takového rozhodce z projednávání a rozhodnutí věci jenom proto, že strana o daném důvodu nevěděla, neboť rozhodce například opomněl (ať již úmyslně nebo nevědomě) určitou okolnost oznámit, opodstatňuje závěr, že vyloučení rozhodce je přípustným důvodem zrušení rozhodčího nálezu. Porušení povinnosti rozhodce podle § 8 zákona ZRŘ oznámit okolnost, která by mohla vzbudit oprávněné pochybnosti o jeho nepodjatosti, není sama o sobě důvodem pro zrušení rozhodčího nálezu. Důvodem pro zrušení rozhodčího nálezu podle § 31 písm. c) ZRŘ může být skutečnost, že věc projednal a rozhodl vyloučený rozhodce, jestliže strana v rozhodčím řízení o okolnostech vyloučení rozhodce nevěděla, a nemohla je proto v rozhodčím řízení uplatnit.

Reorganizace

V těch případech, v nichž insolvenční soud dospěje k závěru, že dlužník sleduje podáním návrhu na povolení reorganizace nepoctivý záměr, pak důsledek takového závěru, jímž je zamítnutí návrhu na povolení reorganizace podle § 326 odst. 1 písm. a) insolvenčního zákona, nemůže být odvrácen poukazem na to, že si dlužník předem opatřil souhlas potřebné většiny věřitelů (s reorganizačním plánem) ani poukazem na to, že dlužník reorganizační plán sestavil tak, že jím nemá být poškozen žádný z věřitelů (takové okolnosti nepoctivý záměr dlužníka nevyvracejí).

Peněžitý trest

Při zkoumání zákonné podmínky uložení peněžitého trestu, tj. při posuzování otázky jeho dobytnosti, je nutné vycházet z konkrétně ukládaného trestu a zjišťovat osobní a majetkové poměry pachatele i jeho závazky. Uvedená kritéria je třeba posuzovat z hlediska kvantitativního. Peněžitý trest má být uložen jen v takové celkové výměře, v jaké je dobytný. Pokud by peněžitý trest ve výměře, v jaké umožňují jeho uložení osobní a majetkové poměry pachatele, byl nepřiměřený ostatním hlediskům stanoveným pro ukládání trestu (§ 39 tr. zákoníku), zejména povaze a závažnosti spáchaného trestného činu, uváží soud, zda není namístě uložení jiného druhu trestu, a to popřípadě i vedle peněžitého trestu. Pro neuložení peněžitého trestu by však nestačila jen určitá pravděpodobnost jeho nezaplacení nebo dokonce neochota pachatele tak učinit.

Přikázání pohledávky

Je-li vedena exekuce (výkon rozhodnutí) na majetek složitele peněžních prostředků na úschovní účet advokáta, lze pohledávku složitele [z titulu vydání peněz složených na úschovní účet advokáta vedený bankou

do advokátní úschovy] exekučně postihnout pouze přikázáním jiné peněžité pohledávky (§ 312 a násl. o. s. ř.). Poddlužníkem povinného (složitele) totiž není peněžní ústav (banka), nýbrž advokát.

Rozsudek pro uznání

Žalovaným tvrzená okolnost, že nedisponuje žalobou, přestože mu byla řádně doručena, nemůže být shledána vážným důvodem, který by mu bránil podat vyjádření k žalobě v době 30 dnů od doručení výzvy soudu. Z žádného ustanovení občanského soudního řádu či jednacího řádu nevyplývá povinnost soudu zaslat žalovanému opis žaloby.

Plné texty naleznete na www.epravo.cz v sekci „Soudní rozhodnutí“

Spoluvlastnictví

Jde-li v řízení o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví o nemovitost, probíhá její nezbytné ocenění (sloužící jako základ pro úvahu o přiměřené náhradě, je-li věc přikázána do výlučného vlastnictví některého z dosavadních spoluvlastníků) téměř vždy formou znaleckého dokazování, jehož úkolem je zjistit obvyklou cenu vypořádávané věci. Je-li taková věc katastrálně evidována na jiné osoby, než které se účastní řízení a rozhodnutí soudu o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví, a rozhodnutí nepovede ke změně stavu zápisu v katastru nemovitostí, jde nepochybně o významnou okolnost, která se promítá do určení obvyklé ceny právě pro nejistotu o vlastnickém právu. K tomu pak přistupuje i další skutečnost, že taková věc často bývá ve faktické držbě katastrálního vlastníka, což nejenom opětovně může mít roli pro určení obvyklé ceny, ale také to může v poměrech konkrétního případu ztížit ocenění takové věci z hlediska jejího zpřístupnění a zjištění faktického stavu věci. Je-li smyslem soudního sporu komplexní vyřešení sporu mezi účastníky, je-li zřejmé, k jakému cíli účastníci podanou žalobou směřují, považuje se za obecně žádoucí, aby na souvislosti a faktické dopady soud v řízení účastníky výslovně upozornil a jejich obsah jim vysvětlil s tím, že předcházet těmto praktickým důsledkům lze podáním žaloby, jejímž výsledkem bude vyřešení vlastnických poměrů mezi osobou, které svědčí stav zápisu v katastru nemovitostí, a osobami, které svůj vlastnický, případně spoluvlastnický, vztah tvrdí. Rozhodnou-li se účastníci k podání takové žaloby, je na místě řízení o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví přerušit podle § 109 odst. 2 písm. c) o. s. ř. do pravomocného skončení takového řízení. Soud by k takovému postupu měl přistoupit vždy, ukáže-li se, že účastníky řízení jsou osoby, jimž nesvědčí stav zápisu, a naopak účastníkem řízení není osoba, jíž stav zápisu svědčí, neboť platí vyvratitelná domněnka správnosti zapsaného práva ve smyslu § 980 odst. 2 o. z. Ostatně již i samotná žaloba by měla obsahovat tvrzení, z jakého důvodu má být skutečný právní stav odlišný oproti stavu katastrálnímu. Nehraje pak roli, jestli se má vztahovat nesprávný zápis k celé věci nebo jenom k některému spoluvlastnickému podílu.

Společenství vlastníků jednotek

Při prodlení s placením pokuty podle § 13 odst. 1 zákona č. 67/2013 Sb. vždy (tedy před i po účinnosti zákona č. 104/2015 Sb.) vznikala povinnost zaplatit úroky z prodlení (§ 1968, 1970 o. z.), nikoliv poplatky z prodlení podle § 13 odst. 2 zákona č. 67/2013 Sb.

Doprava, řidiči a chodci

Ustanovení § 5 odst. 2 písm. g) zákona o silničním provozu je takové povahy, že nabádá řidiče k opatrnosti vzhledem k chodcům při výrazné změně, pro ostatní jinak předpokládaného směru jízdy vozidla, do míst kam řidič nevidí, např. prostory za křižovatkou, kde není přechod pro chodce. S povinností řidiče souvisejí obdobné, svým rozsahem však větší, povinnosti chodce přecházejícího vozovku mimo přechod podle § 54 odst. 2 cit. zákona. Řádným naplněním obou ustanovení zákona by tak měla být minimalizována možnost kolize těchto účastníků v silničním provozu. Z povinnosti řidiče neohrozit (nikoli neomezit) chodce přecházejícího pozemní komunikaci, na kterou řidič odbočuje, stanovené v § 5 odst. 2 písm. g) zákona o silničním provozu nevyplývá přednost chodce, který hodlá přejít pozemní komunikaci mimo přechod pro chodce poblíž křižovatky s jinou pozemní komunikací, před přijíždějícími vozidly. Toto ustanovení nijak nevylučuje povinnosti chodce stanovené v § 54 odst. 2 a § 54 odst. 3 cit. zákona o silničním provozu před vstupem na vozovku se přesvědčit, zdali může vozovku přejít, aniž by ohrozil sebe i ostatní účastníky provozu, a nevstupovat na vozovku bezprostředně před blížícím se vozidlem.

Společné jmění manželů

K závazku manžela, který opatřil peníze (nebo jinou majetkovou hodnotu) a je povinen je vrátit, má soud přihlédnout při vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví (společného jmění manželů). Tímto způsobem lze překonat případnou „nespravedlnost“ spočívající v tom, že majetek získaný na základě výlučného závazku jednoho z manželů se stává součástí SJM, přestože dluh z převzatého závazku tíží jen zavázaného manžela. Za předpokladu, že získaný majetek skutečně rozšířil masu společného jmění a zavázaný manžel uhradil nebo má uhradit dluh ze svého výlučného majetku, lze uvažovat např. o disparitě podílů v případě vypořádání SJM. Nelze zde však hovořit o vnosu z výlučného na společný majetek.

Ochrana osobnosti

Předchozí špatná pověst dotčené osoby automaticky nevylučuje v kontextu typově obdobných skutečností možnost pozdějšího zásahu do její pověsti. Zásah do osobnostních práv člověka, jenž již v předchozí době

Judikatura (na 12 měsíců) ZDARMA.

Při zakoupení **Dalšího vzdělávání advokátů** zadejte kód:
Judikatura12DVA
a Judikaturu (na 12 měsíců) od nás obdržíte **zcela zdarma.**

LIT·FIN

LITIGATION FINANCIERS

FINANCOVÁNÍ SOUDNÍCH SPORŮ ŠITÉ NA MÍRU

PRO FIRMY I ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘE

NENECHTE TO PLAVAT

WWW.LITFIN.CZ

byl širším okolím v návaznosti na své vlastní počínání vnímán jako problematický či zastávající morálně pochybné názory, může být různé povahy a různě ovlivňovat obraz dané osoby ve veřejném prostoru; dopady negativní pověsti tak nelze generalizovat a je třeba je hodnotit v kontextu skutkových okolností každého případu. Příklon dotčené osoby k radikálním politickým směrům není okolností, která by bez dalšího vylučovala přiznání peněžité náhrady za zásah do její cti způsobený podáním zavádějící či nepravdivé informace o zapojení této osoby do závažné násilné trestné činnosti.

Odpovědnost státu za škodu

Právo na projednání věci v přiměřené době, které je obsahově shodné s právem na projednání věci bez zbytečných průtahů ve smyslu čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, mají účastníci správních řízení, na něž dopadá čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, nebo jejichž předmětem je základní právo nebo svoboda, a to bez ohledu na to, zda na daná správní řízení navazoval či nenavazoval soudní přezkum.

Promlčená služebnost

Výmaz promlčené služebnosti jako práva váznoucího na zatížené věci (§ 1257 odst. 1 o. z.) má za následek její faktický zánik. Je-li služebnost skutečně promlčena, má dotčená osoba podle § 618 o. z. právní nárok na její výmaz z veřejného seznamu. Následkům negativní domněnky výmazu se již v takovém případě nelze bránit námitkou, že stav zapsaný ve veřejném seznamu není v souladu se skutečným právním stavem a domáhat se odstranění takového nesouladu postupem podle § 985 o. z. Rozhodl-li soud o zrušení promlčené služebnosti, je k promlčení nutné při rozhodování o přiměřené náhradě za rušenou služebnost přihlédnout. Je-li zapisovaná služebnost v okamžik rozhodování soudu skutečně promlčena, ač dosud ještě nedošlo k jejímu výmazu, nebude zásadně namístě přiznávat za její zrušení náhradu. To právě s ohledem na právní nárok na výmaz takové služebnosti zakotvený v § 618 o. z. a následek jejího výmazu, kterým je faktický zánik služebnosti.

Plné texty naleznete na www.epravo.cz v sekci „Soudní rozhodnutí“

Náhrada škody

Tak jako u každého odpovědnostního typu, i u objektivní odpovědnosti za závadu ve schůdnosti přichází v úvahu spoluzpůsobení si újmy poškozeným, musí však být nazíráno z užšího hlediska. Správný je takový přístup, kdy se požadavek předvídavosti ve vztahu k celkové kvalitě komunikace projeví jen při hodnocení povahy závady ve smyslu § 26 odst. 7 silničního zákona tak, aby bylo objektivně zjištěno, jaké vykazovala komunikace vlastnosti z pohledu průměrného člověka (§ 4 odst. 1 o. z.), orientovaného v místě a poměrech tak, aby obvyklým způsobem mohl předvídat rizika plynoucí z celkově zhoršené schůdnosti. Oproti tomu z hlediska § 2918 o. z. je možno hodnotit již jen další projevy neobezřetnosti chodce při samotném pohybu po takovém úseku komunikace, např. nevhodnou obuv, neadekvátní trasu, způsob pohybu či ovlivnění návykovými látkami, jestliže se skutečně promítly do celkového výsledku, jímž byl pád chodce na místě splňujícím označení „závada ve schůdnosti“.

Náhrada za majetek zanechaný na území Zakarpatské Ukrajiny

I. Při posuzování nároku na finanční náhradu za zanechané nemovitosti podle zákona č. 42/1958 Sb., o úpravě některých nároků a závazků souvisejících se sjednocením Zakarpatské Ukrajiny s Ukrajinskou sovětskou socialistickou republikou, ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášky Ministerstva financí č. 159/1959 Ú. l., o vnitrostátním vypořádání některých nároků podle zákona č. 42/1958 Sb., týkajících se Zakarpatské Ukrajiny (dále jen „vyhláška“), je ústavně souladným postup, v němž soudy ve smyslu nálezu Ústavního soudu ze dne 13. 6. 2016 sp. zn. I. ÚS 3964/14 (N 108/81 SbNU 705) nepoužijí část § 3 písm. b) vyhlášky (počínající slovy „avšak jen těm…“), avšak použijí zbylé části § 3 vyhlášky, které nejsou v rozporu se zákazem diskriminace a rovnou ochranou vlastnictví.

II. V souladu s usnesením Ústavního soudu ze dne 26. 3. 2019 sp. zn. II. ÚS 4239/18 je ústavně přijatelným kompromisem určení výše finanční náhrady pomocí kombinace přepočtu podle § 4 vyhlášky (v poměru 5:1) a indexu podle § 7 odst. 2 zákona č. 212/2009 Sb., kterým se zmírňují majetkové křivdy občanům České republiky za nemovitý majetek, který zanechali na území Podkarpatské Rusi v souvislosti s jejím smluvním postoupením Svazu sovětských socialistických republik (násobek 10), použitých na cenu uvedenou v přihlášce k nemovitostem zanechaným na Zakarpatské Ukrajině.

Maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání

Ke spáchání trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání ve smyslu § 337 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku je třeba, aby došlo ke zmaření nebo podstatnému ztížení výkonu rozhodnutí o věci nebo jiné majetkové hodnotě, a to určitým nakládáním s věcí, které se takové rozhodnut týká. V případě, že dlužník zničí, poškodí, zatají, zcizí, učiní neupotřebitelnou nebo odstraní věc, na kterou by se mohl vztahovat výkon rozhodnutí, jež podle očekávání bude v budoucnu vydáno (tzn. zatím žádné takové konkrétní rozhodnutí neexistuje), nejde o trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, ale o trestný čin poškození věřitele podle § 222 tr. zákoníku.

Judikatura (na 12 měsíců) ZDARMA.
Při zakoupení **Ročního předplatného** zadejte kód:
Judikatura12RP
a Judikaturu (na 12 měsíců) od nás obdržíte **zcela zdarma.**

ROČNÍ PŘEDPLATNÉ

KNIHOVNY ON-LINE VIDEÍ

Kompletní video průvodce českým právem. Udržte si přehled.

epravo.cz

www.epravo.cz/eshop

Plné texty naleznete na www.epravo.cz v sekci „Soudní rozhodnutí“

Stavba vodovodu

Jestliže je stavba vodovodu či kanalizace v rozhodnutí soudu popsána odkazem na jinou listinu (geometrický plán apod.) je třeba ji učinit nedílnou součástí rozhodnutí. Pokud je taková stavba výjimečně individualizována odkazem na obsah správních rozhodnutí, z jejichž obsahu musí být i třetím osobám zjevné, kudy vede, nezbude, než i písemná vyhotovení těchto správních aktů učinit nedílnou součástí rozhodnutí, ke kterému budou též připojeny. Stavba vodovodu a kanalizace se stává předmětem vlastnického práva bez ohledu na to, zda již byla dokončena a je funkční, resp. zda je ve stavu těsně před dokončením. Musí však splňovat kritéria platná pro stavby obecně. Soud musí zvážit, zda dosud provedené stavební práce netvoří jen součást pozemku (např. provedené zemní práce), a zda položené prvky nejsou jen samostatnými movitými věcmi (např. nespojené potrubí). Pokud však práce pokročily natolik, že části vodovodu či kanalizace (např. potrubí) nelze již oddělit od sebe navzájem, případně od pozemku, aniž by došlo k jejich poškození anebo aniž by bylo třeba vyvinout mimořádné úsilí, půjde již zpravidla o stavbu – samostatný předmět věcněprávních vztahů.

V pochybnostech o tom, zda předmětem smlouvy mezi účastníky byla již stavba jako samostatná věc či nikoliv, je třeba vyjít ze zásady: „Základním principem výkladu smluv je priorita výkladu, který nezakládá neplatnost smlouvy, před takovým výkladem, který neplatnost smlouvy zakládá, jsou-li možné oba výklady. Je tak vyjádřen a podporován princip autonomie smluvních stran, povaha soukromého práva a s tím spojená společenská a hospodářská funkce smlouvy“ (nález Ústavního soudu ze dne 14. 4. 2005, sp. zn. I. ÚS 625/03). K tomu je třeba přihlédnout tam, kde existuje objektivní nejistota o tom, zda stavba byla v určité době samostatným předmětem vlastnického práva.

Těžké ublížení na zdraví z nedbalosti

Závěr soudu o významném spoluzavinění poškozeného při vzniku dopravní nehody, pro který nelze u pachatele trestného činu dovodit naplnění znaku kvalifikované skutkové podstaty spočívajícího v tom, že porušil důležitou povinnost uloženou mu zákonem (tedy i v případě přečinu těžkého ublížení na zdraví podle § 147 odst. 1, 2 tr. zákoníku), musí být založen na skutkovém zjištění soudu odpovídajícím požadavku § 2 odst. 5 tr. ř., jež je dostatečně jasně vyjádřeno v jím vydaném rozsudku. Není-li příslušné skutkové zjištění obsaženo již v popise skutku (§ 120 odst. 3 tr. ř.), musí být uvedeno alespoň v odůvodnění rozsudku (§ 125 odst. 1 tr. ř.) způsobem svědčícím o souladu obou částí rozhodnutí a tím pouhém rozvedení skutkových zjištění vyjádřených již ve výrokové části rozsudku. Konkretizace jednání poškozeného (nejlépe spojená s vypočtením porušení příslušných ustanovení a tím povinností mu jimi uložených), jímž podle závěru soudu přispěl ke vzniku dopravní nehody, je předpokladem správného určení míry jeho spoluzavinění, a tedy i rozhodnutí o tom, zda toto již nabylo takového kauzálního významu, který je nezbytné promítnout ve výroku o vině pachatele, tj. při určení odpovídající právní kvalifikace skutku (a nikoli například jen při rozhodování o nárocích uplatněných v adhezním řízení).

Výrok rozhodnutí

Spočívá-li vada rozhodnutí napadeného dovoláním v tom, že v rozhodnutí některý výrok chybí [§ 265b odst. 1 písm. k) tr. ř.], nepřezkoumává již dovolací soud odůvodnění týkající se takového výroku, neboť není-li zde příslušný chybějící výrok, tak dovolání jen proti důvodům rozhodnutí není přípustné.

Rozhodnutí o upuštění od výkonu trestu odnětí svobody nebo jeho zbytku za současného vyhoštění podle § 327 odst. 1 písm. b) trestního řádu

Zákonem stanovená možnost neodůvodnit soudní rozhodnutí o upuštění od výkonu trestu odnětí svobody nebo jeho zbytku za současného vyhoštění podle § 327 odst. 1 písm. b) trestního řádu musí být z pohledu práva na soudní ochranu zaručeného v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod vykládána restriktivně. Tuto možnost lze využít v případech, kdy je žadateli vyhovováno, vznáší-li žadatel irelevantní argumenty nebo je-li jeho podání opakované či neodůvodněné. V takových případech je dostačující, když usnesení soudu odůvodnění neobsahuje, popř. odkáže-li soud jen na předchozí zamítavé usnesení, ve kterém se s námitkami žadatele vypořádal. Vznáší-li však žadatel relevantní argumenty odůvodňující upuštění od výkonu zbytku trestu za současného vyhoštění, soud se s nimi musí – byť stručně – vypořádat a žadateli odůvodnění svého rozhodnutí sdělit.

Prohlášení o majetku

Přečinu porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku podle § 227 tr. zákoníku se zpravidla nedopustí statutární orgán obchodní společnosti daňového dlužníka, pokud jako osoba povinná učinit prohlášení o majetku na základě výzvy správce daně podle § 180 daňového řádu učiní kroky ke splnění této výzvy tím, že zpracováním a podáním takového prohlášení pověří další k tomu způsobilé osoby pracující pro obchodní společnost (ať zaměstnance či externí smluvně zajištěný subjekt zpracovávající účetnictví), na něž se důvodně spoléhá, neboť v takovém případě z důvodu (nepřiměřeného) spoléhání se na konkrétní okolnosti nejedná ani s úmyslem nepřímým podle § 15 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku, není-li nakonec prohlášení o majetku uvedenými osobami podáno. ●

Judikatura (na 12 měsíců) ZDARMA.

Při zakoupení **Dalšího vzdělávání advokátů** zadejte kód:
Judikatura12DVA
a Judikaturu (na 12 měsíců) od nás obdržíte **zcela zdarma.**

KVB
advokátní kancelář

Skuteční experti na správní právo

k prosazení a ochraně Vašich práv a zájmů

Bohaté zkušenosti získané pečlivou, poctivou a kreativní prací pro klienty z ČR i zahraničí

Unikátní tým opravdových odborníků na jednotlivá subodvětví správního práva

Mimořádné propojení teoretických znalostí a desítek let advokátní praxe

Úspěšné zastupování před správními orgány i soudy všech stupňů

Důraz na nekompromisní kvalitu specializovaných právních služeb

Specializované právní služby poskytujeme soukromému sektoru i verejné správě

226 259 401
pravnik@akkvb.cz
www.akkvb.cz

2020 právnická firma roku
oceněna také v letech 2015-2019

Co je to Bologna Construction?

Bologna Construction je technologie šití bot zaměřená na maximální pohodlí, lehkost a eleganci. Jde o italský výrobní postup a zároveň jeden z mladších typů konstrukce bot, který skvěle reaguje na rychlý moderní styl života. Pokud hledáte kvalitní a krásnou obuv, ve které se budete cítit příjemně celý den, představuje Bologna Construction ideální řešení.

Jak vzniká bota s Bologna Construction

Boty šité podle technologie Bologna Construction jsou opravdový klenot, na který si troufnou jen nejzkušenější mistři svého řemesla.

Často se setkáme také s názvem Sachetto Construction, což v italštině znamená „malá taška". Toto označení naráží na unikátní konstrukci obuvi. Jeden velký kus odolné usně obklopuje celou plochu nártu i chodidla. Vzniká tak kožená kapsa, která ohraničuje nohu ze všech stran. Chodidlo tak není v žádném bodě v přímém kontaktu s podrážkou, což zajišťuje měkčí došlap a příjemnější nošení.

Stélku boty tvoří vrstva měkké usně připevněná švem umístěným v mírné prohlubni na

samém okraji boty. Nehrozí proto nebezpečí, že byste chodidlem nebo prsty o šev zavadili.

Pružná, ale odolná podrážka je napevno přišitá ke zbytku boty. Stejně jako v případě stélky prochází švy okrajovou částí obuvi pro maximální komfort nositele.

Výhody Bologna Construction

Díky unikátnímu procesu výroby má Bologna Construction oproti konstrukcím Blake nebo Goodyear Welt řadu předností, které při celodenním nošení rozhodně oceníte:

- **Pohodlí** – díky zhotovení z jednoho kusu kůže je obouvání bot s Bologna Construction podobný pocit jako navlékání kožené rukavice. Díky absenci stélky i korkové výplně a velmi lehké podrážce okamžitě pocítíte měkčí došlap a bezkonkurenční pružnost boty.
- **Lehkost** – boty s Bologna Construction tvoří jeden kus kůže, který obepíná celou nohu. Díky tomu na rozdíl od konstrukcí Blake nebo Goodyear Welt nepotřebují korkovou výplň ani koženou stélku. Rozdíl poznáte okamžitě, jsou totiž až o polovinu lehčí než rámové boty.
- **Elegance** – žádná vystouplá podrážka, žádné viditelné švy, pouze čistá elegance. Boty s Bologna Construction dokonale obepnou vaši nohu a vynikne na nich pouze to, co vyniknout má – krásná kůže, elegantní vzhled a precizní zpracování.

Vyzkoušejte si lehkost a pohodlí Bologna Construction na vlastní kůži v obchodech Blažek. V naší kolekci najdete širokou nabídku modelů vhodných pro formální příležitosti i volný čas. ●

Boty s Bologna Construction v naší kolekci
www.blazek.cz/obuv-bolonske-konstrukce

Obchody Blažek
www.blazek.cz/www/obchody-blazek

Ubytování na horských farmách v Jižním Tyrolsku

V novém katalogu Roter Hahn si místo pro svou ideální dovolenou vybere každý.

Procházka jabloňovou farmou v Jižním Tyrolsku, oblast Merano, © Roter Hahn, Frieder Blicke

Říká se, že již samotné plánování dovolené představuje velkou část radosti z dovolené samotné. Už proto je čas myslet na jarní či letní dovolenou již nyní! Ten, kdo hledá čistou přírodu, která se probouzí ze zimního spánku do své plné jarní krásy, měl by se vydat do Jižního Tyrolska v severní Itálii. Ve vyšších nadmořských polohách ještě i v březnu zůstávají skvěle upravené běžkařské stopy, v níže položených místech si cestovatelé užijí jarní turistické i cyklistické výlety. Vynikající kuchyně s místními specialitami a 300 slunečných dní v roce přesvědčí každého milovníka cestování o tom, že je zde na správném místě.

Značka kvalitního ubytování na místních horských farmách Roter Hahn se připravuje na období, kdy budeme moci opět volněji cestovat. A proto již nyní představuje nový katalog nabídek rekreačního ubytování. Je v něm uvedeno přes 1 600 zemědělských farem, které poskytují ubytování v překrásných lokalitách v horách i údolích Jižního Tyrolska, v luxusně zařízených apartmánech či pokojích. Farmy se nachází uprostřed horské přírody, daleko od rušných měst či jiných forem masové turistiky, často v nadmořské výšce více než 1 500 m nad mořem. Hosté zde poznají typickou jihotyrolskou pohostinnost i gastronomické speciality z místních surovin.

Pravidla pro přijetí farmy pod značku Roter Hahn jsou velmi náročná. Dbá se nejen na kvalitu nabízeného ubytování, ale také na plnění role vzorného hostitele a úspěšného farmáře. Přesto počet těchto farem stále roste, a tak může letošní katalog představit plných 1 600 lokalit, kde se mohou hosté ubytovat a strávit zde nezapomenutel-

HSP & PARTNERS
advokátní kancelář

2017 právnická firma roku

2018 právnická firma roku

Česká advokátní kancelář s více než 25ti letou tradicí.
Flexibilní právní služby kdekoliv na světě.
Profesionální přístup. To je HSP & Partners.

Osobní přístup

Ke každému jednotlivému případu přistupujeme individuálně a s náležitou péčí. Naši klienti jsou pro nás vždy na prvním místě.

Společně k úspěchům

Naše advokátní kancelář působí ve specializovaných týmech disponujících nezbytnými odbornými znalostmi v daném oboru práva.
Víme, že víc hlav, víc ví.

Důraz na efektivitu

Při nalézání optimálního právního řešení klademe důraz na maximální efektivitu. Nemrháme prostředky našich klientů. Jsme si vědomi hodnoty jejich času.

Kdekoliv, kdykoliv

Díky čtyřem pobočkám je naše advokátní kancelář schopna přizpůsobit se potřebám našich klientů na celém území České a Slovenské republiky.
24 hodin denně, 7 dní v týdnu, 365 dní v roce.

Sídlo – Praha

Vodičkova 710/31,
Nové Město, 110 00 Praha 1
ak@akhsp.cz
+420 734 363 336

Pobočka – Přerov

Čechova 1184/2, Přerov

Pobočka – Ostrava

Vítkovická 3083/1, Ostrava

Pobočka – Čadca

Májová 1319, Čadca – Slovensko

Advokátní kancelář HSP & Partners je členem mezinárodní asociace advokátních kanceláří LIBRALEX E.E.I.G.

LIBRALEX E.E.I.G

Pěší turistika v Jižním Tyrolsku, ©Roter Hahn

Katalog ubytování Roter Hahn.

V novém katalogu je snadné najít tu nejvhodnější farmu podle ročního období i dle sportovně rekreačních aktivit, které je možné v místě ubytování podnikat. On-line podobu katalogu najdou zájemci na www.roterhahn.cz. Pro všechny, kdo rádi listují v tištěné verzi, je zde také nabídka bezplatného zaslání katalogu přímo domů, a to jak v německé, tak v italské verzi.

nou dovolenou. Místní farmáři musí nejen nabídnout dokonale čisté a útulné ubytování. Jejich povinností je současně trvale plnit farmářskou roli. To znamená stabilně se věnovat chovatelské či pěstitelské činnosti a hostům nabízet také své vlastní zemědělské produkty. Tak je každá snídaně u jihotyrolských farmářů skutečným kulinářským zážitkem.

Samotní farmáři, kteří znají místní přírodu nejlépe, se rádi podělí o své zkušenosti a tipy na výlety. Díky tomu zažijí turisté na farmě uprostřed hor pravou atmosféru jihotyrolského venkova. A navíc pokud chtějí, mohou se seznámit s chodem farmy, ochutnat domácí výrobky a poznat místní zvyky a tradice. Po celodenním „dovolenkovém zápřahu“ unavený cestovatel může strávit příjemné chvíle v místních restauracích, kde ochutná regionální kulinářské speciality a vína z této oblasti.

Merano – ideální pro jarní pěší turistiku

Merano a jeho okolí je optimálním výchozím bodem pro túry všech úrovní obtížnosti. Zatímco město samotné leží v nadmořské výšce 300 metrů, ledová hora Hohe Weiße v přírodním parku Texelgruppe bezprostředně u Merana má nadmořskou výšku téměř 3 300 metrů. Enormní výškový rozdíl způsobuje, že zde najdete hned vedle sebe vegetační pásma, která se běžně vyskytují pouze v mnohem větších rozestupech.

Bez ohledu na to, zda se usadíte v přímo v lázeňském městě Merano, nebo v kterékoliv vesnici v okolí uprostřed rozkvetlých jablečných sadů, turistika v tomto kraji je potěšením pro celou rodinu. K dispozici jsou tematické stezky se spoustou zábavy pro ty nejmenší a množstvím zajímavých informací pro dospělé. Nejoblíbenější turistické trasy vedou podél místních vodních kanálů. Třináct starých zavlažovacích kanálů v okolí Merana vede nádhernými údolími, krásnou krajinou plnou listnatých stromů. Jsou obklopeny vinicemi a sady. Spektakulární je zejména stezka Algunder Waalweg, která u obce Gratsch navazuje na známou cestu Tappeinerweg. Tato jedinečná turisticko-botanická promenáda končí v Meranu u mostu Steinernen Steg, jen několik minut chůze od historických lázní i nový termálních pramenů.

Jaro v Jižním Tyrolsku je prostě zážitkem, na který se nezapomíná. Zážitkem, který začíná hned u dveří vaší horské farmy. ●

Jak vidí Fidelity International investice v době covidové

Rok 2020 byl jiný než všechny, co pamatujeme. Potvrdil, že krize může udeřit kdykoli a každá je zcela specifická. Krize Covid-19 na jaře roku 2020 znamenala nejrychlejší medvědí trh v historii, následovaný nejsvižnějším oživením. Na prahu roku 2021 však bylo globální zotavení nejisté.

Andrew McCaffery, globální CIO, Asset Management Fidelity International, na přelomu roku upozorňoval: „Při přechodu do roku 2021 opatrně vyvažuji nedávný optimismus na trzích větší obezřetností." Rok 2021 pravděpodobně ukáže, jak se podařilo investorům aplikovat přístup být vždy připravený, mít skutečně diverzifikované portfolio a pohotově reagovat.

Tržní optimismus a ekonomická realita

Investoři po většinu roku 2020 investovali s vírou v nejlepší ekonomický scénář a oživení ve tvaru písmene V, což bylo dáno důvěrou v měnovou a fiskální stimulaci, která následovala po první vlně viru. Ceny aktiv startovaly po většinu roku rychleji než očekáváné příjmy. Pokud však nová americká vláda zjistí, že nemůže dál plně stimulovat poptávku, existuje, a nejen zde, větší pravděpodobnost dvojité recese. V této abecedě ekonomie však existuje další písmeno: možný výsledek ve tvaru písmene K, kdy se ocenění výrazně liší mezi sektory a akciemi, které jsou považovány za vítězné, a těmi, které jsou považovány za poražené. Trhy mohou také oscilovat mezi konkurencí vydatné likvidity a hospodářských škod, ale zisky budou měřítkem dlouhodobé podnikové výkonnosti. „Se začátkem roku 2021 se výnosy pravděpodobně budou dále zotavovat, ale nerovnoměrným tempem, což může být testem pro valuace. Sektorové divergence, širší valuace a zvýšené riziko náhlých rotací znamenají, že rok 2021 bude vyžadovat citlivé vyvážení mezi riziky a příležitostmi a schopnost rychle se přizpůsobovat změně podmínek," vysvětloval ve výhledu na rok 2021 Romain Boscher, globální CIO pro oblast akcií, Fidelity International.

Andrew McCaffery k tomu na přelomu roku uvedl: „Obávám se, že optimismu investorů z roku 2020 nebude ekonomická realita roku 2021 vždy odpovídat. Do udržení zavřených ekonomik bylo napumpováno obrovské množství peněz. V USA by omezený balíček fiskálních stimulů mohl znamenat pomalejší zotavování. V krátkodobém horizontu zde existuje riziko dvojité recese vzniklé zaváděním dalších omezení v boji proti viru,

zatímco svět čeká na dodání vakcín pro širokou populaci."

Cesty k diverzifikaci

Ve střednědobém horizontu očekávali experti Fidelity pokračování oslabování amerického dolaru, zatímco Fed zůstává u akomodativní politiky. To se jevilo jako pozitivní pro trhy mimo USA, zejména pro Asii. V předchozích recesích trpěly ekonomiky tažené exportem, jako jsou ty asijské, především kvůli poklesu globálního obchodu. Tentokrát se mnoho asijských ekonomik zdá být mnohem silnějších a některé, jako například Indonésie, dokázaly zavést mimořádná vládní opatření ke zmírnění ekonomických dopadů koronaviru. Čína se rychle oklepala z důsledků pandemie Covid-19 a udržuje měnovou politiku na neutrálnější úrovni. Povzbudila své banky, aby projevily toleranci vůči společnostem, které vir zasáhl, a prosazuje domácí reformy. To by mohlo stabilizovat výnosy v roce 2021 a může to přinést i jistou míru diverzifikace pro globální investory.

Dalším trendem, jehož nástup se v důsledku pandemie výrazně zrychlil, je digitalizace. Z toho nejvíce těží společnosti, které mají rozvinutou infrastrukturu. Na druhé straně stojí kamenné obchody „starého světa" – maloobchod. Jedná se však spíš o otázku hodnoty versus růstu, respektive o generační posun mezi starými a novými sektory.

Technologické akce se zdají být v celkovém porovnání drahé, Fidelity International ale věří, že i zde existují příležitosti pro střední a větší kapitálové společnosti, méně už jich je pro ty obří. Investoři, kteří se snaží svézt na trendu technologického růstu, mohou stále najít růstové akcie se slušnou valuací mimo USA, zejména mezi německými a japonskými korporacemi.

Komodity, měny a expozice na soukromých trzích, kde je přijímané riziko potenciálně lépe odměňováno, můžou také pomoci diverzifikovat riziko a zvýšit výnosy, pokud je oživení nerovnoměrné. Zejména pokud jsou u vládních dluhopisů vyspělých trhů špatná očekávání a chovají se v rámci tradiční alokace spíše jako pasiva než aktiva. Ropné společnosti také čelí mnoha výzvám. V minulých krizích stimulovaly ekonomiky nízké ceny ropy, ale koronavirus zkomplikoval situaci společnostem poskytujícím volnočasové aktivity a cestovním agenturám, které by za jiných okolností mohly z levnějšího paliva těžit.

Mění se také fiskální prostředí. Politika bude pravděpodobně zelenější než v minulosti a bude upřednostňovat obnovitelnou energii. Na vrcholu pandemie, kdy ceny ropy poklesly o 40 procent, ceny obnovitelné energie stagnovaly. Velké ropné společnosti si to uvědomují. Giganti jako BP, Shell a Total snížili své dividendy a přerozdělili kapitál, aby investovali do zelené energie. Společnosti, které při přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku zůstávají pozadu, jsou stále ohroženější.

Hvězdy kolem ESG

Jedním z nejpřekvapivějších trendů v roce 2020 bylo spojení faktorů společenské odpovědnosti (ESG) a finanční výkonnosti firem, jak během březnového pádu, tak i po něm. „Náš výzkum ukazuje, že společnosti s nejvyšším hodnocením ESG v daném období kolektivně překonaly výkonnost a vykazovaly vyšší Sharpe ratio a výnos upravený o riziko. Věříme, že zavádění ESG politik ve společnostech se v roce 2021 zrychlí, a to zejména v souvislosti s tím, jak se nyní USA plánuje věnovat tématu klimatických změn. Aby nyní firma byla považována za kvalitní, není třeba jen silné účetní rozvahy, dobrého obchodního modelu a stabilních výnosů, ale také vysokého hodnocení ESG," upozorňuje Romain Boscher. Společnosti usilující po celém světě o přilákání nového kapitálu se tak stále více angažují v řadě témat jako je spokojenost zaměstnanců nebo uhlíková neutralita. Ve společnosti Fidelity International jsou aspekty životního prostředí, sociálních záležitostí a corporate governance (ESG) nedílnou součástí investičního přístupu zdola nahoru a jsou vyjádřeny v hodnoceních ESG, která Fidelity společnostem přiděluje.

Průzkum Fidelity International ukázal vysoký nárůst ochoty zejména evropských společností věnovat větší pozornost oblasti environmentální či sociální. Příkladem ryze české firmy, která celým svým podnikáním naplňuje heslo „Pomáháme planetě lépe dýchat" a zároveň i strategii „Investice, která má smysl", je společnost Energy financial group. Jejím cílem je vyrábět energie, tedy elektřinu, bioplyn a teplo, z obnovitelných zdrojů, zejména biologicky rozložitelného odpadu, a dodávat je přímo koncovým uživatelům. „Díky využití moderních technologií je výroba elektřiny v porovnání s fosilními palivy cenově výhodná a s ohledem na přímou distribuci nemusí zákazníci připlácet ani za zprostředkování třetím stranám," vysvětluje Tomáš Voltr, výkonný ředitel Energy financial group. A druhý produkt, biometan, což je zušlechtěný bioplyn obsahující alespoň 95 % metanu, je často prezentován jako palivo budoucnosti. Má při výrobě neutrální uhlíkovou stopu a v porovnání s ostatními konvenčními biopalivy i nejnižší spotřebu energie v celém životním cyklu. „Biometan lze také díky jeho srovnatelným vlastnostem se zemním plynem vtláčet přímo do plynárenské distribuční soustavy, což děláme jako první v ČR. Pro investory je jistě zajímavou a unikátní příležitostí, protože se stávají součástí výroby energie coby koncového produktu a zároveň ji sami mohou využívat. Aktuálně mohou zájemci investovat do našich projektů formou nákupu veřejně nabízených dluhopisů," doplňuje Tomáš Voltr.

Ti, kteří berou ESG vážně, měli skvělé výsledky během krize i mimo ni. Čím víc dělají firmy správné věci, tím víc přitahují stabilní kapitálové toky, což vede k lepším výsledkům pro firmy, investory i pro společnost.

„V lese se schovávají stromy"

V roce 2021 nemusí dojít k dramatické změně hodnot. „V lesích se skrývá spousta cenných stromů, zejména mezi cyklickými odvětvími, jako jsou průmysl a trvanlivé zboží. Z toho mohou investoři těžit, musí ale dávat pozor na zombie firmy, které se mohou tvářit, že přinesou hodnotu. Jak jsme byli svědky v Japonsku, tyto firmy mohou léta fungovat za neustálého refinancování, aniž by se formálně staly neplatiči, což přináší pouze malý nebo dokonce žádný růst valuací," varuje Romain Boscher.

Nejistota kolem vývoje pandemie i přes existující vakcíny, dopady měnových a fiskálních stimulů, stejně jako růst příjmů mohou v roce 2021 způsobit volatilitu trhů. Tam, kde je krize, ale existuje také příležitost. Je však třeba zůstat ve střehu, co se opravdu stane, a zda se potvrdí optimismus z roku 2020. ●

www.fidelity.cz
www.efg-holding.cz

LIFTING BEZ OPERACE V ÚSTAVU LÉKAŘSTVÍ A KOSMETIKY

Jasným trendem současné moderní estetiky je kombinace vždy několika různých ošetření. Protože v ÚLK je naším cílem dosáhnout svěžího a přirozeného efektu při všech ošetřeních, sestavujeme pro každého takový individuální program, který bere v potaz typ pleti, její problémy či věk klienta. Mezi nejčastěji kombinované zákroky patří: **zpevnění kontury čelisti** 3D liftingovými vstřebatelnými nitěmi, **kanylová modelace přírodní kyselinou hyaluronovou** ke kompenzaci propadů pod očima a na lících, **kanylová modelace tělu vlastní kyselinou hyaluronovou** do vrásek periorálně, a to bez nepřirozeného vyšpulení rtů. Dále **rejuvenace epidermis, barevné sjednocení a redukce rozšířených žilek**, to vše systémem laserových ošetření.

Navštivte Ústav lékařství a kosmetiky a svěřte se do péče zkušených odborníků v oblasti estetické medicíny na klinické úrovni. Jsme zařízením s nejdelší tradicí a nejvíce zkušenostmi v České republice. Již od založení ÚLK v roce 1958 jsme právem považováni za prestižní pracoviště. Zároveň je pro nás samozřejmostí využívání nejnovějších a nejkvalitnějších metod, přípravků a strojů při každém zákroku.

www.ulk.cz

Ústav lékařství a kosmetiky
Vyšehradská 49 – Emauzy
128 00 Praha 2
e-mail: prijem@ulk.cz

ÚSTAV LÉKAŘSKÉ KOSMETIKY PRAHA

Firemní flotily v Česku zelenají

V uplynulém roce přibylo na českých silnicích rekordních 3 306 elektromobilů. O nemalou část z tohoto čísla se rozrostly firemní autoparky. Společnosti napříč sektory ekonomiky povzbuzují k nákupu e-aut především kvalitnější nabídka celkového servisního zázemí a plošné pokrytí republiky veřejnými dobíjecími stanicemi.

Marketingový tah, vylepšování image, snaha odlišit se? Možná. Ale přízeň, kterou české firmy v posledních měsících projevují e-autům a stále častěji je zařazují do svých autoparků, má i ryze praktickou motivaci. Elektrická auta se totiž po všech stránkách stávají reálnou alternativou ke klasickým pohonům. Poslední „brzdou" už tak zůstává jen vysoká pořizovací cena.

Zatím má vozy na alternativní pohony asi 15 % českých firem, ty čistě bateriové 4 %. To ve srovnání s evropským průměrem 34 %, resp. 16 % není mnoho. Bariéry ale poměrně rychle padají a firmy se nejspíš osmělí ještě více. I proto, že zřejmě už od letošního léta vstoupí v platnost zákon o podpoře nízkoemisních vozidel, který uloží veřejným institucím a sektorovým zadavatelům veřejných zakázek nakupovat určité procento bezemisních vozidel. U osobních aut má tento podíl činit 29,7 % kumulativně ze všech nových veřejných zakázek mezi roky 2021 až 2025 včetně. Firmy zároveň pomáhají celkovému rozvoji elektromobility, protože zaměstnanci mají možnost vyzkoušet si auto bezplatně ve firmě a v klidu zvážit nákup vlastního.

Lék na ostych: servis a služby

V minulosti mohli mít správci podnikových flotil oprávněnou obavu, že pořízením elektromobilu takříkajíc spadne klec a budou odkázáni často jen na svépomoc. Takové časy už naštěstí dávno minuly. Vidět je to třeba na nabídce společnosti ČEZ ESCO, která kromě dodání samotných aut zvládne nejen návrh a instalaci dobíjecí technologie, včetně IT řešení a příslušenství, ale i poradenství a zakomponování provozu e-aut do celkového energetického managementu zákazníka. A to vše samozřejmě vždy na míru jeho potřebám.

Příkladem z poslední doby je Česká spořitelna, pro kterou ČEZ ESCO instalovala dobíjecí wallboxy v objektech centrály na Praze 4. Zařízení o výkonu 22 kW jsou schopná doplnit většinu kapacity baterií za několik hodin. Elektromobilitu a zázemí pro ni začaly s pomocí ČEZ ESCO v minulosti budovat také například Komerční banka, SUEZ Využití zdrojů nebo dopravní podniky ve dvou největších městech v Čechách – Praha a Plzeň.

Wallboxy na scéně. Dobíjecí zázemí instalované v závěru loňského roku u pražské centrály České spořitelny nepřipouští pochybnosti – na elektromobilitu přechází i nejstarší tuzemský peněžní ústav.

ČEZ ESCO nedávno dala k dispozici své zkušenosti při snižování nákladů na provoz elektromobilů ve flotile společnosti Česká pošta Security. „Nájezd pro zajištění obsluhy všech klientů máme měsíčně skoro 2000 kilometrů. Rozdíl v nákladech na pohonné hmoty je u elektromobilů při stejné najeté vzdálenosti až 4000 korun měsíčně. Úspory jsou tedy značné a investice by se měly vrátit zhruba do dvou let," vypočítal výhody elektromobilů jednatel Česká pošta Security Tomáš Hampl.

Energie kam se podíváš

Na novou éru se připravují i autosalony a dealerství. Například do desítek zastoupení Škoda Auto dodává ČEZ ESCO postupně na míru připravená řešení pro obsluhu zákazníků přijíždějících elektromobily. Třeba zákazníci AMOND Kladno tak mohou využívat celkem 4 dobíjecí wallboxy a 7 profesionálních dobíjecích kabelů. Samozřejmostí v rámci zakázky byla instalace včetně vlastní rozvodny a elektrických rozvodů k zajištění bezpečného provozu celého areálu.

Každé dealerství dostalo přesný rozpis prvků doporučených k instalaci, zejména dobíjecích wallboxů různých typů, jejich příslušenství nebo úprav v elektroinstalaci areálových budov. Elektromobilita je ale jen podmnožina celého balíku řešení moderní energetiky. Proto i v tomto případě byl pokaždé součástí nabídky návrh technologií sloužících k redukci energetické náročnosti objektu a snižování emisí skleníkových plynů, jako např. instalace střešní fotovoltaiky v kombinaci s bateriovými úložišti. ●

Chválit, nebo nechválit?

Cílem výchovného působení a snažení je zdravý, psychicky odolný jedinec, schopen vést samostatný život naplněný osobním štěstím. Prostředky, které se při výchově užívají, nebo stránky, které se obzvláště zdůrazňují, se mění. Dříve se při výchově vyžadovala především poslušnost, disciplína, respekt k autoritám, splnění úkolů. Pochvaly se dostalo zpravidla jen těm nejlepším a za ty nejlepší výkony.

Pozornost byla zaměřena spíše na chybu, než na správný výsledek. Očekávalo se, že z dítěte vyroste osoba, která se bude ztotožňovat s morálními principy, nastavenými pravidly, její rozvinutá sebekázeň a sebekontrola bude mocným prostředkem při studiu, nebo při výkonu povolání. Dnes se ale klade více důraz na individualitu. Uznává se, že v tom, v čem vyniká jeden, nemusí vynikat druhý. Každý má své kompetence, které je třeba odhalit a ty nadále rozvíjet. Důležité je vychovat zdravě sebevědomého jedince s vlastním názorem, schopným vést dialog a diskuzi, schopným prezentovat svůj postoj, své myšlenky, schopným odhadnout své možnosti, v ideálním případě tak, aby se příliš nepodceňoval, ani nepřeceňoval.

V dnešním pojetí výchovy je častým nástrojem chvála, pochvala. Často se mluví o pochvale jako o pozitivní zpětné vazbě, vyzdvihuje se její důležitost pro posílení motivace dítěte. Zažitím úspěchu a jeho oceněním má být dítě motivováno k tomu, aby úspěšnou činnost opakovalo, ideálně ji kultivovalo, nebo ji jinak rozvíjelo. Dnes se má za to, že dítě je třeba chránit před pocitem ponížení, před pocitem nedostačivosti, před přílišnou kritikou, které by mohly vést k narušení zdravého sebevědomí.

Když mluvíme o dětech, obraz, který nám přijde na mysl, je vždy stejný, obraz malého bezbranného stvoření, které je třeba chránit a starat se o něj, aby mohlo vyrůst jako silné a zdravé. Už od útlého dětství je v každém dítěti zárodek vlastní sebeúcty, pojetí jeho vlastního obrazu, který se promítá pokaždé, když se podívá do zrcadla, nebo je mu promítán skrze reakce druhých. Sebeúctu je třeba v dítěti kultivovat, protože jej může posílit, anebo v horším případě způsobit poškození jeho ega.

Sebeúctě rozhodně nepřispívá vystavování neustálé kritice, nebo nedostatek ocenění. Škodlivá však může být také neustálá chvála. Nadměrná chvála působí jako tlak, kterému se dítě bude snažit uniknout. Bude rozvíjet různé maladaptační mechanismy, aby sílu tohoto tlaku alespoň minimalizovalo. Může se tak například stát, že se takové dítě začne vyhýbat soutěžení, nebo náročnějším úkolům. Nebude totiž umět nakládat s poci-

tem selhání, neunese porážku, bude zažívat strach, že by mohlo selhat a zklamat. Dítě, kterému byla stále jen udělována chvála, vyroste v přesvědčení, že je nadčlověk. Na rozdíl od ostatních, kteří ale budou vědět, jak se vypořádat s porážkou, bude tento „nadčlověk" upadat do depresí, úzkostných stavů. Jeho sebevědomí a sebeúcta budou totiž velmi vratké a především závislé na hodnocení druhých.

Chvála je určitě obohacující a posilující. Rodič při ní má ale především uznávat zásluhy a snahu dítěte, úsilí vynaložené k dosažení výsledku. Dítě musí cítit, že se s ním rodič ztotožňuje, že chápe jeho možnosti, jeho nálady. Taková chvála pak posiluje jeho sebeúctu. Dítě má vnímat, že cílem jeho snahy nebylo uspokojení rodiče z podání dobrého výkonu, ale to, aby rodič uznal a ocenil vynaloženou námahu a úsilí. Chvála ve správný čas je známkou vztahu, ve kterém existuje skutečné sdílení.

Existují pochvaly, které můžeme označit jako škodlivé, a to v tom smyslu, že nerozvíjí u dítěte zdravou sebeúctu, ale naopak mohou rozvíjet narcistické vlastnosti. Pamatujte, že dítě je bytost, která absorbuje vše, každou nuanci a každý pohled jako houba, poslouchá a ukládá, a to i nevědomě, a podle svých znalostí znovu zpracovává získané informace, ale obvykle v dětském věku prozatím jeho znalosti nestačí k tomu, aby mu poskytly správnou perspektivu věcí.

V tomto smyslu jsou chvály typu: byl jsi nejlepší", „byl jsi výjimečný", „jsi dokonalý", „Jste nejchytřejší ze všech"…, škodlivé i bezohledné. Přinášejí uspokojení především rodiči z toho, že má výjimečné dítě. Otázkou ale je, zda jeho vlastní dítě touží po tom být výjimečné. Dítě se potřebuje naučit pracovat s chybou. Mělo by ve vztahu s rodičem založeném na důvěře a blízkosti zažít i to, že může být i nedokonalé. Právě ve vztahu s rodičem má dítě zažít přijetí i jako nedokonalé. Uvedené příklady chvály jsou nadměrné, přehnané a znepokojující zejména pro ty děti, které mají nízkou sebeúctu a které se pod tlakem této obtěžující chvály mohou cítit nedostatečně, frustrovaně a nepohodlně.

I když jsou děti chváleny za jejich přirozené dovednosti, jako je zpěv, hudba, nebo sport, výtvarná činnost, je třeba věnovat pozornost jejich vytrvalosti, odhodlání. Pokud je dítě chváleno zejména pro své vrozené schopnosti a dovednosti, může nabýt dojmu, že vše zvládne bez problémů a bez námahy. Je proto třeba je vybízet k volbě i složitějších výzev, k prokázání svých schopností bez obav ze selhání.

Cílem výchovy by mělo být vychovat zdravě sebevědomého člověka, který je schopen odhadnout své kompetence. Skrze činnost má zažívat pocit sebenaplnění. K činnosti má vytvořený svůj vlastní vztah. Pokud se budeme snažit směřovat dítě chválou typu: „jsi umělec", „jsi sportovec", „jsi nejlepší v…", vezmeme mu tím možnost jeho vlastní volby, jeho vlastní cesty. Dítě se může v pozdějším věku tomuto tlaku vzbouřit a zahodit svůj hudební, výtvarný nebo sportovní talent, anebo se zkrátka podrobí a bude dělat to, kam bylo druhými směřováno. Měli bychom dětem dát prostor k tomu, aby mohly samy pochopit, co jsou schopny dělat a co chtějí. Pak bude určitě namístě pomoci jim rozvinout jejich potenciál a ocenit jejich snahu, jejich poznání, jejich odhodlání vydat se za svým vlastním cílem.

Nadměrná chvála může tedy způsobit zmatek, nejistotu. Vytváří také návyk. Dítě přestane vyvíjet úsilí pro dobrý pocit z toho, že samo něco dokázalo, že se mu vynaložené úsilí vyplatilo, což by měla být jeho hlavní motivace. Namísto toho bude za každým snažením očekávat chválu druhých. Tímto ale rozhodně neposilujeme vědomí vlastních kompetencí.

Pojďme se podívat na nejčastější fráze, které my jako dospělí používáme jako pochvalu a na které je třeba si dát pozor:

Jsi tak chytrý!

Říkat dítěti „jsi inteligentní" není užitečné, protože vnímá inteligenci jako charakteristiku. Pokud je školní práce snadná a daří se mu, znamená to, že je inteligentní. Pokud se školní práce jeví jako obtížná, znamená to, že není inteligentní. Při neúspěchu, nebo obtížích jsou tyto děti zaskočeny nepřekonatelným problémem (nemohu, takže nejsem chytrý; nejsem dost chytrý, takže nebudu schopen úkol vyřešit). Je potřeba pomoci dětem pochopit, co to znamená být inteligentní a že inteligence se projevuje především při řešení problémů, například„ Jsi inteligentní, protože se ti podařilo vyřešit tuto úlohu, což není snadné." Znovu si připomeňme, že chvála rodičů za odhodlání a tvrdou práci dětí k dosažení výsledku zlepšuje jejich vytrvalost. Naznačuje, že úspěch je výsledkem úsilí. Tímto způsobem, když se děti potýkají s obtížemi, je větší pravděpodobnost, že budou usilovněji pracovat na překonání problému, než aby se vzdaly, protože se necítí dostatečně inteligentní.

Jsem šťastný, protože máš za jedna.

Rodiče jsou samozřejmě rádi, když jejich dítě dostane na vysvědčení samé jedničky, ale je třeba pochválit zlepšení. Říkat: „jsi dobrý, protože máš samé jedničky" je hodnotový úsudek (což znamená „pokud nebudeš mít samé jedničky, nebudeš dobrý"). Bylo by lepší ocenit úsilí, odhodlání vynaložené na dosažení výsledku, například slovy: „Je vidět, že ti na tom opravdu záleží, tvrdě jsi na tom pracoval". Nejlepší způsob, jak povzbudit děti k vytrvalosti a budování pozitivního obrazu v sobě, je zdůraznit, jak jejich úsilí funguje, a vést je k jejich osobnímu úspěchu. Zdůrazňuje, že dělá kroky vpřed, aby získal dovednost.

Tvůj výkres je prostě nádherný!

Kolikrát řekneme: „Máš nádherný výkres!". Pokud si opravdu upřímně myslíme, že kresba je krásná, pak je to v pořádku. Pokud však rodič nedělá nic jiného než, že pokaždé stejným způsobem opakuje „jak krásný obrázek" pro jakoukoli kresbu vytvořenou dítětem, samotná chvála ztratí na hodnotě, protože se stane rutinou, zvykem postrádajícím autenticitu a nebude povzbuzovat dítě ke zlepšování. To neznamená, že komplimenty by neměly být dávány, ale musí být autentické a musí prokazovat skutečný zájem o to, čeho dítě dosáhlo. Konkrétně může být užitečné podtrhnout některé detaily výkresu, například: „Vidím, že tady jsi použil hodně odstínů brvy k vykreslení. Dal sis na tom záležet." Pokud budeme chválit všechny věci, které dítě dělá, nedáme mu kritéria, aby pochopilo samo za sebe, když je něco krásné, nebo něco není krásné. Pokud kresba není příliš přesná a pokud věříme, že naše dítě kreslilo lépe, není třeba mu vzdávat kompliment. Spíše by bylo dobré dát příležitost „zhodnotit" svou práci: jsi spokojeni se svým obrázkem? Nakreslil bys ho příště stejně, nebo bys udělal něco jinak? Když dětem vracíme kritické a autentické komentáře dáváme mu prostor, ve kterém se může vrátit do hry a zdokonalit se.

Jsi hodný kluk / hodná holka.

Chválit dítě, protože je hodné, má pro něj spíše vnitřní hodnotu než hodnotu jeho činů. Identita je kombinací obrazu, který

Wilsons

Bankovnictví

Finance

Nemovitosti

Korporátní právo

Fúze a akvizice

www.wilsonscee.com

o sobě máme, s obrazem sebe sama, který nám ostatní vracejí. Když se dítěti opakovaně říká „jsi hodná holka“, bude dítě přesvědčeno o tom, že je „hodná holka“, a bude mít pocit, že musí vždy odpovídat vykrystalizovanému obrazu, který jí ostatní připisují. V den, kdy toto dítě udělá něco, co je v rozporu s očekáváním ostatních, to znamená, že se nebude chovat jako „hodná holka“, může dojít k podkopání jeho vlastní sebeúcty: „Pokud nebudu hodná holka, už to nebudu já. Už nemám cenu “. Z opakované chvály se stávají štítky, které stigmatizují a uzavírají možnost být něčím jiným: strach ze zklamání, strach z toho, že nebudeme odpovídat sami sobě, ten obraz nás, který se vykrystalizoval v průběhu času, nám brání v tom, abychom se testovali a zdolávali větší výzvy.

Jsi nejlepší.

Absolutně chválit dítě může být velkým tlakem a úzkostí, protože cítí povinnost být nejlepší v konkrétní disciplíně, které se z dlouhodobého hlediska mohou stát skutečně nesnesitelnými. To vše může vést k pocitu nedostatečnosti a k obavám ze selhání. Může být také kontraproduktivní přimět děti, aby soustředily svou pozornost a odhodlání pouze na činnosti, o kterých vědí, že v nich mohou vynikat. Tento přístup může vést děti k tomu, že nebudou dostatečně uplatňovat své schopnosti, nebudou zkoušet nové věci. V absolutních soudech, které vydáváme svým dětem, existuje myšlenka, že vždy musí existovat lepší nebo horší, myšlenka konfrontace a konkurence. Hodnota, která by měla být předána, je skutečnost, že každý může být v nějaké oblasti nejlepší, každý má své vlastní zvláštnosti. Možná jste byli nejlepší v tenise, ale za jiných okolností byl přítel lepší, protože má určité vlastnosti. Důležité je vždy vidět situaci v jejím kontextu.

Na závěr znovu shrňme, že přehánění chvály může být na první pohled pro dítě uspokojivé, ale může také u něj vyvolat strach ze selhání, nebo rozvinout maladaptační mechanismus vyhnout se obtížným situacím a výzvám ve snaze vyhnout se neúspěchu. Očekávání úspěchu ostatních se může stát omezením. Dítě si navíc může pochvalu vykládat jako signál, že se již nemusí namáhat. Jedním z největších rizik je závislost na úsudku dospělých. Dítě zvyklé na to, že je chváleno za všechno, co dělá, bude očekávat, že každý jeho čin bude hodnocen a oceněn někým jiným. Nepodporujeme tak u svých dětí sebeúctu, spíše jim dodáváme pocit nejistoty. Sebeúcta je schopnost nezávisle odhadovat vlastní hodnotu, cítit se bezpečně tím, kým je, bez ohledu na to, co si ostatní myslí a říkají. Určitý druh chvály na druhé straně živí dítě myšlenkou, že nedokáže rozpoznat své vlastní schopnosti a omezení, ale že vždy potřebuje potvrzení a souhlas od ostatních, jako by řeklo „jsem dobrý, protože mi to otec říká“, že je to velmi odlišné od „Vím, že jsem dobrý“.

Pochválit znamená neuznávat dovednosti. Myšlení, že dítě je neustále chváleno pro posílení sebeúcty, odhaluje strach, že děti samy nebudou schopny rozpoznat své vlastní úspěchy. Naopak, sebeúcta se posiluje a upevňuje pokaždé, když dosáhnete cíle, dosáhnete dobrého výsledku a sami si uvědomíte, že jste to dokázali. Sebeúcta předpokládá, že se v nás vyvíjejí kritéria pro odhad naší hodnoty. Pokud dospělý dítě neustále chválí, nenechává mu nezbytný prostor pro nezávislé ověření výsledku svého jednání a vytvoření těchto kritérií v sobě. Dopřejte dětem mít čas a prostor, aby si samy řekly: „Jsem dobrý, dokázal jsem to“. Sebedůvěra se buduje na malých každodenních úspěších, nikoli na chvále dospělých.

Chválit děti je obtížná věc, musíte se soustředit na to, že poselství, které má pochvala sdělovat, je, že odvedly dobrou práci a mohou být spokojeny s vynaloženým úsilím, že se vyplácí dělat dobrou práci pro sebe, a ne pro uspokojení dospělých a získání odměny. Tímto způsobem budou ve své práci sebevědomější, budou se snažit ze všech sil a na oplátku nebudou nic očekávat, a když selžou, nebudou se cítit jako poražení, ale budou vědět, že se to může stát a že příště to zase může být jinak. ●

WOMEN FOR WOMEN
CHARITATIVNÍ PROJEKT IVANY A PAVLA TYKAČOVÝCH

WOMEN FOR WOMEN, o.p.s.

www.women-for-women.cz
www.obedyprodeti.cz
www.bydlimtedyjsem.cz
www.servisvztahu.cz

Společnost byla založena v roce 2012 manželi Ivanou a Pavlem Tykačovými a pomáhá především ženám či mužům s dětmi, kteří se ocitli v tíživé životní situaci, hrozí jim ztráta bydlení a svou situaci nedokáží vlastními silami řešit, ač přistupují k řešení svých problémů aktivně. Společnost má ovšem několik dalších ojedinělých projektů.

Zásadní pilíře práce:

Poskytování praktické pomoci samoživitelům, dětem, rodičům nezletilých dětí – prostřednictvím našich projektů, jako např. Bydlím, tedy jsem a jeho dva programy Kauce na bydlení a První rok, Obědy pro děti, Servis vztahů, Servis rodiny ve spolupráci s Okresním soudem v Mostě, nový projekt IT pro děti a dále sociální poradna, vztahová poradna, apod.

Upozorňovat na témata a problematiky, které se týkají samoživitelů i úplných rodin a hledat řešení, která by jim umožnila zlepšení jejich situace v České republice.

Svou činnost spatřuje v konkrétní práci s jednotlivci, ale i v celospolečenském působení a osvětě v oblasti samoživitelství a podpory rodin. V roce 2015 vydala knihu Jak přežít první (k)rok – Praktický průvodce nejrizikovějším období samoživitelství. Každý rok pořádá Den rodiny v Grébovce. Poslední ročník (2019) navštívilo 10 000 lidí.

Wellness & spa hotel Villa Regenhart

Luxusní Wellness & spa hotel Villa Regenhart se nachází uprostřed krásné jesenické přírody. Díky prostornému wellness centru s širokou nabídkou služeb je skvělým místem k relaxaci, díky své poloze je pak ideálním výchozím bodem pro poznávání Jeseníků. Přesvědčte se sami.

Když se poohlédneme trochu do historie, zjistíme, že neobarokní vilu, která dnes slouží jako wellness hotel, nechal v roce 1898 postavit průmyslník Ernst Regenhart pro svoji rodinu, která se do Jeseníků přistěhovala z Vídně. Z jejich původně nevelké tkalcovské manufaktury se stal obrovský výrobní komplex, který celou oblast Jeseníků proslavil a jehož výrobky svého času dobývaly svět. Vila byla sídlem těchto výrobců textilu až do dob po 2. světové válce, kdy bylo německé obyvatelstvo odsunuto.

Wellness & spa hotel Villa Regenhart spadá do čtyřhvězdičkové kategorie, o čemž samozřejmě vypovídá i design interiéru a vybavenost pokojů. Vila oplývá zdobnou architekturou, díky které je hotel ze všech stran fotogenický. Trocha starobylosti zůstala i na recepci hotelu, kde můžete obdivovat nejen jedinečný dobový interiér, ale i původní schodiště a dokonalou repliku původního lustru.

Všechny pokoje a apartmány jsou vybaveny bezdrátovým Wi-Fi připojením, satelitní televizí, minibarem, pracovním prostorem a koupelnou s vanou nebo sprchovým koutem. Pokoje jsou konstruovány tak, že je mohou navštěvovat jednotlivci, zamilované páry nebo i rodiny s dětmi či početnější skupinky přátel.

Vybavenost hotelu je opravdu rozmanitá. V přízemí nalezneme stylovou restauraci, ve které nechybí bar, šachový stůl ani pohodlná křesílka. Salónek, jehož interiér zkrášlují starožitné komody, je určený pro snídaně formou švédských stolů, na kterých si pochutná každý náročný strávník. Stylové prostory hotelu jsou ideálním místem pro konání romantických svateb, slavnostních setkání i firemních akcí.

Specialitou hotelové restaurace jsou několikachodová romantická a degustační menu. Složení těchto vícechodých menu jsou pravidelně obměňována s ohledem na roční období, veškeré suroviny dodávají regionální výrobci. Kromě toho se tu pravidelně konají tematicky zaměřené degustační eventy, například velikonoční menu. Návštěva hotelové restaurace je vždy pohlazením chu-

ťových buněk. Za slunného počasí můžete pocit z výborného jídla ještě umocnit výhledem z venkovní terasy, ze které budete moci sledovat zeleň hotelové zahrady a přilehlého parku. Hotel navíc nabízí svou vlastní značku piva, na kterém si jistě pochutná každý správný Čech i cizinec.

Villa Regenhart samozřejmě nezapomíná ani na ty, kteří chtějí ke své dovolené přidat i trochu relaxace. O dokonalé pohodlí hostů je postaráno v nově zrekonstruovaném, luxusním wellness centru, vybaveném relaxačním bazénem s masážním vodopádem a římskými lavicemi. U odpočinkové zóny nemůže chybět ani venkovní vířivka, ve které si můžete vychutnat perličkovou koupel pod širým nebem. Pro milovníky saunování je k dispozici saunový svět, který nabízí finskou, solnou i parní saunu s ochlazovacím bazénkem. Wellness nabídka zahrnuje širokou škálu wellness a spa procedur, zejména masáží, zábalů a jiných rituálů. Hosté, kteří preferují především soukromí, využijí privátní wellness, kde je návštěvníkům kromě diskrétnosti poskytnuta skvělá kombinace jacuzzi, finské sauny a vyhřívaného vodního lůžka. V intimní atmosféře wellness a saunového světa se Vám budou věnovat vyškolení terapeuti a maséři.

K odpočinku patří bezpochyby i poznávání nových míst a krás naší republiky. Poloha Villy Regenhart umožňuje jejím návštěvníkům širokou škálu výletů. V hotelu si můžete půjčit elektrokola a vydat se na projížďku do známých Priessnitzových léčebných lázní nebo na rozhlednu Zlatý chlum. Krásný zážitek nabízí návštěva Rejvízu s rašelinovými jezírky, výjezd lanovkou z Ramzové na Šerák, jedinečný samoobslužný lesní bar nebo prohlídka ruční papírny v lázních Velké Losiny.

Villa Regenhart je tedy ideálním místem pro odpočinek i nezapomenutelné zážitky. Prožijte svoji dovolenou či víkend na kouzelném místě s perfektním servisem a špičkovými službami. Nechte se hýčkat v rukou profesionálů. ●

VILLA REGENHART

www.villaregenhart.cz

LEV VE SVĚTĚ PRÁVA

Člen mezinárodního sdružení Alliance of Business Lawyers

Vítěz soutěže Právnická firma roku 2016 v kategorii: Regionální právnická firma roku

Vítěz soutěže Právnická firma roku 2019 a 2020 v kategorii: Logistika a dopravní služby

Praha
Sokolovská 5/49, 186 00 Praha 8
Tel.: 225 000 400
E-mail: recepcepha@hjf.cz

Hradec Králové
Malé náměstí 124, 500 03 Hradec Králové
Tel.: 495 534 081
E-mail: recepcehk@hjf.cz

HARTMANN
JELÍNEK
FRÁŇA
a partneři

2016 právnická firma roku
2019 právnická firma roku
2020 právnická firma roku

ABL

Odpad místo uhlí. Česká společnost EFG dodává energii z biomasy i prošlých potravin

Když se v druhé polovině 18. století začalo s masivní těžbou uhlí, přinesla s sebou obrovský technologický rozmach a odstartovala průmyslovou revoluci. O století později na ni navázala těžba ropy, která otevřela lidstvu nové možnosti a přinesla další významný technologický pokrok. Uplynulo však zhruba dvě stě let a ukazuje se, že tradiční energetické zdroje zřejmě nebudou tou správnou cestou.

Jednak je jejich množství omezené, jednak těžba i následné zpracování negativním způsobem ovlivňují životní prostředí. Zejména v poslední době se proto začínají hledat zdroje čisté energie, které by nezatěžovaly planetu, ale zároveň dlouhodobě zajistily vzrůstající poptávku po elektřině. Jednou z nadějných variant je biologicky rozložitelný odpad, jehož energetickým zpracováním se zabývá společnost Energy financial group (EFG).

Nevyčerpatelný zdroj energie

Množství vyprodukovaného odpadu každoročně narůstá a podle odhadů Světové banky by k roku 2050 mohl být jeho růst dvakrát rychlejší než nárůst populace. Jenom v České republice je každoročně vyprodukováno téměř 40 milionů tun odpadu, z něhož zhruba 10 % končí na skládkách. Na první pohled je to „jen“ 10 %, ale 4 miliony tun odpadu každý rok, to už je pořádné množství. Zvlášť vezmeme-li v úvahu, že tento odpad nikam nemizí a bez užitku zůstává ležet v krajině, kterou ohrožuje.

Nemáme-li být doslova zavaleni odpadky, musíme vymýšlet stále nová, efektivní řešení, jak se s nimi vypořádat. Jednou z cest je recyklace, k níž dochází zhruba v 85 % případů, další potom energetické zpracování. K tomu je využito 3,5–4 % veškerého odpadu, přičemž nejčastěji dochází k jeho spalování. V případě biologicky rozložitelného odpadu však existuje také ekologičtější varianta, a sice zpracování v odpadářské bioplynové stanici. Tímto způsobem se totiž odpad, který by se jinak odložil na skládku, může proměnit v bioplyn a následně v ekologickou elektřinu a teplo. Jedním příkladem za všechny je bioplynová stanice EFG Rapotín BPS spadající do portfolia investiční skupiny EFG.

„Biologicky rozložitelný odpad vnímáme jako energetický zdroj s velkým potenciálem. V našich bioplynových stanicích v Rapotíně a Vyškově přeměňujeme pomocí moderních technologií biologicky rozložitelný odpad, jako jsou prošlé potraviny, gastroodpad nebo přepálené oleje a další tuky, na bioplyn. S tím se dá posléze dále pracovat a vyrobit z něj elektřinu nebo ho upravit na biometan, který lze následně vtláčet do plynárenské sítě nebo využít jako ekologické palivo BioCNG,“ vysvětluje Tomáš Voltr, výkonný ředitel Energy financial group.

Certifikovaná zelená elektřina

Vzhledem k sílícím snahám o ekologické směřování planety se stále více lidí zabývá otázkou, odkud vlastně pochází elektřina, kterou využívají. To, že je vyrobena z obnovitelných zdrojů, se obvykle zaručuje certifikátem, který slouží jako garance původu a toho, že energie je skutečně zelená. Takto certifikovaná elektřina může pocházet ze solárních, větrných či vodních elektráren, stejně tak však může pocházet z biologicky rozložitelného odpadu. Prodej vlastní energie z bioodpadu odstartovala na přelomu roku skupina Energy financial group skrze nového dodavatele EFG Green energy, pod jehož hlavičkou distribuuje zelenou elektřinu a plyn přímo koncovým spotřebitelům.

„Našim zákazníkům garantujeme, že energie od EFG Green energy pochází výhradně z obnovitelných zdrojů a byla vyrobena na území České republiky. Vznik nového obchodníka s elektřinou a plynem je v podstatě symbolickým zkompletováním portfolia společností holdingu EFG, protože díky němu máme pod kontrolou celý výrobní proces – od sběru základní suroviny přes samotnou výrobu až po prodej koncovým

Se samoživiteli se život nemazlí

Pomozme jim na jejich cestě k dostupnému bydlení

Ponižování, rány a křik?!

I takové jsou osudy samoživitelů. Lidé se k sobě zkrátka někdy chovají hůře než ke zvířatům. Není ale snadné začít znovu bez pomoci ostatních.

Podpořte samoživitele a jejich děti v nouzi.
Kauce na bydlení může být přestupní stanicí k lepšímu životu.

888555577/5500

BYDLÍM, TEDY JSEM

www.bydlimtedyjsem.cz

odběratelům. Naše cenová politika je velmi přívětivá, protože se snažíme udržovat ceny na takové úrovni, aby byly výhodné při porovnání s konkurencí. Jako výrobci jsme navíc schopni ceny flexibilně přizpůsobovat aktuální poptávce," říká na adresu nového projektu Tomáš Voltr.

Česká republika má na poli výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů obrovský potenciál, který však plně nevyužívá. Ceny technologií potřebných k její výrobě v poslední době klesají, díky čemuž jsou mnohem dosažitelnější i bez dotací. Investorům se mohou vyplatit fotovoltaické elektrárny, samostatné fotovoltaické články jsou navíc dobrým řešením pro potenciální energetickou nezávislost jednotlivých domácností, a to i vzhledem k množství slunečního svitu v ČR. Podmínky pro vodní či větrné elektrárny jsou v našich zeměpisných podmínkách omezené, odpadářské bioplynové stanice jsou ale na poli produkce elektřiny z obnovitelných zdrojů dobrým řešením. Krom toho, že vyrábí energii s neutrální uhlíkovou stopou, napomáhají řešit problém nadbytku biologicky rozložitelného odpadu uloženého na skládkách, a jsou proto schopny snižovat jeho objem. Tím pomáhají zlepšovat stav životního prostředí, a navíc mají kladný dopad na omezení produkce skleníkových plynů, které se ze samovolně se rozkládajícího odpadu uvolňují.

Podle průzkumů by se až 86 % Čechů rádo zbavilo závislosti na uhlí, a to nejen kvůli omezení emisí vypouštěných do ovzduší, ale rovněž kvůli znečišťování a znehodnocování krajiny těžbou. Přechod na obnovitelné zdroje energie není možný ze dne na den, brzy však může být elektřina z fosilních zdrojů zcela nebo aspoň z většiny nahrazena zdroji šetrnějšími k naší planetě. ●

ENERGY FINANCIAL GROUP

Energy financial group a.s.

Investiční skupina Energy financial group a. s. (EFG) od roku 2007 prostřednictvím svých dceřiných společností buduje a provozuje projekty zaměřené na produkci energie z obnovitelných zdrojů. Je lídrem v segmentu energetického zpracování biologicky rozložitelných odpadů a upgradingu bioplynu na biometan využitelný například jako pokročilé palivo. Společností vybudovaná a spravovaná moderní odpadářská bioplynová stanice EFG Rapotín BPS u Šumperka je vybavena nejmodernější technologií a je prvním zařízením svého druhu v České republice. Energy financial group dále vlastní a provozuje bioplynovou stanici EFG Vyškov BPS a elektrárnu MOSTEK energo. Vyrobenou elektrickou energii a plyn následně prodává prostřednictvím společnosti EFG Green energy. EFG se významně podílí na vývoji nových technologií ve spolupráci s českými univerzitami. Vizí společnosti je podpora odpovědného nakládání s odpady a snaha přispět k rozvoji energetického segmentu šetrného k životnímu prostředí.

www.efg-holding.cz
www.efg-energy.cz

tdpA

2019
právnická
firma
roku

Komerční nemovitosti v roce 2021 podle CBRE: krátkodobá nejistota s oživením na obzoru

- Poptávka investorů po komerčních nemovitostech zůstává i nadále silná. Investicím v ČR budou kralovat průmyslové a logistické nemovitosti, posílí nájemní bydlení a retailové parky
- Lze očekávat nerovnoměrné oživení trhu, protože dopady pandemie se liší podle sektorů
- Nájemci se stále více zaměřují na flexibilitu
- Důraz na zavedení optimálního uspořádání pracovišť a jejich budoucí využití
- Online maloobchod nadále poroste

Navzdory značnému dopadu pandemie koronaviru na ekonomickou aktivitu má evropský trh komerčních nemovitostí dobrou výchozí pozici pro oživení. Podle prognózy poradenské společnosti CBRE se objemy investic v České republice a celém regionu EMEA (Evropa, Blízký východ a Afrika) vrátí do roku 2022 k předpandemickým hodnotám. Podle Jose Trompa, vedoucího výzkumu pro kontinentální Evropu v CBRE, byl uplynulý rok na realitních trzích velmi turbulentní. „Pandemie koronaviru náhle ukončila probíhající ekonomický cyklus. Podobně jako u jiných krizí nebudou její dopady i rychlost zotavování probíhat jednotně ve všech odvětvích ani zeměpisných oblastech. Znovu se však objeví nové příležitosti. Příslibem do budoucna je účinná vakcinace, která v kombinaci s rozvolněnou monetární politikou EU a hrozbou nárustu inflace činí z nemovitostí stále zajímavější investiční nástroj.“ Clare Sheilsová, ředitelka CBRE pro Českou republiku, dodává: „Český trh zaznamenal v roce 2020 dramatickou proměnu. Viděli jsme, jak se mění očekávání cen za komerční nemovitosti mezi investory a vlastníky v různých sektorech, a to nejen odlišnou rychlostí, ale i opačnými směry. Největší rozdíly přitom byly v odvětvích maloobchodu a logistiky. Jakmile se trh začne uzdravovat, investoři napříč všemi sektory začnou pečlivě posuzovat svá portfolia a přehodnocovat potřeby vlastněných nemovitostí z hlediska efektivity, produktivity a angažovanosti zaměstnanců i jejich uživatelů.“

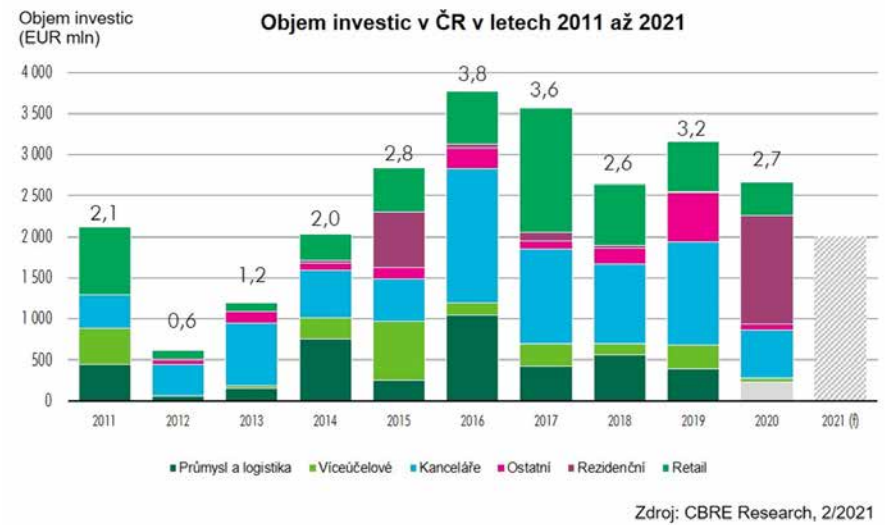

Zdroj: CBRE Research, 2/2021

Očekávaný vývoj komerčních realit v ČR v roce 2021

Investiční trh: na významu nabývá rezidenční sektor

Celkový objem investic v České republice v roce 2020 dosáhl 2,66 mld. eur, což se sice blíží investičnímu objemu z roku 2018, nicméně oproti 2019 jde o 16% propad. I přesto se ČR ve srovnání s ostatními evropskými státy pohybuje nad evropským průměrem, který vykazuje 17% pokles. Podle CBRE v roce 2021 dosáhne celkový objem investic v ČR přibližně 2 mld. eur. Poptávka investorů po nemovitostech zůstává i nadále silná, a to zejména u logistických, rezidenčních a kancelářských aktiv v prémiových lokalitách. Kvůli limitované výstavbě nových kancelářských objektů však investoři čelí nedostatku zajímavých produktů na trhu. V následujících letech lze očekávat, že vzroste objem investic do rezidenčních nemovitostí. Jako atraktivní produkt i v době pandemie se ukázaly retailové parky, a proto jejich podíl na celkovém objemu investic poroste i v roce 2021. V tuzemsku působí velmi silná základna českých institucionálních fondů. Ty tvoří 35–40 % trhu, což má pozitivní vliv na jeho stabilitu a likviditu. CBRE očekává, že podíl tuzemských fondů v následujících letech ještě poroste.

Kanceláře: klíčová bude flexibilita

Poptávka po administrativních prostorách v českých metropolích byla vloni ovlivněna zavedením řady opatření v boji proti koronaviru včetně dvou lockdownů. To způsobilo, že mnohé firmy přešly na systém práce z domova, zjistily, že takto mohou fungovat a nyní hledají optimální řešení do budoucna v kontextu svých potřeb. „Neexistuje jednotné řešení, které by vyhovovalo všem. Faktem

však zůstává, že kanceláře byly a budou důležitou součástí firmy a její kultury. Zaměstnanci potřebují spolupracovat, kreativně vymýšlet a také předávat zkušenosti novým členům týmu. Proto budou kanceláře stále potřeba, jen se trochu promění jejich funkce. Pro nájemce kanceláří se stane klíčovým požadavkem flexibilita nájemních smluv. Souběžně s tím poroste zájem o využívání chytrých technologií, např. navigačních systémů či aplikací pro nájemce," uvádí Jana Prokopcová, vedoucí oddělení výzkumu v CBRE. Podle ní se také očekává, že firmy budou více dbát na zavádění optimálních strategií uspořádání pracovišť a rozložení pracovních týmů na více míst. Poroste význam coworkingu a sdílených kanceláří, což někteří majitelé kancelářských nemovitostí s dlouhodobě volnými kapacitami budou moci využít právě k tomu, aby ve svých objektech takové prostory vytvořili. V současné době se také zvyšuje poptávka po parkovacích místech, protože zaměstnanci nechtějí kvůli pandemii využívat veřejnou dopravu v takové míře jako dříve.

S rozšířením práce z domova se některé společnosti rozhodly, že část nevyužívaných prostor podpronajmou. Trend podpronájmů může způsobit, že nájemci, kteří by za normálních okolností volili kancelářské nemovitosti třídy B, využijí výhodné nabídky podpronájmů v prémiových administrativních komplexech. Neobsazenost v Praze vzrostla během roku 2020 z 5,5 % na 7 % a i v roce 2021 by měla nadále mírně růst. CBRE přesto očekává letošní mírné oživení trhu: poptávku potáhne především zájem o vysoce kvalitní nemovitosti v atraktivních lokalitách s bohatou občanskou vybaveností v okolí. Lze nicméně předpokládat, že někteří developeři budou se zahájením výstavby čekat na významné předpronájmy.

Logistický segment: skvělé výsledky táhne e-commerce

Sektor logistických a industriálních nemovitostí se v době pandemie stal premiantem celého trhu komerčních realit. I když na jaře 2020 výrazně poklesla poptávka, společnosti se v nových podmínkách naučily fungovat a opět se k jednáním o pronájmech vrátily. Objevily se nové příležitosti, ať už kvůli potřebě více prostor pro uskladnění zboží či z důvodu rozšiřování služeb. Proto byl podle CBRE objem nových pronájmů ve 4. čtvrtletí 2020 svým rozsahem (cca 350 000 m^2) skutečně masivní a znamenal nejsilnější čtvrtletní objem nové poptávky za posledních 6 let. Tahounem sektoru byl online maloobchod, který bude stimulovat poptávku i letos. Odpovědi více než stovky největších nájemců logistických prostor v Evropě (s celkovou pronajímanou plochou přes 40 milionů m^2) v nadnárodním průzkumu CBRE ukázaly, že zájem firem o logistické nemovitosti v ČR roste. Česku dokonce v průzkumu patří třetí místo v žebříčku zemí, kam v nejbližší době plánují expandovat zahraniční provozovatelé e-shopů – hned po Nizozemsku a Itálii. Předstihli jsme tak i Německo, které figuruje až na pátém místě. Trend dynamicky se zvyšujícího zájmu o online nakupování v ČR i Evropě, který je úzce spojen s pandemií koronaviru, však není tím jediným, co má na poptávku provozovatelů e-shopů vliv. Až 40 % z nich totiž předpokládá, že bude potřebovat další skladové prostory v Evropské unii kvůli nedávnému brexitu. Za zvyšujícím se zájmem o industriální a logistické nemovitosti v Evropě i České republice stojí také snaha některých společností snížit svou závislost na výrobě z Číny.

Podle predikcí CBRE se letošní roční čistá poptávka v ČR udrží na vysokých hodnotách roku 2020. Na trh by tak mělo přijít 700–800 000 m^2 nových skladových ploch. Neobsazenost zůstává na velmi nízké hodnotě 4,2 %, a tak by to mělo zůstat i v roce 2021. Specifická situace je v Praze, kde se neobsazenost během loňského roku pohybovala pouze mezi 1–2 % a ani zde se změny neočekávají.

Maloobchod: oživení pravděpodobně až ve druhém pololetí

Kamenné prodejny a obchodní centra byly pandemií zasaženy velmi těžce a i v letošním prvním pololetí bude jejich fungování stále ovlivněno řadou omezení, která negativně ovlivňují jejich návštěvnost a výkonnost. Zejména centra závislá na návštěvnosti zákazníků z kancelářských budov a z řad turistů prožívají těžké časy. K oživení trhu pravděpodobně dojde až ve druhém pololetí. CBRE očekává velký tlak na slevy, výši nájemného, kontribuce a na flexibilitu délky nájemních smluv do doby, než se pandemie dostatečně utlumí. Zároveň předpovídá větší poptávku po krátkodobých nájmech, tzv. pop-up konceptech, které nájemcům umožní překlenout složité období za výhodnějších obchodních podmínek. Docházet bude i k optimalizaci prodejní sítě ze strany některých řetězců za účelem zvyšování efektivity a snižování nákladů. Vlastníky obchodních center čeká ve spolupráci s nájemci postupné propojování online a offline nakupování, a to v podobě zavádění výdejních míst či zkvalitňování zákaznického servisu na prodejnách.

Pomyslným vítězem v segmentu maloobchodu se staly retailové parky, které během pandemie projevily velkou odolnost. Jejich funkčnost potvrzuje fakt, že si udržely svou výkonnost a byly zákazníky preferovanou variantou nákupu kvůli svému uspořádání a menší koncentraci lidí ve vnitřních prostorách. Lze tedy očekávat, že právě retail parky budou pro některé značky vyhledávaným místem pro expanzi. ●

Top 5 nejzajímavějších nemovitostních transakcí v roce 2020 podle CBRE

Segment	Kupující	Prodávající	Předmět transakce
Rezidence	Heimstaden Bostad	Residomo	Koupě rezidenčního nájemního portfolia v hodnotě 1,3 mld. eur švédskou společností Heimstaden Bostad.
Maloobchod	Generali Real Estate	PSN	Největší realizovaná transakce roku 2020 na maloobchodním trhu: prodej obchodního domu Kotva za 3,5 mld. korun.
Průmysl & logistika	GLP	Goodman	Akvizice CEE portfolia skupiny Goodman, díky které singapurská skupina GLP expandovala do Evropy.
Kanceláře	Českomoravská Nemovitostní, CFH	Penta	Těsně před koncem roku uskutečněný prodej Churchill square. Kupujícím jsou společně ČMN a CFH Group.
Hotely	Covivio Hotels	Boscolo	Francouzská společnost Covivio koupila za 573 mil. eur 8 hotelů v různých evropských městech, a to včetně hotelu Carlo IV na Senovážném náměstí v Praze.

Nové rezidenční fondy: příležitost pro malé i velké investory

Komplex Mint Living Brno Campus – první akvizice podfondu MINT I. rezidenční fond SICAV

Celkové úspory Čechů neustále rostou – a bylo tomu tak i vloni, kdy navíc pandemie nemoci Covid-19 snížila spotřebu domácností. V době koronavirové krize se lidé drží konzervativního přístupu ke svým úsporám (prim hrají netermínované vklady, stavební spoření, státní dluhopisy), zároveň ale řada z nich zvažuje možnosti střednědobého či dlouhodobého investování, které by jejich finance zhodnotilo s relativně nízkou mírou rizika.

Sektorem, který v uplynulém roce neustále rostl a ukázal tak svou stabilitu a koronavirovou odolnost, je bydlení. Realitní trh vloni – na rozdíl např. od akcií – nezaznamenal žádné výrazné výkyvy. Zatímco hodnota peněz klesá, u nemovitostí je to naopak. Přestože analytici očekávají, že růst cen bydlení by měl letos zpomalit, ze studie společnosti Deloitte vyplývá, že od roku 2014 se ceny bytů v ČR zvýšily v průměru o 84 %. Vedle přímých nákupů bytů či rodinných domů se tak zájem potenciálních investorů obrací i k rezidenčním fondům. Těch v poslední době vzniká celá řada – a to jak pro širší veřejnost, tak i pro kvalifikované investory.

Protože fondy sdružují peníze od více lidí, mohou nakupovat i velké realitní projekty – a to jak pro vlastnické, tak i nájemní bydlení, po kterém je aktuálně čím dál vyšší poptávka. Trh nájemního bydlení je stále tvořen zejména investicemi od individuálních investorů, ale to se v brzké době změní. Právě rezidenční fondy se chystají kupovat celé nájemní domy, jejichž součástí může být mj. rozsáhlá nabídka sdílených služeb nebo společná recepce. Na nájemní bydlení se zaměřuje MINT I. rezidenční fond SICAV jednající na účet podfondu MINT I. rezidenční podfond SICAV. Ten na podzim 2020 založili partneři nemovitostní skupiny Mint Investments. Jde o otevřený podfond určený pro širokou veřejnost, který je v ČR vůbec prvním fondem pro drobné investory do nájemního bydlení. Hodí se pro ty, kdo chtějí dlouhodobě investovat do rezidenčních nemovitostí a jejich očekávání je v souladu s cílenou výkonností podfondu 4–5 % ročně. Zakladatelé podfondu nicméně očekávají ještě vyšší zhodnocování majetku,

P / R / K

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Praha / Bratislava / Ostrava

2020 právnická firma roku

PRÁVO OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTÍ A PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU PRO BONO / CSR

Velmi doporučovaná kancelář v kategorii:

- Developerské a nemovitostní projekty
- Fúze a akvizice
- Řešení sporů a arbitráže
- Bankovnictví a finance
- Kapitálové trhy
- Právo informačních technologií
- Pracovní právo
- Firemní compliance
- Daňové právo
- Logistika a dopravní stavby

Doporučovaná kancelář v kategorii:

- Právo hospodářské soutěže
- Restrukturalizace a insolvence
- Telekomunikace a média
- Duševní vlastnictví
- Energetika a energetické projekty

Velmi doporučovaná kancelář ve zvláštní kategorii:

- Česká firma na mezinárodních trzích

DĚKUJEME.

www.prkpartners.com

O krok napřed

Příkladem spolupráce fondů IRQ Funds s významnými developery je pilotní partnerství se skupinou REALISM, která realizovala mj. oceňovaný rezidenční projekt Sakura.
© BoysPlayNice

a to na úrovni 6–9 % ročně. Podfond nabízí investorům měsíční likviditu a měsíční přeceňování majetku. Minimální investice je 500 korun. Hodnota jedné investiční akcie měla na konci října 2020 hodnotu (NAV) 1 korunu. Podfond již získal první akvizici: projekt Mint Living Brno Campus v jihomoravské metropoli za více než 500 mil. korun. Zahrnuje 120 převážně malometrážních bytů a také kancelářské a maloobchodní plochy. Všechny bytové domy, které podfond v budoucnu získá, budou spadat pod jednotnou značku Mint Living. Fond bude do podfondu kupovat především novostavby nájemních bytových domů s nejméně stovkou bytů, které jsou už při projektování a výstavbě plánovány právě pro nájemní bydlení a které budou atraktivně a kompletně vybaveny. Jedná s několika developery, kteří by v českých metropolích stavěli pro podfond projekty na míru – jak z hlediska skladby bytů, tak i jejich velikosti. „Investoři mohou na rychlém vývoji v segmentu nájemního bydlení vydělat. Je to jednodušší než si vzít hypotéku na investiční byt a pak se potýkat s jeho pronájmem a správou. V porovnání s komerčními nemovitostmi je rezidenční segment výrazně méně závislý na ekonomickém cyklu a poměr výnosu a neseného rizika považujeme za atraktivnější," komentuje Radim Bajgar, jeden ze zakladatelů fondu. „Věříme, že v roce 2021 získáme od investorů do podfondu nejméně půl miliardy korun a zrealizujeme dvě až tři nové akvizice. V dlouhodobém výhledu nás zajímají nejen česká ekonomicky silná krajská a okresní města, ale i metropole sousedních států střední Evropy," dodává Bajgar.

Pro drobné individuální investory je (vedle těch institucionálních) určen i realitní fond českého finančníka Roberta Schönfelda, uvedený na trh v polovině loňského roku pod značkou Schönfeld & Co Nemovitosti SICAV, podfond Prémiové nemovitosti. Jak vyplývá z názvu, zaměřuje se na prémiové rezidenční, ale i komerční nemovitosti. Minimální investice je 500 Kč pravidelně nebo 10 000 Kč jednorázově. První investice fondu, která směřovala do historického činžovního domu v Norské ulici v Praze 10, přinesla investorům jednorázové zhodnocení 7,7 %. Další akvizicí aktuálně v realizaci je činžovní dům v ulici U Hráze rovněž v Praze 10.

Pro movité fyzické (nebo i právnické) osoby s pokročilejšími vědomostmi a zkušenostmi v oblasti investic jsou pak určeny fondy kvalifikovaných investorů. Ty se mohou zaměřit na rizikovější investice do bydlení s potenciálně vyšším výnosem. Takovými fondy jsou např. nedávno založené IRQ Funds SICAV. Svou cestu k investorům začínají s podfondem IRQ Residential Rental, zaměřeným na nájemní bydlení. Zakladateli fondů jsou ekonom a bývalý guvernér ČNB Zdeněk Tůma, majitel developerské skupiny REALISM Martin Hubinger a zkušený investiční ředitel a portfolio manažer Martin Pětivoký. Fondy IRQ se zaměřují na kvalitní nemovitosti v žádaných lokalitách Prahy a Brna. Jejich investiční strategie je na českém trhu unikátní: je totiž založena na úzkém partnerství s developery. Díky tomu lze dosahovat výrazně vyššího růstu hodnoty fondu i průběžných výnosů jednotlivých aktiv, než je v realitním segmentu standardem. Strategie fondů umožňuje realizovat jak zisk z velké části developerské marže, tak následně nadstandardní výnos z dlouhodobého pronájmu a prodeje. Fondy IRQ mají pro kvalifikované investory tři třídy akcií podle výše investované částky. Nejnižší investice činí 1 milion korun. Pokud jde o podfond IRQ Residential Rental, ten se chce v rámci budování portfolia nájemního bydlení zaměřovat na dostatečně velké projekty, aby bylo možné s projektem a jeho jednotlivými částmi pracovat již během přípravy a realizace a řídit i postupný a výrazně výnosnější exit z investice. Podfond vstupuje do příslušného projektu již v pokročilé developerské fázi. Počítá s investičním horizontem 5 a více let a cílí na výnos 8 % p. a.

Do bydlení lze investovat i s dalšími renomovanými aktéry tuzemského realitního trhu. Například skupina Luxent, jejímž základním pilířem je realitní kancelář Luxent Exclusive Properties zaměřená na exkluzivní nemovitosti, nedávno založila neveřejný fond Luxent Capital Funds. Ten je podle Emila Kasardy, majitele skupiny Luxent a společníka Luxent Capital Funds, určen pro naplňování záměru realizace vlastních developerských projektů skupiny. Mezi nástroje a aktiva, do nichž fond investuje, patří vedle nemovitých věcí (jejichž podíl zahrnuje min. 90 % všech svěřených prostředků) také investiční nástroje (zejména akcie) a majetkové účasti v perspektivních společnostech působících na realitním trhu. Plánovaný minimální výnos je 5 % p. a. s cílem jeho stabilizace nad 10 % p. a. ●

act Řanda Havel Legal

Tactics Precision Victory.

Amsterdam • Bratislava • Bucharest • Budapest • Frankfurt • Madrid • Milan • Prague • Vienna • Warsaw

actlegal.com • actlegal-rhl.com

Recommended Czech Law Firm • Chambers & Partners

Recommended Czech Law Firm • The Legal 500

Recognized Czech Law Firm • ILFR1000

2018 Právnická firma roku

2019 Právnická firma roku

2020 Právnická firma roku

Pozor na těkavé organické látky v domácnosti! JRD radí, jak s nimi účinně bojovat

Vlivem koronavirové pandemie trávíme doma mnohem víc času, než tomu bývalo dříve. Při vzdělávání či práci z domova jsme sice lépe chráněni před nemocí Covid-19, hrozí nám však jiná rizika: těkavé organické látky (VOC), jež se za běžných podmínek v naší domácnosti snadno vypařují a přecházejí do plynného stavu. Jde například o toluen, aceton, formaldehyd, benzen, styren nebo naftalen. Ty jsou potenciálním toxickým, alergenním či karcinogenním nebezpečím a mohou mít – především při dlouhodobém vdechování – velmi negativní vliv na lidský organismus. Jak lze s tímto skrytým nepřítelem bojovat, radí developerská společnost JRD, která se specializuje na výstavbu zdravého a energeticky úsporného bydlení a spolupracuje s Českou radou pro šetrné budovy na projektu Zdravý domov.

Energeticky pasivní projekt Bohdalecké kvarteto se zdravým vnitřním prostředím (JRD)

Řada budov bývá především v zimě nedostatečně větraná. A právě v nich tak dochází ke kumulaci CO_2 a těkavých organických látek z venkovních a vnitřních zdrojů, mezi něž patří např. výfuky motorových vozidel, podloží domu, stavební materiály, čisticí prostředky, lepidla, nátěrové hmoty, kosmetické přípravky, tabákový kouř, nábytek, nádobí a hračky. Pokud tyto sloučeniny dlouhodobě působí na náš organismus, může to mít za následek nejen mírné obtíže, jako jsou bolesti hlavy, podráždění sliznic či nevolnost, ale také kožní problémy, ztráta koordinace, poškození krvetvorby nebo i porucha nervové soustavy a imunitního systému.

„Pro současné interiéry je typické zastoupení široké škály materiálů, jež uvolňují do ovzduší opravdu pestré spektrum těkavých látek – v domácnosti jich je mezi 50 až 2000. Mezi sloučeniny, které se v nich vyskytují nejčastěji, patří např. formaldehyd (v nábytku, kobercích, podlahách, lepidlech, čisticích prostředcích, kosmetice), benzen (v léčivech, plastech, kosmetice, cigaretovém kouři) a naftalen (v PVC, lepidlech, barvách, deodorantech). Nebezpečím však mohou být i další látky, které se uvolňují z plastů (k jejichž výrobě se využívají ftaláty), zpomalovačů hoření, čisticích prostředků nebo nádobí. Koncentraci toxických látek v domácnosti udává tzv. index VOC, který nesmí při měření přesáhnout 200. K jeho rychlému nárůstu přispívá nejen špatné odvětrávání interiéru, ale také přehřívání domácnosti, protože zvýšení teploty vede ke zvýšení odparu toxických látek," vysvětluje Jan Řežáb, majitel JRD.

Jak lze zvítězit nad vysokou koncentrací těkavých organických látek?

Zárukou zdravého vnitřního prostředí, v němž nebezpečí koncentrace škodlivých látek nehrozí, je kvalitně izolovaný byt vybavený certifikovanými přírodními materiály a moderními technologiemi – především automatickým systémem řízeného větrání s rekuperací tepla a filtry, který zajišťuje přísun čerstvého a odvod odpadního vzduchu. Pomoci si však můžete i v bytech, které takto vybaveny nejsou: ke snížení koncentrace VOC v domácnosti přispívá nepřetápění interiérů a pravidelné větrání, nábytek z certifikovaných materiálů i náhrada chemických kosmetických a čisticích prostředků těmi přírodními, jako jsou ocet, citrónová šťáva, jedlá soda, sůl a olivový olej. Tito domácí pomocníci mají dezinfekční účinky, odstraňují zápach, mastnotu a plísně. Slouží také k čištění a leštění keramických, skleněných a dřevěných povrchů.

„Navíc si můžete pořídit čističku vzduchu, ale tu získáte i správným výběrem pokojových rostlin. Věděli jste například, že aloe vera je nejen léčivou a hojivou bylinou, ale také celodenním výrobcem kyslíku? A že její skvrnité listy vás upozorní na zvýšené množství škodlivých látek v interiéru? Nebo že lopatkovec zvyšuje vzdušnou vlhkost? A že břečťan, tchynin jazyk, šplhavnice zlatá a zelenec zase dokážou ze vzduchu odfiltrovat řadu alergenů a toxinů, (včetně formaldehydu a benzenu), a to až z 90 %? Doporučujeme vám proto vnést si do svého domova co nejvíce přírody, ať už formou vhodných materiálů či zeleně," dodává Jan Řežáb. ●

Adresář advokátních kanceláří,
které přispěly do sekce „z právní praxe“

act Řanda Havel Legal advokátní kancelář s.r.o.
Truhlářská 13-15
110 00 Praha 1
Tel.: +420 222 537 500
e-mail: office.prague@actlegal-rhl.com
www.randalegal.com/cz

Advokátní kancelář JELÍNEK & Partneři s.r.o.
Pardubice – Dražkovice 181
533 33 Pardubice
Tel.: +420 466 310 691
e-mail: advokati@advokatijelinek.cz
www.advokatijelinek.cz

Advokátní kancelář Pokorný, Wagner & partneři, s.r.o.
Klimentská 1216/46
110 00 Praha
Tel.: +420 224 229 287-9
Fax: +420 224 229 290
e-mail: office@p-w.cz
www.p-w.cz

BRODEC & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář
Rubešova 162/8
120 00 Praha 2
Tel.: +420 224 247 215
e-mail: info@akbrodec.cz
www.akbrodec.cz

Dentons Europe CS LLP, organizační složka
V Celnici 1034/6
110 00 Praha 1
Tel.: +420 236 082 111
Fax: +420 236 082 999
e-mail: prague@dentons.com
www.dentons.com

Doležal & Partners s.r.o., advokátní kancelář
Koliště 1912/13
602 00 Brno
Tel.: +420 543 217 520
Fax: +420 543 217 522
e-mail: brno@dolezalpartners.com
www.dolezalpartners.com

DUNOVSKÁ & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář
Palác Archa
Na Poříčí 1046/24
110 00 Praha 1
Tel.: +420 221 774 000
e-mail: office@dunovska.cz
www.dunovska.cz

Eversheds Sutherland, advokátní kancelář, s.r.o.
Oasis Florenc
Pobřežní 394/12
186 00 Praha 8
Tel.: +420 255 706 500
Fax: +420 255 706 550
e-mail: praha@eversheds-sutherland.cz
www.eversheds-sutherland.com

Greats advokáti, s.r.o.
Salvátorská 931/8
110 00 Praha 1
Tel.: +420 777 604 803
e-mail: law@greats.cz
www.greats.cz

HAVEL & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář
Florentinum, recepce A
Na Florenci 2116/15
110 00 Praha 1
Tel.: +420 255 000 111
Fax: +420 255 000 110
e-mail: office@havelpartners.cz
www.havelpartners.cz

HOLEC, ZUSKA & Partneři
Palác Anděl
Radlická 1c/3185
150 00 Praha 5
Tel.: +420 296 325 235
Fax: +420 296 325 240
e-mail: recepce@holec-advokati.cz
www.holec-advokati.cz

HSP & Partners advokátní kancelář v.o.s.
Vodičkova 710/31
110 00 Praha 1
Tel.: +420 734 363 336
e-mail: ak@akhsp.cz
www.akhsp.cz

KGS legal s.r.o., advokátní kancelář
Pasáž Platýz
Národní 416/37
110 00 Praha 1
Tel.: + 420 776 545 459
e-mail: info@kgslegal.cz
www.kgslegal.cz

KVB advokátní kancelář s.r.o.
Teplého 2786
530 02 Pardubice
Tel.: +420 226 259 401
e-mail: sekretariat@akkvb.cz
www.akkvb.cz

MT Legal s.r.o., advokátní kancelář
Jugoslávská 620/29
120 00 Praha 2
Tel.: +420 222 866 555
Fax: +420 222 866 546
e-mail: info@mt-legal.com
www.mt-legal.com

PPS advokáti s.r.o.
Velké náměstí 135/19
500 02 Hradec Králové
Tel.: +420 495 512 831-2
Fax: +420 495 512 838
e-mail: pps@ppsadvokati.cz
www.ppsadvokati.cz

PRK Partners s.r.o. advokátní kancelář
Jáchymova 26/2
110 00 Praha 1
Tel.: +420 221 430 111
Fax: +420 224 235 450
e-mail: prague@prkpartners.com
www.prkpartners.cz

ROWAN LEGAL, advokátní kancelář s.r.o.
GEMINI Center
Na Pankráci 1683/127
140 00 Praha 4
Tel.: +420 224 216 212
Fax: +420 224 215 823
e-mail: praha@rowan.legal
www.rowan.legal

Rödl & Partner
Platnéřská 2
110 00 Praha 1
Tel.: +420 236 163 111
Fax: +420 236 163 799
e-mail: prag@roedl.com
www.roedl.net/cz/cz

Stuchlíková & Partners, advokátní kancelář, s.r.o.
Spálená 97/29
110 00 Praha 1
Tel.: +420 222 767 393
e-mail: info@stuchlikova.com
www.stuchlikova.com

Trojan, Doleček a partneři, advokátní kancelář s.r.o.
Na strži 2102/61a
140 00 Praha 4
Tel.: +420 270 005 533
Fax: +420 270 005 537
e-mail: info@tdpa.cz
www.tdpa.cz

Z/C/H Legal v.o.s., advokátní kancelář
Národní 973/41
110 00 Praha 1
Tel.: +420 225 020 500
Fax: +420 225 020 555
e-mail: office@zchlegal.cz
www.zchlegal.cz

NEDELKA KUBÁČ ADVOKÁTI

Specialisté na hospodářskou soutěž.

hospodářská soutěž
energetika
veřejné zakázky
compliance

Praha Bratislava

www.nklegal.eu

★★★★

WELLNESS & SPA HOTEL

VILLA REGENHART

* Výhodné pobytové balíčky
* Stylová restaurace
* Wellness & Spa
* Firemní a rodinná setkání
* Dárkové poukazy

Josefa Hory 673, Jeseník * www.villaregenhart.cz

ZÁKAZNICKÉ
„Vše vyřeším z mobilu nebo osobně“
Líbí se mi, že si to můžu vyřídit tak, jak zrovna chci. Třeba z mobilu na ČEZ ON-LINE. Můžu jim taky zavolat, když něco nevím. Nebo zajít na zákaznické centrum. Jsou tam milí a vždycky mi pomůžou všechno vyřešit.
Přejděte k nám
800 900 700
JSME S VÁMI. SKUPINA ČEZ
NEJDŮVĚRYHODNĚJŠÍ
ČEZ
DODAVATEL ENERGIE